

**Івано-Франківський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування,
державних підприємств, установ і організацій**

ШКРУМЕЛЯК М.С.

**ТЛУМАЧНИЙ СЛОВНИК-ДОВІДНИК
ГУЦУЛЬСЬКИХ ГОВІРОК**

Івано-Франківськ
2016

УДК 35.073.515(075.8)

ББК 65.05я73

Ш 67

Шкрумеляк Михайло Степанович. Тлумачний словник-довідник гуцульських говірок. – Івано-Франківськ : ІФОЦППК, 2016 .– 176с.

Словник містить понад дев'ять тисяч слів, які презентують гуцульську говірку мешканців сіл Білі Ослави, Чорні Ослави та Чорний Потік Надвірнянського району Івано-Франківської області.

У словнику подано тлумачення багатьох слів, які широко вживаються у розмовній мові жителями названих сіл, але залишаються маловідомими і незрозумілими для жителів інших регіонів України.

Словник розрахований для широкого кола читачів: мовознавців, етнографів, фольклористів, освітян, які працюють в діалектному оточенні, студентів, а також усіх, хто цікавиться народним словом та закоханий у гуцульський край.

Відповідальний за випуск: Бойчук Л.В.

Комп'ютерна верстка: Шкварла Р.О.

© Шкрумеляк М. С., 2016

©Івано-Франківський обласний центр
перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади,
органів місцевого самоврядування,
державних підприємств, установ і
організацій, 2016

ПЕРЕДМОВА ВІД АВТОРА

*Діалект, а ми його надишем
Міццю духа і огнем любови
І нестертий слід його запишем
Самостійно між культурні мови*
Іван Франко

Білі Ослави, Чорні Ослави та Чорний Потік сусідять між собою і створюють своєрідний трикутник на межі Надвірнянщини з Коломийщиною та Косівщиною. Етнограф С. Витвицький у монографії «Про гуцулів», перелічуючи гуцульські села Чорний Потік, Білі та Чорні Ослави, об'єднує їх однією назвою – Ослави. В різних історичних джерелах події в цих селах висвітлюються так, що інколи важко визначити, в якому конкретно із цих сіл вони відбувалися.

В селах зберігається гуцульське коріння – народні звичаї та обряди, традиційні ремесла, архітектура, культура й мистецтво. Слід відзначити, що ця частина Гуцульщини століттями перебувала під юрисдикцією різних держав – Австро-Угорщини, Польщі, пережила загарбання територій німецькими, угорськими, румунськими військами у роки Першої та Другої світових воєн. Тому й цілком природно, що у звичайній розмовній мові ославчан можна знайти впливи фольклору та мови цих країн.

При укладанні словника автор намагався щонайповніше забезпечити збір говіркового матеріалу і використав, насамперед, власні знання рідної говірки, так само й діалектні записи, передусім від рідних батьків, а також односельців, жителів сусідніх сіл, старожилів. Вивчені спільні елементи у говірках сусідніх сіл, зокрема Лючок та Березовів Косівського району, Заріччя, Делятина Надвірнянського району.

Зазначу, що не дивлячись на щільність розміщення цих сіл, мають місце відмінності у вимові окремих слів, зокрема: у наголосі – **Анно**, **Анто** (вживаються тільки в с. Чорні Ослави, рідше в с. Чорний Потік); у назві предметів – **шпінька** (тільки в с. Чорні Ослави), **церкова** (тільки в с. Білі Ослави) та ряд інших слів, до яких подано пояснення, у яких із цих сіл вони вживаються. Характерно, що у говірці жителів названих сіл домінує вимова букви **и**, а не **е** (**вжинитисі**, **ожинитисі** – вжитися, **диривийний** – дерев'яний, **зимльи** – земля).

У словнику застосовано буквосполучення **ьи** та **йи**: **біньчйти** – неголосно мукати, **тильи** – теля, **бльиха** – бляха, листове залізо; **визи** – шийний відділ хребта, **докупити** – докупувати, **завйизаний** – зав'язаний.

Подається список умовних скорочень. Для багатозначних слів першими подаються найпоширеніші значення, після чого подано переносні.

Сподіваюся, що ця праця заохотить всіх небайдужих до рідного краю й материнського слова, спонукає до укладання таких словників в інших гуцульських селах, для пізнання мовного світу гуцулів, для створення великого гуцульського словника.

Михайло Шкрумеляк

Гуцули (1902), мал. С. Обста

НАМИСТИНКИ МОВИ

У часи поспіху та поквапу ми так боїмося не встигнути за світом, що несемося заплющивши очі та затуливши вуха. Заселяємо наш простір іноземними новотворами і не помічаємо крихітні чорнобривці біля рідної хати. Так і з нашими діалектами, яким у нашому сучасному світі залишається усе менше місця. Тому поява словників діалектної лексики завжди на часі. Адже вони не дають можливості розгубити дорогоцінні намистинки нашої мови, в яких збережена історія поселень та регіонів.

Перед нами – «Тлумачний словник-довідник гуцульських говірок», в якому наведені слова гуцульської говірки з відповідниками літературною мовою та тлумаченням значення. Його об'єктом є слово як лексична цілісність із фіксацією фонетичних та граматичних особливостей, характерних для гуцульських говірок.

Гуцульські говірки – один із говорів галицько-буковинської групи південно-західного наріччя, їх називають також східнокарпатськими. Вони поширені у південно-західних районах Івано-Франківської області, гірських районах, а також в Рахівському районі. Документальні джерела про історію Гуцульщини сягають 14-15 століття. Це край зі власною матеріально-духовною культурою, особливим побутом, неповторними звичаями та традиціями. І все це об'єднано спільним говором, який чітко вирізняє Гуцульщину з-поміж інших регіонів України.

Характерні особливості гуцульських говірок можемо простежити на всіх мовних рівнях, особливо на фонетичному, морфологічному та лексичному. Досить часто вони співіснують з відповідними формами літературної мови, а також поповнюють, збагачують лексичний склад української мови.

Ці говірки мають давні традиції вивчення – понад 150 років. Відрадно, що їх вивчення і дослідження триває і зараз.

Словник, упорядкований Михайлом Степановичем Шкрумеляком є науково-популярним виданням, призначеним для вчителів та держслужбовців, що працюють у діалектному середовищі, для тих, хто цікавиться розвитком рідної мови, хто вивчає фольклорні та етнографічні матеріали Гуцульщини. Також цей словник полегшить читання художніх творів, у яких автори використовують гуцульські говірки.

«Тлумачний словник-довідник гуцульських говірок» відтворює мовний образ гуцульських говірок і презентує онтологічно-духовні особливості їх носіїв.

*Деркачова Ольга Сергіївна, кандидат філологічних наук,
доцент Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника*

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ:

<i>анат.</i> - анатомічне	<i>крав.</i> - кравецьке
<i>бот.</i> - ботанічне	<i>кулін.</i> - кулінарне
<i>буд.</i> - будівельне	<i>кушн.</i> - кушнірське
<i>вет.</i> - ветеринарія	<i>лайл.</i> - лайливе
<i>виг.</i> - вигук	<i>ласк.</i> - ласкаве
<i>військ.</i> - військове	<i>ліс.</i> - лісогосподарське
<i>вульг.</i> - вульгарне	<i>мед.</i> - медичне
<i>геогр.</i> - географічне	<i>мисл.</i> - мисливське
<i>дет.</i> - деталь	<i>міст.</i> - містичне
<i>дит.</i> - дитяче	<i>міф.</i> - міфічне
<i>евф.</i> - евфемізм	<i>мн.</i> - множина
<i>ентом.</i> - ентомологічне	<i>муз.</i> - музичне
<i>етногр.</i> - етнографічне	<i>обр.</i> - обрядове
<i>жарт.</i> - жартівливе	<i>образл.</i> - образливе
<i>жін.</i> - жіночий рід	<i>одн.</i> - одна
<i>закл.</i> - заклинання	<i>орн.</i> - орнітологічне
<i>заст.</i> - застаріле	<i>паст.</i> - пастуше
<i>збр.</i> - зброярське	<i>перен.</i> - переносне значення
<i>зверт.</i> - звертання	<i>пестл.</i> - пестливе
<i>згруб.</i> - згрубіле	<i>рідк.</i> - рідкісне
<i>здріб.</i> - здрібніле	<i>слюс.</i> - слюсарне
<i>зменш.</i> - зменшене	<i>спол.</i> - сполучник
<i>знев.</i> - зневажливе	<i>стол.</i> - столярське
<i>зоол.</i> - зоологічне	<i>техн.</i> - технічне
<i>інстр.</i> - інструмент	<i>ткац.</i> - ткацьке
<i>ірон.</i> - іронічне	<i>фізіол.</i> - фізіологічне
<i>істор.</i> - історичне	<i>церк.</i> - церковне
<i>іхт.</i> - іхтіологічне	<i>числ.</i> - числівник
<i>ков.</i> - ковальське	<i>шев.</i> — шевське

УКРАЇНСЬКИЙ АЛФАВІТ

Аа [а]	Бб [бе]	Вв [ве]	Гг [ге]	Ґґ [ґе]
Дд [де]	Ее [е]	Єє [є]	Жж [же]	Зз [зе]
Ии [и]	Іі [і]	Її [ї]	Йй [йот]	Кк [ка]
Лл [ел]	Мм [ем]	Нн [ен]	Оо [о]	Пп [пе]
Рр [ер]	Сс [ес]	Тт [те]	Уу [у]	Фф [еф]
Хх [ха]	Цц [це]	Чч [че]	Шш [ша]	Щщ [ща]
Ьь [знак м'якшення]	Юю [ю]	Яя [я]		

ТЛУМАЧНИЙ СЛОВНИК-ДОВІДНИК ГУЦУЛЬСЬКИХ ГОВІРОК

А

абі́ щоб

абі́ Бог бороні́в прохання про Божу поміч, заступництво, опіку

абі́ з те́би па́ри ни бу́ло чу́ти замовкни

абі́ сі́ ни пригажы́ло *заст.* про всяк випадок

абі́ сі́ ни прика́зувало *заст.* аби такого більше не було, не повторювалося (про нещасний випадок)

абі́ так швѝ́дко помо́гло уживають як відповідь на запитання «нащо», «навіщо» (коли йдеться про ліки, зілля)

абі́ ті́ аби тебе, щоб тебе

абі́с аби ти, щоб ти

абі́сти аби ви, щоб ви

або́де будь-де

а́вто автомобіль

а́вус *заст.* кінець

аву́шь *виг.* уживають для відганяння курей

ага́ *виг.* здогад, пригадування; еге, так, ясно, зрозуміло

агі́, агі́й *виг.* невдоволення, роздратування, обурення, подив, осуд, здивування, неприязнь

ад пекло

аді́ *виг.* диви, бач, ти глянь, поглянь, подивись, ось, оце, тут, там, отут, десь тут, де це

а́дрис адреса

адукáт *заст.* адвокат

ака́фист, ака́фіст *церк.* молитовно-хвалебна пісня на честь Ісуса Христа, Пресвятої Діви Марії та святих

ака́фист чита́ти сварити, лаяти **акура́т** якраз, точнісінько, саме

а́льбо *заст.* так, або так

а́лького́ль *заст.* алкоголь

аля́рм тривога

алярмо́во, аля́рмом негайно, швидко, дуже швидко, терміново **аля́ски** *шев.* тепле чоловіче або жіноче взуття зі шкіри та грубого сукна

а́мба *виг.* кінець, по всьому

амі́нь *церк.* істинно так, хай буде так

амо́няк ку́лін. амоній (розпушувач)

а́нгил, а́нгіль ангел; маленька дитина

анджі́нір інженер

анджі́нірка жінка-інженер

Андре́я *церк.* апостола Андрія Первозванного (13 грудня)

Андрі́йха дружина Андрія

Андрі́йови *геогр.* назва поля в с. Чорні Ослави

аніру́ш ні з місця, нерухомо

ані́шпéнта анітрохи, аніскільки

А́нни Зача́тїї, Зачі́тьї *церк.* свято Зачаття праведною Анною

Пресвятої Богородиці (22 грудня)

А́нно *зверт.* Анно (тільки в селах Чорні Ослави і Чорний Потік)

А́нну́ні Анна

анте́рис справа

антирѣс інтерес, зиск, вигода, користь, зацікавленість
антирѣсний цікавий, оригінальний, викликає інтерес, вартий уваги
антирисуватисі цікавитися, виявляти інтерес, намагатися дізнатися
Антó *зверт.* Антоне (тільки в селах Чорні Ослави і Чорний Потік)
Антосі́ха дружина Антона
Антóсь Антон
антрéминт, антримéнт *заст.* чорнило
антриминтóвий чорнильний (про колір)
анú *виг.* спонукування до дії
анцигáнити, анцигу́вати сварити
анці́христ антихрист, диявол; той, хто не вірить у Бога, атеїст
áнцук, áнцуг чоловічий костюм
áптíка аптека
аптикáрь аптекар
аптикáрька аптекарка
арáва *згруб.* багато людей
Арда́н *церк.* Йордан, Водохреща, Богоявлення Господнє. Хрещення Ісуса Христа (19 січня)
арихмéтика *заст.* арифметика
арка́н гуцульський чоловічий танець
арна́рія *заст.* продукти харчування видані в кредит (в основному лісорубам)
áрні́ка *бот.* арні́ка гірська; гірська рослина, цілюща квітка
áфини, чо́рні я́годи *бот.* чорниці
афині́вка *кулін.* наливка, настояна на афинах
áфинник *бот.* місце, де ростуть афини
ачу́й *виг.* слухай, чуєш
ашо́ш звичайно, певна річ, авжеж, неодмінно

а́й *виг.* уживають, щоб заперечити чинюсь думку
а́йкжи звичайно, певна річ, авжеж, неодмінно; ні, у жодному разі, коли б не так

Б

ба *спол.* а, та, то
ба се́, ба то́ то одне, то інше
ба́ба мати батька або матері; баба, бабуся; стара за віком жінка; жінка-повитуха; *образл.* жінка; перші два вали трави, скошені з протилежних боків один на одного, якими починають **коші́ні**; *кулін.* солодка випічка, яку випікають на Великдень; *буд.* пристрій для утрамбовування та забивання палей
бабе́ц *іхт.* бабець-головач (річкова риба з великою головою родини бичкових)
бабі́, бо́вдурі́ *тільки мн.* густі хмари, що клубочаться після дощу
бабі́зна, бабі́знина *заст.* майнова спадщина по смерті **баби**
Ба́бина Я́ма *геогр.* назва урочища в с.Білі Ослави
ба́бине лі́то теплі дні на початку осені
бабі́й чоловік, який охоче виконує жіночу роботу (кулінарія, вишивання, прання тощо); боягуз
ба́бка *інстр.* невелике металеве ковадло для клепання леза коси; *бот.* подорожник
ба́бник чоловік, ласий до жінок; ловелас
бабно́та *згруб., мн.* жінки
ба́брати, ба́братисі́ ритися пальцями рук або виделкою у страві, що

знаходиться у мисці;
 перемішувати, м'яти руками що-
 небудь, порпатися в чомусь
 брудному
бабулькі повітряні кульки на воді
 під час дощу; *бот.* насіння
 картоплі, утворене після її цвітіння
бабчѣрь дерев'яна частина
 пристрою для клепання коси, на
 якій кріпиться **бабка**
бав'їт забавляють
бавина *заст.* вид ниток для
 вишивання
бавити розважати (людей); нянчити
 (дітей)
бавитисі дитячі забави; забавлятися,
 веселитися на гостині
бавйінка *мн.* **бав'їнкї** невеликий
 бавовняний чи вовняний, теплий,
 середньої товщини відріз тканини,
 якою обмотують ноги, взуваючись
бага́жі *тільки мн.* домашні речі
 (одяг, постільна білизна та ін.)
багака́ти, богака́ти *церк.* співати
 під час релігійних відправ (про
 священика, дяка); співати не до
 ладу, негарно
багно́ болото, драговина, мочар,
 болотиста місцевість, трясовина
ба́гнути дуже чогось бажати, хотіти
ба́дати *мед.* оглядати, обстежувати,
 слухати хворого
баді́лі, бі́лі, білі́ні товсті стебла
 високих трав'янистих рослин,
 бадилля
бадьї́ *буд.* велика ємкість для
 приготування розчину
бадьо́, ба́тько *образл.* чоловік, який
 народився не у гірській місцевості
базарува́ти, базарюва́ти
 ярмаркувати
базь, ба́зько, ба́сько *пестл.* кличка
 барана

ба́зька, ба́ська *пестл.* вівця
байбарак *крав., змени.*
байбара́чіна, пе́тик, пити́чіна
 короткий чоловічий або жіночий
 верхній одяг із чорного або сірого
 домотканого сукна
ба́йда великий шматок хліба
ба́йка нехай; чутка, дурниця,
 дрібниця, нічого важливого;
 розповідь, неймовірна історія;
 казка; *ткац.* фланелева тканина
байкува́ти говорити, розмовляти
ба́йнит *збр.* багнет
байц, бейц ґрунтовка, політура,
 якою наводять відтінки і колір на
 дерев'яних виробах
бака́л скляний кухоль з ручкою (для
 пива)
бакерство розбишацтво,
 гультьяство
ба́кір, ба́тір *здріб.* **бакірі́на ,**
батірі́на батяр, гультья,
 розбишака, шибеник, волоцюга,
 розпусник, авантюрист
бакірува́ти, батірува́ти вести
 гультьяське життя
балабо́нити, белемо́нити,
беленді́ти, базі́кати *образл.*
 говорити дурниці, нісенітниці
бала́бух невеликий круглий хліб з
 білого борошна
бала́мкати дзвонити у великий дзвін
баламу́тити спантеличувати,
 вводити в оману, сіяти неспокій,
 підбурювати
балбе́с *образл.* невихований чоловік
ба́лія широка й низька жерстяна
 кругла посудина, ванна, яку
 використовують для прання
 білизни
ба́лта *інстр.* важка, тупа сокира

баль бал, гостина, забава з частуванням і розвагами
ба́льон, бомка м'яч
бальонівка *заст.* широка велосипедна шина
балува́тисі забавлятися на гостині, веселитися
бамбе́тлі, бомбе́тлі, бомбе́тиль розкладна лавка з поручнями та спинкою для сидіння і спання
бамбу́рити, гарата́ти, пере́щити, лата́ти, лупі́ти, па́рити, пра́ти бити, лупцювати, гамселити
ба́мкати, бе́мкати видавати глухий звук (про дзвін)
ба́ндаж *мед.* бинт
банді́гі вигадані веселі історії, небилиці, теревені
банді́гі гну́ти розповідати веселі історії, жартувати
бандижува́ти *мед.* бинтувати
бандо́лі *бот.* тичкова квасоля з великими плодами
банічо́к казанок
банкро́т банкрут
ба́нно сумно, тужно
банський *етногр.* житель с.Баня-Березів на Косівщині
ба́нти підвішені жердини в курнику, на які на ніч сідають кури; *заст.* місце на горищі (де немає комина) для копчення м'ясних виробів
банті́на, мн. банті́ні *буд.* поперечина, яка з'єднує дві крокви у верхній частині (зсередини), стаючи однією зі сторін утвореного трикутника
бантува́ти *буд.* з'єднувати наскіс брусом, дошкою, планкою будівельну конструкцію для надання їй стійкості

банува́ти сумувати, тужити, горювати
ба́нуш, ба́нош *кулін.* кукурудзяна каша, зварена на солодкому молоці зі сметаною та маслом, присипана зверху бринзою
бань́йк чавунний казан, котел; *знев.* розумово недорозвинена особа
бань́йни *мн., етногр., образл.* жителі с.Баня-Березів на Косівщині
ба́нька металевий бідончик
Банькі́ *геогр.* скорочена назва с.Баня-Березів на Косівщині
банькі́ *мед., мн.* банки
бара́ба *образл.* нахаба, грубіян, розбишака; *заст.* робітник-чужинець
барані́ *тільки мн.* білі піністі хвилі на гірській річці
бара́нічий баранячий
бара́нчик *кулін.* випічка у формі баранчика; молодий баран
барахлі́ти працювати з перебоями, неякісно
барахло́, манаткі́, лю́нді *згруб.* речі (про одяг)
ба́рва ворс (переважно на ліжку)
ба́рда, топі́р *інстр.* широка сокира для обтісування дерева, загострена з одного боку
барі́лочка невелика дерев'яна бочка
барі́тисі довго десь перебувати, затримуватися
ба́риш перший знайдений білий гриб
барішівне́ нагорода за посередництво
барішні́к, барішівні́к посередник купівлі-продажу
ба́рхіт *ткац.* фланель
бархіто́вий *ткац.* фланелевий

басали́га довгий шматок ковбаси

басара́б *етногр.* молдаванин

Басара́бія Молдова

басара́бка *етногр.* молдаванка;

заст., ткац. велика напіввовняна хустина молдавського виробництва

батарі́йка, ля́мпка, ля́мпічка

кишеньковий електричний ліхтарик

батері́я батарея, елемент живлення

батчы́нка *образл.* жінка, яка

народилася і виросла не у гірській місцевості

батю́га *ірон.* великий батіг

ба́хкати, бе́хкати стріляти, гримати, ударяти чимось важким, створюючи гучні короткі звуки

ба́хур, баху́ріна, баху́рець, бахурчу́к, мн. баху́рі *знев.* хлопчина, підліток

баху́ріці дівчина, яка поведінкою схожа на хлопця

баху́ріщи *знев.* неприємний на вигляд підліток

баху́рнота *знев.* група хлопців-підлітків

баху́рьічий хлопчачий

бацу́ли гроші

башта́ліга товстий шматок хліба, сала тощо

ба́юр шнур із вовняних ниток, яким зав'язують **бисаги, запаски** тощо

ба́яти *дит., пестл., рідк.* спати

бе́бихі *мн., анат.* нутрощі

бе́вха *кулін.* пісний капусняк, заправлений кукурудзяним борошном

бе́га сучкувата колода, яку важко розрізати або розколоти

без бот. бузок

бе́зовий бузковий

бе́йла *образл.* нерозумна людина, недотепа

бе́мкати видавати звук (про дзвін)

бе́рви барви

бе́рда, бе́рдо, рі́па прірва, провалля, стрімкий обрив, пропасть

бе́рист *бот.* водостійке дерево твердої породи; в'яз

бе́ріг берег річки; стрімкий схил; гориста місцевість

бе́сіда розмова, бесіда; говірка

бе́скід висока недоступна вершина гори, стрімка круча, кам'яні розсипи

бе́филь *заст.* звістка, новина

бе́хнути стрілити; із розмаху кинути, гепнути чимось чи кимось

бе́хнутитисі, всади́тисі, вцаба́нітисі, вциби́нітисі упасти (на землю), гепнутися

бзи́на *бот.* бузина

би аби, щоб

бі́га стан сильного нервового збудження, невірноваженості

бигова́тий збуджений, невірноважений, із часто змінюваним настроєм

бі́дзень, бі́дзкавка, бі́цкавка знервований стан великої рогатої худоби через укуси **овадів** та **бриндзарів** (проявляється у найбільшу спеку)

бидз-з-з-з *виг.* уживають, спонукаючи корів втікати від укусів мух

бі́дзкатисі, бі́цкатисі *паст.* оборона великої рогатої худоби втечею після укусу або дзижчання мух, **овадів** та **бриндзарів**

бизвлáді безвладдя
бизго́лів'ї біда, нещастя, горе
бизді́тник бездітник (про чоловіка)
бизді́тниківі сім'я, в якій немає дітей
бизді́тниці бездітниця (про жінку)
бизлі́чний, бизлі́чник
 безсоромний, безсовісний, лукавий
бизлю́ді безлюдна, необжита
 місцевість; безлюддя
бизпéчити запевняти, обіцяти,
 гарантувати
бизпéчний безстрашний; впевнений
 у комусь (чомусь), сповнений віри
 у когось (щось)
бизпириста́нку безупину,
 безперервно, постійно
бизпорь́йдок безпорядок
бизпу́тний, бизпу́тник безталанний
бизро́га свиня
бизру́чий безрукий
бизсо́нниці безсоння
Бизсре́бника *церк.* свято
 безсрібників та чудотворців братів
 Косми і Дем'яна (14 липня)
бизсти́жий безстидний, безсоромний
бизче́сний, бизчы́сник зухвалий,
 нахабний, який втратив честь
бизчісу́ раптово, моментально,
 передчасно
бизща́сний нещасливий,
 безталанний
бик *мисл.* самець оленя
бикéритисі нахилитися на один бік
 (про завантажений снопами або
 сіном віз)
білинь коротша рухома частина
 ціпа, яким б'ють по снопі; *образл.*
 лайдакуватий молодий чоловік
билó *здріб.* **би́льце** стебло, бадилля
 (про рослину)
білці *мн.* шаблі (про драбину)

би́лькотіти бурмотати
бі́нда *ткац.* шовкова кольорова
 стрічка
биндзі́на, бинзі́на бензин
бирбині́ці дерев'яна посудина
 видовженої форми з двома днами
 для зберігання бринзи; бочка
бирві́нок *бот.* барвінок
бирéза *бот.* береза; *церк.* старший
 серед колядників (проводир)
Бирéзина *геогр.* назва кутка в с. Білі
 Ослави
бири́знийк, би́ризнийк, би́різнийк *ліс.*
 густий березовий молодий ліс або
 гущавина; березняк
Биризові́ *геогр.* загальна назва сіл:
 Нижнього Березова, Середнього
 Березова, Вижнього Березова та
 Бані-Березова на Косівщині
биризу́н *етногр.* житель одного із
 сіл: Нижнього Березова,
 Середнього Березова, Вижнього
 Березова чи Бані-Березова
биризу́ні *етногр.* загальна назва
 жителів **Биризовів**
биризу́нка *етногр.* жителька одного
 із сіл: Нижнього Березова,
 Середнього Березова, Вижнього
 Березова чи Бані-Березова
бири́чі береги
биркі́ць, бирке́ц *виг.* уживають для
 підтвердження перекидання (воза)
бирку́льоз *мед.* туберкульоз
бирлі́г барліг; *мисл.* зимове лежбище
 ведмедя; *згруб.* неохайне ліжко
бирфе́ла *заст., паст., техн.*
 пристрій для підвішування і
 перевертання казана над вогнем
 під час виготовлення **будза** на
 полонині
бі́рчіта, бі́рчы́та ягнята, вівці

бирь *виг.* уживають, підганяючи овець

бірська *пестл., дит.* овечка

биса́ги *тільки мн.* дві торби з домотканого сукна або полотна, з'єднані між собою та стягнуті зверху шнуром (носять через плече або кладуть на коня); сакви

бисажьі́та *зменш.* **бисаги**

бі́сти аби ви, щоб ви (побажання)

бі́ти банді́гі, бі́ти ба́йдики, бі́ти бо́мки байдикувати, вештатися, ледарювати

бі́ти поклі́н *обр.* вклонятися батькам перед тим, як брати шлюб (про молодих) та тоді, як забирають молоду до обійстя нареченого

бі́ти поклóни молитися з поклонами, торкаючись чолом підлоги або землі

бі́ти рі́гі бити задніми ногами (про коня)

битель биття

битель *серці мед.* аритмія

биці́гіль *заст., техн.* мотоцикл

бич п'яниця, ледар

бичува́ти помагати конем (виконувати роботу); ледарювати, запивати

бичьі́ бичок

бичьі́чий бичачий

биші́га *мед.* налив темно-синього кольору; бешиха, ружа

бібко́вий *кулін.* лавровий (про лист)

бібу́ла *заст.* промокальний папір

бі́гані бігання, біганина

бі́ганка, **череві́нка** *мед.* діарея

бі́гатисі́ злучатися з биком (про корову, телицю)

бі́гме́, бі́гми *закл.* клятва віднесена до Бога; дійсно, насправді, саме так

бі́го́м, вмах, за́раз, ма́хом, раздва́, начьі́с, ціка́во миттєво, дуже швидко

біда́ лихо, горе, нещастя, важкі умови життя, велика неприємність; невиліковна хвороба; вередлива, примхлива, невдячна людина

бі́діти бідувати

бі́дкатисі́ розповідати комусь про свою біду

бі́днечі́ убогість, злидні

бі́дновáто *здриб.* бідно

бі́дований який тривалий час бідував, прожив у нестатках

бі́к сторона предмета; напрямок або місцевість у цьому напрямку; позиція, розуміння

Бі́ла кірні́ці *геогр.* назва джерела, струмок якого утворює межу між Білими і Чорними Ославами в частині лісового масиву

бі́лét, бі́лét, заст. бі́літ, бі́лит квиток

бі́лі́знина білизна

бі́лині побілка

бі́літи *буд.* проводити побілку будинків, внутрішніх приміщень; *заст.* вибілювати полотно, верети

бі́ліці́ *зоол., мисл.* білка

бі́лі *мн., бот.* хрящ перцевий молочний. Умовно їстівний гриб білого кольору, при розламуванні виділяє біле молочко. Гриби споживають квашеними, дуже рідко смаженими після ретельного варіння. Придатні для збирання тільки до релігійного свята Іллі Пророка (2 серпня)

білкі в очех *мед.* очне дно
білобрїсий білобровий
білу́ні білої масті корова; *жарт.*,
образл. блондинка
бі́лши більше
бі́лший більший; вищий
бі́льмó *мед.* катаракта
біляві́на, біля́вка кохана дівчина;
 світловолоса дівчина
бі́ннітко *пестл.* біднятко
біньчѣ́ти неголосно мукати (про
 корову, теля)
бі́чи бігти
бйи, бйо *виг.* уживають для
 підганяння коней
бйі́кати, бйо́кати спонукати коней
 рухатись вперед, вигукуючи
 «бйи», «бйо»
благі́й лагідний
благові́сний який несе благу, добру
 звістку
Благові́сник *церк.* Собор архангела
 Гавриїла (8 квітня)
Благові́щїні *церк.* Благовіщення
 Пресвятої Богородиці (7 квітня)
благосло́віні благословення
благосло́війти благословляти
блѣ́ндати плентати
блѣ́нькатисі, блѣ́нькати вештатися
блигѣ́йда волоцюга, ледар, нездара
блі́зитисі, блі́житисі наближатися
близні́ці близнючка
близньі́та, блі́знї́та близнята
блі́мати, блі́скати моргати світлом
 (ліхтариком)
блиск, блі́скавиці блискавка
блиха́ *ентом.* блоха
блищѣ́ти блищати
блищѣ́тисі блищатися
блищѣ́чий, бліщѣ́чий блискучий
блі́ти, блі́яти бекати (про овець)

бліха́рні бляхарня
бліха́рь бляхар, майстер, який
 робить дах, ринви тощо із **блѣ́хї**
бліхо́вий, блі́шинїй бляшаний,
 жерстяний
блóмба, глóмба, гльóмба пломба
бломбува́ти, гломбува́ти,
гльомбува́ти пломбувати
блошті́ці *ентом.* блощиця
блуд *заст.* помилка; *міст.* нечиста
 сила, яка збиває людину з дороги;
 статевая розпуста, пияцтво
блуд *вчипівсі міст.* учепилася
 нечиста сила (про людину, яка
 заблукала)
блуді́ти блукати; втрачати розум
блú́дник, жін. блú́дниці особи, які
 живуть неправедно, грішно
блунька́ти ходити, їздити без певної
 мети і напряду
блѣ́йха бляха, листове залізо,
 жерсть; форма для випікання хліба
 та солодкої випічки; металева
 заслінка до печі, у якій випікають
 хліб
блѣ́йшка бляшка, маленький
 шматок бляхи; жерстяна форма для
 випікання хліба, тістечок
блѣ́тчик *заст.* квиток (проїзний
 документ)
блú́за, блú́зка *крав.* піджак
блú́зочка *крав.* жіноча блузка
блú́хнутисі упасти у воду
бля́т товстий металевий лист
 кухонної плити
бобові́йнка *бот.* стебла бобу
бóвван, слудва́н *образл.* мовчазний
 чоловік; дурень, недотепа
боввані́ *тільки мн.* густий туман у
 горах

бовваніти ставати замкнутим,
мовчазним; стояти нерухомо в
задумі
бовгáрити *паст.* випасати велику
рогату худобу на полонині
бóвгарь *паст.* пастух, який випасає
велику рогату худобу
бóвгарька *паст.* загорода для
великої рогатої худоби; *паст.*
палиця **бовгаря**; *паст.* невелике
тимчасове приміщення для
бовгаря; *рідк.* дружина **бовгаря**
бóвдур зламаний стовбур дерева;
образл. дурень, недотепа, нероба
бóвдури́ чорні дощові хмари
бóвдуритисі хмаритися, збиратися
на дощ
бóвкнути *згруб.* сказати щось
незрозуміле або образливе
бóвтатисі *згруб.* хлюпатися у воді
бовч природна заглибина в гірській
річці, придатна для купання
Бог би ті бороні́в уживають як
застереження від лихого,
небажаного
Бог з ва́ми (тобóв) вираження
заспокоєння, переконання, що все
буде добре
Бог зна́ї де невідомо де; ніхто не
знає де
Бог зна́ї до́ків невідомо до якого
часу, *перев.* дуже довго
Бог зна́ї куді́ невідомо куди; ніхто
не знає куди
бога́тий багатий
бога́тіти багатіти
бога́то багато
бога́тство, бага́цтво багатство
бога́цький багацький
бога́ч багач
бога́чка багачка

богда́й бодай, принаймі
Богоро́диці *церк.* Успіння Пресвятої
Богородиці (28 серпня); Різдво
Пресвятої Богородиці (21 вересня)
бодна́рити виготовляти дерев'яні
бочки, цебри; бондарювати
бо́днарь бондар
бо́дні дерев'яна діжка, звужена до
верху, для зберігання соленого
сала, копченого м'яса, муки, для
квашення капусти, огірків
Бо́жи помага́й вітання при зустрічі з
людиною, яка працює
Бо́жий чолові́к людина, яка живе за
Божими заповідями
Бо́жинька, Бо́зя *дит.* Син Божий,
Матір Божа або один із Святих,
зображені на іконах
бойс́, а бойс́ *виг.* а, ага, справді, до
речі (уживають, раптово згадавши
щось або когось)
бойкі́ні *етногр.* бойківчанка
Бо́йків *геогр.* назва урочища на межі
сіл Білих і Чорних Ослав та
Чорного Потоку
бокс *шев.* найвищий гатунок
вичиненої з використанням солей
хрому шкіри, із якої шиють
чоботи, куртки, рукавиці тощо
бо́ксі́р, бо́ксер *збр.* кастет
боксóві пошиті з найвищого гатунку
шкіри; хромові (про чоботи)
бокува́ти сторонитися, уникати
зустрічей, спілкування
бо́кші *дет.* металева втулка в колесі
воза
бола́ *мед.* хвороба, тяжка недуга,
слабість
болóті́ний болотяний, забруднений
болотом
болоты́ суцільне болото

больїголова, бульїгрива *бот.*

болиголов (отруйна трав'яниста рослина)

больїчий болючий

больїчка *мед.* налив; болячка

бомбон китиця кулястої форми на спортивній шапці

бомборосити, бомкотіти, бумкотіти

знев. бубоніти собі під ніс, говорити нерозбірливо і неголосно, висловлюючи невдоволення

бóмбочка *заст.* ялинкова прикраса у формі кулі

бóндюх, бéндюх *анат.* коров'ячий або свинячий шлунок

бора́к, бурáк *бот.* бурак

борако́вий бураковий

бора́чині бурякова гичка, бурячиння

бора́чкóвий темно-червоний із синюватим відтінком

бора́чо́к бурячок

бора́чьїнка *кулін.* бурякова закваска для борщу; самогон із буряків

бордéй бордель

бо́рзий *заст., рідк.* швидкий

бо́рзо *заст.* швидко

бо́рик *заст., інстр.* свердло

боришкáтисі мірятися силою рогами (про корів, баранів, козлів); розкидати рогами з копиці сіно (про корів)

борі́дка задній кінець сокири

бо́рмаші́на *техн., інстр.* дріль

бо́розда́ скиба

бороні́тисі захищатися, оборонятися

Борсу́к *геогр.* назва урочища в с. Білі Ослави

бо́рши скоріш, швидше

борьї́н бур'ян

босако́м, босяко́м босоніж

ботéй *паст., заст.* отара овець

бо́ти гумові низькі, до щиколотки, чобітки

бо́ханиц, бухáниц, бухáнка

буханець хліба

бочі́тисі скошувати очі, згинаючи голову вниз або вбік (про корову, яка б'є рогами); гніватися на когось

бочі́вка невелика бочка

бо́яри весільні гості нареченого - чоловіки, які разом із ним ідуть по наречену

бра́жка брага; *знев.* погане товариство

брай *інстр.* грубий буковий кіл з одного боку гладко затесаний (схожий на макогін), яким набивають у бочку **бриндзю** або капусту

брак на се́рци *мед.* серцева хвороба

бра́ма ворота з дашком

братáнич син брата; племінник

братáничка, братáнка дочка брата, племінниця

бра́ти наперед се́би глузувати, брати на посміх

бра́ті браття, брати

братова́ дружина брата

братру́ра духовка

бра́тчик *бот.* фіалка триколірна

бре́нькати, брі́нькати невміла гра на струнному музичному інструменті

бріді́тисі гидувати, відчувати огиду, відразу

брижі́ нерівності на тонкій поверхні коси після клепання

бризгльї́к намоклий кусень дерева

брика́ти бігти навскач (про худобу)

брїкнути упасти, перекинутися (про людину)

бриндзάρь *ентом.* велика комаха, яка своїм дзижчанням та укусами дошкуляє великій рогатій худобі

брїндзі *кулін.* протертий солений сир довгого зберігання; бринза

бриндзолі *шев.* шкіряна смужка між підошвою і верхньою частиною взуття

бринїти починати досягати (про ягоди, фрукти, зернові культури); дзижчати (про муху)

бринькотїти, бринчїти бринчати

брїстї їти водою

брїхати говорити неправду

брїхач брехун

брїхнїй, брїхнїй, брїхнїя, брїхнїя
мн. **брїхнї** неправда, брехня, плітки

брїцкати бризкати

брїцкатисї бризкатися

брїцки *тїльки мн.* бризки

брїч *інстр.* гострий ніж, зроблений з коси; бритва

брїд мілке місце в потоці або на ріці, де можна **перебрїсти** на другу сторону

брїньїк *образл.* житель с.Чорний Потїк

брїфташка портмоне; невелика чоловіча сумка для грошей та документів

брїхоннїці брехунка, пліткарка

брóвнїк *збр., заст.* пістолет системи браунїнг

брóцак рюкзак

брúкі *крав.* ватні штани

брúкова *бот.* бруква

брус *інстр.* брусок; *буд.* обрізні пиломатеріали товщиною від 50мм і більше

брúсторський *етногр.* той, який народився у с.Брустори на Косівщині

бúба, змениш. бúбка *дит., мед.* невеличка подряпина на тілі чи прищ

бúбинт *муз.* бубон

бубнїст, бубнїстий той, що грає на бубні

бубонїти *образл.* монотонно, нерозбірливо говорити, бурмотіти

бувало було (уживають у розповідях про давнину)

бúга *згруб., образл.* дуже повний чоловік; розумово відстала людина

бúгдинь несвятковий день; будень

бúда собача будка

буджарні, бужарні невелика будівля для копчення м'ясних виробів; коптільня

буджєний, бужєний копчений

буджинїна, буджинїці, бужинїна
кулін. копчене м'ясо, балик

буджїти, бужїти будити

будз *кулін.* напівтвердий, з овечого або коров'ячого свіжого молока сир, з якого роблять бринзу

бúдзік будильник

бúди досить

будїти *кулін.* коптити

будїтисї коптитися

будóва *буд.* будівля

будуватисї будувати власний будинок

бúдучий майбутній

будьїк *бот.* будяк

буждигарні *заст.* накурене приміщення; стара дрантива хата; буцегарня

бук *бот.* бук (твердої породи дерево); прут

букáта *заст.* велика скибка, грудка
(про хліб, сир або масло)
бúкiт букет
бúковий жир насіння бука
Бúковина *геогр.* назва урочища в с.
Білі Ослави; буковий ліс
бúлька пухир (під час дощу)
булькотіти булькати (про страву під
час варіння)
бúнда *крав.* верхня одежа з грубого
сукна
бунт бунт, протест
бúрі буря
бúркало яма, заповнена водою
бúркі *тільки мн.* жіноче, рідше
чоловіче високе сукняне зимове
взуття, утеплене ватином, яке
носять з калошами
бурміло огрядний чоловік
буртихатисі ритися у речах
бурчýти бурчати, висловлювати
невдоволення; утворювати
перекотисті звуки (у животі)
бусь *дит., виг.* застереження від
небезпеки отримати травму
бúсьок, бúзьок *орн.* лелека
бутéй *заст., рідк.* отара овець
бúтин *ліс.* лісорозробка
бутиньір *ліс.* лісоруб
бутіти *образл.* плакати (про людей);
ревіти (про велику рогату худобу)
бúтлі бутель, велика скляна банка з
вузькою горловиною
бутúк *ліс.* довга дерев'яна колода
бух *дит.* падати
бúхати, бúхкати гримати
бухíкати сильно кашляти
бúхнути, ба́хнути гримнути
бúцкати ударяти когось лобом,
граючись

буцмáтий, папуцáтий повнолиций,
круглощокий
бúчина, бучýй *ліс.* буки, букові
дерева

В

в вуглі́ *буд.* спосіб з'єднання
круглих колод, **брусів** або
плиниць під час будівництва
дерев'яної хати
в кані́ *буд.* спосіб з'єднання **брусів**
або **плиниць** під час будівництва
дерев'яної хати
в слúпи *буд.* каркасне будівництво
дерев'яної хати
в'їзати гóлову одружуватися
вавалі́га вайлувата, неповоротка
людина; незграба
ва́вка прищ
ва́кати, вавкотіти нявкати
ва́ворити галасувати
вага́ тягар, важкий предмет; прилад
для зважування; важіль, підойма
ва́га тяговий причіпний пристрій до
воза, саней
вага́ш *ліс.* ділянка для лісорозробки
вагува́ти, вагува́тисі вагатися,
надумуватися
ва́жити зважувати, визначати масу;
сумніватися, вагатися; посягати на
чись здоров'я, життя; зазіхати,
претендувати на чийсь власність;
мати значення, значити
ва́житисі визначати свою масу,
зважуватися
важкі́, лі́ци віжки
вазилі́нка вазелін
вазо́нник горщик для кімнатних
квітів
вазо́нок, возо́нок *бот.* кімнатна
рослина; вазон

вака́ція канікули
вако́ваний евакуйований
вако́вані евакуація; евакуйовані
вакува́ти евакуювати
вакува́тисі евакуюватися
валанца́тисі надто повільно виконувати роботу; вештатися, волочитися, бити байдики
ва́лах, валаша́йник *вет.* той, який займається каструванням свиней
ва́лашіти, хара́шіти *вет.* каструвати, стерилізувати
ва́лба *заст.* дошка для тіста, стільниця
валі́в видовбане в колоді або виготовлене з дощок корито для напування худоби та годування свиней
валі́гура *знев.* нероба
валі́за, валі́зка чемодан
вало́к деталь дерев'яних грабель, де закріплені зубці; рядок скошеної трави
ва́лом раптом, величезною хвилею (про повінь, яку спричинила гірська бурхлива річка під час грози)
валува́тисі паруватися (про овець і баранів)
вальи́ти руйнувати, розвалювати (якусь споруду); примушувати впасти додолю; *ліс.* зрубувати дерева
вальи́тисі валятися; руйнуватися, розвалюватися, падати; волочитися, байдикувати
ва́ндри *заст.* мандри
вандрі́вник *заст.* мандрівник
вандрува́ти *заст.* мандрувати
ванньи́нка велика продовгувата посудина з оцинкованої жерсті для

купання дітей, прання білизни та годівлі корів **січкою**
вапні́й, вапньи́ний вапняний
вар *кулін.* узвар
варга́нити неакуратно, як-небудь взяти й понести (про сіно, соломку, одяг тощо)
варга́тий губатий
ва́ргі *згруб., образл., мн.* губи
варини́ці *кулін.* вирізаний із розкатаного тіста квадратний або круглий шматок без начинки, який варять, як вареники
ва́рині варіння
варі́вкий слабкий, хворобливий; небезпечний, підступний
варіюва́ти поводитися агресивно, не контролюючи свої вчинки, впадати в люті; граючись, бігати, стрибати, реготати, качатися тощо
ва́ріят *образл.* божевільний
варня́гати варнякати, верзти, паяжати, говорити невиразно
варста́т верстат
ва́рта, варт треба, доцільно, варто
вартарні невелика будівля при церкві для сторожа; вартівня
ва́ртий який заслуговує чогось
вартува́ти заслуговувати (на подяку, винагороду, повагу); стерегти
варца́ба *буд.* нижня частина віконної скриньки; підвіконня
васа́г товста дерев'яна прокладка на передній **тічці** воза
Васі́ *зверт.* Василю (тільки в селах Чорні Ослави і Чорний Потік)
Васи́лі *зверт.* Василю (тільки в селах Чорні Ослави і Чорний Потік)
Васи́ліха дружина Василя

Васілі *церк.* Свято Святого Василя
(14 січня)
васілюк *бот.* васильок справжній,
 базилік
васирва́га *буд.* ватерпас, рівень
ватаг *паст.* той, хто виготовляє
 молочні продукти на полонині та
 підтримує вогонь у **колибі**;
 старший над пастухами на
 полонині
вата́жити *паст.* виготовляти
 молочні продукти на полонині;
 вівчарити
ваті́н ватин
вато́ваний ватний
вато́ванці *крав.* ватні штани
ва́тра, *змениш.* **ва́тирка** багаття,
 вогнище
ватрі́щи велике багаття
ва́трищи місце, де було вогнище
вату́лі *паст.* молода коза чи вівця до
 окоту
ва́цькати бруднити (про одяг)
ва́ші ваша
вба обидва
вбгань́итисі обганятися,
 боронитися, відганяючи від себе
вбе́ртані перевертання на зворотній
 бік скошеної трави під час її
 сушіння
вбзива́ти обзивати нецензурними
 словами, лаяти
вбзива́тисі відгукуватися,
 відкликатися, озиватися; обзивати
 одне одного, лаятися між собою
вбзира́ти оглядати, розглядати
вбзира́тисі оглядатися; розглядати
 на собі, обдивляти себе
вбидво́ї обидвоє
вбизві́читисі, обизві́читисі
 скалічитися

вбі́раний вживаний, ношений (про
 одяг)
вбі́рані одягання
вбира́ти одягати; прикрашати
вбира́тисі, збира́тисі одягатися
вбирта́ти повертати назад (про
 транспорт, про орання трактором,
 кіньми); перевертати скошену
 траву; повертати, крутити навколо
 осі чи центра; спотворювати,
 перекручувати факти, інформацію,
 зумисно неправильно трактувати
 сказане
вбирта́тисі оглядатися;
 відвертатися; крутитися навколо
 осі чи центра; перебувати,
 знаходитися у невизначеному місці
вбі, обі обидві
вбібра́ти обібрати, познімати щось
 одне за одним; нечесно заволодіти
 чужим, пограбувати; обірвати (про
 збір урожаю)
вбібра́тисі, обібра́тисі взяти на себе
 певні функції, зобов'язатися,
 обібратися
вбід обід
вбіздрі́тисі оглянутися; роздивитися
 довкола себе
вбійма́ти обнімати
вбійти́ *паст.* завершити порання
 біля худоби
вбійти́сі обслуговувати себе без
 сторонньої допомоги; коштувати,
 вартувати (фінансових або інших
 затрат); обходитися (без когось,
 чогось)
вбіру́ч обіруч
вбістава́ти, обстава́ти обступати зі
 всіх боків, оточувати; заступатися,
 захищати, боронити (когось)
вбісцьи́тисі *згруб.* обпісятися

вбіська́ти шукати й бити воші
вбіцьй́ти обіцяти, зобов'язуватися
вбіцьй́тисі зобов'язуватися, давати обіцянку
вблі́злий облізлий
вбо́ва, убо́ва взуття
вбо́вані, убо́вані взування
вбої обидвоє
вбра́ний, убра́ний, зібра́ний
 одягнений; прикрашений
вбра́ні, убра́ні одяг; одягнені
вбраньй́, убраньй́ вбрання, одяг
вбра́ти одягти; прикрасити
вбра́тисі, убра́тисі одягнутися
вбріхто́ваний відлупцюваний,
 побитий; п'яний; зіпсований
вбріхтува́ти зіпсувати,
 відлупцювати, побити, напоїти
 (горілкою)
вбріхтува́тисі напитися (про
 алкоголь)
вбсапа́ти обсапати довкола чогось;
 висапати все (комусь)
вбсапа́тисі завершити сапання у
 себе
вбстрі́чи обстригти
вбстрі́чисі постригтися
вбува́ти взувати
вбува́тисі взуватися
вбу́ти взути
вбу́тий взутий
вбході́ти поратися біля худоби;
 доглядати, турбуватися (про
 старих людей); обминати,
 проходити стороною; не зачіпати,
 уникати; обходити, рухатися
 навколо; цікавити, турбувати
вбш́у́стувати обривати, оббирати,
 зсуваючи (дрібні листочки, насіння
 від центрального стебла або
 качана)

вважй́ти вважати, бути обережним,
 остерігатися; оберігати (когось,
 щось); поважати (когось)
вва́люватисі заходити куди-небудь
 важкою ногою, порушуючи тишу;
 заходити безцеремонно, без
 запрошення чи без попередження,
 неочікувано
вварй́тисі зваритися
вва́рюватисі зменшуватися в об'ємі,
 масі внаслідок варіння
ввасині́ восени
вверь́х вверх, вгору
вверьху́ вверху, вгорі
ввес, увес весь
ввечі́р, увечі́р ввечері
Ввиде́ніє, Увиде́нії́ *церк.* Введення
 у храм Пресвятої Богородиці (4
 грудня)
ввика́ти, увика́ти звикати;
 при звичаюватися (до когось,
 чогось), щось робити
ввиса́ти обвисати
вві́хані порання
ввиха́тисі, увиха́тисі поратися без
 відпочинку біля однієї або кількох
 робіт
вганьй́тисі вганятися
вгара́тати, вгати́ти, влупі́ти,
впра́ти, вмалюва́ти, вмасті́ти,
взолі́ти, впалі́ти, впа́рити,
впириза́ти, врі́зати, всади́ти,
втиса́ти, втулі́ти, вціди́ти,
вшкромáдити, крémснути,
крóпнути, мо́рснути, чьва́хнути,
шва́ркнути вдарити чимось з
 розмаху, із великою силою
вгати́тисі, втиса́тисі, вцибині́тисі
 впасти, гепнутися, ударитися
вгі́дний, огі́дний працьовитий і
 добрий

вгнізд́итисі гніздитися (про птахів);
довго вмощуватися, всідатися (про
людину)

вгóвтати, угóвтати заспокоїти,
вгамувати, утихомирити

вго́лóbисті на босу ногу (про
взування)

вгóрнений вгорнутий

вгорну́ти одягнути (верхній одяг)

вгорну́тисі одягнутися (про верхній
одяг)

вгортáти, угортáти одягати (про
верхній одяг)

вгортáтисі, угортáтисі одягатися
(про верхній одяг)

вгóртка *крав.* верхній одяг

вгору́ вгору

вгрівáтисі поступово теплішати,
нагріватися

вдава́ти грати роль, видавати себе за
людину іншого характеру тощо

вдава́тисі, удава́тисі народитися
схожим на когось із батьків (зовні,
характером, голосом, здібностями);
подобатися

вдави́тисі вдавитися

вдарь́ити вдаряти

вдарь́итисі вдарятися; кидатися (про
домашню птицю та шуліку)

вдво́ї вдвоє, вдвічі, подвійно

вдивй́итисі, вдивль́итисі

вдивлятися

вді́хатисі захекатися

вді́лювати вділяти

вді́яти заподіяти, скоїти

вдовéц вдівець

вдові́ці вдовиця

вдоволь досхочу, вдосталь

вдолин́и далеко в напрямку донизу

вдоли́ну вниз, у напрямку донизу

вéжі вежа

вéлікий значний за розміром,
кількістю; великий; дорослий(про
дітей)

вéлико багато, значно

Вéньгри *заст.* Угорщина

вéприк поросся-самець

вéрблик *техн.* деталь ланцюга, що
запобігає скручуванню (коли
прив'язують ним худобу)

вéримні ясна, сонячна погода

верствá, версть ровесники,
однолітки; покоління

вертлю́х *інстр.* пристрій для
виготовлення мотуззя

верхо́м, верхі́ їхати на коні

вéршик *заст., дит.* віршик

верь́х вершина гори; *буд.* дах

Верь́х *геогр.* назва урочища у с. Білі
Ослави

вéрьхний верхній

верь́хнинá *кулін.* вершки

вес весь

виличќий який підріс (про підлітка)

вильо́н *крав.* фата із весільною
сукнею

виндзу́нка *кулін.* мариноване
копчене м'ясо, сало

виснува́ти вести весняні посівні
роботи

вже́брати дістати або випросити
незначну кількість чогось

вжині́тисі, ожині́тисі одружитися

вжири́бітисі народити лоша

вжілі́ти вжалити

вжілі́тисі вжалитися

вжолу́док, ожолу́док *анат.* шлунок

вжь́ити вжати

вжь́итисі вжатися, порізатися
серпом

вздрі́ти, уздрі́ти побачити

вздрі́тисі, уздрі́тисі побачитися;
 зустрі́тися
взі́р, узі́р візерунок; зразок
взлѐститисі, узлѐститисі,
влѐтитисі, улѐтитисі
 розі́злитися, розлѐтитися
взолі́ти, крѐпнути, фѐрнути,
шѐрнути поцупити
взьї́ти в та́ниц запросити до танцю
взьї́ти до грѐший, взьї́ти на вус
 взяти в борг
взьї́ти собі́ в го́лу мати нав'язливу
 думку; перейматися
взьї́ти, узьї́ти взяти
взьї́тисі за ро́зум почати жити,
 діяти розумно, розсудливо
взьї́тисі, узьї́тисі взятися
виві́дувати, ві́питувати,
ві́пробѐувати, до́питуватисі
 вивідувати, випитувати,
 дізнаватися про щось таємне,
 приховуване
вид зір; вигляд
видѐльці виделка
видѐсі щастить, таланить
ві́діти, ві́гіти бачити
ві́дко видно, світло, ясно; доступно
 зорові; виходить, значить, мабуть,
 напевно, очевидно
ві́кати шанобливо звертатися на
 «ви»
вилі́вкувати вихлюпувати,
 виливати невеликими порціями
ві́лиці *мн.* щелепи, скули
ві́нний винен; солодкокислий (про
 яблуко)
випѐрь вепр; *мисл.* самець дикої
 свині
випрі́ни, вапрі́ни *мн., бот.* агрус

вирбѐвка виїзд на сезонні
 сільськогосподарські роботи по
 договору
ві́ргнути різко махнути рукою або
 ногою убік
ві́ргнутисі різко повернутися убік
 усім тілом
вирѐга *ткац.* конопляне або лляне
 домоткане рядно
виритѐно ручне знаряддя для
 прядіння; веретено
виритьї́нка шматок домотканого
 рядна
вирищѐ́ти верещати
вирі́тка *змениш., ткац.* невелика
вирета
виркі́ти, вирті́ти рухати, повертати
 в різні боки, крутити навколо осі;
 свердли́ти
вирта́ти повертатися; блювати
вирта́тисі повертатися
виртѐп *обр.* народна Різдвяна
 вистава хлопців; непрохідне місце
 зі стрімкими скелями
ви́ршіти класти останні пласти сіна
 на стіг чи копицю
ви́ршо́к, вирьшо́к верхівка дерева
вирьхо́ватий, з чу́бком із верхом,
 через край, із надлишком
вирьхово́дити верховодити, бути
 головним
висилі́ці веселка
висі́льний весільний
висі́льї́, вісі́льї́ *обр.* весілля
ві́скати вищати, пищати
висні́ний весняний
висні́нкї ластовиння
висні́нкува́тий, висні́нкова́тий
 ластатий
висно́вані весняні польові роботи

виснува́ти проводити весняні
польові роботи

вистива́ти вистигати, втрачати
тепло

вита́ти вітати

вита́тисі вітатися, подаючи руку

ві́хір, ві́хора сильний вітер, вихор

виче́ріти вечеряти

вичи́рішний, вичі́рішний,

вичорі́шний, вичі́рний вечірній

вичорні́ці, вичі́рніці вечорниці

вичоро́к вечірка

вібага́ти видумувати, вигадувати;
мати забаганки

вібачьі́ти пробачати, вибачати

вібачьі́тисі вибачатися

вібі́ваний оздоблений кольоровим
металом

вібира́ти виймати; вибирати що-
небудь як зручне, придатне,
допустиме; обирати когось шляхом
голосування; брати, отримувати
належне від когось

вібира́тисі покидати житло чи село,
виселятися

ві́бити вибити, витрусити (від
пороху)

ві́битий відлупцьований, побитий

ві́битисі забитися (на смерть)

ві́битисі в люди досягнути
становища

вібо́ри вибори

ві́брати вибрати

ві́братисі підрости, ставши
вродливішим; покинути житло,
забравши із собою речі

ві́брихати придумати неправду;
задурити, добитися чогось
обманним шляхом

ві́бути пережити якусь біду,
хворобу, вижити

ві́вагом *заст.* повільно, поважно
(про танець або пісню)

вівако́вувати евакуйовувати

вівако́вуватисі евакуйовуватися

ві́вакувати евакуювати

ві́валити *згруб.* висолопити (про
язик); *вульг.* виставити інтимні
частини тіла (про чоловіків)

ві́ват *виг.* браво, хай живе тощо

ві́вбираний дуже гарно одягнений

ві́вбиратисі, ві́штрамуватисі гарно
одягнутися у вишуканий одяг,
причепуритися

ві́вбортаний обернутий (про
скошену траву)

ві́ви́рнутисі вивернутися (із землі з
корінням, про дерево); *згруб.* лягти
, розкинувшись

ві́від церковний обряд очищення
породіллі після пологів

ві́ві́дувати, ві́прубо́вувати

дізнаватися, випитувати

ві́віз узвіз, дорога на підйомі

Ві́віз *геогр.* назва крутого підйому в
с. Білі Ослави

ві́ві́грюватисі випаровуватися,
зникати

ві́вкати подавати протяжний голос
(перебуваючи у лісі або на
пасовиську з худобою); голосно
кричати

ві́вмирати повимирати

ві́водже́на *церк., обр.* яка одержала
ві́від

ві́води́тисі виводитися,
вилуплюватися з яйця; виходити,
взявшись за руки

ві́ворота *ліс.* повалене разом з
корінням дерево

ві́вороть *ліс.* повалене разом з
корінням дерево; *крав.* виворіт,

зворотній бік (про тканину або одяг)

ВІВСЬІ́ННИЙ вівсяний

ВІ́ВТИНАТИ вирубати

ВІ́ВТИРАТИ акуратно, ретельно витерти

ВІ́ВЦЬІ́, *ласк. овéчка, ба́ська, бі́рька, ньи́цька, згруб. крутьі́к* вівця

ВІ́ВЧИТИСІ́ здобути освіту, набути фаху

ВІ́ВЧУ́Р самець вівчарської породи; цуценя вівчарської породи

ВІ́ВЧЬІ́РИТИ *паст.* вівчарити, випасати овець

ВІ́ВЧЬІ́РЬ *паст.* вівчар

ВІ́ГАНЬБИТИ, ВІ́ГАБЗУВАТИ висварити

ВІ́ГАНЬІ́ТИ виганяти

ВІ́ГИБЛИ́НИЙ виструганий

ВІ́ГИБЛИТИ вистругати

ВІ́ГЛОНИТИ *згруб.* жадібно випити

ВІ́ГЛЯНЦОВА́НИЙ ретельно начищений до блиску (взуття)

ВІ́ГЛЯНЦУВАТИ начистити (взуття)

ВІ́ГНАТИ вигнати

ВІ́ГНЕНИЙ вигнутий

ВІ́ГНУТИ вигнути

ВІ́ГОВОРИТИ висловити; промовити (про молитву)

ВІ́ГОВО́РЮВАТИ виговорювати, вимовляти, промовляти

ВІ́ГОВОРЬІ́ТИСІ́, ВІ́ГОВО́РЮВАТИСІ́ вирішувати конфлікт з опонентом за допомогою переговорів, що приводить до примирення сторін

ВІ́ГО́ДА, ВІ́ГІ́ДЬ вигода

ВІ́ГОДУВАТИ вигодувати

ВІ́ГОЛОДНІ́ТИСІ́, ВІ́ГОЛОДА́ТИСІ́ дуже зголодніти; перебути голодним упродовж довгого часу

ВІ́ГОТОВІ́ЙТИ, ВІ́ГОТОВЛІ́ЙТИ

ВИГОТОВЛЯТИ

ВІ́ГУДІ́ТИ швидко вирости

ВІ́ГУ́ЛЮВАТИ витанцювувати

ВІ́ДА́В, ВІ́ДА́Й мабуть, напевно

ВІ́ДАВА́ТИСІ́ іти; вирушати в дорогу

ВІ́ДАТИ дати покупцеві здачу; здати, запродати

ВІ́ДАТИ ДОРО́ГУ зробити вигляд, що кудись поїхав, але нікуди не їхати

ВІ́ДА́ТОК заробітна плата, яку видають робітникам продукцією власного виробництва

ВІ́ДБАМБУ́РИТИ відлупцювати

ВІ́ДБИРА́ТИ визначати об'єм заготовленої деревини або пиломатеріалів

ВІ́ДБІ́ТИ утратити молоко (про корову)

ВІ́ДВАГА́ТИ відволожуватися, ставати вогким, вологим, увібравши вологу

ВІ́ДВА́ЖИТИСІ́ наважитися, насмілитися

ВІ́ДВЕР́ЧУВАТИ *слюс.* відкручувати (про гайку, болт, шуруп)

ВІ́ДВІ́ДИНИ відвідування

ВІ́ДВІ́НУВА́ТИ, ВІ́НУВАТИ наділити **ВІ́НОМ**

ВІ́ДВІ́ЙЗА́НИЙ відв'язаний

ВІ́ДВІ́ЙЗУВАТИ відв'язувати

ВІ́ДВІ́ЙЗУВА́ТИСІ́ відв'язуватися

ВІ́ДВОЛО́ГА прохолодна свіжість, вологість, сирість

ВІ́ДВОЛО́ЖИТИ утамувати спрагу

ВІ́ДГА́ВКУВА́ТИСІ́ огризатися

ВІ́ДГАНЬІ́ТИ відганяти, гнати, переганяти; видавати неприємний запах

ВІ́ДГЛЯНЦУВА́ТИ почистити, навести попередній блиск

відговор'їти відмовляти,
 переконувати не робити чогось
відгорож'їтисі відгороджуватися
відда́вані заміжжя
віддава́тисі виходити заміж
віддавно́ віддавна
відда́на заміжня
віддани́ці дівчина на виданні,
 відданиця
віддиха́ти відпочивати
віддихну́ти відпочити
відділь'їти відділяти, відділювати
віддува́тисі випинатися (про повні
 кишені)
відду́тий відстовбурчений
відду́тисі відстовбурчуватися із
 кишені або портфеля
віддь'їчити віддячити
віддь'їчитисі віддячитися;
 попроситися
віджі́ти, віді́їти ожити, отямитися,
 оклигати
віджмака́ти відіпрати
віджолобати видовбати
відзе́мок нижня частина стовбура
 дерева
ві́ди вийди
ві́дивитисі здивовано глянути
ві́див'їтисі, ві́дивль'їтисі
 видивлятися
відка́зувати осуджувати,
 наговорювати, жалітися на когось;
заст. заповідати, залишати у
 спадок; відмовляти
відка́зуватисі відмовлятися
відкара́цкатисі, відкара́скатисі
 відмовитися, зріктися, звільнитися
 від чогось нав'язливого (опіки,
 уваги, обов'язку)
ві́дки, ві́дки звідки
відкі́гати, відті́гати відтягувати

відкі́гнути, відті́гнути відтягнути
ві́дки-нибу́дь звідки-небудь
ві́дкісь звідкись
відкрит'ї відкриття
відкро́ювати, відкра́ювати
 відрізувати ножом частину від
 цілого
відк'їгувати, відт'їгувати,
відкі́гати, відті́гати відтягувати
відк'їти, відт'їти відтяти,
 відрізати, відсікти; різко і коротко
 відповісти
відле́жати відлежати, тяжко
 перехворіти
відле́жйтисі відлежатися
відливáти обливати водою
 неприємну людину для
 приведення її до тями
відло́жувати відкладати
відло́м'ювати відломлювати
відло́м'юватисі відломлюватися
відломль'їти, відломй'їти
 відламувати
відлупі́ти, відлупáсити набити
 когось
відлупу́вати відлуплювати,
 колупаючи, відокремлювати
 частину від цілого
відлучі́ти відокремити телицю чи
 вівцю від отари або стада; не дати
 теляті ссати корову
відлуч'їти, відл'їчувати відлучати
відлю́да, відлю́діник відлюдник
відмачу́лити одужати, очуняти
відмін'їти відміняти
відмов'їти, відмовль'їти
 відмовляти, лікувати замовлянням
відмов'їтисі, відмовль'їтисі
 відмовлятися
віднов'їти, відновль'їти
 відновлювати

відньїкуватисі, відпиратисі

відмовлятися, не признаватися,
заперечувати

відобраний відібраний

відобрати відібрати

відогнаний відігнаний

відогнати відігнати

відогнений відогнутий

відогнути відігнути

відознавати дізнаватися,

довідуватися, навідувати

відознати дізнатися, довідатися;

провідати когось

відоймати віднімати, відбирати

відоймити, відньїти, відобрати

відібрати, відняти

відомєрти померти, не повернувши

боргу; залишити у спадок

відомєрщина садиба, в якій ніхто не

мешкає; *образл.* занедбана садиба

відоспатисі добре виспатися

відпєртий відчинений

відпєртисі відмовитися, не

признатися

відповісти відказати, відмовити;

дати відповідь; *заст.* зробити

комусь заповіт

відпоміщїти, віпоминати

докоряти комусь, згадуючи, що

колись допоміг

відпóрна *бот.* сорт картоплі, плоди

якої мають рожеву шкірку

відпочївок відпочинок

Відпра́ва *церк.* Служба Божа

відпра́вити, відпровáдити провести

відправїйти відправляти

відпроважїти відпроводжати,

проводжати, виряджати

відпúдити налякавши, відігнати

відра́ні, наскóро день зранку,

зрання, від самого ранку, відрана

відрига́ні *знев.* забава, весілля,

галасливе гуляння

відрі́бок відробок

відрі́ктисі, відрі́чисі зректися

відробїйти, відробльїти

відробляти; знімати кимось

пороблені чари

відро́бок відробіток

ві́дси, ві́дци, ві́дци звідси

відсилїти, розсилїти відв'язати

відсильїти, відсілювати,

розсілювати відв'язувати

відсипїйтисі, відсипльїтисі

відсиплятися, довго спати,

відновлюючи сили

відстрі́чи відстригти

ві́дтам звідтам

відтворéний відчинений

відтворїти відчинити

відтворьїти відчиняти

ві́дти звідти

відтира́тисі линяти (про тканину)

відтогді відтоді

відтогді́ з минулого року

відтру́тити відштовхнути

відтру́титисі відштовхнутися

відтру́чувати відштовхувати

відтру́чуватисі відштовхуватися

відтьїти відрубати

ві́дудлити *згруб.* випити до дна

ві́дужіти, ві́ходитисі, ві́чухатисі,

поду́жіти одужати, вилікуватися

ві́дужувати, ві́здоровїйти,

ві́здоровльїти виздоровлювати,

одужувати

відусю́ди звідусюди

відхильїти відхиляти

відхильїтисі відхилятися

відхі́днá годї́на година смерті

відхілі́ти прочинити, трохи

відчинити (двері, вікно тощо)

відховати заховати; перезаховати

відци, одвідци звідси

відчихнути, учихнути недбало

відламати гілку

відчутый відчуття

віжідатисі давно бачитися; давно не
куштувати

віжмакати випрати

візбирати, позбирати зібрати,
позбирати

візвольти визволяти

візимувати визимувати,
перезимувати

візирати, віглідати визирати,
виглядати; шукати поглядом
когось; бути видним, виднітися

візнавати визнавати

візнаний визнання

візнати вивідати, довідатися

війка *анат.* вія

віказувати виказувати;

висловлювати комусь
невдоволення, претензії

вікандити, віканькати,

віклянчити, вімантити,

віциганити *згруб.* випросити

вікапаний, вікапійоний, вілитий,

вілітий, віскрісний, сніюський

такий самий; дуже схожий

вікачіний, віваліний, вівацьканий
забруднений

вікачити, віваліти, вівацькати
забруднити (про одяг)

вікачитисі сильно забруднитися

вікігати, вітігати витягати

вікігнений, вітігнений витягнутий

вікігнути, вітігнути витягнути

вікігти, вітігти витягти

вікінути викинути

вікішкати, вікохати виростити з
маленького

вікласти ватру закінчити палити в
печі

вікликати звати, запрошувати

вікликати позвати

**вікобілюватисі, вікаблүчуватисі,
вімудрьйтисі, віпéндрюватисі,
віпінчьйтисі, ста́витисі, нистісі**
поводитися зарозуміло, зверхньо,
пихато, гордовито

віколінкувати забруднити штани на
колінах

вікохати виростити, виплекати
(дитину); вигодувати, викормити
(домашні тварини)

вікоштуватисі витратитися

вікрадатисі таємно, непомітно,

крадькома звідкись вибиратися

вікрéнта, вікрéнти візерунок

вікривййти, вікривльйти
викривляти

вікривййтисі, вікривльййтисі
викривлятися

вікривлиний викривлений

вікрутяси криві лінії; крива
траєкторія

вікру́чувати видаляти воду з
випраної тканини

вікру́чуватисі обертатися; виходити
з неприємностей любим способом

вікувати довго жити

вікухарити завершити куховарити

вікьйгувати, вітьйгувати
витягувати

вілагожиний оздоблений,
оброблений

вілазьйти вилазити

вілижітисі вилежатися

вілітіло, віскочило, вішло з
голові цілковито забулося

Віліщі *геогр.* назва кутка в с. Білі
Ослави

ВІЛІЧИТИСІ вилікуватися
ВІЛЛІТИ вилити
ВІЛЛІЯ вілла
ВІЛОВИТИ виловити
ВІЛОМИТИСІ опанувати ремесло,
 професію; вивчитися
ВІЛУП'ЮВАТИСІ вилуплюватися
ВІЛУПИТИСІ вилупитися з яйця;
 витріщитися, здивовано глянути
ВІЛЬНО можна
ВІЛЬНО ЧИ НЕ ВІЛЬНО? можна чи не
 можна?
ВІМАРШКАТИ викрикуючи «марш»,
 вигнати з приміщення
ВІМАСТИТИ забруднити; побілити в
 приміщенні
ВІМАЦЬКАНИЙ забруднений (про
 обличчя)
ВІМІРІНИЙ вимірний
ВІМІРЬІТИ виміряти і вимірювати
ВІМІШІНИЙ вимішаний
ВІМІШІТИ вимішати
ВІМНІ вим'я
ВІМНІЦКАНИЙ вим'ятый (про одяг)
ВІМОВІЙІТИ, ВІМОВЛЬІТИ вимовляти
ВІНАЗИВАТИ облаяти, обізвати
ВІНАЙМИТИ винайняти
ВІНЬСТКА фотографія великого гурту
 людей
ВІНКІ *обр.* етап весільного обряду,
 під час якого нареченому
 (нареченій) шиють вінок
ВІНКІЛЬ, ВІНЬКІЛЬ *інстр.* кутник;
 заокруглення дороги
ВІНО придане, посаг (будинок, земля,
 худоба, гроші і т. п.)
ВІНОЧУВАТИСІ переночувати,
 пережити ніч, дочекавшись ранку
ВІНЧІНІ *церк.* вінчання
ВІНЧУВАТИ *обр.* віншувати,
 поздоровляти

ВІНЧЬІТИСІ *церк.* вінчатися, брати
 шлюб у церкві
ВІОСТРИТИ вигострити, нагострити
ВІПАДОК випадок
ВІПІВШИЙ напідпитку
ВІПИНКА вискочка
ВІПИНЧЬІТИСІ, ВІМУДРЬІТИСІ,
ВІМУДРЮВАТИСІ *заст.* вести себе
 зарозуміло, зверхньо;
 викаблучуватися
ВІПИРИДЖЬІТИ випереджувати
ВІПИСАНИЙ різьблений,
 інкрустований, оздоблений (про
 дерев'яні та шкіряні вироби)
ВІПИТИ випити
ВІПЛАВІЙІТИ виплавляти
ВІПЛАТ, ВІПЛАТА заробітна плата
ВІПОВНИЛОСІ сповнилося
ВІПОМИНАТИ дорікати, докоряти,
 нагадуючи про щось
ВІПРАВА вичинка шкіри; виправа
ВІПРАВДОВУВАТИСІ оправдуватися,
 доказувати правоту
ВІПРАВИТИ провести
ВІПРАВІЙІТИ проваджати,
 відряджати; виправляти (хиби,
 недоліки); вирівнювати
 (поверхню); *кушн.* вичиняти
 (шкіру)
ВІПРІТАТИСІ покинути приміщення,
 забравши свої речі, виселитися;
 померти
ВІПРОБОВУВАТИ, ВИВІДУВАТИ,
ВІПІТУВАТИ вдаючись до хитрощів,
 вивідувати, випитувати,
 дізнаватись про щось таємне,
 приховуване
ВІПРОСТАТИСІ розпрямитися
ВІПРОСТУВАТИ, ВІПРОСТАТИ
 розпрямити, розправити

віпр'їтувати, віпріто́вувати,
віпріта́ти виносити все з приміщення, прибирати; виконувати восени завершальні роботи на городі, у полі
віпр'їтуватисі покидати місце проживання
віпсі́чити *образл.* висварити
віпу́кувати *кулін.* видаляти кісточки з вишень, черешень або слив
віпу́цуваний, напу́цований начищений до блиску (про взуття, металевий посуд); дуже охайний (про чоловіків)
віпу́цувати ретельно почистити
віра́зний виразний, чіткий (про почерк, узор)
віратува́тисі вийти зі скрутного становища
ві́рва прірва
ві́ревкнути, ві́ревкнутисі *згруб.* викрикнути
ві́ревкувати *згруб.* викрикувати
віре́нда, віра́нда веранда
віри́пати, віри́пувати часто відчиняючи двері, випустити з кімнати тепле повітря
вірі́внати вирівняти
вірі́хто́вувати виконувати внутрішні роботи в новозбудованій хаті
вірі́хтуваний готовий; закінчений; відремонтований
вірі́щ'їти верещати
віро́би прикраси
віро́бити щось скоїти
віро́битисі виснажитися, знесилитися від роботи; трапитися (про трагічну подію)
віро́б'їти виробляти; витворювати (про вчинки)

віру́бати зробити нашвидкоруч із молодого деревця, попередньо обрізавши гілля і верхівку палицю, держак до лопати, сапи тощо; виру́бати
ві́сватати висватати, посватати
ві́сербати висьорбати
вісе́рбувати висьорбувати
вісі́пати висипати; виливати
вісі́п'їтисі висиплятися
вісі́катисі, згруб. ві́шмаркатисі висякати ніс
вісі́кнути просочитися (про кров)
вісі́ль'ї *обр.* весілля
вісі́мдис'їть *числ.* вісімдесят
вісі́мна́ц'їть, вісі́мна́йц'їть *числ.* вісімнадцять
ві́ска́кати вишукати собі пригоду
ві́скуп єпископ
ві́став'їти виставляти
ві́старів ро́зум втратив розум через старість; погані вчинки в старшому віці
ві́стива́ти охолоджуватися
ві́стинути охолонути
ві́стка звістка
ві́стрі вістря
ві́студити остудити, охолодити; впустити холод (у приміщення)
ві́суваний забруднений
ві́сува́тисі забруднитися
ві́сьвітисі висвятитися
ві́сьві́чувати висвячувати
ві́сьві́чуватисі висвячуватися
ві́т *заст.* голова сілради
ві́та́к відтак, потім, пізніше
ві́тараба́нитисі *знев.* вилізти, заліти на щось
ві́творо́тити зробити якусь шкоду, біду
ві́творо́'їти заподіювати шкоду, біду

ві́ти вийти
ві́тинати, втинати віртуозно грати на скрипці
ві́тинкувати *буд.* заліпити шпарини в стіні глиною або забити мохом
ві́тир в голові про легковажну, несерйозну людину
ві́тир, змениш. вітире́ць вітер
ві́тиска́ти витискати; вичавлювати
ві́тицькати невеликими порціями, частинами видати, віддати, повернути
ві́тологанений, втологáнений *згруб.* витоптаний
ві́толочений витолочений
ві́толочити витолочити
ві́траскати *буд., знев.* погано побілити, пофарбувати; дати ляпасів
ві́трафи́ло *знев.* кудись поділося
ві́трачьи́ти витрачати
ві́трачьи́тисі витрачатися
ві́трибе́нькі *тільки мн.* розваги; дрібні покупки без потреби
ві́тримані́
 витримка, терплячість, терпець
ві́триматисі́ вціліти, встояти, вижити, переховатися
ві́трина́рь, ві́трина́р ветеринар
ві́трі́вка *крав.* легка чоловіча коротка блуза спеціального крою
ві́тріпати вибити від пилюки (килим, покривало тощо)
ві́тріса́ти витрушувати
ві́трісти витрусити
ві́тріщити *згруб.* витріщити (про очі)
ві́трутити виштовхнути
ві́тру́чувати виштовхувати
ві́туманити, ві́циганити випросити обманним шляхом

ві́тці́вський батьківський
ві́тці́вщина мала батьківщина; господарка батька після його смерті, що перейшла в спадок комусь із дітей
ві́тчи́знина земля батьків
ві́фалити вихвалити
ві́фа́лювати вихваляти
ві́фа́люватисі́ вихвалитися
ві́фасо́вувати видавати певними порціями, частинами
ві́фацькати поносити, забруднивши (про одяг)
ві́фляцкати *знев.* вимазати
ві́хірі́тисі́ *згруб.* виспатися
ві́хлюзданий вимазаний, забруднений
ві́хльо́пати вихлюпати
ві́хльо́пнути вихлюпнути
ві́хльо́пувати вихлюпувати
ві́ховáні виховання
ві́ходити вилікувати
ві́ходи́ти проводити відвідувача (гостя) за поріг
ві́хо́док вбиральня
ві́хола буря зі снігом
ві́хопитисі́, ві́скочити вихопитися, несподівано, раптово вибігти, вистрибнути; вислизнути
ві́хопйі́ти вихоплювати
ві́хре́щуватисі́ вихрещуватися
ві́христитисі́ вихреститися
ві́хт *заст.* харчі
ві́хтува́ти *заст.* харчувати, годувати
ві́цабинитисі́ *згруб.* вилізти на щось
ві́царапатисі́, ві́карабкатисі́
 вибратися з великою потугою
ві́церькати видоїти
ві́ціго́рний *заст.* акуратний, охайний
ві́цюрі́ти витекти

вічиньїти *кушн.* вичиняти (шкіру)
вічиньїтисі *заст., знев.* бути
 перебірливим, вибагливим щодо
 їжі, одягу тощо
вічищьїти вичищувати
вічімхане обрубане від гілля дерево
вічімхувати *ліс.* обрубувати
 сокирою гілля та дрібніші гілки на
 зрізаному дереві
вічірпувати вичерпувати
вічко накриття для діжки, домовини;
 віко
вічухатисі вилікуватися від важкої
 хвороби
вішарувати *буд.* поштукатурити
 начисто
вішівані вишивання
вішилниця, вішінка тонка копиця
 складена на **остриву**
вішитьї, вішикьї вишивка;
 вишивання
вішіптатисі витратитися (про гроші)
вішкіритисі *образл.* зробити
 гримасу, виражаючи злість
вішов вийшов
вішпортати виколупати, відкопати,
 відгребти
віштріпаний у якого почали
 торочитися нитки
віштудирівувати видумувати,
 вигадувати, майструвати
вішурувати витерти руками засохле
 болото тертям тканини об тканину
 (про одяг)
вішьта, вішьт *виг.* ліворуч (команда
 коневі)
віщубирати визбирати (про дрібні
 ягоди, насіння)
віщувати *міст.* пророкувати,
 передбачати

віщун *міст.* той, хто пророкує,
 передбачає
віявити виявити
віявитисі *мед.* захворіти на
 епілепсію; збожеволіти
в'ївати мліти, непритомніти;
 стомлюватися; в'янути, втрачати
 свіжість (про рослини)
в'їдати, уїдати часто провокувати
 сварку, дошкуляти; надривно і
 безперестанно лаяти (про собаку)
в'їзати в'язати
війиз *мн.* **війзі** поперечина, що
 з'єднує полози саней (кількість
 залежить від довжини саней)
війзані в'язання
війзи *анат.* шийний відділ хребта
війзка, війзанка в'язка, в'язанка
війлий в'ялий, зів'ялий (про
 рослини); млявий, кволий (про
 людину, тварину)
війлість в'ялість
війло в'яло
війнути, війти в'янути
вкігнүтисі, укігнүтисі втягнутися;
 звикнути до своєї роботи, стану
вкішитисі зрадіти
вкішьїтисі радуватися
вклікати вклякати, ставати на
 коліна
вклікнүти вклякнути
вклоньїтисі вклонятися
включку бантом (спосіб в'язання)
вкльїкачки навколїшки
вкотїтисі, укотїтисі народити (про
 вівцю, козу)
вкримїшни, окримїшни окремо
вкроїти вкряти (хліба, сала,
 ковбаси)
вкүпі разом, спільно
вкьїганий втомлений

вкьїлавіти *мед.* отримати грижу
 внаслідок фізичного
 перевантаження
вкьїмилосі набридло, надокучило
вкьїти, втьїти, укьїти, утьїти
ліс. зрізати, зрубати
вкьїтисі, втьїтисі, укьїтисі,
утьїтисі, врізатисі, урізатисі
 порізатись
влязьїти влізати
влязьїтисі влізатися
влéжітисі дозріти після збору,
 досягнути повної зрілості (про
 овочі, фрукти); злежатися,
 ущільнитися
влéслий, облéслий облесливий;
 який вдається до лестоців,
 підлабузництва
влі́зати в шкі́ру докучати,
 набридати
влі́ті, влі́кі влітку
вломі́ти зламати; виламати
вломіти го́лу піти, не повідомивши
 куди
вломле́ний зламаний
влупі́ти стрільнути з чогось;
 вдарити
влюбльїтисі закохуватися
влю́тити розлютити, розізлити
вльї́ти влити
вмасті́ти вдарити; підкинути в
 масть карту (гральні карти)
вмах дуже швидко, тут же
вмі́тусть, вмі́тусть, умі́тусть,
умі́тусть врізнобіч
вмішьїтисі втрутитися, встряти,
 вмішатися
вмлівáти зомлівати
вмлї́ти, обімлі́ти, умлі́ти зімліти
вмордо́вуватисі стомлюватися

вмудрьїтисі вмудрятися,
 умудрятися
вмў́читисі, змў́читисі, змочі́сі
 втомитися, змучитися
вмў́чуватисі, змў́чуватисі
 втомлюватися, змучуватися
вна вона
вни вони
вні́міти заніміти
вно воно
вно́ги, ньо́га, дра́ла навіть
вну́чі онучі
вовк *мед.* запалення слизової
 оболонки прямої кишки
вовкї́ *бот., тільки мн.* дуже тверда
 трава, якої не їсть худоба; вовчуг
 польовий
вовкў́н велика собака; вівчарка
во́вні́нка *крав.* велика вовняна
 хустка
вовчиньї́ вовчєня
вогкї́й сирий, мокрий, вологий
вого́нь пожежа
вого́нь до робо́ти про завзятого,
 беручкого до роботи
во́давий водявий, водянистий, який
 має присмак води (про овочі,
 фрукти)
воді́ти поганяти коней під час
 оранки
Воді́шний *геогр.* назва кутка в с.
 Білі Ослави
водишньї́ни *етногр.* жителі
Водишнього
воді́ний водяний
Водохре́стиє, Водосвя́тіє, Водосвя́ті
церк. освячення води на Йордан
водьї́нка *мед.* пухир
во́здух повітря
возі́вні прибудова для воза

Вознисе́ніє, Знисинь́й, Знисінь́й

церк. Вознесіння Господнє

возні́ці, лозні́ці невелика будівля

для сушіння фруктів димом

во́йна *військ.* війна

во́ли *мед.* пухлина щитовидної

залози; воло (про курей)

во́лі воля

волі́чка *ткац.* різнокольорові

високоякісні вовняні нитки для

ткання і в'язання

волові́д міцна сукана мотузка

во́лок *ліс.* частина зрізаного дерева

без сучків, яку тягнуть вручну по

землі шнуром або ланцюгом;

підготовлена дорога для

трелювання деревини трактором

або кіньми

воло́кі вовняні шнурки, або шкіряні

вузьенькі ремінці, якими обмотують

онучі, взуваючи постоли

воло́кно́ *мед.* гнійний нарив;

панарицій кістковий

во́локом, по́волоком тягнути щось

по землі

во́лос, волосі́ волосся

волосо́вий *ткац.* вовняний (про

тканину, одяг)

волосува́ти тягати за волосся

воло́ський горі́х грецький горіх

волоцю́га дармоїд; ледар

волочі́ти волочити, тягти;

боронувати, скородити

волочі́тисі тинятися, вештатися,

ледарювати; тягнутися (про

ланцюг за возом)

Воло́щина *заст., геогр.* Румунія

во́ні сморід

ворі́на, мн. ворі́ні смерекова

неколена жердина (в огорожі)

во́ріг ворог

ворі́тниці вузький перехід, переїзд

ворі́тчина, ворі́тчіта *здріб.* хвіртка,

невеликі ворота

во́ркати, воркоті́ти, га́ркати,

пискува́ти говорити

недоброзичливо, злобливо;

бурчати, сваритися, огризатися

во́ркнути огризнутися

воркоті́ти муркотіти (про ката)

воробі́ц, орн., знев. жі́дик горобець

ворожбі́тство, ворожбі́цтво

передбачення, ворожіння

во́рон орн. крук, ворон

воро́нка льоток у вулику

вороно́к міліцейська машина,

автозак

воропля́н *заст.* літак

ворохо́бити турбувати, непокоїти,

не давати спокою, розворушувати

ворохо́битисі турбуватися,

непокоїтися, переживати

ворохтья́нський *етног.*

ворохтянський (про жителя с.

Ворохта)

ворчя́ти урчати (про живіт)

во́сько військо

восько́вий військовий

вош, мн. ву́ши воша

воюва́тисі скандалити, зчиняти

бійку, битися

вп'я́тьох вп'ятьох, уп'ятьох

впа́рити обпекти; вдарити; вкрати

впа́сти в довгі́ заборгувати

впи́гульїти врізати тупою пилою

впи́ли́нати сповити

впи́ра́тисі пручатися

впи́ризати́сі підперезатися,

затягнутися по талії (паском)

впи́рі́щити вдарити (чимось)

впі́вночи, упі́вночи опівночі

впіка́ти пра́ктики, впіка́ти
му́дришкі жартувати
вповідати́ розповідати
вположи́тисі *вет.* отелитися (про корів)
вполу́дни зеніт
впомага́тисі добиватися чогось
впомина́тисі вкотре вимагати повернути борг; нагадувати про обіцянку
впоми́нути нагадати
впорі́дковува́ти впорядковувати
впорі́дкува́ти впорядкувати
впоросі́тисі *вет.* народити поросята
впо́тимкі у темряві
вправі́йти *мед.* вправляти (вивихнену руку тощо); *образл.* обзивати когось
впрі́ти, упрі́ти спітніти
впрі́чі, упрі́чі запрягти
впруді́ти, упруді́ти *кулін.* зварити на слабому вогні; розпарити
впрьі́тати заготовити, накопичити, нагромадити, зробити запас
впстрі́чи постригти
впстрі́чисі постригтися
впході́ти поратися біля худоби; доглядати, турбуватися; цікавити, турбувати, стосуватися
враз, ураз завжди
вразі́ти зробити боляче, торкнувшись рани; укусу гадюки
вразі́тисі торкнувшись рани, спричинити собі біль
вратува́ти врятувати
вратува́тисі врятуватися
врі́гати, гарува́ти тяжко працювати
врі́кну́ти, врі́кті, врі́чі, навро́чити зурочити
вробле́ний спрацьований, виснажений, стомлений

вроді́ти народити (про жінку); вродити (про врожай)
вроді́тисі народитися; вродитися (про врожай)
вро́кі, зуро́кі *тільки мн.* захворювання від урекливих очей
врочі́сте *церк.* урочисте (про свято, під час якого не можна виконувати фізичних робіт)
все завжди
всі́який всілякий
всі́яко всіляко
вска́кі навскач
вскі́с, навскі́с навскоси
вслуті́ти, вслукі́ти проживати, не проявляючи ні до чого цікавості (про старих і німецьких людей)
всмáжити засмажити
всмалі́ти вдарити
всновáти *ткац.* наснувати нитки основи для ткання (полотна, килима тощо)
всокоті́ти, впант́рува́ти встерегти, вберегти від небезпеки
вспі́д, успі́д вниз, наспід, на дно, всередину
вспі́ти встигнути
всподу́, усподу́, насподі́ внизу, на дні
вставі́йти вставляти
встанові́йти, встановльі́ти, устано́війти, устано́вльіти встановлювати
встарáти придбати, набути, надбати
встидáтисі, устидáтисі соромитися
вступáтисі, уступáтисі заступатися (за когось); давати дорогу, місце
вступі́тисі, уступі́тисі заступитися (за когось); покинути місце
всьи вся
всьі́ке ві́діти багато пережити

всьйкий, усьйкий всякий, різний,
різноманітний

всьйко, усьйко всяко

всьйчина всячина

всьйчино, усьйчино багато чого;
усе

всьо все; досить, вистачить

всьо-такі все-таки

вталюва́ти, втасува́ти розмістити,
скласти за порядком

втворéний, утворéний відчинений,
відкритий

втворі́ти, утворі́ти відчинити

втворь́йти, утворь́йти відчиняти

втворь́йтисі, утворь́йтисі

відчинятися; огризатися, починати
сварку

втилі́тисі отелитися

втимні́ти, отимні́ти осліпнути

втинáти віртуозно виконувати на
музичному інструменті гуцульську
мелодію

втира́ти витирати

вті́рач, ручні́к *заст.* рушник

вті́ти поправитися, зажиріти (про
людей і тварин)

втичі́ втекти

вті́ха, уті́ха радість, задоволення

вті́шитисі, уті́шитисі зрадіти

вті́шний, уті́шний радий

втологáни́ний витоптаний худобою
(про посіви або траву)

втологáнити витоптати (про траву
та посіви)

втрамсува́ти залагодити справу

втрача́йти втрачати

втро́їти отруїти

втро́їтисі отруїтися

втрощи́ло *згруб.* зламало (про
гілляку, дерево)

втрощи́тисі, втараба́нитисі *згруб.*
впасти

втру́тити зіштовхнути; перекинути

втру́чуватисі, втручы́йтисі

втручатися

вту́манити обманути

вуглі́ вугілля; жар

вуго́л зовнішній кут (ріг) будівлі або
вулиці

вуго́лово шкіряний пристрій, який
з'єднує **ціпилно** з **билнем** і
забезпечує обертальний рух **билня**
на **ціпилні**

вугра́к, вугрь́к *мед.* вугор

вудвуд *орн.* одуд

вужик *техн.* гумова трубка від
велосипедної помпи для
накачування коліс або м'яча; *зоол.*
молодий вуж

вужі́вка мотузка з лози

вузкі́й вузький

ву́зко вузько

вузковáто вузькувато

вузкоколéйка вузькоколійка

вуйко брат матері; дядько;
незнайомий літній чоловік; *жарт.,*
мисл. ведмідь

вуйна дружина **вуйка**; незнайома
літня жінка

ву́лан *заст.* кавалерист за часів

Австро-Угорщини; вояк, персонаж

іродів

ву́лий вулик

ву́лиці вулиця

вунь́йти *образл.* смердіти

вунь́чий *образл.* смердючий

вурда *кулін., наст.* солодкий сир,
виготовлений у результаті
вторинної переробки молока

вурдитисі скисати під час варіння
(про несвіже молоко)

вўрльоп, вўрлюп, ўрльоп, ўрлюп
заст. відпустка

вўставок *крав.* вишивка на верхній частині рукава жіночої сорочки

вўтлий неякісний, ніякий; худий, змарнілий (про людину); недорозвинутий (про рослину)

вўтло рідко, неякісно, бідно, слабо

вухна́ль цвях для прибивання підків коням

вучі́тисі вчитися, навчатися

вущі́вий *мед.* хворий на педикульоз

вущь *виг.* уживають, проганяючи курей

вўщі́нок *крав.* обшитий або обметаний проріз на рукавах або комірі сорочки, який зав'язують зацінкою

вфалати́ти, вфалаші́ти врізати великий шматок (хліба, сала, ковбаси)

вхво́та охота

вхво́чий охочий

вхо́дини *обр.* новосілля

вцапі́ти *образл.* збожеволіти

вці́льїти вціляти

вче́ра, уче́ра, вче́ри, уче́ри вчора

вчині́тисі, учині́тисі *мед.*

нагноїтися; утворитися (про рану, чиряк)

вчира́шний, учира́шний вчорашній

вчихну́ти, учихну́ти нерівно відламати, зламати (гілку, дерево)

вчі́мха́ти *ліс.* відтяти сокирою біля самої основи (про гілку, пагін)

вчоло́ *буд.* встик, впритул (кінцевими краями)

вчу́ти, учу́ти почути; довідатися; відчути

вчуті́тисі об'явитися, дати про себе знати

вчы́с вчас

вчы́сно вчасно

вши́рину́ вшир, ушир

вшіно́вувати вшановувати

вшінува́ти вшанувати

вшмалі́ти, влупі́ти стрельнути, вдарити когось

вшука́ти ошукати, обдурити

вшука́тисі ошукатися, обманутися; дуже довго когось (щось) шукати

вщу́бирати назбирати (дрібних ягід)

Г

га, шо вживається для уточнення не розчуті інформації

габо́в *ліс.* оклик про заборону спуску деревини

га́в'ї́з *бот.* живокіст (лікарська рослина)

га́ва *міф.* уявна істота, якою лякають дітей

га́вкати *згруб.* кричати

гавка́ч вибоїна на дорозі заповнена водою

гавку́н сварливий чоловік, крикун

гада́ти думати, міркувати, припускати

га́дина, гаді́юга *зоол.* гадюка

Га́дічий сад назва саду в с.Білі Ослави

га́дічка *бот.* отруйний гриб, поганка

га́дка думка; увага; замисел, намір

гадьї́ *зоол.* гади, плазуни

гай-гай *виг.* виражають сподіваючись на покарання за заподіяне зло

гайду́к присядка в танці

гайнува́ти марнувати час, майно; веселитися, забавлятися на гостині зі спиртним

га́йта, гайт *виг.* праворуч (команда коневі)
гайтува́ти працювати тяжко, без відпочинку
гайцува́ти підтримувати сильний вогонь, підкидаючи дров
га́кінкрейц *заст.* свастика гітлерівської Німеччини
гала́й-бала́й абияк
гала́йсвіта невідомо куди, світ за очі
галака́ти беззмістовно вигукувати; галасувати; голосно співати
галéпа *образл.* неввічлива, погано вихована людина
галу́за гілка
галу́зка *здріб.* гілочка
галу́зьї *мн.* гілки, галуззя
галу́нка, мн. галункі́ крашанка
га́льба кухоль для пива
га́лька *крав.* жіноча комбінація
гам *виг.* уживають для спонукання малих дітей їсти
гамані́ *образл., етногр.* жителі
Гамані́вки
Гамані́вка *геогр.* назва кутка в с. Білі Ослави
га́мати *дит., пестл.* їсти
гамба́ра́с клопіт, гризня, колотнеча
гамсилі́ти, гарата́ти сильно бити, лупцювати
гамува́ти втихомирювати, сповільнювати, стримувати, зупиняти
гамуті́тисі нудити
гандраба́тий *заст.* довгоногий
га́ньба ганьба
ганьбі́ти сварити
гапта́х тривога; струнко, виструнчившись
гапу́кати голосно кашляти
гара́зд достаток, добро; добре

гарба́та *кулін.* чай
га́ркати, гарчьи́ти гарчати (про собаку); говорити різко, неприязно
га́ркіт шум, гам
гармі́дир гармидер
гарне́лі шпильки (заколки) для волосся
гарува́ти, гарува́ти собо́в,
гудзува́ти важко працювати
гаті́ти перекривати греблею річку; бити з усієї сили
гать невелика гребля для перекриття річки
га́фка *крав.* металевий гачок для застібання одягу; гаплик
га́чі *крав.* штани
га́чі-пе́чі *бот.* шипшина, куш шипшини, плоди шипшини
гачкува́ти мережити, в'язати гачком
гачу́га низькоросла деревина та чагарник
гачь, ачь *виг.* уживають, відганяючи свиней
гаши́ти, гоши́ти часто повторюватися (про хворобу, випадки)
гей *виг.* уживають, як звертання до кількох осіб, до групи людей
ге́йби ніби, наче, мов
ге́ктар гектар
ге́льма *військ.* шолом, каска
ге́пати *згруб.* кидати важким (на щось, об щось); бити, докладаючи значних зусиль
ге́патисі *згруб.* падати
ге́пнути *згруб.* кинути об землю
ге́пнутисі *згруб.* упасти
гет повністю
гет, гара́вс, галу́ндир *виг.* геть звідси
ги *виг.* уживають, підганяючи корів

гібиль, гіблик *інстр.* рубанок
гібіти *заст.* втрачати силу,
 пропадати
гібліти, гіблювати стругати
 рубанком
гіблівка, мн. гіблівкі дерев'яна
 стружка
гіблярка стругальний верстат
гібльована дошка стругана дошка
Гіга *геогр.* назва гори в с. Чорні
 Ослави; вершина гори
гидітисі гидувати, бридитися
гидь нечисть
гий як
гікавий заїкуватий
гікавка ікавка
гіла *виг.* уживають, відганяючи
 гусей
гиліти рекомендувати у придбанні
 чогось
гімбиль торгівля; махінації
гімблювати торгувати,
 перепродувати
гімбляр людина яка вміє добре
 торгувати
гінуги тануги (про сніг); дуже
 прагнути, дуже хотіти
гирдигати, гирдиганити, гіркати
заст. трясти (про віз)
гіркатисі сваритися
гіци *мн.* жарти, витівки, розіграші
гіциль жартівник; людина, яка
 виловлює собак
гіцлик шкіряний гудзик
гікати ікати
гікати, гійкати сварити,
 обурюватися
гілі, гільй, гілльй гілки з дерев;
 гілля
гіляга, гілляга гілляка
гіндзлі, гінзлі *техн., збр.* гільза

гінтіна частина стовбура хвойного
 дерева (без сучків, пошкоджень і з
 прямолінійними волокнами), яку
 легко розколоти сокирою на
 заготовки необхідних розмірів
 (клепки, сектори, гонти тощо)
гіренький *пестл.* гіркий
гірка година лихо, нещастя, біда,
 скрута
гірко прикро
гірчийвіти гіркнути
гірше дужче, сильніше
гія *заст.* потрібно, треба; *виг.*
 уживають для дотримання рими у
 гуцульських коломийках
гла голка
Главосікі *церк.* усікновення голови
 Івана Хрестителя (11 вересня)
гладун *зоол.* вуж
гладунец глечик
глаїти заспокоювати,
 втихомирювати, мирити
гливкий недопечений (про хліб)
глий, глей *мн. глії* в'язка глина
 сірого кольору
глініники *мн., образл.* жителі сіл:
 Нижнього Березова, Середнього
 Березова, Вижного Березова,
 Бані-Березова та Лючок на
 Косівщині
гліпати, гліпатисі, погліпуватисі
 зиркати, поглядати
гліці деталь у драбинах воза
гліг *бот., мн. глогі* глід; колючка
глій *бот.* шипшина, глід колючий
глот велика черга, скупчення
 людей, натовп, тиснява
глотітисі юрбитися, тіснитися,
 намагаючись пройти чи потрапити
 кудись
глубоко глибоко

глумі́тисі кривитися, робити гримаси, виявляючи негативне, насмішкувате ставлення
глушма́н, глухма́н *образл.* глуха людина
гна́ти швидко їхати, йти; проганяти, виганяти, змушувати йти геть; швидко виконувати якусь роботу
гна́тисі наздоганяти, переслідувати
гни́давий *образл.* той, який має гниди
гниле́чі *образл.* лінива жінка
Гни́лій *геогр.* назва кутка в с. Чорні Ослави; *образл.* лінивий
гнилі́ці *бот.* сорт груш
гнильй́к мокрий лапатий сніг; гнила колода
гнильй́ни *етногр.* жителі Гнилого
гнильй́чі гнилі дрова
гні́дїтисі вити гнізда (про птахів); *образл.* вмошуватися
гні́їтисі *кулін.* набирати золотисто-коричневого кольору під час випікання (про хліб)
гно́ївка, гно́янка, муст, мустьй́нка сеча худоби, яку використовують для підживлення фруктових дерев, кущів і трави; яма, в яку стікає сеча худоби
гно́їти удобрювати землю гноєм; наривати (про рану)
гно́їщі висока густа трава, яка росте навколо гною
гну́ти банді́гі розповідати небелиці, жартувати
гов *виг.* уживають, щоб заспокоїти або зупинити когось, зупинити якусь дію
говорі́ти пусто́ї вживати в розмові непристойну лексику

говорі́ти на мі́гі спілкуватися за допомогою жестів і міміки
го́ден, го́дний спроможний
годі́на негода
годі́ти догоджати; мирити
годі́тисі торгуватися, вести переговори, домагаючись зменшення ціни
го́дно може (може бути)
го́їтисі *мед.* загоюватися
гой *виг.* уживають, піднімаючи або переміщаючи щось важке
го́йданка гойдалка
го́йкати вигукувати «гой», переміщуючи щось важке; голосом давати про себе знати
голе́чі *паст.* пасовище без трави
голі́ці вершина гори, яка не поросла лісом
го́лля *виг.* уживають, щоб заспокоїти або стримати коней
голова́ схне переживати, турбуватися
головні́цтво вбивство, злочин
голо́вні обвуглене поліно
голомші́вий людина з притупленим розумом
голо́руч голіруч
голосі́ти плакати, ридати
голосова́ні, голосі́ голосування, вибори
го́лу голову
голу́бити пригортати до себе, обнімати
го́лубиц *кулін.* голубець
голубі́нка *бот.* сиріжка
голубй́тник голуб'ятник
голюка́ти кричати
го́бір честь, гідність, повага; гордість, пихатість, зарозумілість
гоно́рний сповнений **гонору**

гонорóвий заможний, поважний, честолюбний, шанований; гордий, пихатий, зарозумілий
гонорувáтисі гордитися, пишатися; гордовито триматися, зазнаватися
гóпчічі *виг.* уживають, щоб роздратувати барана
Гóрби *геогр., тільки мн.* назва місцевості у с. Чорні Ослави
Гóрбкі *геогр.* назва крутого спуску в с. Білі Ослави
гордовíна невелика підвищена місцевість поблизу хати
Горí *геогр.* скорочена назва кутка
Горішньик (Пичиніжин) в горішньому кінці с. Білі Ослави; вгору (про напрямок)
горівка, пестл. горівчіна горілка
горілиць горілиць, обличчям догори
горіч духота, спека
горічé гаряче; спекотно, душно
Горішна Сíгла *геогр.* назва кутка в с. Білі Ослави
горішний верхній
горішні *мн. горішньíни* *етногр.* жителі Горішніка, Горішної Сигли
Горішньíк (Пичинíжин) *геогр.* назва кутка в с. Білі Ослави
горішок *змениш.* горіх; *бот.* дрібна дика конюшина (альпійська)
горлáнити горлати, кричати, дуже голосно говорити
горлáнка *мед.* гортань
гóрло челюсті (про піч)
горнéц великий глиняний горщик
горньí, горщýй горня, кухоль
гороблі оглоблі (про сани)
горóдиц невеликий город біля хати
горошья́нка бадилля гороху, горохова солома

гóрстка тонкий сніп коноплі або льону
горщóк горщик
горьíчий гарячий
горьíчка *мед.* жар, підвищена температура тіла
господáрка господарство
господíні господиня
гостéц *мед.* екзема
гостíна банкет, забава
гóстіти пригощати
гóстітисі гостюватися
готóвити варити; готувати
гоцадрáла *виг.* уживають, констатуючи факт **бидзкавки** худоби
гóцкати підкидати вгору
гоя, тада́ну, тю́га *виг.* уживають для дотримання рими у гуцульських коломийках
грабáр, погрéбач гробокопач, могильник
грань *тільки одн.* жар із дров чи вугілля; розпечені вуглини
граньí грання
гра́ти варі́ята вдавати дурня
грéбінь гребінь; вершина даху (на будинку)
Гри *зверт.* Грицю (тільки в селах Чорні Ослави і Чорний Потік)
гриб *бот.* білий, справжній гриб, боровик (інші види грибів називають за власними назвами: козарі, лисички, масляки)
гриба́рь той, хто збирає або любить і вміє збирати гриби
грибíнка *інстр.* пристрій для збирання **чорних ягід**
грибі́ти *образл.* сидіти, нічого не робити
грибо́вий грибний

грибóвищи грибне місце, де постійно ростуть гриби

грибсті гребти

грибстісі порпатися (про курей)

гризный гризня, сварка, лайка, дорікання

гризота, гриза переживання, клопіт, журба; непорозуміння, сварки

грїзти кусати (про сорочку)

грїзтисі журитися, переживати, мати клопіт; сваритися між собою

грїміт, мн. грїмоти грюкіт, грюкання, гуркіт

грїмнутисі впасти; вдаритися

Гриці́ха дружина Григорія

Гриць Григорій

грїб могила

грідóчник загороджена невелика ділянка землі біля хати для вирощування городини, квітів тощо

гробовéц надгробний пам'ятник

грозіти примушувати замовкнути; виховувати (про дитину)

грозітисі погрожувати

грома́дити згрібати сіно, отаву, листя

громаді́лникі люди, які сушать та складають в копиці сіно, отаву

грошиньíta *тільки мн.* грошенята

гру́ба вагітна (про жінку); пічка

гру́бий товстий

гру́бші́ти грубшати

грудиньíta малі жіночі груди

грудні́ці *анат.* грудна клітка

грузд *бот.* їстівний гриб

грузь, мн. грузі́ густе болото, грязюка

грузька́вий забруднений болотом

гру́зько болотяно (про вулицю з густим болотом)

грьі́дка грядка

гу́гнавий *образл.* який говорить через ніс; гугнявий

гу́дити осуджувати, критикувати

гуді́ти шуміти; п'янствувати

гу́зар, гу́зарь *ліс.* грубший кінець зрізаного дерева; нижня частина снопа

гузі́ці *вульг.* сідниці

гузі́читисі *вульг.* вовтузитися, невміло виконувати якусь роботу; тупцюватися на місці

гузичкі́ *тільки мн., бот., вульг.*

місце відриву плоду від плодоніжки (про помідори)

гузі́чник *вульг., крав.* задня верхня частина штанів

гук рило (про свиню); водоспад, буйний потік

гукáтий, гукáч свиня з довгим рилом

гуля́ти танцювати

гу́лькати, гулюка́ти окликати

гу́лькі *тільки мн.* різного роду розваги, гуляння

гу́пати, гу́ркати стукати, гримати, грюкати

гу́прі, ро́хлі неповоротка огрядна жінка

гуркані́на гуркотнеча

гуркоті́ти гриміти, створювати гуркіт

гу́синиці *ентом.* гусінь

гу́сі гуся, гусеня

гу́січий гусячий

гу́січка *згруб.* гусячий послід

гу́слінка *кулін.* спеціально заквашене густе кип'ячене молоко

гутáтисі забавлятися, заспокоюватися

гутóрити *заст.* розмовляти
півголосом
гу́цкати тримаючи на колінах,
підкидати вгору (про малих дітей)
гуцу́лка гуцульський танець;
етногр. гуцулка
гу́шкані штовхання
гу́шканка штовханина
гу́шкати штовхати головою у вим'я
під час годування (про теля, ягня,
козеня)
гу́шкатисі штовхатися
гу́штруд, гу́жтруд *заст., ліс.*
примусова безоплатна робота для
власників коней з трелювання лісу
гуш, гуш'я́к *ліс.* гущавина

Г

га́бзити, габзува́ти, га́нити
ганьбити, сварити, осуджувати,
критикувати
га́городзи послід (овечий, козячий,
заячий, кролячий)
газда́ *мн.* **га́зди** дбайливий господар;
голова сім'ї; поважний чоловік
газді́ні домогосподарка, добра
господиня, порядна жінка
газді́вство́ господарство;
господарювання; будинок разом з
прибудівлями та городом
газді́вський, газдо́вятий
хазяйновитий, роботящий
газдува́ти господарювати, вести
господарство; безцеремонно
розпоряджатися у чиемусь
господарстві, робити на свій
розсуд
газе́та, казе́та газета
га́йда *знев.* старий собака
га́лиці воші; земноводні і плазуни (
жаби, гадюки, ящірки тощо)

га́лка пігулка, грудка цукру-
рафінаду; кулька рахівниці
гальі́рія *буд.* закрита галерея
уздовж фасаду будинку
гальо́п, гальо́пом дуже швидко
га́нок *буд., здріб.* **га́ночок** прибудова
з площадкою і східцями біля входу
в будинок
ганц бездоганно
ганч фізична вада, дефект, недолік,
брак
гар, гару́нок *буд.* видовбаний у
деревині паз
га́ра короб (скриня) на возі
гараздува́ти шукати, розкидаючи
речі
гарантува́ти давати слово,
запевняти
гарі́га, говда *рідк.* високого росту
чоловік
гарува́ти *буд.* робити пази у
дерев'яних брусах або стовпах;
тяжко працювати
гату́нок порода, сорт, вид, зразок,
якість
гвавт *виг.* крик про допомогу; крик,
скандал
гвавтува́ти, крич'я́ти гва́вту
кликати на допомогу
гвир, кріс *заст., збр.* гвинтівка
гві́нта *заст.* різьба
гегати, гогота́ти гелготати (про
гусей)
ге́мба, гьі́мба, хавка, пісок *згруб.*
рот
ге́ндзати надоїдливо щось
випрошувати
ге́рдан жіноча нашійна прикраса з
бісеру
ге́рун *образл., етногр.* житель с.
Чорні Ослави

г'єргілиці *ентом.* комаха, що їсть зерно; довгоносик амбарний

гзімец *буд.* карниз

гів'ати дівати

гів'атисі діватися, зникати

гіл'єтка, діл'єтка *зменш.* **гіл'єтчина,**

діл'єтчина відкрита дерев'яна бочка для молочних продуктів, іноді для квашеної капусти чи огірків; одиниця маси, що дорівнює 25кг

гілетк'овий, ділетк'овий який вміщує в собі **гілетку** (25 кг)

гімб'атий *образл.* з великим ротом, губатий

гіш'єфт дохідна справа, бізнес; угода, оборудка, афера

глей загуслий фруктовий сік, який виступає на стовбурах кісткових дерев; сочевиця

глід черга

глоніти *згруб.* жадібно пити

гль'омба пломба

гль'омбувати пломбувати

глянц блиск

глянцпапір шліфувальний папір

глянцувати наводити блиск

гміна *заст.* сільська управа

г'овні нерівне сучковате поліно, яке важко розколоти; *знев.* дурна голова

г'огодзи *тільки мн.* брусниця

годз *бот.* дрібна картопля

годзію *виг.* уживають під час лоскотання

годзюк'ати, гудзюк'ати, скобот'ати лоскотати

годзюк'атисі лоскотатися

г'олганка *кулін.* грудка борошна або крупи у страві

г'онта *буд.* хвойна колена, клиновидна в поперечному перерізі, з поздовжнім пазом тонка дощечка для покриття даху

гонтарі *образл., етногр.* жителі **Горішні́ка** в с. Білі Ослави, де найбільше було майстрів по виготовленню **гонтів**

гонта́рь майстер, що виготовляє **гонти**

гонти́вник цвях, довжиною 70мм, яким закріплюються на даху **гонти**

Го́рган *геогр.* назва гори в с. Микуличин

горгі́ні *бот.* жоржини

го́ргішкі коркоші; на шиї когось носити

горла́нка *анат.* горло, гортань

го́рсик *крав.* жіноча вишита безрукавка із чорного сукна

грабе́лно держак для грабель

гра́лі *тільки мн., інстр.* залізні вила із чотирма гострими зубцями для перекидання гною

гра́си залізні вила з чотирма тупими зубцями для навантаження овочів

гра́ти грати

гра́тик клітинка у зошиті, на тканині тощо

гре́йда крейда

гре́йцарь *істор.* австрійська розмінна монета; крейцар

гре́тка кольоровий олівець

гре́чний добре вихований, поважний, ввічливий, щирий

гре́чно поважно, ввічливо, чемно, щиро

гриндж'обли саморобні дерев'яні сани із широкими полозами, виготовлені з дошки твердолистяної породи

гріпа, гріпа *мед.* грип
грис висівки; борошно грубого помелу для годівлі худоби
Грітчин *геогр.* назва урочища в с. Білі Ослави
грісік *кулін.* кукурудзяна крупа дрібного помелу
гріф інструмент для навантажування колод вручну
грі́ник *здріб.* невеличкий пагорб
грунт *мн.* **грунті** поле, поля у приватній власності
Грунь *геогр.* назва гори в с. Білі Ослави; вершина невисокої гори
гудз *крав.* вузол на нитці, мотузці; гуля (на чомусь); вузлуватий наріст
гудзува́ти в'язати на кілька **гудзів**, щоб важко було розв'язати; важко працювати
гудзува́тий, гудзова́тий вузлуватий, на якому багато вузлів; який має багато сучків, наростів (про дерево, дошку)
гу́лі гуля
гу́льний єдиний
гу́лфа *мед.* великий пухир
гу́лька *змени.* гуля
гу́ляш *кулін.* гуляш
гума́к *мн.* гумові чоботи
густ смак, апетит; хотіти, бажати (когось, щось)
гу́ші *заст., мед.* воло; набряк горла людини
гушувáтий *мед.* людина з хворобливо потовщеною шиєю
гьйгнуті *жарт.* раптово померти
гя́вора велика діра, яма, вирва

Д

д ' до (рух до когось, до чогось)
д'мі́ні до мене
д'нам до нас

д'ні до неї
д'ха́ті додому
да́вані давання
дава́тисі піддаватися вихованню, приймати правила гри; переміщатися в певному напрямку
даві́ти чавити; тиснути (про взуття)
даві́тисі *образл.* швидко їсти
да́вний давній
давні́чко трохи давніше, давненько
давні́щи давніше
давні́щий давніший
давнó-прідавно дуже давно
дай Бо́жи прохання про Божу ласку, благословення; вітання при чаркуванні
да́йкати наполегливо, настирливо просити
да́лико далеко
далі́чко трохи далеко
да́на, да́ну *виг.* ужив. для дотримання рими у гуцульських коломийках
Дані́лиха дружина Данила
данті́ст зубний лікар
да́рі *обр., мн.* обдаровування на весіллі молодими родичів
да́рмо даремно, безоплатно, задарма
дару́нок подарунок
да́ти бала́бухів набити когось кулаками
да́ти бо́бу висварити, набити когось
да́ти відчі́пного заплатити дуже мало, відмовившись від подальшої співпраці
да́ти га́йцу підсилити вогонь
да́ти за́прості́бі дати милостиню
да́ти на ні́ж заплатити різникові за роботу салом, м'ясом та м'ясними виробами
да́ти ньо́га втекти від страху

да́ти поза́вуш дати ляпаса, дати запотиличника
да́ти рі́гі вдарити задніми ногами (про худобу)
да́ти шпру́ньга раптом побігти; раптом скочити
да́тисі визна́кі помститися
дба́лий дбайливий
двана́цітиро числ. дванадцятро
двана́ціть числ. дванадцять
два́ціть числ. двадцять
двацѝ́тий числ. двадцятий
двацѝ́тка числ. двадцять років; двадцять гривень
дверчѝ́та, двѣ́рчіта дверцята
двѣ́чиру надвечір
двѝ́гати насилу піднімати, важко нести
двѝ́гнути підняти тягар з великим зусиллям
дві́ста числ. двісті
двоца́лєвий брус заст., буд. брус, товщиною 50 мм
дво́який двоколірний; дволикий
де ни де, там ні́там дуже рідко
де́бнути кинути на землю
де́бнутисі упасти на землю (про людину)
де́брі урвище, непрохідні місця, нетрі
дев'їдисѝ́ть числ. дев'яносто
де́в'їть числ. дев'ять
дев'їтьсо́т числ. дев'ятсот
де́вчім в чомусь
де́йнди деінде
де́ка покривало, накидка; одиниця ваги, що дорівнює 10г
де-ле́да де-небудь
де́нни вдень
де́нци дет. вставка у сопілці

де́нька робочий день, тривалість зміни
ді́гати заст. йти дуже повільно (про старших людей)
дипута́т депутат; старший на полонині, той, хто брав полонину в оренду
де́рво дерево; буд. заготовлена деревина для будівництва
де́рло ми сі́ лицѣ́ було мені дуже соромно
де́рти рвати на шматки (тканину); просити непомірну плату за роботу; скубти пір'я
де́рти рі́пу вибирати картоплю
де́рьгати заст. вичісувати волокно льону або конопель на **де́рьгівці**
де́рьгівка заст., інстр. велика дерев'яна нерухома щітка з металевими зубцями для вичісування волокна коноплі, льону
дес заст. десь
де́сітиро числ. десятеро
де́сіть числ. десять
десітькі́лєвий десятикілограмовий
де́хоть дьоготь
джара́пин, жа́рап бот. ялівець
джі́нджура бот. тирлич жовтий (лікарська рослина)
джолоба́ти довбати
джо́я орн. сойка
джумі́рі неохайна зачіска, нестрижене волосся на голові
джур ку́лін. 1-2 потерті картоплини вкинуті на кип'ячену воду
джус заст. парубок, який кохається із заміжньою жінкою
дзві́гати, ципі́рити, цибині́ти нести важке
дзві́лніці церк. дзвіниця

дзвір, звір яр, ущелина, улоговина,
вузька долина між горами
дзвóни *мн., дет.* секції дерев'яного
колеса

дзвўнка, дзві́нка ромб; бубна (про
гральні карти)

дзэнькати лаяти (про собаку);
стукати (металевим предметом по
металу)

дзэ́рні зерня

дзэ́рніта зернята

дзі́гар, мн. дзига́ри цигарка

дзигарні́стий годинникар

дзигарні́чка мундштук

дзига́рок годинник

дзигоні́ти, дригоні́ти мерзнути,
трястися від холоду

дзир, дзер *кулін.* сироватка

дзирі́ти виділяти **дзир** (про сметану,
сир)

дзирна́тий зернистий

дзілі́нькати, дзилéнькати дзвонити

дзі́нькати, дзі́ньгати, дзенькоті́ти
дзвеніти

дзьі́ма *кулін.* пісний суп

дзьо́бати клювати

дзьо́бок, дзі́убок дзьоб

дзьо́гати колоти, штрикати; боліти
(про пульсуючий колючий біль)

дзьо́гнути, дзі́югнути уколоти
тонким предметом

дзьо́гнутисі, дзі́югнутисі уколотися

дзюба́тий, дзьоба́тий який має
великий дзьоб (про птаха); *образл.*
чоловік з довгим носом; який має
довгий, закручений носок (про
постіл)

дзюбе́нька *заст.* невелика сумка
через плече, пошита з грубого
домотканого полотна, з якою діти
ходили до школи

дзюргоні́ти, дзюркоті́ти дзюрчати

дзя́вкати гавкати дзві́нким голосом
дзя́ворити *знев., згруб.* голосно

плакати, кричати; надриваючись
лаяти (про собаку)

ді́бати, дибу́льіти невпевнено
ходити (про малих дітей та старих)

див'ї́дисьі́тий *числ.* дев'яностий

див'ї́дисьі́тка *числ.* дев'яносто
років; коса завдовжки 90 см

див'ї́дисьі́ть *числ.* дев'яносто

див'ї́тна́ціть *числ.* дев'ятнадцять

дивйі́тий *числ.* дев'ятий

дивйі́тка *числ.* дев'ятка

ді́жур почергове чергування

дижу́рний черговий, поси́льний

дик *мисл.* дикий кабан

ді́ка коза́ *мисл.* серна

ді́ка ку́рка *мисл.* куріпка

ді́ке мньі́со *мед.* наріст,
доброякісна пухлина

ді́кта *заст., буд.* фанера

дикува́тисі ховатися

дику́нок *військ.* бліндаж

дилéко далеко

дилекова́то далекувато

дилекови́дний далекоглядний

дилечі́нь далечінь

диліка́тний дуже гарний

Дильі́тин *геогр.* назва селища
Делятин

дильі́тинський *етногр.*

делятинський (житель селища
Делятин)

ді́мало ковальський міх

дим та ні́тка уживають, коли хтось
чкурнув

ді́мка *бот.* цибуля-саджанка

динці́вка *муз.* сопілка з вставкою у
вигляді зрізаного корка

динчі́ти вставляти дно; закривати
дерев'яним корком отвір

ди́рж'я́к *інстр.* дерев'яна ручка ,
держак (про лопату, сапу, граблі,
кочергу, вила тощо)

ди́риві́ти дерев'яніти, терпнути,
німіти

ди́рив'я́йникі́ *заст., шев.* взуття на
дерев'яній підошві

ди́рив'я́йний дерев'яний

ди́ривце́ *обр.* верхівка невеликого
хвойного дерева, прикрашена
стрічками та штучними квітами,
яку вбирають на весіллі або при
завершенні певного етапу
будівництва хати

ди́ринч'я́ти деренчати

ди́ркати, ди́ркоті́ти шуміти
колесами (про віз)

ди́сити́літро́вий десятилітровий

ди́сте́минт *заст.* заповіт

ди́сь ни́ ди́сь негусто

ди́сья́тий десятий

ди́сья́тка *числ.* десятка; *мисл.* олень
з рогами, що мають десять
відростків

ди́ти́ні́чий дитячий

ди́тинч'я́, ди́тин'я́ *зменш., пестл.*
дитинча

ди́фи́ля́да розважальний захід

ди́хави́ці *мед.* астма, задишка

ди́хави́чний хворий на астму; який
важко дихає, задихається

ди́хало *анат.* діафрагма, сонячне
сплетіння

ди́хті́ти дихати часто, неглибоко

ди́ч *мисл.* дичина, мисливські звірі

ди́чинá *мисл., кулін.* м'ясо
мисливських тварин

ди́чка *бот.* дикоросла яблуня або
груша; плід дикорослого
фруктового дерева

ди́вир брат чоловіка

ди́вка доросла дівчина

ди́во́чити дівувати

ди́ву́лі *згруб., образл.* дівуля

ди́вчині́щи *згруб.* дівчина-підліток

ди́вчі́ *згруб.* звертання до дівчини-
підлітка

ди́вчі́тні́к дівчата (підлітки)

ди́вчу́р, ди́вч'я́ дівчина (підліток)

ди́вч'я́та дівчата

ди́вч'я́тка *пестл.* дівчатка

ди́вч'я́чий дівочий

ди́да́рні, ди́до́рні *ірон., образл.*

будинок для перестарілих;

прибудова , де живуть старі люди

ди́ді́знина спадщина після смерті

діда; спадщина з діда-прадіда

ди́дич *заст.* власник земель

ди́до батько матері або батька; дідо;

старий чоловік; чоловік маминої

або батькової сестри (**теті**); дідух

ди́дча ма́ма важкодоступна

міцевість; біда, нещастя, горе

ди́дча шкі́ра тка́ц. цупка тканина (з
одного боку гладка, а з іншого
фланелева)

ди́ждáтисі́ дочекатися

ди́зрі́ти доглянути, допильнувати

ди́йні́ці, ді́ні́ці дерев'яна посудина з
ручкою збоку для доїння молока

ди́йті́ до се́би опритомніти,
отямитися

ди́йшли́ доспіли (про овочі, фрукти)

ди́кува́ти бути дяком на парафії

Ди́л *геогр.* назва гори в с. Білі Ослави

ди́лині́ці розподіл майна або землі

Ди́лкі, Ди́ло́к *геогр.* назва урочища

між селами Білі Ослави і Заріччя

ди́на уживають для дотримання рими
у гуцульських коломийках

ди́ра́вий дірявий

ди́ста́ти отримати стусана

ди́тва́к *згруб.* дитина

дітв́ах дітлах
ді́ти загубити, закинути якийсь предмет
ді́ти дити́ну *заст.* перервати вагітність
діти́щі *згруб.* діти
діто́чий дитячий
ді́чиха дружина дяка; жінка-дяк; дячиха
ді́ямент, ді́єминт діамант
длу́батисі колупатися
для се́би *фізіол.* справляти фізіологічну потребу
Дми *зверт.* Дмитре (тільки в селах Чорні Ослави і Чорний Потік)
Дмитрі́ха дружина Дмитра
Дмі́трі *церк.* свято Великомученика Дмитрія (8 листопада)
дні́на день; ранок, початок дня; день тижня
днува́ти днювати
до лиць́й до лица
до ніні́ до сьогодні
до очі́й, до о́чни на очну ставку
до полуд́ні до обіду
до ра́ні до ранку
добави́йти, добавл́йти добавляти
добага́ти, догаж́йти догоджати
до́брий на ї́ду який їсть багато і з апетитом
добри́тисі миритися
до́брі, добе́рські великі
добу́тисі дістатися, проникнути всередину чогось, докладаючи зусиль
добу́ток *заст.* приплід
дов'і́зати дов'язати
довба́ти, шпо́ртати колупати
довба́тисі колупатися
до́вбенька *зменш.* довбня
довг борг

довжиле́зний довжезний
довжні́к боржник
дові́жйти мати добрий зір, добре бачити
дові́рйти довіряти
дові́йзувати дов'язувати
довкі́лі довкілля
до́га клепка (складова частина бочки)
догань́йти наздоганяти; ображати когось
доглоті́тисі дотовпитися
доглу́патисі догадатися, второпати, збагнути
договорь́йти договорювати
догово́рюватисі домовлятися
договорь́итисі вияснити стосунки, сваритися, задиратися
догребсти́ догребти
догромадж́йти, догромаж́йти догромаджувати
догудо́вувані догудовування
дожь́йти дожати
дозво́лині, позво́лині дозвіл
дозволь́йти, позвол́йти дозволяти
дозира́ти доглядати, пильнувати, піклуватися про когось
дої́ждж́йти доїздити
дої́ні доїння
до́йок, ді́йок дійка
докапарі́ти нарешті закінчити роботу, недбало її виконавши
до́ків доки
доківа́тисі, дотирька́тисі торкатися
докіга́ти дотягати
докігну́ти дотягнути
докігну́тисі дотягнутися
докіну́тисі доторкнутися
докорь́йти набридати небажаними розмовами й причіпками
докупи́йти докуповувати

доку́пкі *пестл.* докупити
докучу́йти докучати, набридати
докы́гувати дотягувати
долагожы́ти долагоджувати
долазы́ти долазити, долізати
до́лі доля; *жарт.* чоловік
долі́в униз (про напрямок)
долі́вка *буд.* підлога
долі́влиць долілиць
долі́чити долікувати
долі́чувати доліковувати
Долі́шна Сі́гла *геогр.* назва кутка в с. Білі Ослави
долі́шні *етногр., мн., згруб.*
долі́шньіни жителі **Долі́шніка** в с. Білі Ослави
Долі́шньік *геогр.* нижня частина с. Білі Ослави
долль́йти долляти
доломі́йти доломлювати
долучы́ти долучати, приєднувати, додавати
долучы́тисі долучатися
до́ма вдома
домáрство залишатись на господарстві при відсутності господарів
домові́йтисі, домовль́йтисі
 домовлятися
донька́ дочка
допіка́ти дошкуляти
доправдо́вуватисі оправдуватися;
 доказувати правоту
доправі́йтисі, допомина́тисі
 домагатися, просити, нагадувати, вимагати чогось
допрі́кладу уживають, коли хтось висловився римованими словами
допровáдити довести когось до певного місця; довести до логічного завершення

до́рник, до́рнік *інстр.* пробійник
доробі́йти доробляти
дорож́іти дорожчати
дорожне́чі дорожнеча
доруч́ині доручення
доручы́ти доручати
до́світа, до́світком, додні́ни на світанку
до́світок світанок
досе́рбати досьорбати
досипі́йти досипляти
досіга́ти досягати, діставати;
 дотягуючись, торкатися чогось
досі́гнути досягти
до́ста досить, достатньо
достáчити надбати, забезпечити в достатній кількості
достомéнно, достимéнно
 безперечно
до́сьвіта удосвіта
дотирькн́утисі доторкнутися
доті́чити закінчити тичкувати (про квасолі, горох)
до́тів, до́тий доти, досі
дотрі́мувати доглядати, піклуватися (про стару людину)
дотру́тити доштовхати до призначеного місця; *ірон.* дожити
дотуль́йтисі дотулятися
дохиль́йтисі дохиллятися
доході́ти дозрівати, досягати
доходы́к, доходя́га *образл.* дуже худий (про людину та худобу)
до́хтор, до́хтір лікар
дочира́ти дочерпувати
до́чіста начисто; викінчено
дочі́ніні, дочині́ні клопіт, морока
дочісу́ до пори, до часу
дошпéнта до останнього, цілком, зовсім

дош́увати придиратися,
провокувати сварку чи бійку
дош́івка дощова вода
драб *образл.* голодранець, босяк
драгón *крав.* хлястик, пришитий на
рівні талії
дра́лі робітник, який **дре рі́пу**
драні́ці *буд.* колота дошка для
покриття даху
дра́нка *крав.* стара, рвана сорочка;
образл. з негативними якостями
людина
дранті́вий *знев., крав.* дірявий,
подертий, обідраний
дра́нті, кацу́рі, ла́хі *знев., крав.*
стара одежа
дранті́юга, нéндза, нéхарь *образл.*
злюка, людина з поганим
характером
дра́пати дряпати; втікати
дра́тва груба нитка
драшпанóва косі́ці, драшпані́вка
заст., обр. невеликий букет із
штучних та засушених квіток, який
пришивали до грудей і на
головний убір молодому та
дружбам (молодій і дружкам
тільки на груди)
дрі́ва *ліс., заст.* **дрі́ви** дрова
дрі́гати бити ногами (про худобу)
дриж’їти тремтіти, дрожати;
надмірно опікати, оберігати,
догоджати; боятися втратити,
пошкодити, поламати щось
дрі́мба *муз.* музичний щипковий
інструмент
Дримблю́шка *геогр.* назва урочища
в с. Білі Ослави
дрібо́нький дрібненький
дрібо́нько дрібненько

дрібуші́ти, дрі́ботіти йти
маленькими кроками (про хворих
або дуже старих людей)
дріпа́к, дряпа́к, драпа́к, здрі́б.
дряпачо́к старий зношений віник;
дряпак
дрі́щі *кулін.* дріжджі
дробі́йта ягнята, вівці
дрові́тні, дриві́тні колода, на якій
розколюють дрова; приміщення
для дров
дрочі́тисі доводити до нервового
стану, виводити з терпіння,
дратувати (про людей та собак)
дру́га інша
Дру́га Богоро́диці *церк.* Різдво
Пресвятої Богородиці (21 вересня)
друга́ти скручувати мотузку або дві
нитки разом
дру́гий інший
Дру́гий Сві́тій ве́чір *церк.*
Навечір’я Богоявлення (18 січня)
дру́гої іншої
дру́жбити *обр.* бути на весіллі
дружбою
дру́к дрюк, дрючок, палиця; *знев.*
лайдак
дру́кер, дру́кір *мн.* **друке́ри** дверна
ручка
дручо́к *змени.* дрючок
друшльі́к друшляк
дру́щити *обр.* бути на весіллі
дружкою
дряпа́к стара мітла
ду́бати, дубоні́ти, дубасува́ти
вибивати ногами під час танцю
дубилтí́вка *збр.* мисливська
рушниця, двостволка
дубилто́вий подвійний
дубі́на *ліс.* дубовий ліс; *кушн.*
барвник із відвару кори дуба,

вільхи або сливи; *кулін.* розсіл з
листя дуба для соління огірків
дубіти вимочуючи у барвнику,
фарбувати шкіру, сукно, полотно;
вет. захворіти на сечокрів'я (про
корів)
дубівка дубова бочка
дубіти *знев.* стояти або сидіти на
місці; стовбичити; довго спати;
мерзнути; припиняти ріст (про
рослини)
дужіти одужувати
дублений пошитий із шкіри темно-
оранжевого кольору, вимоченою у
дубині
дуди *мн., крав.* манжети вишитої
сорочки
дудліти *згруб.* пити
дужий здоровий; сильний
дужий як дзвін міцний, сильний,
дужий (про хлопця)
дужчий сильніший
дукач багач
дулі сорт груш; дулі
дуна *виг.* уживають для дотримання
рими у гуцульських коломийках
дупак *обр.* парубоцька Великодня
гра
дуплавий дуплявий
дургоніти, дуркотіти *заст.*
деркотіти (про віз)
дурдом психлікарня
дуріти, тлумитисі пустувати,
бешкетувати (про дітей)
дуркати штовхати з розгону
дурно дарма; даремно, марно,
безрезультатно; млосно
дути дмухати; надмірно опікати
дутисі гніватися, ображатися;
надиматися, надуватися
дुфати *заст.* дбати (про когось);
сподіватися, надіятися
дух тепло; дух

дучка ніша внизу печі для колених
дров
душкувати *паст.* збитися в гурт і
важко дихати від спеки (про овець)
душніва, завара духота
душый душа
дык *церк.* дяк
дыка вдячність
дыкувати дякувати
дыкую, най Бог помагай і вам
відповідь на привітання й
побажання «**Божі помагай**»
дырка дірка
дюг неприємний запах, сморід
дюгнути вколоти; дати стусана
дыка подяка

Е

Ева *церк.* Єва
едельвейс *бот.* гірська рослина, яка
зустрічається на вершинах Карпат
ей-де та де, ні
емис *заст.* дуже добрий, відмінний;
висока якість
емпій *збр.* німецька автоматична
стрілецька зброя часів Другої
світової війни
енкавидіст службовець НКВС
есик металеве s-подібне кільце для
з'єднання ланцюга
ет от

Є

єднанка примирення після сварки чи
бійки
єднати, їднати мирити,
примирювати
ейці яйці

Ж

жа́ден, жа́дний жодний
жа́лоба скарга
жа́лоба скорбота за померлим
жа́рівка електрична лампочка
жби́рь стрімкий схил; крутосхилий
 хребет, вкритий рослинністю
жби́ханка штовханина
жби́хнути різко штовхнути (у груди)
жбу́хнути різко вилити (про рідину);
 раптом спалахнути (про вогонь)
жвинді́ти, типти́лити *зруб.*
 недоречно говорити, дорікати,
 нарікати, висловлювати
 невдоволення, претензії;
 безперестанно про щось просити,
 чогось вимагати
жві́кати жувати
жг্রে́бло інструмент для вичісування
 коней, корів
жгу́ра, жгу́рі кіптява, сажа
жгу́рінка пригоріла самогонка
жданьи́ чекання
ждю́хати штуркувати, штовхати
же́брати жебракувати, просити
 милостиню
же́бри жебракування
же́лізяка, жилі́зяка залізяка
же́нині, жиня́чка одруження (про
 хлопця)
же́рдка, же́ртка жердина;
 спеціальна жердина, закріплена до
 стелі комори або жилої кімнати,
 для зберігання одягу
жи́рі пук би́с *зруб.* їж, щоб ти
 луснув
жерт жарт
же́рти *зруб.* їсти
же́ртисі *зруб.* сваритися,
 ворогувати
живи́на жива істота

Жи́вний читве́рь Страсний четвер
жи́во скоро, швидко
жи́вши скоріше
жид єврей
жиді́вка єврейка
жи́є живе (жити)
жи́ємо живемо
жий живи
жи́ла *анат.* кровоносна судина;
 підземне водяне джерело
жиле́тко тонка сталева пластина із
 двома гострими краями, яка є
 частиною безпечної бритви
жилі́зко праска
жилі́зо залізо
жи́лка ліска, волосінь (частина
 вудлища); вроджена риса вдачі
жиня́тий одружений
жині́тисі одружуватися
жинті́ці *кулін.* сироватка, утворена
 під час виготовлення сиру, будза
жир насіння бука
жире́бна вагітна кобила
жиро́ваний інкрустований
жиртува́ти жартувати
жи́ти на ві́ру цивільний шлюб; жити
 невінчаним у церкві
житьи́ життя
жию́ живу
жи́батіні жаб'яча ікра
жи́биньи́ жабеня
жи́дати бажати, хотіти, прагнути
жідни́й спраглий; жадібний
жидо́ба жадоба
жи́літи жалити (про кропиву)
жіло́ жало
жі́нка дружина
жіно́чник *церк.* крило у церкві, яке
 знаходиться від входу і звернене
 до заходу

жіхну́тисі, жь́йхну́тисі несподівано злякатися
жмака́ти прати білизну руками; зімнути
жме́ні душі́ *ірон.* мала тендітна людина
жми́ток жмут
жнец, мн. же́нці жнець
жо́вкнути жовтіти
жо́внір *заст.* солдат
жовті́лниці *мед.* жовтяниця
жо́ліб, жо́лоб ясла для худоби; ущелина в горах; видовбане у дереві заглиблення для напування худоби
жо́лобина долина між двома горбами
жолу́док, ожолу́док *анат.* шлунок
жо́нова *орн.* дятел
жонóчий *заст.* жіночий
жо́нца *заст.* управитель
жо́рна млин з ручним приводом
жорна́ти молоти на жорнах
жу́билиці, жу́жилиці шкідник, який живиться комахами, черв'яками та рослинами
жу́жилі шлак після згорання кам'яного вугілля
жура́ журба, гризота
жури́тисі переживати
жвѝка́ти, жвѝка́ти жувати
жь́б'ї́ча робо́та *зоол.* жабування, жаб'яча ікра
жь́йба *мн. жѝ́бі* жаба
жь́йбі́вський *образл. жѝ́ба́к* який народився або живе у селищі Верховина (колишнє Жаб'є)
Жь́йбі́я *геогр.* стара назва селища Верховина (Жаб'є)
жь́йлі́сливий жалісливий, співчутливий
жь́йлі́сний жалісний

жь́йлі́сно жалісно
жь́йлува́ти жаліти; шкодувати, не давати; жаліти, берегти (про речі)
жь́йлува́тисі жалітися, скаржитися
жь́йль жалі
жь́йти жати
жь́йхно страшно, жахливо

3

з спо́ду з-спід низу
за прости́бі милостиня за померлого душу; задарма
за сво́ї па́мніти, за swéї па́мніти, за méї па́мніти у період свідомого життя
заба́вити спізнити
заба́витисі затриматися, забаритися, запізнитися
забави́тисі, забавля́тисі веселитися, розважатися
заба́вка іграшка
заба́вний веселий
забага́ти дуже прагнути чогось, часом неможливого; хотіти того, що важко виконати чи отримати
заба́гнути, заба́гти захотіти, забажати
забандижува́ти *мед.* забинтувати
забизпе́чити збр. покласти на запобіжник (про стрілецьку зброю)
забіле́ний кулі́н. заправлений сметаною (про суп)
забі́лий занадто білий
забі́лиши забагато
забі́чи забігти
забі́зький занадто близький
забли́щѝ́ти заблищати
забли́щѝ́тисі заблищатися
забли́щѝ́чий занадто блискучий
заблі́дій занадто блідий
заблі́ти забекати (про овець)

забовваніти *образл.* остовпіти, зацепеніти
забогатіти забагатіти
забогáто занадто багато
забожітисі поклястися
забороніти забороняти
забрудній занадто брудний
забудіти *кулін.* закоптити
забúдьковатий той, який часто забуває; забудькуватий
забужений *кулін.* закопчений
забутіти *згруб.* заплакати; заревіти (про худобу)
забутýй забуття
зав'їзати зав'язати
зав'їзатисі зав'язатися
зав'їзка зав'язка
зав'їзь зав'язь
заважýти заважати, мішати
завальітисі загубитися (про якусь річ); забруднитися
заварýха неспокій, погані події, початок війни
завáцькати забруднити
завбирну́ти повернути у зворотньому напрямку
завбирта́ти розвертатися, повертати назад (про коней)
заввихáтисі поратися, швидко виконувати роботу
завго́ді, задніни, загоді́, ззагоді́ засвітла, завидна, перед вечором, за дня
завдава́ти допомагати комусь на плечі або спину підняти вантаж
завда́ти допомогти покласти комусь на спину вантаж
завérшувати класти останні пласти сіна на копицю, стіг
завзьітий завзятий

завзьітисі упереджено відноситися, прискіпливо ставитися до конкретної особи
завзьіто завзято
завіваниц *кулін.* рулет із солодкою начинкою
завива́ти загортати
завива́ти молодú *обр.* зав'язувати хустину на голові **кнігині**
зáвидіти, завідувати заздрити
завидія верховода
завилікий занадто великий
завирбува́тисі *заст.* укласти трудову угоду на сільськогосподарські роботи в інших областях України
зáвисний, зáвисливий заздрісний
зáвисть заздрість
заві́та зав'язана у хустину
заві́ти обгорнути; *мед.* забинтувати
заві́тий загорнутий (у папір); *мед.* забинтований
завитіти, перевитіти перевершити когось (про риси характеру, інтелектуальні та професійні здібності)
заві́зний зайнятий (про конкретного спеціаліста вузької професії)
заві́зно людно, преповнено кількістю замовників (про млин, пилораму, кузню тощо)
заві́риний *образл.* який має злий вираз обличчя
завірьіти завіряти (про документ)
завірьітисі, завірюватисі *образл.* робити злий вираз обличчя
завіситисі повіситися
завічýти, завичýти удавати каліку
завйїзаний зав'язаний
завйїзувати зав'язувати

завйїзуватисі зав'язуватися
заворочьїти, завиричьїти,
лоточити, халамандрїти
 завертати голови, морочити голову
заврудовати, поврудовати
 вирішити заплановані справи
завсігдї *заст.* завжди
завстидати засоромити
завстидатисі засоромитися,
 знітитися
завузкій занадто вузький
заву́зко занадто вузько
заву́ньїтисі засмердітися
завчьїсу завчасно, зазделегідь
завши завжди
за́га *мед.* печія
загаїти *заст.* заступити
загалюватисі *згруб.* піднімати
 передню полу спідниці або
 сорочки (про жінок)
загальниці *церк.* загальниця
 (установлені церквою дні, коли
 можна споживати молочні та
 м'ясні продукти)
заганьїти заганяти
загараздїтисі провалитися;
 загрузнути; пропасти, щезнути
загарати засмагати
загарчьїти загарчати
за́гарь чад
за́гата зовнішнє утеплення хати
 (кукурудзою, картопляною
 гичкою, соломою)
загатїти перекрити річку, струмок
загікуватисі заїкатися, затинатися
загинати жартувати; гнути
за́гинка згин (про тканину, папір
 тощо); *анат.* місце, де згинається
 нога (під коліном)
загіркій занадто гіркий
загла́дкий занадто гладкий

заглаїти, заїднати, заєднати *заст.*
 помирити, заспокоїти,
 втихомирити, погодити, владнати
 проблему
заглуб'ювати заглиблювати
заглубо́кий заглибокий
заглю́зданий, захлю́зданий,
замаш́чений забруднений
загн́ений загнутий
загнітітисі *кулін.* набрати
 золотисто-коричневого кольору
 під час випічки (про хліб)
загні́чений *кулін.* добре випечений
 (про хліб)
заговору́вати, заговорьїти
 відволікати розмовою від основної
 теми
заголе́на *згруб.* з піднятою догори
 сорочкою або спідницею
заголі́тисі, задер́тисі, задрати́сі
згруб. підняти догори низ спідниці
 або сорочки
заго́нистий впертий,
 некомунікабельний
загорі́лий, загорéний засмаглий;
 отруєний чадним газом
загорі́ти засмагнути; отруїтися
 чадним газом, вчадіти
загорі́че занадто гаряче
за́горічи у стані запаморочення (від
 болю)
за́города *паст.* загороджене місце
 для худоби
загортати́сі одягатися (про верхній
 одяг)
загорьї́чий занадто гарячий
заготови́йти заготовляти
загри́зтисі зажуритися
загрози́ти змусити мовчати
загромажьїти згрібати граблями
 залишки сіна; загромаджати
загру́бий занадто грубий

загудзіваний зав'язаний у два й більше вузлів, які трудно розв'язати
загудзувати зав'язати так, щоб було важко розв'язати (у два й більше вузлів)
загуло́ пропало, минулося
загутати́ забавляти
загутатисі́ забаритися
зада́чі задача
заде́рти підняти вгору (про низ сорочки або спідниці)
заде́шиво занадто дешево
задзьі́бнути, задубі́ти, закоци́ніти, закапца́ніти сильно змерзнути
задиві́йтисі́ задивлятися
задикува́тисі́ замаскуватися
задиле́кий занадто далекий
задинчи́ти *заст.* закрити наглухо
задириві́ти задерев'яніти
за́дирка *мед.* задирка над нігтем на пальцях рук
задиркоті́ти зашуміти колесами (про віз)
задні́ни не дуже пізно; завидна; понадвечір
задньи́нка пряма кишка (у свині)
задо́бри занадто добре
задобри́ти, задо́брювати задобряти
задові́льньи́ти задовільняти
задорогі́й занадто дорогий
задо́рого занадто дорого
задо́ста забагато; надмірно
задрі́мбати заграти на дрімбі
задрі́бно занадто дрібно
задуба́ти загрыкати (ногою)
задубі́ти змерзнути; через низьку температуру припиняти ріст (про картоплю)
заду́жи, зафі́ст занадто сильно
заду́жий, замо́цний занадто сильний, занадто міцний

задурі́лий очманілий, одурманений
задурні́й занадто дурний
заду́рно задарма, зانیщо
заду́ха *мед.* астма, дихавиця
зажда́тисі́, зачика́тисі́ довго чекати на когось
заже́брати випросити
зажіда́ти забажати
зажмака́ти частково випрати тільки забруднене місце
зажму́річи із заплющеними очима
за́здрити завидувати
за́здрість кре́ши *заст.* сильно завидувати
за́здріти угледіти, помітити
зазира́ти заглядати
зазорьі́ло світає
зазубила́ти загнuzдати коня
зазу́лі *орн.* зозуля
заирза́ти заіржати (про коней)
за́йда струп на губах
заїда́тисі́ залишати на губах рештки їжі; заїдатися; сваритися, псувати стосунки
заїжджы́ти заїжджати
за́йда *образл.* чужинець, прибула
займи́ти погнати (про худобу)
зайойка́ти почати вимовляти йой (від болю)
зайшла́ завагітніла
закади́ти задиміти
заказа́ти замовити; заборонити щось робити або розповідати
закалаву́рдити *кулін.* зварити поспіхом (про несмачну їжу)
закатру́пити вбити
закачы́йтисі́ закотитися
закашла́тисі́ закашлятися
заквасні́й закислий

заквітува́ти облікувати об'єм виконаних робіт для нарахування заробітної плати
за́ків, за́ки, за́кі поки
закі́вчик, ковпачо́к металевий або пластмасовий наконечник для запобігання поломці пера ручки або стержня олівця
закі́гати, заті́гати зтягати, зтягувати
закі́гну́ти, заті́гну́ти зтягнути
закі́жкий, заті́жкий заважкий
закіма́рити задрімати
закі́рва́влинний закривавлений
закла́дини буд. **толока** на будівництві дерев'яного будинку
заклі́гати кулі́н. приготувати із підігрітого солодкого молока закваску для виготовлення **будза**
заклі́сті закласти
заклі́стісі поклястися
закля́тий заклятий
закмі́тити помітити, зауважити, догадатися
закóвтати постукати (у вікно)
закокі́рчиний загнутий догори
зако́лєсник деталь воза
зако́лінкува́ти забруднити (про штани на колінах)
закондзерво́ваний законсервований
закосі́чиний завітчаний; *жарт.* підпитий (про п'яницю)
закосі́чити завітчати
закосі́читисі завітчатися
закоха́ні любов, кохання
закоче́ний зігнутий, з піднятим догори кінцем; підкочений (про штани та рукави сорочки)
закриві́й занадто кривий
закри́чьїти закричати

закриші́ти кулі́н. приправити страву **закришко́ю**
за́кришка кулі́н. приправа із дрібно нарізаної цибулі, кропу, петрушки
закро́йщик *крав.* закрійник
за́крут поворот
закруті́всі сві́т запаморочилася голова
за́крутка металева або дерев'яна заціпка, яка приводиться в дію обертанням
заку́ріни молоко пригоріле молоко
заку́ріний, зажгу́рілий, зажгу́ріний задимлений, почорнілий від диму; пригорілий
заку́ріти почорніти від диму; пригоріти при кулінарній обробці(про страву)
За́кут *геогр.* урочище на межі сіл Білі Ослави та Чорний Потік
заку́тати замотати; добре одягнути
за́кутки сховки
закучі́рьївитисі закучерявитися
закучі́рьївіти закучерявіти
заку́шувати їсти після приймання спиртного
закьі́гувати зтягувати
закьі́гуватисі зтягуватися
закьі́жко заважко
закьі́мити, затьі́мити, закі́мува́ти запам'ятати
закьі́ти, затьі́ти зарубати сокирою в дерево
закьі́тисі, затьі́тисі заклинити, різко перестати працювати (про зброю); зятися
зала́гожений залагоджений
залаго́жьїти залагоджувати
заладо́ваний *збр.* заряджений; завантажений

заладува́ти *збр.* загнати патрон у патронник; зарядити; завантажити
залазьи́ти залазити
зала́твити залагодити (справу)
залéжітисі забруднитися (про корову під час лежання)
залі́зана пошита з велюру (про спідницю)
залі́зуватисі підтікати при переливанні рідини по стінках посудини з якої переливають
залишьи́ти залишати
за́ліжка заклад, парі
залі́зко, жилі́зко праска; *мисл.* капкан на звірів
залі́зний кіл лом
залі́зний магази́н господарський магазин
залі́знийк металевий ящик, в якому зберігається слюсарний інструмент або металеві деталі
залі́зьй, залі́зьйчі *тільки мн.* залізя
залі́пити *заст.* заклеїти
залі́п'ювати заліплювати
залі́чити залікувати
залі́читисі залікуватися
залльи́ти залити
зало́га заборона проїзду; перекриття руху на дорозі
зало́сний, засмальцо́ваний забруднений жиром, сильно забруднений одяг
зало́жітисі побитися об заклад
заломи́ти, зало́м'ювати заломлювати
залу́биці скриня на санях, облаштована для перевезення людей
залу́да, залу́дуватий *заст., знев.* неповороткий, вайлуватий

залу́пити відтягнути шкіру (про мертву худобу); силою вітру задерти парасолю
залу́п'ювати залуплювати
залу́п'юватисі залуплюватися
залучьи́ти залучати
залучьи́тисі залучатися
зальміти захопити, нечесно щось придбати
залямува́ти *крав.* обшити краї вузькою стрічкою (про верхній одяг)
замага́ти перемагати
зама́йти заквітчати
замалі́й занадто малий
замасні́й занадто жирний
замасті́ти забруднити, зашмарувати
замасті́тисі забруднитися
замашче́ний, замашце́каний забруднений
замилдува́ти донести на когось
замилдува́тисі стати на облік; дати про себе знати
за́минка густа сира каша з кукурудзяного борошна (корм для домашньої птиці)
замирзльи́к, змирзльи́к людина, яка швидко змерзає; грудка льоду або замерзлого снігу
замі́лкйй занадто мілкий
замі́ньйти заміняти
замі́ньйтисі замінятися
замі́ріти, замьі́ріти поміряти
замі́рьйти заміряти
замі́с *кулін.* певна кількість готового тіста для випічки за один раз
замі́тнік *буд.* короткі частини поздовжньо розрізаної навпіл колоди, бруса або товстої дошки (призначені для заповнення)

проміжку між вертикальними стовпами у стіні будівлі) за́міть замет, кучугура снігу за́міші́ний замішаний за́міш'я́ти замішати за́міщ'я́ти заміщати замкне́ний, запе́ртий замкнутий, зачинений замні́кий занадто м'який замо́війти замовляти замо́вчіти замовчати замога́річити завершити домовленість мого́ричем замо́гті́, замо́чі́ побороти, перемогти замо́гтісі́, замо́чісі́ розжитися, розбагатіти за́мок <i>буд.</i> місце з'єднання круглих колод, плиниць та брусів замо́крó занадто мокро замо́лоді́й занадто молодий замо́лоді́читисі́ зав'язати хустину кінцями назад замо́ружі́лосі́ заросло коротенькою густою травичкою замо́тилі́чиний очманілий замо́цний занадто міцний заму́дрий, зарозу́мний зарозумілий заму́літи нанести річкою піску, глини, дрібного каміння зани́зький занадто низький заника́ти, занига́ти скрито заглядати заниха́рити, за́паску́дити насмітити, довго не прибирати заниха́ти, зані́ячити занедбати, занехаяти, запустити (про господарку) зани́міло <i>згруб., образл.</i> відібрало мову	зани́хтиці́ <i>мед.</i> гнійний нарив під нігтем зана́уда нудна людина зану́дкий занадто солодкий зани́юри́лосі́, забонді́юри́лосі́ захмарилося, зібралося на дощ зани́ютува́ти залатати заклепуванням (про каструлю) заостре́ний загострений зао́стрый загострий заострі́ти загострити зао́стро занадто швидко за́п'і́ток <i>шев.</i> каблук запа́да́ти засипати, замітати снігом запа́да́тисі́ провалюватися (про землю) за́падь великі замети снігу за́палахко́тіти запалахкати запа́лині́, запалі́ні <i>мед.</i> пневмонія запамні́та́ти запам'ятати запамні́товува́ти запам'ятовувати за́парі́ гострий біль у пальцях від холоду; зашпори за́паска жіночий поясний одяг з двох вовняних кольорових половин, який одягають замість спідниці запе́клий упертий, затятий запе́рти зачинити запе́ртий зачинений за́пива́тисі́ часто надміру вживати алкоголь запи́ли́на́ти сповити (немовля) запира́ти зачиняти запи́ре́заний вперезаний запи́тані́ запитання запи́ха́ти застромлювати запи́ч'я́таний запечатаний запи́ч'я́тати запечатати запи́ч'я́тува́ти запечатувати
---	---

запішнений який зробив губи тонкими
запишньїтисі робити губи тонкими
запі́бкати, затру́бити подати звуковий сигнал (про автомобіль)
запі́зно занадто пізно
запі́р мед. закріп, запор
запі́сний занадто пісний
запі́чок місце для спання збоку печі
зап'ї́ток закаблук
заплі́снів́ити, зплі́снити запліснявіти
заплі́сні́ний, зплі́сні́ний запліснявілий
заплі́снити запліснявіти
за́плітка кольорова стрічка або вовняний шнурок, уплетений у косу
заплі́шити розклинити, забити плішку
заплóхій занадто тихий, мовчазний
за́повіді́ *обр., церк.* привселюдне повідомлення священиком у церкві про майбутній шлюб; оповідь
запові́льний занадто повільний
запові́сти замовити; зробити **дистеминт**
запо́вний занадто повний
запово́ли занадто поволі
запога́ний занадто злий
за́полоч нитки для вишивання
запомогті́сі, запомочі́сі забагатіти
запопирéчувати перегороджувати дорогу; грубо втручатися в розмову
запопиричі́ти перегородити, перекрити дорогу
запо́сісти захопити, зайняти, заволодіти
запо́трі́бний занадто працьовитий

заправй́йти *кулін.* додавати до страви різні компоненти для поліпшення смаку; заправляти
заприсі́гну́ти запрягнути
запричі́щй́тисі *церк.* запричищатися
запрі́тати, запрьй́тувати наводити порядок
запрі́чі́й, запрі́гті́й запрягти
запрі́чісі́, запрі́гтісі́ віддавати себе тільки виконуваній роботі
запробува́ти, поку́шити скуштувати
запроважьй́ти запроваджувати
запропасті́тисі піти й довго не повертатися; зникнути;
застрягнути, загрузнути у болоті (про транспорт)
запроше́ні запрошені (про гостей)
запрóшині запрошення
запрошьй́ти запрошувати
запру́та довгий дрючок, за допомогою якого натягують ланцюг при зав'язуванні на санях чи возі дров, соломи, сіна
запруті́ти туго зав'язати на возі чи санях дрова за допомогою **запрути**
запрьй́сти замурликати (про kota); *заст.* заробити прядінням
запрьй́тати заховати; навести порядок
запу́джувати, запужувати залякувати
запу́сто задарма
запу́таний заплутаний
запу́тати заплутати
запу́татисі́ заплутатися; запутатися (про прив'язану худобу)
запу́тувати заплутувати
запу́туватисі́ заплутуватися
зара́дити порадити, допомогти
зара́з за один раз; все зразу

за́раз, **за́риз** уже, тепер, зараз
за́раза *образл.* погана людина; *мед.*
 венерична хвороба
за́ра́но занадто рано
за́рва зсув ґрунту; урвище
зарва́тисі зсунутися (про ґрунт)
зарж'я́вити заржавіти
зарж'я́вливий заржавілий
зарза́ти заржати
зарива́тисі зсуватися (про ґрунт)
за́риво заграва
заригота́тисі *згруб.* засміятися
зарика́ти замукати
за́рібок заробіток
зарі́дже́ний *кулін.* приправлений
 смаженим салом, сметаною, олією
 тощо
зарі́дити *кулін.* приправити,
 присмачити
зарі́дкий занадто рідкий
зарі́дом один за одним
за́різати надрізати (про дерево або
 виріб із дерева)
за́ріка́тисі давати обіцянку
за́рінок кам'яне та піщане русло
 річки після розливу
за́ріцький *образл.* **за́ріцун** який
 народився або живе у с. Заріччя
за́річісі заріктися
За́річі *геогр.* назва с. Заріччя
за́річливий який **за́рікся**, дав
 обіцянку не робити чогось
зароб'я́ти заробляти
зарості́, за́рість завести довге
 волосся, бороду
заруб'я́ти *крав.* підігнути та прошити
 край тканини
зару́бка виїмка чи спеціальна
 позначка сокирою або ножом на
 дереві, палиці чи дерев'яному
 виробі

зарубле́ний *крав.* підшитий (про
 підігнутий кінець тканини)
зару́б'ювати *крав.* підгинати та
 прошивати край тканини
зарум'я́ний занадто рум'яний
зарум'я́нитисі зарум'яніти
за́рьда *кулін.* заправа до страви
 (топлене сало, сметана, масло,
 олія, підлива тощо)
засапа́ти заробити на просапці
 грошей
заса́пувати, заціо́кувати
 розпушувати сапою ґрунт
засвиста́ти засвистіти
засві́жий занадто свіжий
засві́тлий занадто світлий
заси́літирува́ти *заст., військ.*
 віддати честь по-військовому
заси́льний занадто міцний
заси́льи́ти засилювати; заселяти
засинти́рува́ти *заст.* призвати до
 армії
засі́дані засідання
засі́кіро́ваний застрахований
засі́кірува́тисі застрахуватись,
 передбачити собі алібі
заска́кувати забігати, заходити (до
 когось); виконуючи свою роботу,
 прихоплювати частину й чужої
заско́бота́ти залоскотати
заскоро́діти заборонувати
за́скóчити забігти
заскри́коті́ти заскреготати
заску́гні́ти заскиглити
засла́бий недостатньо міцний (про
 виріб, механізм тощо)
засла́бнути *мед.* захворіти
заслі́нений *образл.* забруднений
 слиною
заслі́дити виявити сліди
засло́зітисі засльозитися

заслоти́ти засльотити
заслоти́тисі засльотитися
засмальцьований, зашмі́рований
 забруднений жиром або мастилом
засмутні́й занадто смутний
засни́діти потемніти (про
 кольоровий метал); запотіти (про
 вікна)
засні́чений забитий отвір
засні́чуватисі забиватися (про отвір)
засоле́ний занадто солоний
засолоди́ти додати цукру
засоло́дкий занадто солодкий
заста́вити примусити
застави́йти, заставлю́ти
 заставляти, примушувати
за́стань *виг.* уживають, спонукаючи
 коня або корову ступити ногою чи
 підняти ногу
заста́рий занадто старий
засті́лий застиглий
застире́жині застереження
застиричі́ застерегти
засті́ти застигнути
за́стілка *шев.* шкіряна латка на
 взутті
засто́ла *шев.* шматок товстої шкіри,
 яким підшивають низ **посто́лів**
застрі́гати застрявати, загрузати
застрі́мкий занадто крутий (про
 гірський спуск, берег)
застрьі́гнути застрягнути
застуде́ний занадто холодний
застудино́ занадто холодно
засу́ватисі забруднитися
засува́тисі зсуватися (про ґрунт)
засухи́й занадто сухий
затала́паний, обтала́паний
 забруднений болотом, заболочений
затала́пати вступити в болото,
 лайно

затанові́ти деформувати (про
 консервну банку, відро)
затановле́ний деформований (про
 жерстяний предмет)
затвирді́й занадто твердий
затворе́ний зачинений
зате́мний занадто темний
затика́ти закорковувати, закривати
зати́лишувати затрясти
затилі́фонува́ти зателефонувати
затинкува́ти затинькувати
зати́плó занадто тепло
за́тирка *кулін.* страва із пшеничної
 або кукурудзяної муки, звареної на
 воді
затирпкі́й занадто терпкий
зати́ти ожиріти, поправитися
затити́ріти отетеріти, зацепеніти
зати́чити забити тичку біля квасолі
за́тів, за́ків поки
за́тінок затінена північна частина
 гори або поля під лісом
зати́сний замалий (про взуття та
 одяг)
затка́ти закоркувати
затка́тисі *знев.* замовкнути
зато́ зате
затовчі́ затовкти
зато́нко занадто тонко
затопи́йти, затоплю́ти
 затоплювати
затормо́сити смикаючи за дверну
 ручку, пересвідчитися, чи зачинені
 двері на замок
заторопі́ти завмерти, остовпіти
затраві́ти зацькувати
за́траска *крав.* кнопка-застібка для
 одягу
затра́сканий, заля́паний
 забризканий водою або болотом
затре́бувати висунути вимогу
затро́єний затруєний

затропцюва́ти, затрупцюва́ти

затупцювати

затулю́ти затулювати

затулю́тисі затулятися

затупі́й занадто тупий

зат́ьйтий, за́кьйтий впертий, якого

не можна переконати

зафа́лений захвалений

зафарди́гува́ти *рідк.* закурити

зафасува́ти безоплатно отримати на роботі (перев. спецодяг); отримати ляпаса від когось

зафа́цьканий, зафо́йданий

забруднений

зафі́ст, зад́ужи занадто сильно

зафі́вкати засвистіти

зафля́цкати, обфля́цкати

забруднити чорнилом, фарбою або болотом

зафорко́тіти розірватися зі звуком (про тканину)

зафрасува́ти запрасувати

захаламандрі́ти, вшука́ти

ошукати, обманути

захарко́тіти, захарч́ьйти захропіти, захропти

захі́рілий *згруб.* заспаний

захі́ріти *згруб.* заспати

захі́трий занадто хитрий

захілі́тати захиляти

захла́нний той, якому всього

замало; жадний, ненажерливий

захлі́паний задиханий (після бігу)

захлисн́у́тисі захлинутися

заховскі́й занадто слизький

заході́тисі поводитися; перехопити дух (від сміху або плачу)

захопі́ти застати

захуді́й занадто худий

зацві́лий зацвілий; запліснявілий

зацві́сти зацвісти; запліснявіти

заци́рува́ти *крав.* заштопати (на швейній машинці)

заціно́ваний запаяний

заці́хати добитися мовчання

зацо́ркати постукати (у шибку)

зацорко́тіти задзвонити

заціо́кувати спушувати землю

сапою після того, як її було

витоптано людьми, худобою або

технікою (про город)

заче́рти зачерпнути, набрати

зачира́ти черпати, набирати

зачиркн́ути закреслити

зачирстві́й занадто черствий

зачищ́ьйти зачищати

зачіпа́тисі залицятися жартами,

компліментами виявляти

захоплення; провокувати бійку

за́чіпка привід для бійки, сварки

Зачі́тьй, А́нни Зача́тіє *церк.* Зачатіє праведною Анною Пресвятої Богородиці

зачмиле́ний *ірон.* п'яний

зачорні́ти перефарбувати у чорний колір

зачулі́ти *ліс.* затесати товстіший

кінець дерев'яної колоди (для

зменшення опору при трелюванні

волоком)

зачуті́тисі засмердітися (про м'ясо)

зачя́патисі, зачя́пкатисі залишити

на губах їжу

зачь́йти почати; зачати

зачь́йтисі початися

зашальо́ваний *буд.* облицьований

дошками (про будинок, окрему

стіну або частину стіни будинку)

зашарува́ти *буд.* частково

заштукатурити (начисто)

зашвайцува́ти *техн.* заварити (про метал)

зашві́дко занадто швидко
заширо́кий занадто широкий
заші́птувати лікувати замовлянням,
 заші́птуванням
зашкі́риний *образл.* усміхнений
зашкі́ритисі *образл.* засміятись;
 примружити око і зробити гримасу
 на обличчі
зашкροботі́ти заскреботіти
зашлейфува́ти загальмувати віз
шлейфом
зашма́рканний забруднений
 шмарклями
зашмо́ндати забруднити зі середини
 обидві штанини
зашморкне́ний зашморгнутий
за́шморок зашморг
зашню́питисі задуматися,
 замріятися, відволіктися
зашпо́тіти зашепотіти
зашпарува́ти заощадити,
 зекономити
зашпи́лити застібнути за
 допомогою шпильки (про сорочку)
зашпо́тати підставити під час
 ходьби чи бігу певній особі ногу,
 щоб вона впала
зашпо́татисі, зашпо́ртатисі
 спотикнутися
зашрубува́ти закрутити (гайку)
заштиліпа́ти потрусити, потрясти
зашумува́тисі запінитися
за́щик, за́штрик *мед., заст.* укол,
 ін'єкція
защи́пити застібнути; зачинити на
 гачок (про ворота, двері, хвіртку)
за́цінка коротка, вузька кольорова
 стрічка для зав'язування коміра
 сорочки, рідше рукавів
заци́нка́ти зав'язати комір, рідше
 рукави сорочки

заци́нка́тисі зав'язати комір чи
 рукави сорочки стрічкою
 (власноруч)
заци́пати застібати; зачинити на
 гачок (про ворота, двері, хвіртку)
заци́патисі застібатися
за́ясний занадто світлий
за́яц *мисл.* заєць; *кулін.* запечений
 м'ясний хлібець
за́ячий квас *бот.* дика низькоросла
 рослина зі смаком щавлю, схожа
 на молоду конюшину
зба́вити зіпсувати, поламати
зба́витисі зіпсуватися
збави́йтисі ламатися (про техніку,
 іграшку); псуватися (про
 продукти)
зба́дати оглянути (хворого)
зба́нок глечик з одним вухом для
 молока або води
збива́ла набір **чуфлинків** (не менше
 двох)
збира́тисі одягатись
зби́ти з пантилі́ку завадити
 прийняти рішення
зби́ткі шкода, заподіяна унаслідок
 пустощів, витівок, жартів
збиткува́тисі робити шкоду;
 знущатися над кимось, глумитися,
 глузувати
збито́чний який пустує, робить
 збитки, бешкетує
збіга́ти кипіти (про рідку страву)
збі́гла диті́на, збі́глинь
 передчасно народжена нежива
 дитина (про викидень)
збіго́вищи збіговисько
збідова́ний виснажений
збі́жі збіжжя, зерно
зблуди́ти, здури́ти, зваріюва́ти,
зварюва́ти збожеволіти

зблѣ́кнути збліднути
збѣ́тати, розкалатáти
 розмішати(про рідину)
Збѣ́ра *церк.* Собор Пресвятої
 Богородиці (8 січня)
збѣ́ятисі, побѣ́ятисі злякатись
збунтува́тисі наробити **рейваху**;
 виступити проти
збѣ́тисі позбутися
звáлаші́ти простерилізувати (про
 свиноматку)
звалі́ти повалити на землю (дерево,
 людину, стовп)
зварга́нити неакуратно щось
 зробити
звѣ́рхі зверху
звѣ́сти, скопи́лічити спокусити
 дівчину, покинувши її вагітною чи
 з дитиною, зробити її покриткою
звѣ́чера звечора
звиди́ніці дівчина, яка народила
 позашлюбну дитину
зві́кли звичайно, як завжди
зви́рну́ти перекинути когось
звисті́сі, скопи́лічитисі народити
 позашлюбну дитину, стати
 покриткою
звихне́ний звихнутий
зві́чай закон, порядок дій
зві́дусю́ди звідусіль
зві́зда зірниця, зірка
зві́й сувій (тканини або паперу)
зві́лне́ні звільнення
зві́лніти звільнити
зві́лнітисі звільнитися
зві́льньі́ти звільняти
зві́нклюва́ти *заст.* різко повернути
 (праворуч, ліворуч)
зві́нува́ти *обр.* дати придане
зві́нчі́ний звінчаний
зві́нчѣ́йтисі звінчатися

зві́ритисі викривитися, утратити
 правильну форму (про сиру дошку
 під час сушіння)
зві́рка *здріб., мисл.* дика тварина;
 олениця або декілька олениць
зві́рьі́та *мн., здріб., мисл.* дикі
 тварини; табунець диких кіз
зві́рьі́ти звіряти
зві́рьі́тисі звірятися
зві́рьі́чий звірячий
зві́сі́мко́ване скривлене у формі
 вісімки (про велосипедне колесо)
зві́ятисі здійснитися (про бурю,
 вітер); *згруб.* піти неперевдивши
звѣ́йзаний зв'язаний; бути членом
 сумнівної компанії
звѣ́йзува́тисі зв'язуватися
звѣ́гле вогке (про сіно)
звѣ́дини очна ставка
зволочи́ти витоптати траву, посіви
зворохо́бити потурбувати, не дати
 спокою
звѣ́жуватисі звужуватися
звѣ́рдитисі прокиснути під час
 варіння (про молоко)
звутлі́ти змарніти
зга́жѣ́йтисі жити мирно, у злагоді
зга́ньбі́ти насварити
зга́ньі́ти, зі́гна́ти розбудити
зга́ріти загубити, втратити
зга́ркати загарчати (про собаку)
згиді́тисі збридитися, згидуватися
згі́нути розтанути (про сніг)
згі́рити збути, продати
згі́йкати заборонити, не дати діям
 волю, викрикуючи «агій»
згі́рковати́ти згіркнути; стати гірким
згі́рчѣ́віти згірчавіти
згоді́тисі торгуватися
згоже́ний, згодже́ний торгований

зголо́жений, зголо́джений який
 упродовж великого періоду не
 доїдає
зго́ру згори, з горішнього кінця (про
 напрямок)
зготóвити *кулін.* зварити
зготóвлений *кулін.* зварений
згулюка́ти накричати
згура́ти підняти шум, виражаючи
 незадоволення чужими діями;
 зненавидіти
зда́тисі здійснити явку з повинною
зда́чі задача
здзі́ріти виділяти дзир (про
 сметану)
здзі́сти з'їсти
здібав зустрів
здібанка зустріч, побачення
здібати зустріти
здібатисі зустрітись
здиба́тисі зустрічатися
зди́хати зітхати; *знев.* помирати (про
 худобу)
зди́хну́ти зітхнути
здичі́ти здичавіти
здогада́тисі догадатися
здога́дуватисі здогадуватися;
 боятися
здоганя́ти наздоганяти
здогоні́ти здогнати
здойма́ти знімати; піднімати
здоймі́ти, зньі́ти зняти; підняти
здо́ліни знизу
здо́лу з долішнього напрямку
здорóвкатисі вітатися
здорóвлі, здоров'ї здоров'я
здохльі́к *мн.* **здохлі́кі, дохльі́чі**
знев., образл. худий, хворий (про
 людину); *знев.* худий (про тварину)

здохльі́тина м'ясо померлої
 тварини; померла тварина, яка
 почала розкладатися; падло
здри́віти зогнити (про дерево)
здры́чий мак *бот.* мак, який
 засіюється сам
зе́ро *числ., заст.* нуль
ззира́тисі дивуватися
зийті́ зійти
Зилéні свѣ́та *церк.* Зіслання
 Святого Духа. Пресвята Трійця
зи́лине́ц, зили́пухї недостиглі ягоди
 та фрукти
зимі́ узимку
зимльі́ земля
зі́мний холодний
зимувáти жити протягом зими
зі́ркати поглядати
зирсті́ти *церк.* охрестити
зиці́рка *військ.* вишкіл, муштра
зици́рува́ти *військ.* вишколювати;
 муштрувати
зібра́ні, збо́ри зібрання
зібра́тисі одягнутися
зі́війлий, зові́йлий зі́в'ялий
зі́гне́ний, зогне́ний зі́гнутий
зі́лі *бот.* зілля
зі́лльі́ти злити
зі́мньі́ти зі́м'яти
зі́прé зупинить
зі́рніці́ вечірня зоря
зі́рні́чно зоряно
зі́ц *заст.* сідло велосипеда
зла **хорóба, чо́рна хорóба, па́дачка**
мед. епілепсія
злабу́дати, злабу́дити *буд.*
 збудувати щось невеличке
 протягом малого проміжку часу
зла́годити наготувати
зла́дува́ти завантажити
злазьі́ти злізати

зла́комитисі поласитися,
 спокуситися
злапа́ти зловити
злапа́тисі зловитися
зливáти віск лікувати
 зашіптуванням на воску
злі́вкі недопите спиртне, злите з
 чарок в одну пляшку
злипчі́ти робитися липким, почати
 псуватися (про м'ясо та м'ясні
 вироби)
злі́ óчи, пога́ні óчи погляд, який
 може зурочити
злігті́ *мед.* захворіти
злісна́, лісна́ *міф.* нечиста сила у
 вигляді дівчини, яка може являтися
 чоловікові на подобу його коханої
 і заманювати його у хащі
злі́сний ліс. лісничий
злові́всі загорівся; спіймався на
 чомусь
злові́тисі загорітися
зло́ги *мед.* пологи
зложі́ти скласти
зложі́тисі скластися (про гроші)
зложува́ти складати
зложува́тисі складатися
зло́сний злий, сердитий
зло́ститисі злитися
злу́чині з'єднування худоби різних
 власників в одне стадо чи отару
злучі́ти з'єднати худобу різних
 власників у єдине стадо чи отару
змале́нького змалку
змарні́ти, подáтисі схуднути через
 важку хворобу, втратити гарний
 вид
зма́ршкати вигнати з хати,
 вигукуючи «марш !»
змасті́ти змазати
змерьк темнота, птьма; смерк

змикі́тити, змудрува́ти
 зметикувати; обдурити
змили́ти помилитися; помилити
змирька́тисі смеркати
змішья́ти змішати
змнью́кнути зм'якнути
змнью́цканий зім'ятий
змнью́цкати зім'яти
змнью́цкатисі зім'ятися
змовчі́ти, змовчя́ти змовчати
змолóти на́раз змолоти на борошно
 грубого помелу
змордо́ваний дуже втомлений;
 побитий
зми́ріти зміряти
знаві́воротку, наві́вороть навиворіт
знадві́рку ззовні, знадвору
знако́мий знайомий
знако́митисі знайомитися
знако́мство знайомство
знанья́ знання
знасі́лувати згвалтувати
зна́тисі бути знайомими
зна́тисі як лісі́ ко́ні дуже добре
 знати одне одного; віддавна
 приятелювати
знату́ритисі стати впертим,
 неслухняним (про коня)
значі́ти *вет.* проявляти перші
 ознаки вагітності (про худобу);
 ставити на власному предметі
 помітку, якийсь знак
значóк поштова марка
зниважя́ти зневажати
зні́дитисі, зні́титисі нагнутися до
 землі, зробитися менш помітним
зніді́лі наступного тижня
зні́діти раптово зникнути; змарніти;
 прийти в упадок
знимі́діти раптово зникнути
зні́мка фотографія, світлина

Знісіньй *церк.* Вознесіння Господне
знищиний постарілий,
 спрацьований
знощі дуже маленьке у формі кулі
 куряче яйце без жовтка
знущ'їтисі знущатися
знютований *слюс.* з'єднаний
 заклепками (**нютами**)
знюхатисі *знев.* познайомитися,
 сконтактувати
зн'їти зняти
зов'їці сестра чоловіка
зойк крик
зола́ вода, проціджена крізь попіл;
 луг, у якому колись вимочували
 брудну білизну та одяг
золіти випарювати, відбілювати
 гарячою водою, пропущеною через
 дерев'яний попіл
зблі *шев.* додаткова шкіряна
 підошва, яку при ремонті взуття
 прибивають до основної підошви
золоті зуби зубні протези з
 кольорового металу
зольований із додатковою
 шкіряною підошвою (про взуття
 після ремонту)
зопрі́ти випріти, зогнити; спітніти
зор'удувати позитивно вирішити
 справу; *згруб.* бути битим,
 наказаним
зор'її , зазор'їло зоріє, зазоріло,
 світає
зпині́ти, зпе́рти зупинити
з-під со́нці зі сходу
зприсіда́ти раптом розпочати або
 посилити гавкання (про собак)
зпри́ходу зі входу
зпроти́витисі образитися
зрабува́ти пограбувати

зра́зи *бот.* однорічні пагінці
 фруктового дерева, які
 використовують для
 прищеплювання
зра́ні зранку, зрана
зрэ́штов зрештою
зривідува́ти обшукати, перевірити
 (про людину)
зрипитува́ти *збр.* загнати патрон у
 патронник; зарядити; голосно
 закричати від несподіванки
зрі́бна *ткац.* пошита з грубого
 домотканого полотна (про
 сорочку)
зрі́днути зрідіти
зрі́зати зрізувати
зрі́ст ріст
зріхтува́ти зготувати; зремонтувати
зруб *ліс.* територія, на якій була
 проведена суцільна рубка лісу
Зрубкі́ *геогр.* назва урочища в с.
 Білі Ослави
зру́нтати зрушити з місця
зру́чний добрий на початок, добрий
 на руку
зсади́ти зняти (з коня, дерева тощо)
зспо́ду спід низу
зуба́тий зубастий
зубе́ла *мн.* залізна частина вудила,
 яку закладають у рот коневі
зуби на клі́нок *жарт.* уживають у
 випадку, коли може виникнути
 потреба у харчах
зувéзди звідусіль
зу́па *кулін.* суп
зу́пало злісно, нервово; зопалу
зуро́кі хвороба від поганого погляду
 людини
зуро́чити наврочити, вректи
зуфа́льний зухвалий
зці́льїти зцілювати

зчі́плий малорухливий, млявий
зчипі́ти, зчі́пийти зчіпляти
зчі́стити, зха́рашити *вет.*
 скаструвати (про веприка)
зчі́ститисі *вет.* виділити плаценту
 (про корову)
зчы́ста часто
зчы́бнути мерзнути
зчы́ть зять
з'явльі́тисі, з'явйі́тисі з'являтися

И

йва *бот.* верба
ий *виг.* уживають у разі відмови від
 виконання роботи, дії, вчинку
 тощо
ий-де та де, ні
ійкати повторювати «ий», не
 погоджуватися
игза́мин, игза́минт, икза́мин,
икза́минт екзамен, іспит
Ілі́, Ілі́ *церк.* пророка Іллі (2 серпня)
Илчі́ха, Илько́ва дружина Ілька
Илько́ Ілько
йльма *бот.* ільм
йнди інде, в іншому місці
йндик індик; *знев.* про підлітка
йний, йній іній
йнча інша
йнчи інше, інакше
йнчий інший
йнчі інші
іржы́, іржы́ іржа
іржы́ви, іржы́ви, заржы́влини
 заржавіле
ирза́тисі *знев.* сміятися
Йрод Ірод; безбожник, вбивця;
 диявол
ирсті́ти *церк.* здійснювати
 церковний обряд хрещення;
 хрестити

ирсті́тисі *церк.* хреститися
ирщ́ений *церк.* хрещений,
 охрещений
ирщ́іні, рищ́іні *церк.* хрестини
йстик *інстр.* металева лопатка на
 довгому дерев'яному держаку,
 якою очищують плуг від глини

І

Іва́ *зверт.* Іване (тільки в селах
 Чорні Ослави і Чорний Потік)
Іва́на Христі́тилі *церк.* Собор Івана
 Предтечі (20 січня)
Іва́на, Йва́на *церк.* Різдво Івана
 Хрестителя (7 липня)
Іва́нгілії *церк.* Євангеліє
Іва́ниха, Йва́ниха дружина Івана
Івано́ви зі́лі рослини, зібрані на
 Івана
і́га *виг.* уживають для вираження
 радості
і́га-га *виг.* уживають для імітації
 іржання коней
і́го, й́го, й'го його
і́де личить
і́ка яка
і́кій який
і́ко́сь якось
і́міти, й́міти впіймати, зловити
і́мітисі, й́мітисі загорітися (про
 вогонь); схопитися за щось
і́мле́ний пійманий
і́му́, й́му́, йму́ йому
і́ро́ди Різдвяний вертеп
і́ті́ в́заді́сть, в́за́дусть, на́за́дусть
 задкувати
і́ті́ воді́ іти по воду
і́ті́ нурка́ пірнати

І

ї ї

ї діалектна форма особового займенника «її», яка уживається з дієсловом в минулому часі

їго нець би йму злий дух

їда їжа, страва

їдець який багато їсть і має добрий апетит (про свиню, *ірон.* про людину)

їднатисі миритися

їдь зміїна отрута; стресовий стан після випадкової зустрічі з гадюкою

їешник *бот.* моховик (їстівний гриб)

їешниці *кулін.* яєчня

їжыйк їжак

їзы́, язый *образл.* зла жінка

їм діалектна форма особового займенника «я», яка уживається з дієсловом чол. роду в минулому часі

їмость, попадьй дружина священника

їс діалектна форма особового займенника «ти», яка уживається з дієсловом чол. роду в минулому часі

їсли́ *заст.* якщо

їстівний їстівний (про гриб)

їстисі сваритися постійно, гризтися

їце яйце

Й

й'го нець би йму злий дух

й'ї її; їй

й'ка яка

й'кась якась

й'ке яке

й'кий який

й'кі які

й'кось якось

й'кийсь якийсь

Йва *зверт.* Іване

Йван Іван

йди на зламану голу згруб. іди

звідси, забирайся геть

ймівсі блуд заблукати, збитися з дороги під владою нечистої сили

ймїти спіймати, зловити

ймїтисі загорітися

йму йому; зловлю

йо так

йодїна *мед.* йод

йой *виг.* ой (уживають, виражаючи біль, страх, радість чи здивування)

йойкати, йойкатисі вимовляти

«йой» від болю або нещастя;

стогнати

йокати погоджуватися, часто повторюючи «йо»

йоблуп йолоп

Йосипиха дружина Йосипа

Йосько, Юзик *здріб.* Йосип

йтї на зажєн *заст.* іти в сусідні рівнинні райони та області на заробітки збирати зернові культури (переважно за десятий сніп)

К

ка́бат *крав.* жіночий верхній

короткий сукняний одяг

каба́ч, калаба́ч вибоїна, заглибина на дорозі заповнена водою

каблук зігнута у дугу ліщинова

палиця, основа іграшкового лука, рибацького сака тощо; дерев'яна

вилка, яку прикріплюють до

держака коси під час косіння
 зернових культур
кава́лір парубок
кавалі́рува́ти, кавальй́рити,
парубо́чити парубкувати
кава́лок кусень, шматок, скибка; *ліс.*
 невелика колода
кава́лочок, кавальчо́к *здріб.*
 шматочок
кавальй́рка парубоцтво;
 парубкування
кавальй́рський парубоцький
кавальцюва́ти різати на малі
 шматки
ка́вка *орн.* галка
ка́вкати *орн.* кричати (про галок)
каво́вий коричневий; кавовий
каву́лі кривуля (палиця з загнутим
 кінцем)
кавчу́к пластмасса
кавчуко́вий пластмасовий
ка́гла *заст.* стінний отвір у **сінях**
 для виходу диму з печі
кагльй́нка *заст.* ганчірка, якою
 затикають **каглу**
ка́гниц каганець
каді́ти диміти
ка́дуб, ка́діб колодязний зруб з
 цілого пня; польова криниця
ка́ждий, ко́ждий кожен, кожний
ка́зані *церк.* проповідь священика в
 церкві
каза́ти говорити
казі́тисі гратися, жартувати,
 створюючи шум, галас, пустувати;
заст. ламатися, виходити з ладу
кайла́к *мн.* **кайлакí, кайла́чі** *ліс.*
 коротке поліно, невеликий відрізок
 дерева, уламок дерева
ка́ка *дит.* лайно
калаба́ні калюжа
каламі́тний каламутний

калатáти бовтати, розмішувати (про
 рідину); бити залізним предметом
 по залізу
калатáти теленькати
калатáтисі теліпатися; виконувати
 незначну роботу вдома чи на
 роботі
калі́нниці *заст.* розчин **глею**, яким
 мажуть піч
калісо́ни *крав.* кальсони
калі́цма́н *знев., образл.* каліка;
 безрадний, безпорадний чоловік
калі́чити робити нефахово
калі́чка *зменш., пестл.* каліка (про
 немовлят та пташенят)
ка́луш *техн.* шкворень, металевий
 палець
кальві́н *знев.* недовірок, безсердечна
 людина, нелюд
ка́льман, жін. ка́льманка *ліс.,*
паст. особа, яка підтримує у
 колибі вогонь, порядок, варить їжу
кальма́нити виконувати обов'язки
кальмана
кальо́ш *мн.* **кальо́ші** калоша
каля́кати розмовляти незрозумілою
 мовою
каляма́рик, каляма́рь каламар,
 чорнильниця
каля́ндир, калянда́рь календар
ка́миниці *заст.* цегляний будинок
каминя́га каменяка
камізе́лька *крав.* жилетка
камі́ні каміння
камінний кам'яний
кана́пка *кулін.* бутерброд
ка́нва канва
канді́ти, манти́ти випрошувати
кандю́чити, ка́нькати настирливо
 випрошувати

кані́ *буд., мн.* спосіб з'єднання
брусів або **плиниць** на кутах
 дерев'яної хати
ка́ні *орн.* хижий птах, схожий на
 шуліку; канюк звичайний
кано́н *заст., збр.* гармата
кант *крав.* складка, утворена
 праскою (про штани); зовнішній
 кут предмета, ребро
канта́рь, канта́р ручна або підвісна
 вага
кантипу́лька рогатка
канто́вий, канто́ватий ребристий, з
 кількома кутами (про деталь)
кантува́ти ставити на ребро;
 ставити сторч
кантува́тисі створювати видимість
 роботи, працювати напівсили
канту́жиний чоловік з контузією;
знев. агресивна людина
канці́га *знев.* старий кінь, шкапа
ка́па *ткац.* узорчате покривало
ка́паниці опалі груші, яблука
капа́ра, капа́рство неохайність,
 безлад; бідність, злидні
капарі́ти невміло, недбало
 господарювати, бідувати;
 проживати у злиднях
капа́рник, капа́рний, жі́н.
капа́рниці неохайні люди; особи,
 які невміло господарюють, не
 володіють справою
капа́рно невміло, неохайно, недбало
капі́стра, капéйстра вуздечка
капішо́н кап'юшон
ка́пку, крі́шку, ця́пку дуже мало,
 трішки
ка́плі крапля
капра́вий у якого у внутрішніх
 кутках хворих очей збирається
 засохла слизь

капрі́ *тільки мн.* засохлі виділення
 слизі, які накопичуються у
 внутрішніх кутках хворих очей
ка́пслі *мн.* **капслі́** *збр.* капсуль
капслі́ *тільки мн.* невеликі латунні,
 мідні або бронзові геометричні
 фігурки для оздоблення виробів із
 шкіри
капсельо́ваний інкрустований
 кольоровим металом
капу́т, каю́к кінець
капу́ші *ентом., вет.* овеча блоха
капца́ніти мерзнути; худнути,
 передчасно старіти
ка́пці, капчу́рі *мн.* самобутні
 в'язані грубі вовняні шкарпетки
капшу́к висушений сечовий міхур
 тварини; касет для тютюну з
 висушеного сечового міхура
 тварини
карабайка бляшана коробка
кара́бкатисі, кара́цкатисі іти вгору,
 докладаючи значні зусилля
карабу́шка коробка
карапа́ні ропуха (чорна жаба)
кара́тисі мучитися
карбува́ти робити позначки,
 зарубки на дерев'яних предметах
кардійо́н акордеон
карк шия, загривок, потилиця
кармазі́нка курка з темно-
 коричневим пір'ям
карні́к мала господарська
 прибудова, курник, маленький
 хлівець
ка́ртка аркуш (про зошит, книжку)
кару́к клей для склеювання
 дерев'яних виробів
кару́ца *заст.* невеликий
 одноосьовий віз для перевезення
 вантажів; *знев.* старий віз

каса́рні *військ., заст.* казарма
ката́нка *заст., крав.* жіноча блузка з підкладкою
катафе́льк підвищення, на яке кладуть покійника
ка́тир *мед.* нежить
като́вані катування
катра́н ганчірка
катра́ні *мн.* лахміття; *знев.* убрання
катраньі́нка *ткац., знев.* хустина
катру́ц, карні́к невелике приміщення у стайні (для маленької худоби)
кафлі́ *буд.* кахлі
кафльо́ва *буд.* кахлева (про піч)
кац, ка́ца *виг.* уживають, проганяючи котів
каца́ба, каца́п, маска́ль, сові́т *образл.* росіянин
каца́бка, каца́пка, маска́лька, сові́тка *образл.* росіянка
ка́цур *зоол., заст.* кіт
кацу́рі, цу́рі дрантя, лахміття
ка́чі *мн.* **ка́чіта** каченя
ка́чка *мн.* **качки́** *ткац.* деталь самотічки
качорі́стий строкатий
качы́н качан; *заст.* корок
качы́ти котити
качы́тисі котитися
каші́ці дамба з колод; кам'яне або бетонне, рідше плетене укріплення берега
ка́шкіт кашкет
ка́шлати кашляти
квадрато́вий квадратний
ква́ндрас *заст.* чверть (про годину)
ква́питисі спішити, поспішати
кварові́тий хворобливий
ква́рта міра об'єму, який дорівнює один літр; горня

квас *бот.* щавель кислий; *кушн.* водяний розчин для вичинки шкіри
квасні́й кислий
квасни́на сироватка, кисле молоко
квасні́ці *кулін.* несвіжа сиворотка; *мн.* дуже кислі яблука, грушки
квасньі́к, квасньі́чка дуже кислий фрукт, прокисле вино домашнього виробництва
кваті́рі квартира
квати́рува́ти проживати у винаймленій квартирі
кваті́рька *заст.* міра об'єму, що дорівнює 250 мл
квичьі́ти, кві́чьіти пищати (про свиню)
кві́кати кувікати (про свиню)
кві́т кінець розрахунку; нічого одне одному не винні; *заст.* канцелярський документ, довідка
кві́тува́ти обліковувати
ке́вкати *знев.* подавати голос (про дітей)
ке́нькати *згруб.* випрошувати
кі́коть, культьі́к частина, залишок відрубаної руки чи ноги; кукса
кі́нути кі́стку спровокувати між кимось сварку, гнів
кі́нутисі раптом злякатися
кі́тиці прикраса з кольорових ниток на одязі (перев. на сорочці); китиця
ківа́їсі, кьі́ваїсі ворухиться
ківа́ти, кьі́вати, тіва́ти, ру́нтати рухати, ворухити
ківа́тисі, кьі́ватисі, тьі́ватисі, ру́шьйтисі, ру́нтатисі рухатися, ворухитися
кіга́ніна тяганина
кіга́р, кіга́рь велика вага, тягар; ги́ря
кігло́ тягло (пара запряжених коней чи волів)

кігну́ти тягнути; волочити (волоком)
кіжкий, кішкий важкий
кізлі́ *мн., буд.* крокви
кілі́ *мн.* кілля, коли, колики
кілі́шок чарка, келих
кі́лна *вет.* тільна (про корову)
кі́ло тіло
кіло́к *мн.* **кілкі́** самобутній,
 виготовлений із берези цвях (без
 головки), який використовують
 для прибиття шкіряних підосів
кі́лчити пророщувати насіння
 (перев. картоплі); пробивати і
 скручувати рило свині дротом
 (щоб не могла рити)
кі́лчитисі проростати (про
 картоплю)
кі́лькана́ціть кільканадцять
кі́льки, кі́лько, кі́лко скільки
кі́льо кілограм
кі́льо́вий кілограмовий
кі́льо́метр, кі́льо́мітир *заст.*
 кілометр
кі́люха́тий *образл.* череватий
кіма́к *ліс.* невелика низькосортна
 колода, поліно, шматок дерева
кіма́рити дрімати
кімува́ти, кьимува́ти, кьїмити
 пам'ятати, тямити
кі́но кіно
кі́нський цьвик *ков.* цвях, яким
 прибивають коням до копит
 підкови
кіну́тисі ворухнутися,
 заворушитися; доторкнутися
кінча́йїсі закінчується; *перен.*
 вмирає
кінча́йти закінчувати
кіп'ї́ток кип'яток
кі́піти кипіти (про страву); кричати,
 сваритися
кі́піш шум, крик

кіпі́шитисі проявляти
 незадоволення, погрожувати
кі́пні́ти робитися безсніжною (про
 землю); танення снігу
кі́пта́рь, кі́пта́р, кі́птарі́на *кушн.*
 верхній шкіряний одяг без рукавів,
 пошитий вовною досередини
кі́птарьі́нка *знев.* старий,
 поношений **кі́птарь**
Кі́пчі *геогр.* назва гори в с. Білі
 Ослави
кі́рва́вий кривавий
кі́рваві́ці важко зароблений заробок
кі́рзакі́ кирзові чоботи
кі́рі́нити смітити
кі́рі́нитисі бруднитися
кі́рі́ні сміття, бруд (про
 приміщення)
кі́рі́нник, не́харь неохайний
 чоловік, неряха
кі́рні́ці криниця
кі́ро́вник *заст.* керівник
кі́ро́вні́ці *заст.* кермо велосипеда
кі́ро́вні́чка *заст.* жінка-керівник
кі́ро́н *заст.* керівник на заготівлі
 лісу
кі́рті́на *зоол.* кріт
кі́ру́нок, керу́нок напрямок
кі́силі́ці *кулін.* пісна перша страва з
 пшеничного борошна грубого
 помолу та вівсяної крупи
кі́ска *мн.* **кі́скі́** жіноча коса;
 в'язанка цибулі або кукурудзяних
 качанів на насіння
кі́сльі́к кисле молоко
кі́сто *кулін.* тісто; домашня локшина;
 залишок тіста від попереднього
 замісу хліба для приготування
 опари (для наступної випічки хліба
 без дріжджів)
кі́сто на молоці́ *кулін.* молочний суп
кі́сьба́, ко́шині косіння, косовиця
кі́сьйі́ держак коси

кіт *мисл.* рись; *буд.* віконна замазка

кітка *зоол.* кішка

кітлик *змени.* невеликий казан з випуклим дном

кітна́ *вет.* вагітна (про вівцю, козу, кішку)

кітува́ти *буд.* замазування щілин
кітом при встановленні скла у вікно

кіш великий кошик для зберігання вовни; велика, виплетена з ліщини, надбудова до короба воза для перевезення опалого листя, яке використовують для підстилення худобі; горно для засипки зерна (млин)

кіше́ні кишенья

кішитисі́ радіти, тішитися

кішкати ростити (про дітей та малу худобу); кишкати

кішкі́ гра́ють дуже голодний

кішкі́й тяжкий, важкий

кішні́ці ділянка, призначена для косіння трави

кла́дні, мн. кладні́ полукіпок пшеничних, житніх або вівсяних снопів, складених під час жнив; одиниця міри, що дорівнює 30 снопам

кланца́тий *згруб., жін.* кланца́та людина з вкладеними зубами або з рідкими і кривими передніми зубами; зубастий

клáнци, кланцакі́, клавакі́, кловакі́ *мн., згруб.* зуби, ікла

клапцані́ти *згруб.* старіти

кла́сти поміщати, розміщувати, ставити; *буд.* будувати; вставляти (зуби); позначати (про знак); розпалювати (вогнище)

клéвчик *змени.* молоточок

кле́йго́п *виг., ліс.* увага, стережися (попередження про спуск деревини згори)

клеп тонка смужка на лезі коси після клепання; звук, утворений під час клепання коси

кле́пало *паст.* немелодійний, глухий саморобний дзвоник, який прив'язують до шиї худоби, переважно овець

кливе́ц *інстр.* молоток

Клі́вка *геогр.* назва гори у с. Чорний Потік

кликоце́й *мн., бот.* підсніжники

клин *іхт.* головень (прісноводна риба родини корошових)

клинéсі божиться

кلی́нок цвях у стіні для вішання одягу; вішалка, прикріплена до стіни

клипа́ні, клапа́ні, клепа́ні,

клапа́чка *крав., заст.* зимова шапка, пошита з лисячого, рідше собачого хутра та оздоблена зверху вовняною тканиною

клипанчу́к *заст.* чоловік, який носить клипаню; *образл., етногр.* житель Білих і Чорних Ослав, Чорного Потоку

кліга́ти *кулін.* виробляти будз

клінчѣ́ти стояти навколішки

клі́пати моргати; миготіти (про гасову лампу)

клісті́, кльі́сти клясти, проклинати

клісті́сі божитися

клітьба́ проклін

кліщі́ *слюс., ков.* кліщі; плоскогубці

клопіткі́й клопітний, непосидючий

кло́чі волокно коноплі або льону третього гатунку, яке залишилось після вичісування основного

волокна на **дерьгівці**; пакля;
клоччя

клочьїнка кужіль із **клочі**

клуб *мн.* **клуби** частина лівої або
правої ноги від коліна до хребта (у
тварин), від коліна до таза (у
людей)

кльиґ *кулін.* сечуг, який
використовують для виготовлення
будза

кльобикі маленькі пучки; зв'язані
нитки для вишивання

кльоц *буд.* кількаметрова колода без
сучків та вершини

кльош ваза для фруктів, печива
тощо; *крав.* фасон пошиття
чоловічих штанів

клюб *заст.* клуб

клю́па *інстр., ліс.* мірна вилка у
вигляді штангенциркуля для
вимірювання діаметра дерев

клюпа́к деталь задньої **тічки** воза
клюпіти дрімати, стоячи або сидячи,
куняти

кльоцкі *кулін.* вид галушок із тертої
картоплі і борошна

ключі́ці *анат.* ключиця; *кушн.*
інструмент для розтягування шкіри

кльо́чка петля, бант; невелика
гакоподібна палиця, виламана з
гілки дерева або зігнута з дроту
для пригинання плодоносних гілок
фруктових дерев при збиранні
плодів; зачіпка, причина до сварки
чи бійки

кля́кса пляма

кля́мбра *буд.* металева скоба для
кріплення будівельних
конструкцій

кля́мка ручка дверей

кля́нчити просити

кля́рник *муз.* кларнет

кля́са клас

клясува́ти сортувати

кмінь *бот.* кмін

кмі́тити помічати, зауважувати

кна́йпа кафе

кні́ги *тільки мн., вет.* кендюх

кні́глі *кулін.* вид галушок із тіста та
домішок вареної картоплі; кнедлик

кні́гіні, молодá *обр.* наречена
(тільки під час весілля); *образл.,*

перен. про молоду жінку, яка в
чомусь дуже провинилась

кні́зі *мн., обр.* молодий з друзьбами
(тільки під час весілля); *образл.,*

перен. дуже п'яні хлопці

кні́т *заст., ліс.* відрізок колоди,
сортимент

кнур самець свині

кньизь *обр.* молодий (тільки під час
весілля); *образл., перен.* про
молодого чоловіка, який в чомусь
дуже провинився (дуже п'яний)

Кня́жів *геогр.* назва кутка в с. Чорні
Ослави

кобза́н, корза́н *образл.* старий
чоловік

кобі́ якби, аби, щоби

кобі́лка *муз.* деталь скрипки для
підтримування струн; підтримка

кобі́лниці, ко́злик *буд.* підставка з
ніжками для риштування

кобі́лчина молода кобила

кобі́лка великий круглий плетений
кошик із двома вухами (для
перенесення сіна, овочів, фруктів)

кобі́лчина *зменш.* **кобі́лка**

кобі́та дівчина, жінка

кова́лити ковалювати

ковба́н, куба́н, зменш. **ковба́нец,**
куба́нец, ковба́нчик, куба́нчик

ліс. коротка дерев'яна колода;
невеликий (довж. до 1 м) відрізок
дерева, на якому колять дрова
кóвбик невеликий відрізок дерева
або бруса
кóвдрі *крав.* ковдра
ковéрта конверт
кові́ріти втрачати силу, нидіти (про
важкохвору людину, тварину)
кóвнір *крав.* комір
кóвпіт, кóпіт курява
ковпоті́ти, купоті́ти здійсмати
пилюку
ковпоті́тисі, купоті́тисі здійсматися
(про пилюку)
кóвтати стукати, грюкати, бити
кóвтнути стукнути
когу́т, кугут півень; *мисл.* глухар
когуткі́, кúлчикі сережки
когуты́ маленький півник
кожуші́на, кожушы́нка *знев.*
старий кожух
коза́рь *бот.* підберезник (їстівний
гриб)
козе́л *мн. кізлі́* буд. кроква
Козова́ *геогр.* назва кутка в с. Чорні
Ослави
кóзуб посудина, виготовлена із сирої
кори смереки (для збирання
малини, ягід)
козьі́ козеня
козьі́чий козячий
кокі́рчитисі згинатися,
коцюрбитися
кóклюш *мед.* кашель
кóко *дит.* яйце
коко́житисі настовбурчувати пір'я
(про півнів); *ірон.* погрожувати,
проявляти відвагу до бійки (про
підлітків)

кола́ч, змениш. кола́чик *кулін., обр.*
плетений калач із діркою
посередині, який випікають на
весілля, **Спаса** та на поминки
кола́чини *обр.* останній етап
весільного обряду, на якому родичі
та гості дарують молодим посуду,
скатерті, постільну білизну та інш.,
за що їм дають калач
колго́зник *заст.* колгоспник; цвях
не круглої форми (в поперечному
перерізі)
коле́га колега, товариш
колі́ба тимчасове житло лісорубів,
пастухів
ко́ливо *обр.* посвячена у церкві під
час похорону варена пшениця чи
нарізаний дрібними шматочками
білий хліб, заправлений медом або
цукром; вживають на поминках
перед трапезою
ко́лик *змениш.* невеликий кіл, кілок
колі́гува́ти товаришувати
колі́днік колядник
колі́жа́нка подруга
колі́йовий залізничний
колі́йовиц залізничник
колі́ніці *вет.* хвороба свиней на
передні ноги
ко́лінкі коліна
колі́нкува́ти повзати на колінах;
забруднювати штани на колінах
колі́но *рідк.* покоління
колі́снійці, коля́са одноосьовий віз
колі́сцэ *мн. колі́щы́та* коліщатко
ко́лія потяг; залізничне полотно
ко́лія врізана колесами дорога
ко́ло біля чогось
ко́ловатень *бот.* сорт коноплі,
насіння якого використовують для
виготовлення олії

коло́нні *бот.* коноплі
колосі́на колоски й солома, що витряслись з воза після вивантаження снопів
колоті́ти збивати масло; робити безлад
ко́лотиці́ *ліс.* колене або неколене однометрове поліно
коло́тівка невеликий оброблений відрізок вершини молодої ялини, прямим кінцем якого мішають кулешу, а другим кінцем, з укороченими відростками гілок, **мньи́цкают** відварену картоплю
колотне́чі, ко́лот колотнеча
колоті́юха, колача́йка, калача́йка, мньи́цкана рі́па *кулін.* картопляне пюре
колю́ндра *бот.* коріандр
ко́лька *мед.* різкий гострий біль; коліки
ко́лька би ті сколо́ла, колю́кі би ті напа́ли вживають як проклін
колю́кі напа́ли біль у животі, плечах
колю́нська вода́ *заст.* одеколон
колю́рові се́ла *жарт.* назва сіл Білі Ослави, Чорні Ослави, Чорний Потік
колю́к заноза, колючка
колю́ші́на *бот.* конюшина
кома́рь *ентом.* комар
коме́дія комедія
коме́ндувати, коменди́рува́ти *заст.* командувати
ко́мин, комі́нок *буд.* початок димоходу; частина печі, де встановлений **шубир** для перекриття димоходу; коминок, димар

комі́рне плата за винаймлену квартиру
комі́рник винаймач житла
компа́нія група людей, які мають спільні інтереси у проведенні відпочинку, дозвілля, що супроводжується розпиттям спиртного
ко́нар гілляка, сук
кондзе́рва консерва
кондзервува́ти консервувати
кондиба́ситці́ *рідк.* хмариться
кондо́віта, кондо́віти прагнення, бажання керувати, ухилятися від фізичної праці
коне́ц кінець
ко́ники ніжки стола, ліжка; *тільки* *мн.* примхи
ко́ні́на молодий кінь;
 непородистий, невеликий кінь
ко́нісько, ко́ніщи, ко́няга породистий, великий кінь
коно́вка *змени.* **коно́вчина** дерев'яна посудина з ручкою збоку для молока або води
конопа́дити конопатити; наполегливо умовляти, випрошувати; добиватися
контéтний задоволений
контингéнт, поста́вка у повоєнний період обов'язкова задача державі продуктів, зерна та овочів (про селян)
контитува́тисі отримувати задоволення
ко́нус *образл., заст.* підліток
ко́нчи необхідно, обов'язково
ко́ньїк кінський послід
копа́ніці́ заготовки на полози саней
ко́панка неглибока криничка без бетонного кільця

ко́пати вдаряти когось ногою
ко́патисі *евф.* залицятися; битися
 ногами
ко́пач патик
копе́ц *мн.* **кі́пці** квартальний стовп
ко́пил позашлюбний син; байстрюк;
 деталь саней
копи́лиці *образл.* позашлюбна
 дочка; байстрючка
копи́льїта *мн.* позашлюбні діти
копира́тїва *заст.* магазин
ко́пиці копиця, невеликий стіжок
 сіна
ко́пичіник *знев.* кіт, який гадить де
 попало
ко́пиччина, ко́пичка *здріб.*
 невелика копиця
ко́піт, ко́поть кіпоть, кіптява
ко́пняк удар ногою
ко́равий зашкарубий (про висохлу
 від болота одягу)
ко́ралі різновид нашійної жіночої
 прикраси
ко́рба коловорот
ко́рдупиль *заст., образл.* невисокий
 чоловік (рідше жінка); недоросток
ко́рж *кулін.* тонкий хліб з
 кукурудзяного борошна випечений
 у печі, або з пшеничного чи
 житнього борошна випечений на
 плиті
ко́рзані, хандолі, шкря́би *мн.*
 старе, зношене взуття
ко́рита́рь коридор
ко́риц *заст.* міра ваги, що дорівнює
 100 кг
ко́ріні коріння
ко́рінь ніжка (про гриб)
ко́ркі *тільки мн.* підбори (про
 жіноче взуття)
ко́рний кутовий (про футбол)

ко́рньїти *заст.* гнати худобу
ко́рняга, кориня́га *ліс.* уламок
 гілляки; уламок кореня дерева
ко́ров'їчий коров'ячий
ко́рований, ку́рований *ліс., буд.*
 очищений від кори
ко́ровищи *знев.* стара корова
ко́ровка корівка
ко́ровчіна корівчина
ко́рогва́й *кулін.* коровай
ко́роліці *бот.* польові ромашки
ко́рона *мисл.* три і більше відростків
 на кінці рога в оленя
ко́роста́вий коростявий
ко́ротати укорочувати
ко́ротати вік як-небудь доживати
ко́рпати *рідк.* поступово
 нагромаджувати
ко́рса полоз (деталь саней)
ко́ртіти хотіти
ко́ртьїчка охота, бажання; *вет.*
 яйники (про льоху)
ко́рува́ти *ліс., буд.* очищати від кори
 (про дерево чи колоду)
ко́ру́нка *крав.* мереживо
ко́рч *ліс.* куш; *мед.* судома
ко́рчик *ліс., змениш.* кущик
ко́рчити з се́би вдавати дуже
 розумного, інтелігентного
ко́рчі *мн., мед.* варикозне
 розширення вен; *мед.* спазм судин,
 судома
ко́рчу́ги вкорочені сани для
 транспортування деревини кіньми
 в напівпідвішеному стані
Ко́рчу́нок *геогр.* назва урочища в с.
 Білі Ослави
ко́ршма корчма
Ко́ршмищи *геогр.* назва площі в с.
 Білі Ослави (біля горішньої)

церкви), де обговорюються громадські питання

коса́рь косар; міра площі, яку косар може викосити за один день

косі́ці здрі́б. **косі́чка** квітка

косі́чити квітчати, прикрашувати

косцьо́л *церк.* костел

котéл *буд.* вмонтований у піч продовгуватий чавунний казан (для постійного підігріву води)

ко́ти *тільки мн.* круглі дерев'яні поліна, які підкладають під важкий предмет для того, щоб перекотити (не переносити) його на інше місце

ко́тик *анат.* суглоб, який з'єднує ступню ноги з гомілкою; щиколотка

ко́тики *бот., тільки мн.* суцвіття верби

коті́тисі *вет.* народжувати (про овець, кіз, кролів)

коті́рчитисі згинатися (від болю)

ко́тічка *вульг.* кошачий екскремент

коты́, ко́ті *мн.* **коты́та, ко́тіта** кошеня

котю́га *заст.* пес

коц вовняне або бавовняне укривало

коцю́ба *інстр.* металевий гачок для підгортання жару в печі

коцю́битисі корчитися, судомитися

кочéрга *інстр.* дерев'яний плоский півкруг з держакон для вигрібання жаринок та попелу з печі, в якій випікають хліб

кочиргі́ *тільки мн., заст.* місце у кутку між піччю та дверима

ко́чіло *змени.* **ко́чілце** круг; змоток дроту, линви тощо

коша́рка *заст.* виплетена з очерету, з двома вухами плоска господарська сумка

коше́лик плетений з ліщини невеликий плоскоопуклий з одним вухом кошик, який при збиранні фруктів та ягід прив'язують до пояса

кошини́ці скошена трава і бур'ян, який залишився після вибирання льону або на стерні (використовують для годівлі худоби)

коші́ль плетений з ліщини плоскоопуклий з одним або двома вухами кошик

ко́шіні косовиця

Коші́ркі *геогр.* куток у с. Білі Ослави; *тільки мн.* місце, де раніше стояли загорожі для овець

коші́рува́ти *паст.* змінювати місце випасання та перебування овець, переносячи загороду з місця на місце, таким чином, удобрювати землю

коштрюба́тий розпатланий, непричесаний, лахматий; який має довге недоглянуте волосся

коштúр дерев'яна палиця із загнутим верхнім кінцем; костур

кошу́лі *мед.* струпи по всьому тілі дитини

кошы́ра загорода для овець;

кошара

крава́тка галстук

кра́дькі крадькома

кра́йка, о́крайка *ткац.* широкий жіночий тканий пояс з орнаментом

кра́каї кряче (про ворону)

крама́рь продавець промтоварного магазину; крамар

крапка́тий крапчастий

кра́сий білий із темними плямами; строкатий (про коня, корову тощо)

кра́ска фарба
кра́сний гарний
кра́стисі йти, щоб ніхто не бачив
красу́лі строката корова; кличка корови
кра́шиний фарбований
кра́шінка пофарбоване в один колір великоднє яйце
кре́динц, криде́нц *заст.* кухонний буфет, сервант, шафа для посуду
крейц хрест (про гральні карти)
кре́мінь кремній
кре́мсати, клем́цати стукати, грюкати (молотком, сокирою)
кренц металеве облицювання кухонного **блята**
кривдува́тисі жалітися перед кимось
кривола́бий *знев.* кривоногий (про тварин і *жарт.* про людей)
Криву́лі *геогр.* назва вулиці в с. Чорний Потік; палиця із загнутою ручкою; закрут, поворот; *образл.* людина, яка має ваду ноги
криву́нок заокруглення дороги, поворот; *буд.* лежак у комині
кри́га лід
кри́жі *тільки мн., анат.* поперековий відділ хребта
крижі́вніці передня й задня стінка короба воза
кри́жма *обр.* біла тканина, якою хрещені батьки сповивають дитину під час обряду хрещення; крижмо
крижува́тисі демонструвати фігуру (у танці)
крижы́лка, крижы́вка капустана
кризі́т *збр.* вибухова речовина; тротил
крий́вка схованка, укриття
кримди́шін *ткац.* крепдешин

криміна́л *заст.* в'язниця
криса́ні *заст.* капелюх-бріль
кри́си *тільки мн.* поля, краї (про капелюх); нижня розширена частина дзвона
кричы́ти кричати
кричы́ти гва́вту кликати на допомогу
кришы́ти *кулін.* дрібно нарізати
кри́шка крихта (хліб)
кри́шку, кри́шку, ка́пку трошки, трішки, небагато
крі́влі *буд.* покрівля
крі́з крізь
кри́за відсутність грошей, продуктів тощо; криза
кри́ліці крильчиха
кри́льіта *мн.* кролята
кри́льітина кролятина
кри́льітник кролятник
кри́льічий кролячий
крисла́тий гіллястий, розложистий, крислатий (про дуба)
кровопроты́ть кровопролиття
кро́їти краяти, нарізати (хліб)
кро́кіс *бот.* нагідки (лікарська рослина)
кромса́ти *знев.* рубати або різати як-небудь, великими шматками
Кропі́віщі, Кропі́в'їщі *геогр.* назва кутка у с. Чорні Ослави
кропі́в'їний, кропі́в'їник *ткац., крав.* пошитий із тканини, витканої товстими нитками (про міх)
кропі́вка *мед.* кропивниця; кімнатна рослина
кро́пка *заст.* крапка
кро́плі *тільки мн., мед.* краплі
кро́пнути, кро́мснути вдарити когось

крóсна *тільки мн.* дерев'яний пристрій на чотирьох перехресних ногах для пиляння дров; дерев'яна підставка для підвішування колиски

круг передня або задня частина ліжка

крúглої танець в колі

кругльйк *ліс.* нерозколоте поліно, чи дерев'яна колода

кружók дерев'яна підставка з ручкою для нарізання м'ясопродуктів та овочів; *військ., заст.* військовий картуз радянських часів

крупй *тільки мн.* крупа

крупйінка *кулін.* каша із кукурудзяної крупи

крутáрь крутій

крутáрька крутійка

крутіш, крутіж вир (про річку)

крутовййзий який за хвороби шийного відділу хребта не може повертати головою

крухкé *кулін.* солодка випічка

ксьондз священник

кубáнка *крав.* утеплена шапка-вушанка

кубасá *кулін.* ковбаса

кубік один кубометр (об'єм)

кубікувати *ліс.* обліковувати об'єм деревини

кувóчити, квóкати квоктати (про курку)

кувóчка квочка

кугéкати плакати (про немовля)

куделі кужіль

кудлáтий *жін.* кудлáта *образл.* який має довге недоглянуте волосся

кúзні кузня

кúкані кукання

кúку в рúку дати хабара

кукуру́дзйний кукурудзяний

кукурудзйінка *бот.* кукурудзяні стебла

кукúц, кокúц *кулін.* маленька хлібина округлої форми, випечена у печі без бляшки (форми)

кула́стра молозиво; зварене молоко від корови, яка щойно отелилася

кулачкува́ти бити кулаками

кулéші *кулін.* густа каша з кукурудзяного борошна зварена на воді; кулеша

кулиші́р дерев'яна лопатка або палочка, якою мішають **кулешу** під час варіння; прямий кінець **колотівки**, яким мішають **кулешу**

кúлі *збр.* куля; складова частина патрона стрілецької зброї; патрон стрілецької зброї; куля (земна)

куліту́рний *заст.* культурний

кúлко кільце; ланка ланцюга; *заст., знев.* банда

кулчикува́ти *паст.* пробивати вуха худобі, ставлячи мітку

кúмка невелика темно-сіра жаба із жовтим животом

кумулято́р *техн., заст.* акумулятор

кúпа куча

кúпало *мисл.* болітце, де качаються олені і дикі свині

кúпані купання

купéц покупець

кúпиль приготовлена вода для купання

кúпина кротовина; мурашник

кúплі суцільна пряжка із кольорового металу (про солдатський ремінь)

кура́житисі бадьоритися

кúрі *мн.* кúріта курча

ку́ріва курява
курі́й півень-гермафродит; *рідк.*,
знев. гомосексуаліст
ку́ріні куріння
ку́ріти задимлювати (про кімнату)
ку́річий курячий
ку́річі сліпо́ти *тільки мн.*, *образл.*
 сліпота
ку́річка курячий послід
курма́н міцний шнурок, мотузка
курмане́ц невеличка мотузка
курьо́к *ентом.* щипавка звичайна
куса́к, кусо́к кусень будь-чого (про
 продукти)
ку́сник *здріб.* невеличка частина
кут *геогр.* частина села
кута́с *мн.* **кута́си** китиця
кута́сик *мн.* **кута́сики** китичка
кутьо́ *обр.*, *кулін.* кутя
куфайчи́на *зменш.* невеличка
 куфайка
ку́фир скриня для зберігання одягу,
 нової постільної білизни,
 коштовностей
ку́фрик, куфе́рок *зменш.* скриня
 невеликих розмірів
куха́рити кухарувати
куха́рька кухарка
ку́хні піч лише для приготування їжі
 та обігрівання кімнати (кухонна
 плита); набір кухонних меблів;
 кухня (приміщення)
куца́к *образл.* товстий і
 низькорослий (про чоловіка)
ку́чі собача будка; дуже маленьке
 приміщення для худоби; *знев.*
 стара хата
ку́чірі кучері
кучі́рьвий кучерявий
кучі́рьвка жінка з кучерявим
 волоссям
ку́чма висока бараняча шапка

ку́шіти пробувати на смак;
 куштувати
ку́шка мала дерев'яна або жерстяна
 посудина для води і гострильного
 бруска для коси (носять,
 зачепивши за пояс)
кушля́тий кошлатий,
 розкуйовджений
кушньо́рити *кушн.* кушнірувати
кушньо́рство *кушн.* кушнірство
кушньо́рь *кушн.* кушнір
ку́шь *виг.*, *паст.* уживають,
 відганяючи овець
кый́вати доторкатися до чогось,
 чіпати; красти
кый́гатисі тягатися; дружити,
 потаємно кохатися; упродовж
 довгого періоду судитися
кый́датисі лякатися (раптом)
кый́дра *бот.* кедр
кый́жко важко, тяжко
кый́ла міра ваги, яка дорівнює 100
 кг; один центнер
кый́лавий *образл.* неповороткий,
 повільний; невмілий; хворий на
 грижу
кый́ли *мед.* грижа
кый́ма пам'ять
кый́мити, кімува́ти тямити,
 пам'ятати
кый́млю пам'ятаю
кый́п крик, шум
кый́ти рубати
кый́ца, кый́цка *мн.* **кіцкі́, кый́ці**
 грудка землі разом із травою;
 дернина
кый́ць *виг.* уживають, підганяючи
 телят
кый́шка *анат.* кишка; *кулін.* свиняча
 кишка начинена гречаними або
 кукурудзяними крупами

Л

ла́ба *знев.* нога (людини); лапа (собаки)
лаба́та спі́дніці *крав.* спідниця пошита із фабричної вовняної квітчастої тканини
лаба́тий лапаний (про сніг); який носить взуття великих розмірів; довгоногий
лаба́то написане великими буквами (про почерк)
ла́бка *зменш.* лапа; ніжка (про меблі тощо)
лабу́зі бадилля
ла́виці лава, ослін для сидіння, що не переноситься
ла́вка кладка; невелика лава; шкільна парта; *інстр.* ручний фуганок
ла́годити ремонтувати
ла́годитисі готуватися
ладува́ти вантажити; *збр.* заряджати (про гвинтівку)
ладу́нок вантаження
лаз велике поле з потічками, заросле кущами, придатне тільки для випасання худоби або сінокошу; урочище
ла́зані лазання
ла́зні лазня
лайда́к ледар, гультай
лайдаковáтий, пустій ледачий
лайдакува́ти ледарювати
лайдацю́га ледацюга
лайдачі́щи дуже великий ледар
ла́комий ласий, охочий до чогось; смачний
ла́комитисі ласитися, спокушатися
ла́комо ласо
ландáти, швéндати, швéндатисі, шльóндатисі тинятися, вештатися

ланц, ланцúх ланцюг
ланці́щи ланцюг з масивними ланками; дуже довгий ланцюг
ланцужо́к, ланцушо́к *зменш.* тоненький ланцюг для кишенькового ножика, годинника та той, який носять на шиї як прикрасу; ланцюжок
лань *мисл.* олениця
лапа́ти ловити
ла́сиці *зоол.* ласка (тварина); *мн.* візерунки на замерзлій шибці вікна
ла́сі, ласька *пестл.* корова; кличка корови
ласі́й *пестл.* бугай чорної або червоної масті; кличка бугая
ла́скавиц *бот.* ласкавець звичайний
ла́та *буд.* обтесана жердина
ла́тка, посіпа́ка *знев.* зневажлива назва урядовця
ла́ткати *обр.* співати обрядові весільні пісні
ла́хі, лахмані́ *згруб.* різна одяга
лахмі́джі *згруб.* лахміття
лая, ті́чний, ловчі́ зграя собак, вовків
ле́гкий до робо́ти ледар
ле́гкі *анат.* легені
ле́да ледь
ле́да-де будь-де
ле́да-йкий будь-який
ле́да-що будь-що
ле́дви насилу
ле́діний льодяний
ле́жі *мед.* лежачий стан хворої людини; лежання
ле́жіні лежання
ле́жічи, ле́жьма, ле́гма, льі́гма лежачи
ле́кши легше
ле́кший легший

лѣкшіта, лѣчіта *тільки мн., мед.*

дерев'яні дві дощечки, які медики використовують у разі перелому ноги або руки; шини

лелі́ти розвиватися (про прапор, волосся)

лен *бот.* льон

Лѣнія *геогр.* крутий спуск у с. Білі Ослави; *ліс.* широка та довга смуга вирубаного лісу; просіка

леп бруд

Лесь Олексій

лі́бавка, сѣрбавка, льо́рбавка

кулін. рідка страва

лі́битисі *знев.* зухвало сміятися

ливáда ділянка родючої землі над річкою, яка навесні заливається повеневими водами, а потім після сходу води використовується під городи; велика ділянка землі

лі́вати бігати туди-сюди

лі́гати ковтати, пити

лигі́нь, лиді́нь парубок, юнак

лиго́нький легенький

лиго́нько легенько

лигу́н, лиго́йда лінива людина; лежибок

лидві́ці *мед.* радикуліт

лидовáтити покриватися льодом

лі́жби, на́рти лижі

лі́жка, лі́шка ложка

лижньо́вка *ліс.* лісовозна дорога, проїжджа частина якої вистелена деревиною

лижьи́ти лежати

лижьи́чий лежачий

лі́зані лизання

лизáтисі *згруб., жарт.* цілуватися

лізькати лизати (про цукор, мед)

лилі́к летюча миша; кажан

лиміно́вий алюмінієвий

лимі́нь алюміній

лі́нва сталевий канат; дріт, закріплений на двох стовпах або на землі, по якому рухається присилений до нього собака

лі́ндик невеликий шматок (про землю або тканину)

линный́нка трава та бур'ян, який залишився після вибирання льону (використовують для годівлі худоби)

лиси́нь лисиня

Лисі́ха, Олѣ́сиха дружина Олексія

лисні́ці плід дикої яблуні; *знев.* кисле яблуко

лі́ства, лі́штва, шпú́га *стол.*

дерев'яна планка; плінтус

лисúні корова з білою плямою на чолі

лितьи́ лиття; *техн.* литво

лихва́р торгівець; багач

лихи́й поганий

лі́хо біда; недобре, погано, неякісно (про виконану роботу)

лицáні *образл.* повновида, повнощока жінка

лицáтий *згруб.* мордатий який має велике обличчя

лицѐ обличчя; лицевий бік тканини; зовнішній, верхній бік (одягу, тканини тощо)

лицѐ ми сі́ лу́пит переносити великий сором

лі́чі *тільки мн.* лико

лише́нь лише

лиши́тисі залишитися

лиші́й *мед.* лишай

лишьи́ залишає

лишьи́ти залишати

лишьи́тисі лишатися, залишатися

ліва́к лівша

лівкий слабкий (про слабо скручену мотузку); рідкий (про тканину)
лівко м'яко
ліворвѣр збр. револьвер
лігар, лігарь буд. товстий брус, до якого прибивають підлогу
лігати лягати
лігóвищи лігво, лігвище
лігті, лічі лягти
ліжник ткац. домоткане вовняне ворсисто покривало (перев. з візерунками)
лізти, лінітисі линяти (про хутро)
лій застиглий овечий жир; жир рогатої худоби
лікар, лікарь лікар
лікарка, лікарька лікарка
лікарство ліки
лікі, літі влітку
лікімувати заст. відкупити когось від призову в армію
лікóвані лікування
лікоть заст. міра довжини, що дорівнює 60 см
лім *мн.* ломáджі, рі́щі, фóрост *ліс.* сухе гілля, хворост, хмиз
лінітисі лінуватися
лінній лляний, льняний
лінóвищи шкіра, яку скинула гадюка
лінóль заст. лінолеум
лінь лінощі
ліно́х ледар
ліпіти клеїти
лі́пши краще
ліска колена або різана штукатурна дранка; ящик, дно якого зроблене із дранки, для сушіння садовини димом; сплетена з ліщинового лика решітка для сушіння грибів або фруктів у печі

лісκόвий ліщиновий
лісκόвий горі́х бот. ліщиновий горіх
ліскува́ти буд. прибивати дранку до стін і стелі
лісничівка ліс. будиночок лісника у лісі
Лісо́к *геогр.* назва урочища у с. Чорні Ослави
лі́типло тепла вода
лі́титисі проявляти статевий потяг (про корів); паруватися
лі́тна кúхні, лі́тні́вка буд. допоміжний будиночок, у якому влітку готують їжу
лі́тува́ти *паст.* перебувати ціле літо на полонині; утримувати худобу протягом літа (про людей і худобу)
ліхтарні переносний гасовий ліхтар
лічі́ти мед. лікувати
лічі́тисі лікуватися
лі́чний страшний; лячний, жахливий
лльі́ти лити
ловéцтво мисливство
ло́ви *тільки* *мн.* полювання
лові́тисі загорятися, займатися (про дрова); гуснути, коли зверху починає утворюватися сметана (про молоко); чіплятися
ло́влі ловля
ломáга *мн.* ломáджі зломлена товста суха гілляка
ломі́ *мн.* багато хмизу, ломаччя
ломі́ти ламати
лопа́та кругла дерев'яна лопата для засовування хліба у піч
ло́пати, хля́пати, хала́вкати їсти з великим апетитом, утворюючи звук (про свиней)
лопі́тлівий той, що багато говорить

лопотайло, торкотайло,
фолькотайло *образл.* балакун,
 базікало
лопотіти *образл.* говорити безупину;
 тріпотати (про прапор)
лото́ка сварлива жінка
лоточи́ни *тільки мн.* знятий із
 свинячих кишок жир
лоточити набридати наріканнями;
 набридливо базікати
лошук молодий кінь, жеребець
лошый лоша
лошыйтко лошатко
луб *мн.* **луб'ї** *ліс.* заготовлена та
 висушена кора хвойних дерев для
 покриття **колиб**
луби́ *шев.* задники
лубкий *крав.* цупкий, грубий,
 твердий
луг *заст.* водяний настій попелу,
 який використовують для прання
 білизни та одягу
лудині, манаткі *заст.* одяг,
 постільна білизна, речі
 домашнього вжитку
лужений луджений
лужко ліжко
лук *бот.* елітне насіння часнику (те,
 що утворилося після його
 цвітіння); *збр.* лук
лупак відколена або відломлена
 велика тріска
лупати очі́ма *образл.* різко водити
 очима, зиркати, дивитися скося
лупей *знев.* той, що просить багато
 грошей за виконану роботу
лупі́на лушпиння картоплі
лупіти очищати кукурудзяні качани
 від листя; знімати лупину з вареної
 картоплі; знімати шкіру із забитої

тварини; сильно когось бити, або
 бити по якомусь предмету
лупі́ж *інстр., ліс.* гостра сталева
 лопатка на дерев'яному держаку,
 якою окорюють деревину
лупі́щити лупцювати, лупасити
лупкий твердий (про папір, шкіру)
луска́ *мед.* лупа (про людей)
лута́вий впертий, непоступний,
 неслухняний
лушпи́на лушпиння (горіха, каштана
 та ін.)
лу́щити вибирати із стручків
 квасолі, біб, горох та очищувати
 горіхи
лу́щінок спілий горіх, який дуже
 легко очищується від листя
 (лісковий горіх) та зеленого
 лушпиння (грецький горіх)
льи́жи ляже
льик страх, жах, ляк
льи́рка *слюс.* плашка
льи́трика електрика
льи́цтий капризний, ганебний, злий
льи́чно лячно
льо́да *кулін.* морозиво
льо́кі *тільки мн.* локони (про
 зачіску)
льо́лі, льо́лька *дит., крав.* сорочка
льо́па *образл.* неохайна жінка;
 мокрий
льо́пати, ля́пати неохайно їсти
 рідку страву, розливаючи з ложки
льо́патисі, тала́патисі хлюпатися,
 плескатися
льо́рне́тка бінокль
льо́с жереб; доля
льо́ха свиноматка
льо́шка мале порося (самиця)
лю́б'ю люблю
люба́ кохання; любов

любáс, любáсок коханець
любáска коханка
лю́бка кохана дівчина
лю́бко коханий парубок
лю́бощі *тільки мн.* кохання, любов
лю́діний людяний
лю́зом, ю́зом проїзд із
 загальмованими колесами, які не
 прокручуються
люкс дуже добрий, вищий сорт
люксусóвий люксихний
лю́лі, лю́лька *дит.* колиска;
 уживають під час колисання у
 колискових піснях
лю́ляти *дит.* колисати (про дитину)
люстéрко дзеркальце
лю́стро дзеркало
лю́тий міцний, гострий на смак,
 пекучий (про самогон, перець та
 приправу із хріну); злий (про
 людей та собак)
лю́титисі сердитися, злитися
лю́ті сердиті, злі; *кулін.* гострі спеції
лю́тість злість
лютрані́н *заст.* людина, яка дуже
 швидко злиться
лють, лю́тінь, люті́ холод,
 холоднеча; лють
лю́фа *збр.* дуло вогнепальної зброї
лю́фт повітря; щілина
лю́фта *мн., буд.* вентиляційні
 отвори; закриті вентиляційні
 отвори для вимітання із печі сажі
лю́фтник, лю́фті́вник *заст.*
 курортник
лю́фтува́ти провітрювати
лю́фтува́тисі відпочивати при
 відчинених вікнах або на свіжому
 повітрі

Лючкі́ *геогр.* назва села на
 Косівщині, яке межує з
 Надвірнянщиною
люч'я́ни жителі с. Лючки
люч'я́нський *етногр.* лючківський
 (про жителя с. Лючки)
лю́шні деталь передньої **ті́чки** воза
ля́гір *заст.* в'язниця
ля́да прилавок, барна стійка; деталь
 самобутнього ткацького верстата;
 дверцята при вході на горище чи у
 погріб
ля́лі *дит.* немовля
ля́лька *анат.* зіниця ока
лямі́вка *крав.* стрічка для обшиття
 країв верхнього одягу
ля́мпа гасова лампа
ля́мпочка лампочка, жарівка
лямува́ти *крав.* обшивати краї
 верхнього одягу стрічкою
ля́павка, хля́павка дощова погода;
 ляпавиця; сніг з дощем
ля́пнути капнути мимохідь рідиною;
 недоречно висловитися, сказати
 необдуманно; ляпнути
ля́рва *знев.* повія

М

'м діалектна форма особового
 займенника «я», яка вживається з
 дієсловом в минулому часі
ма́газинéр продавець у магазині
ма́глюва́ти *заст.* прасувати білизну
 за допомогою **тачі́лки** та
ма́глюниці́; *знев.* фарбувати
ма́глюні́ці, ма́глі́вніці́ дерев'яна
 ребриста пральна дошка, яку
 використовували і для прасування
 білизни за допомогою качалки
ма́гніс магніт
ма́го́вші *знев.* голова

маде́рський угорський
ма́дір угорець, маляр
ма́занка *заст., рідк.* пастуша
 сорочка, виварена в маслі і смолі
мазипі́нка *військ., крав.* головний
 убір вояків УГА та УПА
ма́йти прикрашати хату чи город
 гілками липи, ліщини, дуба або
 явора на Зелені свята
май травень
ма́йзиль, ма́йзель *інстр.* зубило
майові́й травневий
майсте́рка теслярство
ма́йстир *буд.* той, що займається
 будівництвом дерев'яних будинків;
 тесляр
майструва́ти будувати, теслювати
ма́йткі жіночі труси
макі́трі макітра; *знев.* голова
Макове́я *церк.* свято сімох братів-
 мучеників Маковеїв (14 серпня)
макові́ні маковиння
макогі́н великий дерев'яний товкач
ма́кух відходи олійного
 виробництва, які використовують
 для годівлі худоби; макуха
мале́чі малеча
малинні́чі *мн.* кущі малини,
 малинник
ма́лпа *зоол., заст.* мавпа
малпи́нь мавпеня
малпува́ти обдурювати, шахрувати
мальо́вані малювання
ма́млати, ня́мкати невиразно
 говорити; їсти поволі, без апетиту
мамо́на *рідк.* дурниця
маму́ні *пестл., дит., жарт.* мама
мана́, ма́ра примара, нечиста сила;
 дівчина- примара, яка змінюючи
 свою зовнішність, являється

чоловікові у ролі його коханої і
 збиває його з добре знаної дороги
манашка металева посудина для
 приймання та зберігання їжі
манджа́ти прямувати
мане́бри *заст., військ.* маневри
ма́нка манна крупа; *кулін.* манна
 каша; нестача товару, грошей у
 торгівлі
ма́нна жирність молока
мано́рія вдача, характер
ма́нтлі *заст., крав., військ.* шинель
манту́л *кулін.* випічка, приготовлена
 нашвидкоруч і спечена у домашній
 печі
маню́ні *пестл.* малятко
маню́нький *змениш.* дуже маленький
маню́сінький, маню́ський
 малесенький
ма́па географічна або топографічна
 карта
марга́ріна маргарин
маржі́на, това́р, това́ріта, худі́бка
 худоба
маржі́нка *пестл.* худоба
ма́ри *церк.* ноші, на яких несуть
 померлих
марика́нка, маріка́нка *бот.*
 американка (сорт картоплі)
маринува́тисі перебувати в
 душному приміщенні або у
 теплому одязі
марінува́ти *ліс.* повертати колоду
 довкола осі **цапі́ною**
маркіра́нт той, хто ухиляється від
 роботи, симулянт
марко́тний незадоволений
мармуля́да *кулін.* мармелад
марму́рок, майму́рок невеличкий
 шматок мармуру, на якому
 заточують ніж, сокиру

марний худий, змарнілий (про людину)
марнотра́т, марнотра́тник чоловік, який неекономно витрачає гроші, матеріальні цінності тощо
март, ма́рот березень
мартові́й березневий
марш *виг.* уживають для прогання собак
ма́ршкати викрикуючи «марш», виганяти із приміщення
маса́рь, мніса́рь, мнісні́к людина, яка виготовляє вироби із м'яса; м'ясник
маса́на, тома́сіна сипуче мінеральне добриво
маска́льнота *тільки мн., знев.* велика кількість **маска́лів**
маска́льський російський
маско́родити гримати, стукати
масля́нка дерев'яна посудина для збивання масла; масничка; рідина, яка залишається під час збивання масла
масні́й жирний
ма́сний ти́ждень *церк.* тиждень перед Великим постом; масниця
масті́ти буд. ліпити глиною (тинькувати)
масті́ти в ха́ті білити в хаті
масті́льник буд. тинькувальник, штукатур
масть *кулін.* розтоплений жир; *мед.* мазь; колір худоби
мате́рія тканина
ма́ти бра́к мати хворобу (про людину, тварину)
ма́ти га́дку стежити; звертати увагу
ма́ти дити́ну мед. народити дитину
ма́ти ку́річі сліпо́ти жарт. погано бачити

ма́ти на смі́х насміхатися, кепкувати
ма́ти та́ниц, ма́ти коломі́йку мати клопіт, сварку або бійку
ма́ти тильо́й вет. отелитися
ма́ти фра́й бути вільним
мати́рі́знина спадщина після смерті матері
мати́ризува́ти заст. гноїтися, наливати гною (про рану)
ма́тисі почуватися
ма́тиці *анат.* матка
ма́хом, біго́м швиденько, миттю
мац уживають для відтворення дії (мацати; вмочати)
маціда́н, маціда́нка порода овець з короткою кучерявою вовною
маці́цька, маці́онька, мацю́псінька *здріб.* дуже маленька
мацу́га́ти шукати у темряві
ма́цьок, жо́лу́док анат. шлунок тварини
маці́онький, маці́опкий, маці́цький, маці́нький, маці́оський, маці́осінький, мацю́пісінький *пестл.* дуже маленький
ма́чиха мачуха
ма́чі́нка кулі́н. страва з подрібненого та змішаного із сметаною сиром
мачьі́ти вмочати; вимочувати
ма́шина швейна машинка
машині́стий машиніст; водій
маші́нка механічна машинка для стрижки волосся
ме буде
медвиді́юх, мидвиді́юх ентом. жук, що живе у землі та підгризає корінці культурних рослин і їсть картоплю; ведмедка або вовчок
медві́дь, мидві́дь зоол. ведмідь

мéливо мливо
мéльник майстер у млині з помелу зерна; мірошник
мéлькати беззвучно вимовляти слова, ворушити губами; артикулювати
мéмо будемо
мéнчи-бі́лши більш-менш
мéнчий менший
мéрва перепріле, дрібне сіно або відходи сіна
мéрші *зруб.* корова; мертвечина
металі́чний металевий
мéти будете
мéчик *заст.* рухома деталь **терлиці**
меш будеш
мéшкані помешкання
мéшти туфлі
ми мені
мі́гати моргати світлом; непомітно подавати сигнал
мі́гла *ліс.* складені колоди, які готують до транспортування
мі́глюва́ти *ліс.* складувати колоди, готувати для завантаження на автотранспорт вручну; штабелювати
мі́гом, ма́хом миттю
миді́вник *кулін.* медовий пиріг
мі́жи між
мижі́вник сусід по земельній ділянці
мижы́ межа
мі́кати скубати, рвати бур'ян, траву; зривати (про фрукти)
мікі́тити мекетувати
мику́личы́ни *етногр.* жителі с. Микуличин
мику́личы́нський *етногр.* житель с. Микуличин

милáй, милáйник *кулін.* кукурудзяний хліб, замішаний на дріжджовому тісті з пшеничного борошна
милáйна мука́ *кулін.* кукурудзяне борошно
Милáні *церк.* свято Меланії (13 січня)
милáнка, миланкі́ театралізоване дійство на свято Меланії (13 січня), участь у якому беруть тільки чоловіки
милдува́ти на когось доносити
милі́ні мильна вода
милі́ти намилювати; помиляючись, примушувати допускати помилки інших (про спів, танець тощо)
милі́тисі намилюватися; помилятися
мі́лниці велика металева миска, мийниця
мі́млити *образл.* незрозуміло розмовляти
міна́тисі закінчуватися; вмирати
мирза́ мерзенна людина, огида, паскуда, погань
ми́рисні́ці *іхт.* голянь (невеличка прісноводна риба родини коро́пових)
ми́рихті́ти мерехтіти
мирищы́ти, мрі́чы́ти мрячити, мжити
ми́ркоті́ти миркати, бурмотати
ми́ро́м уживають, коли довідуються про вагітність жінок та приплід великої рогатої худоби
мі́ром по-доброму
ми́ртвэ́ц, мре́ц, нібо́жчик, небі́жчик мертвець, покійник
ми́рува́ти *церк.* проводити обряд миропомазання

мирчѣти подавати голос легким муканням (про телят та корів)
Мисі́ха, Миха́йлиха дружина Михайла
мисні́к *заст.* полиця для мисок
Мись Михайло
мита́ти кидати; складати сіно в копиці
мі́тка ганчірка
митр метр
Мі́тро Дмитро
митро́вий однометровий
митѣ́и миття
Миха́ *зверт.* Михайле (тільки в селах Чорні Ослави і Чорний Потік)
Миха́йла *церк.* свято Архистратига Михаїла (21 листопада)
миха́йликі *заст., жарт., образл.* жителі с. Чорний Потік
Миха́йлови чу́до *церк.* спогад про чудо від архистратига Михаїла (19 вересня)
мі́ці *пестл.* киця
мі́цька *пестл.* кицька
миць-миць *виг.* уживають, підкликаючи котів
мі́чиш рвеш
ми́чѣти мукати (корова); мугикати, мимрити
миш *зоол.* миша
мишинѣ́и мишенятко
миші́гний *образл.* дурнуватий
мі́ші́та мишенята
мі́ші́чий мишачий
мі́ші́чка мишачий послід
Мі́щина *геогр.* назва поля у с. Білі Ослави
ми́щїна *зменш.* мисочка
мі́га жест

мі́гати, мрі́гати моргати, подаючи знак рухом повіки, брови
мі́д мед
мі́диці польова миша; *образл.* руда жінка
мі́дінний, мосьї́жний мідний
мі́зе́рія біднота
мі́зе́рно убого, бідно
мі́зі́льний па́лиц мізинець
мі́зир обмаль, дуже мало
мі́зка́ плівка під корою дерева, камбій
мі́й чоловік
мі́лі́йон *числ.* мільйон
мі́лі́ці́янт міліціонер
мі́лкї́й неглибокий
мі́лко неглибоко
мі́на вираз обличчя; гримаса
мі́ні́тисі змінювати вираз обличчя (від злості)
мі́ну́та хвилина
мі́ньї́ти міняти
мі́ньї́тисі мінятися
мі́ня́йло той, що збирає ганчір'я в обмін на дрібні речі
мі́ра *ткац., заст.* міра довжини полотна або ниток від лівого плеча до кінця витягнутої правої руки, що дорівнює 80 см; *муз.* однакова тональність звучання скрипки та цимбалів (нота «ля»)
мі́ріти, мьї́ріти міряти
мі́рка *заст.* міра об'єму, що дорівнює двом літрам, або 2 кг; плата мірошникові за помол
мі́рні́ці *заст.* невелика відкрита дерев'яна бочка на 25 кг; міра ваги зерна, що дорівнює такій бочці
мі́рта *бот.* мирта, мирт (кімнатна рослина)

місній *ніж інстр.* ніж з двома ручками, який тримають обома руками для витісування гонт та інших дерев'яних виробів
місній *столі́ць* стілець з ніжним зажимом гонти чи інших дерев'яних виробів при їх обробці
місним *ножем*
мі́сци *анат.* плацента
мі́ток *ткац.* знята з **мотовила** пряжа
міху́рка *мед.* прищ
мі́цка *паст.* вовна з першої стрижки молодої вівці
міч, **сиклі́ні** *фізіол.* сеча
міша́ння *кулін.* асорті; натовп, що рухається
міші́гінний *образл.* божевільний
міші́нка *бот.* суміш насіння різних трав
міш'я́ти мішати; заважати, чинити перешкоду; втрачати розум
міш'я́тисі вмішуватися
мла імла
мла́вий несмачний (несолений, неперчений); млявий
мла́во мляво
мла́ка заболочена місцевість, болото, мочар
мли́во зерно для помелу; щойно змелена мука
млині́вка штучне русло, яке тече від основної річки до водяного колеса
мли́на
млино́к механічна м'ясорубка; механічна кавомолка
мло́їти нудити
млот *ков.* молот
мні мене
мні́кій м'який
мні́кі, **мн'я́кі** м'які
мніко́нький м'якенький

мніку́шка, **мн'я́куш** м'якуш (про хліб)
мні́кші́ти м'якшити
мнісі́стий який має багато м'якоті (про фрукт або ягоду); м'ясистий
мнісній м'ясний
мніснійці́ *церк.* визначений період між постами, коли церква дозволяє споживати м'ясо-молочні продукти та проводити весілля
мн'я́ ім'я
мн'я́гнути, **мо́рснути** вдарити
мн'я́кнути м'якнути
мн'я́ко м'яко
мн'я́косирде́чний м'якосердечний
мн'я́коті́лий піддатливий, не рішучий, безхарактерний
мн'я́коть м'якоть (овочі, фрукти, ягоди)
мн'я́кши м'якше
мн'я́кший м'якший
мн'я́со м'ясо
мн'я́сопу́сна, **мн'я́сопу́сна** *церк.* м'ясопусна неділя
мн'я́тисі м'ятися
мн'я́тка *бот.* м'ята
мн'я́цкати, **мн'я́ти** мнути, товкти
мо́вчіні мовчання
мовч'я́ти мовчати
мога́річ частування алкоголем з нагоди успішного завершення угоди, справи; могорич
мож можна
можлі́вий задовільний, нормальний
мозі́ль *мед.* мозоль
мозо́лити тяжко заробляти гроші фізичною працею; набридати
мо́й виг. уживають для надання і підсилення значення наступних слів до однієї особи, виражаючи злість та загрозу

моква́ затяжний дощ
мокре́чі мокреча
Мокрі́ни *церк.* Мокрини
 преподобної сестри Васи́лія
 Великого (01 серпня)
Молда́вія *геогр.* Молдова
молдова́н, молдава́н молдаванин
молода́, молоді́й, молоді́ *обр.*
 наречена, наречений, наречені
 (тільки під час весілля)
молоді́тисі хмаритися
молоді́ці заміжня жінка
мо́лодіж молодь
молодьи́та, мо́лодіта молоде
 подружжя; молодята
молодю́к, молодьи́к молодий
 чоловік, юнак, молодик
молоко́ з сі́мні *кулін., заст.*
 перетерте у **макі́трі** висушене
 насіння коноплі, розбавлене водою
 і проціджене (вживають як
 молоко)
мо́лоті́льник той, хто молотить снопи
 (вручну); молотник
мо́лоч, молочі́й *бот.* молочай
молоча́рні пункт приймання молока;
 молочарня
молочи́на *здріб.* молоко
мо́льфáр чарівник
мо́ні, мо́нька *дит.* молоко
морáва *здріб.* **морáвка** невелика
 поляна вкрита **мору́гом**
моращі́вник, муращі́вник
 мурашник
мо́рва тутове дерево; шовковиця
морґ, морд *заст.* міра площі землі,
 що дорівнює 0,56 га
мо́рда *згруб., образл.* обличчя;
 погана людина

морде́вство, мордо́вані фізична або
 розумова праця, яка втомлює та не
 приносить задоволення
мордува́тисі важко виконувати
 якусь фізичну роботу
морéлі сорт щеплених слив
морі́мух *бот.* мухомор
морі́жок зелена травичка
моркови́ні, моркви́ні,
морковійи́нка гичка моркви;
 морквиння
морощóк, морáшка *ентом.*
 мурашка
мо́рскати бити, вдаряти
мору́г молода зелена низькоросла
 трава
мо́сіж латунь
мота́ніна тяганина
мо́тані мотання
моти́ліці *бот.* калюжниця болотна
 (трав'яниста рослина); *вет.*
 інфекційна хвороба печінки
 худоби (перев. овець)
моти́лічна *вет.* хвора на **моти́лицю**
 (про худобу)
моті́ль, моті́ль, мите́лик *ентом.*
 метелик
мотові́ло *ткац.* пристрій для
 змотування пряжі з веретена
мотоці́кіль, мотоці́коль *техн.*
 мотоцикл
мо́туз мотузка, мотузок
моту́зі *мн.* мотуззя
мохна́тий зарослий мохом
мо́цний сильний, міцний;
 насичений, концентрований (про
 гірчицю, третій хрін, алкоголь
 тощо); цупкий (про тканину)
мо́цно сильно
мочі́ могти

мочила́ *мн.* місцевість, де розміщені поруч декілька **мочил**
мочі́ло невеликий, неглибокий ставок біля річки для вимочування конопель
мо́чір, мла́ка мочар, заболочена місцевість
мочі́рковати́й мочаруватий
мочі́рковато́ мочарувато
моше́нка торбинка для грошей;
анат. мошонка
мошна́, мушна́ *заст., анат.* яєчка (про чоловіків)
моя дружина
мра́ка, мрьи́ч мряка, туман
мра́чно, мрьи́чно мрячно (про погоду)
мрі́гати нервово сіпати губою, оком, носом; комусь моргати
мрі́гнути подати якоюсь частиною обличчя знак
му йому
муда́к недоумкуватий чоловік
мудрі́ти мудрувати
му́дришкі, му́дришкі жарти, витівки, вигадки; вишукана їжа
му́дро гарно, красиво
мудрува́ти придумувати; хитрувати
музи́ка музикант; скрипаль
музи́кі танці; гурт музикантів
мука́ борошно
му́ка утома
мул намул
мулі́ти наносити піску (про річку)
му́ліник камінь м'якої структури
му́лінка кольорові нитки для вишивання; муліне
мульи́рка, муро́вані *буд.* мурування
мульи́рь муляр
му́ндор *військ., крав., заст.* мундир
му́рга грубіян, забіяка

муро́вий надійний; сильний; який знається в роботі
муро́во надійно, добре
мус, мусо́во обов'язковість
мусо́вий обов'язковий; примусовий
мусо́во обов'язково; примусово
му́ха бджола
муха́ріці *ентом.* комар
мухола́пка мухоловка
му́чиний запорошений борошном
мучне́ *кулін.* приготовлене з борошна
мушва́ скупчення мух
мушту́г мундштук
мши́ти затикати сухим мохом щілини

Н

на йке нащо, навіщо
на коні́, на коне́ви на коні
на мах дуже швидко
на мі́гі спілкуватися за допомогою жестів і міміки
на попа́ ставити сторч
на публі́ку лю́дську на осуд людей
набаке́риний нахилений на один бік (про завантажений снопами або сіном віз)
наба́кір набік (про головний убір на чоловікові)
набі́й *мед.* гнійний нарив на ступні ноги; *збр.* патрон; утоптана снігова дорога
набра́тисі заразитися
набре́цклий набряклий, опухлий (про людину); набухлий від вологи (про поліно)
набро́їти *заст.* зробити щось не так
набува́тисі забавлятися, веселитися у гостях
набу́дз *ірон.* наголо (про стрижку)

набундюриний набундючений
набундюритисі набундючитися,
 насупитися
набу́тний забавний
набу́ток гостина, забава
на́видіти, на́видітисі поважати,
 любити, бути в дружніх стосунках
навидо́ті, навидо́кі видне місце
на́велико великими шматками (про
 нарізані овочі, м'ясні вироби тощо)
навирта́тисі зрідка провідувати,
 відвідувати
на́висний приємний (про людину)
наві́вороті, наві́вороть навиворіт
наві́глі навпаки; від себе або не тією
 рукою (передача предмета іншій
 людині); дати ляпас; взути взуття
 не на ту ногу чи не на ту руку
 одягти рукавицю
наві́круті, наві́круть піти швидко, й
 незатримуючись повернутися
нав'ї́зати нав'язати
навйї́зувати нав'язувати
навйї́зуватисі нав'язуватися
навкі́ркі, навтикі́ркі наперекір
навкльі́качки, навко́лінкі
 навколішки
навкьі́митисі, укьі́митисі
 надокучитися
навмі́сно, навмі́сни, навтимі́сни,
навтикі́ркі, назбі́ткі, навкі́р
 навмисне, наперекір
навпе́рид, напире́д наперед;
 поперед когось
навра́з назавжди
навскі́с, навскосі́ під кутом (щось
 покласти, закріпити тощо)
навуньі́ти насмердіти
навче́ра вчорашньої ночі

нагаздува́ти нажити, придбати
 майно за відповідний проміжок
 часу
нагаздува́тисі нагосподарюватися
наганьі́ти проганяти
нагі́бало спіткало
нагилі́ти сприяти у придбанні,
 продати або позичити; нарадити
 щось комусь непотрібне
на́гло, на́гли раптово, зненацька
нагля́нцований доведений до
 блиску (про взуття)
нагля́нцува́ти довести до блиску
 (про взуття)
нагна́ти прогнати
на́головач вуздечка без зубелів
наголя́са наголо (про роздягнену
 людину)
нагру́дникі *крав.* вишиття на
 передній частині сорочки
нагу́льковатий нестриманий,
 сварливий, дурнуватий
нагуля́тисі натанцюватися
нагу́рт уживають при домовленості
 з господарем виконати всю роботу
 та отримати укінці погоджену суму
 зарплати
на́да корм, спеціально розкладений у
 певних місцях для принаджування
 сюди диких тварин
нада́вче ра́дийо *заст.*
 радіопередавач
надві́рньі́нський надвірнянський
надво́ї навпіл
надзира́ти назирати
надзі́рач наглядач
наді́бати зустріти когось;
 натрапити; знайти
нади́ликі, понади́ликі,
наподи́ликі віддалік, поода́лік,
 поода́ль

надломі́йти надломлювати
на́до мнов наді мною
надовба́ти наколупати
надої́дати набридати, надокучати
надої́дливий надокучливий
надої́сти набриднути
надокуча́йти надокучати
надолі́ну вниз
надрéглий злегка змерзлий
надрéгнути змерзнати
надрі́бно малими шматками (про нарізані овочі, фрукти або м'ясні вироби)
надсади́тисі, подві́гатисі
 надірватися, отримати грижу чи хворобу хребта
наду́тий надутий; ображений
наду́тисі образитися, нагніватися
надчихне́ний надломлений (про гілку)
надчихну́ти надломити (про гілляку)
нады́куватисі надякуватися
наже́ртисі *згруб.* наїстися
нажиртува́тисі нажартуватися
нажы́луватисі нажалітися
нажы́ти нажати
наза́дусть назадгусь
назадха́ти, ззаду́ха́ти поза хатою
назби́ткі, насмі́х навмисне
на́звисько назва; *заст.* прізвище
назгань́йти назганяти
наздогань́йти наздоганяти
назива́ти лаяти, обзивати
на́зирці крадькома, потайки;
 назирцем, слідом
наз'ї́джжы́тисі наз'їджжатися
назначі́ти проявити перші ознаки вагітності (про корів)
назначы́ти, назна́чувати робити позначки; назначати

назу́стрік навиворіт, навпаки; проти шерсті
наї́джжы́ти наїджжати
наї́житисі настовбурчити пір'я або шерсть (про півнів або собак, які готуються до бійки)
най, най-ко нехай, хай; уживають, коли треба заборонити якусь дію
найбі́лши найбільше
найбі́лший найбільший
найглю́бши найглибше
найглю́бший найглибший
найгорі́чіщий найгарячіший
найду́щи найдужче
найду́щий найдужчий
найкы́щи найважче
найкы́щий найважчий
найма́ти нанімати
наймі́ти найняти
наймі́тисі найнятися
наймі́лкіши занадто мілко
наймі́лкіший занадто мілкий
найме́лений найнятий
наймокрі́щи наймокріше
наймокрі́щий наймокріший
наипу́стий найледачіший
наипу́щи найгірше (про якість)
наипу́щий найгірший (якість); останній
наисту́диніши найхолодніше
наисту́диніщий найхолодніший
наису́хій найсухіший
наита́нчи найдешевше
наита́нчий, наита́нший
 найдешевший
наита́нчий найтонший
наифайні́ща найгарніша
наифайні́щи найгарніше
наифайні́щий найгарніший
накавалкува́ти нарізати великими шматками

нака́зувати нагадувати
накіга́ти, натіга́ти натягати;
 одягати (про одягу)
накіга́тисі, натіга́тисі натягуватися
накігне́ний, натігне́ний,
накьїгниний, натьїгниний,
нашпанований натягнутий (про
 дрiт, линву, струну)
накігну́ти, натігну́ти натягнути;
 одягнути
накірі́нити насмітити
накладáти рóзуму вести серйозну
 розмову (із дітьми, із розумово
 відсталими або п'яними людьми)
накла́сти вáтру розпалити вогонь у
 печі, розпалити вогнище
накоко́житисі наїжитися,
 визвіритися; настовбурчити пір'я
 перед бійкою (про півнів)
нако́лінкі навколiшки
нако́рпати, напрьітати накопичити
на́кривка покривка
накритьі́ накриття
накричьі́ти накричати, насварити
накричьі́тисі накричатися
накруті́ти завести (про годинник)
накру́чувати заводити (про
 годинник)
накьїгувати, натьїгувати,
шпанувáти натягувати (про дрiт,
 линву, струну)
наладо́вувати навантажувати
наладува́ти, нагрузі́ти
 навантажити, наповнити
нализа́тисі згруб. впитися
нали́сник кулі́н. завиванець
налльі́ти налити
налльі́тий налитий
наломі́ти наламати
наматиризува́ти нарвати гною (про
 рану)

намахáти згруб. обдурити
наминáти їсти з апетитом
на́мість замість
на́мніко некруто, рідко (про варені
 яйця)
намові́йти, намовльі́ти намовляти
на́морожні деталь саней
наму́л дрібний пісок з глиною
 нанесений річкою, мул
нанáшка хрещена мати; дружина
 хрещеного батька
нанáшко хрещений батько
нані́ні минулої ночі
на́ніц нанівець
на́опашкі накинувши на плечі, не
 запихаючи рук у рукави (про
 верхній одяг)
наостáнок наслідок
нао́стрéний нагострений
нао́стріти нагострити
напальчьі́нка пов'язка на
 пораненому пальці
напа́мніть напам'ять
напарфу́нитисі побризкати себе
 парфумами
напа́сблін навмання
напа́сний який у сварці або бійці є
 лідером; настирливий
напастува́ти начистити взуття
 ваксою; безпідставно
 звинувачувати
на́пасть безпідставне звинувачення
наперекóс наперекіс
напéрид бі́лши уживають після
 відповіді співрозмовника на
 запитання про вік
напéрник металевий ковпачок на
 палець для зручного шиття;
 наперсток
напéртисі упертися, особливо
 наполягати на чомусь

напива́ти напувати
напирéд, напéрид спершу,
 спочатку; перед, переді
напириб́исаж через плече (спосіб
 доставки невеликого вантажу
 людиною)
напівні́мий наполовину німий
напіврозу́мний наполовину
 розумний
напі́мну́ти нагадати
нап'і́лений натягнутий (про
 тканину); відкритий (про
 парасоллю)
нап'і́лити розтягнути (про тканину);
 відкрити (про парасоллю)
напй́лювати розтягувати (про
 тканину); відкривати (про
 парасоллю)
напла́вйіти наплавляти
напо́мацкі навпомацки
напо́мина́ти нагадувати
напомпо́ваний накачаний (про м'яч)
напо́тимкі усліпу, всліпу
напо́чіпкі навпочіпки
напочы́тку напочатку
напра́вду справді
направй́іти спрямовувати,
 скеровувати; направляти;
 ремонтувати (годинник,
 радіоприймач)
направй́ітисі, направльй́ітисі
 направлятися
направці́, направе́ц, напопи́рикй́
 навпростець, напоперек
наприка́зуватисі багато розповісти
напри́крилосі набридло,
 надокучило
напрі́мір, примі́ром наприклад
напропа́ли напризволяще
напрóтів навпроти
напрьй́тати назбирати

напу́дити налякати
напу́дитисі злякатися
напу́жиний наляканий
напу́цува́ти почистити, навести
 блиск (про взуття)
нарабо́ване награбоване (про майно)
нара́зі тим часом, поки що
на́рваний злющий, нервовий,
 нестриманий
на́рі́д народ
нарі́дити *обр.* обмити та одягти
 померлого
на́рі́к наступного року
нарі́ка́ти жалітися, скаржитись
нарі́хтува́ти наготувати
наробі́тисі напрацюватися,
 наробитися
нарові́стий непокірний, норовистий
 (про коня); примхливий, упертий
 (про людину)
нарозу́митисі набратися розуму,
 порозумнішати
наро́шни навмисно
на́сад деталь веза, яка служить для
 підсилення задньої осі
насе́лині населення
насилéний нанизаний
насі́лювати гвалтувати
насі́лювати нанизувати
насипа́ти насипати; наливати
насі́пати насипати; налити
насі́ні *бот.* насіння
насі́стисі, заї́хати, завзьй́ітисі
 упереджено ставитися до певної
 особи; наполягати, не припиняти
 на когось тиск
наско́ро нашвидкоруч
наслід́ство спадок
на́сліпо наосліп
наставй́іти ставити варити (страву);
 наставляти

на́сторц дибки
насто́ятисі довго відстояти на ногах
насто́ячки навстоячки
Насту́ні Анастасія
натара́пати натрапити; приступ
хвороби
натари́ш *заст.* представник
адміністративної влади, нотар
натев́хатисі *згруб.* наїстися
нати́на *бот.* лобода
нати́рані натирання
наті́гаї, накі́гаї натягує; одягає
натраві́ти, натрові́ти нацькувати
натраві́йти, натравльі́ти,
натрові́йти, натровльі́ти
нацьковувати
натрудова́тіти набрякнути (про
ноги)
натру́жиний стомлений
нату́ра, мано́рія вдача, характер
нату́ристий впертий, неслухняний
(про коня)
наформува́ти підбурити
наха́льний нахабний
нахі́льїти, нахильі́ти нахилити
нахі́льїтисі, нахильі́тисі
нахилитися
нахлю́здатисі *згруб.* намазатися
(кремом)
на́хта *заст.* нафта, гас
нахтьі́рка гасова лампа
на́цапкі накарачки, цапки, рачки
наці́діти наповнити глечик
молоком, який не можна бовтати
нача́льник начальник
на́чині посуд, начиння; рухома
нитяна частина ткацького верстата
начині́йти виготовляти ковбасні
вироби; начиняти
начині́йтисі наситившись,
перебирати стравами

начира́ти, начі́рпувати
начерпувати
на́чіпкі навпочіпки
начьі́с недовго, дуже швидко,
миттю
наші́льник нашийник; *образл.*
довгов'язий чоловік
на́ші наша
нашпано́вувати натягувати (про
струну, нитку, мотузку тощо)
нашпіго́ваний *кулін.* нашпигований;
намовлений
нашпіго́вувати *кулін.*
нашпиговувати; намовляти
наштукува́ти, наштикува́ти
надточити, збільшити
на́щи натще
нащіпа́ти прищеплювати (про
фруктові дерева)
на́що навіщо
нащубира́ти назбирати (щось
дрібне)
нащу́ритисі, нащу́рювати
притиснути до голови вуха (про
тварин)
наю́дити підбурити, намовити на
щось недобре
не́го нього
не́лупка картопля зварена в лупині
не́міч занепад фізичних сил,
кволість, слабкість
не́нза, не́ндза злидні; нужда; воші;
погана людина
не́рвус *образл.* дуже нервова людина
не́роб *образл.* той, що не хоче
працювати, нероба
не́тлі *ентом.* нетля; нічний метелик
не́харь бруд, безпорядки; *образл.*
людина, яка має багато негативних
рис
ни уживають, забороняючи певну
дію

ни ві́льно, ни во́льно не можна
нибе́сний, ниб'є́цький блакитний
(про колір)

нибо́га *чол.* **нибора́к** бідолаха
нибо́жка, нибі́жка покійниця
нибо́жчик, нибо́щик, нибі́жчик
мертвець, покійник

нибо́ри *виг.* вираз здивування та
заздрості

нибо́ри, нибо́жи бідолашний
нибу́жьї, нибужьі́тко *пестл.* бідне
(уживають, коли потрібно
пожаліти дитину)

нивальбо́рний нездібний

нивидний людина, яка нічим не
виділяється у колективі

ниві́дда́на незаміжня

ниві́стка дружина сина; невістка

ниві́триманьї невитриманість

ні́в'ї́нка грядка, залишена після
сівозмін на сінокіс

нивмі́ятний, нивмі́ятник невмілий

ниво́лі неволя

ні́гати заглядати, когось шукаючи

ниглубо́кий неглибокий

ниго́да погана погода; негода

ниго́дин неможу; кволий, немічний,
неспроможний

ниго́дин сі́ зне́сти *жарт.*

метушитися, не знаходити собі
місця

ниго́дний виснажений, стомлений

нидба́ліці, нидба́лю́га недбайлива
людина

ниді́лі неділя; тиждень

нидобу́джувати недокопчувати

нидобу́дити недокоптити

нидовиджы́ти, нидовижы́ти
недобачати

нидові́ры́ти недовіряти

нидогово́ры́ти недоговорювати

нидої́жджы́ючи недоїжджаючи

нидокі́гати, нидоті́гати недотягати
нидокі́гну́ти, нидоті́гну́ти

недотягнути

нидокы́гувати, нидоты́гувати
недотягувати

нидолу́гий, нидомо́таний *образл.*
недорозвинутий, недоумкуватий

нидорі́ка *рідк.* людина, яка має
дефект мови (наполовину німа)

нидоробі́йти недоробляти

нидосипі́йти недосипляти

нидосоле́ний замало солений

нидоста́чі, ниста́чі нестача

ниду́га слабість, хвороба

низазубе́ланий, низазубі́ланий
незагнузданий (про коня)

низда́лий негодящий

низі́нка техніка вишивання

низмочі́ втомитися; захворіти

ні́кати зазирати

Нико́ *етногр., зверт.* Миколо (тільки
в селах Чорні Ослави і Чорний
Потік)

Никола́я, Нико́ли *церк.* Святого
Миколая Чудотворця (19 грудня)

Нико́лиха дружина Миколи

нилю́діний нелюдяний, злий,
сердитий, непривітний

нима́ ві́дкі немає коштів щось
придбати

нима́ ко́лі немає часу

нима́ мо́ци нема сили

нимо́ж неможливо

ні́ні, ніні́ка сьогодні

ніні́шний сьогоднішній

ні́пати шукати, всюди заглядати;
безцільно ходити; шукати в пітьмі

нипоры́дний непорядний

нипоры́дно непорядно

нипоры́док непорядок

нипочьїтий, нипочїнаний
непочатий

нипримірьївши уживають, коли
розповідають про нещастя,
непорівнюючи

нипритомний без свідомості

нипробстий чоловік, який
вирізняється своїми знаннями та
вміннями, завдяки яким може
заподіювати шкоду чи приносити
користь людям

нипўтний, нипўтник, нипутёрний
жін. нипўтниці, нипутёрниці
образл. який працює абияк, нічого
до пуття не робить, не може
розпорядитися своїм майном,
господаркою, що призводить до
злиднів

нир́аз інколи; деколи

нирати шукати (скрізь)

ниру́ш *виг.* не чіпай, фу (команда
собаці)

нислівний людина, яка не
дотримується слова; брехливий

нислюбний нешлюбний

нисогірший непоганий, можливий,
нормальний; який влаштовує

ниспосїбний нездатний

нітка *ткац.* міра довжини ниток,
яка дорівнює 2,5м

нитру́дник *заст.* ледар

ниф́айно негарно

нихарапўтний *образл.* бридкий,
поганий; не такий як треба,
неакуратний

нихарний *образл.* брудний,
неохайний, неприємний

нихотічі ненавмисно, ненароком

нічиниці *ткац.* пристрій для
переплетення ниток у ткацькому
верстаті

ничімхане із необрізаним гіллям
зрізане дерево

ничісний який народився
передчасно (про немовлят)

нищ́асниці нещасливиця

нищ́істі нещастя

ні ній (на ній)

нів́ідкі нізвідки

нівр́оку не вректи б; уживають як
оберіг від вроків

нігд́е, нігд́е ніде

нім поки, доки

ні́мо глухо, малозвучно, німотно

ні́хоть ніготь

ні́ц нічого; зовсім

ні́чій нічий

ні́чльїг нічліг

ні́чо ніщо; нічого

но але

новослі́диці *мисл.* свіжі сліди на
снігу

ножі́щи *знев.* дуже велика нога

но́жниці ножиці

но́ль нуль

но́ра дірка в землі; джерело, що
витікає з землі

носі́щи *образл.* великий ніс

носо́к передній кінець сокири

нотува́ти записувати, у записній
книжечці робити помітки

но́цник нічний горщик

но́ші вбрання, стрій, мода; ноша;
носилки, ноші

нудкі́й нудно-солодкий

нужда́ злидні

нужде́нний злиденний

нужде́нні злиденні

ну́мир, ну́миро *заст.* номер

нурну́ти пірнути

нутр *вет.* який має тільки одне
яєчко

нѣи ні
нѣога дуже швидко втекти
нѣо неї
нѣорка мордочка звірів та свійських тварин
нѣот *слѣос.* заклепка
нѣотувати *слѣос.* латати металевий посуд за допомогою заклепок; паяти
нѣох *знев.* замкнута людина
нѣявкані нявкання
нѣявська кістка наріст на обличчі
нѣямкати неспішно їсти, або щось невиразно розповідати
нѣянька *дит., змениш.* коровка

О

об'їжджѣти об'їжджати
об'явльѣти оголошувати
обѣа обидва
обѣіти, обѣамбѣурити, обѣгаратати,
обѣрипіжити сильно когось побити
обѣвестісі забруднитися
обѣганьѣти обганяти
обѣганьѣтисі обганятися
обѣгорілий, уѣгорілий засмаглий
обѣдѣйгатисі обробитися (про корову)
об'єщик *ліс., заст.* об'їждчик (сучасн. технік-лісівник)
обѣзивати, уѣбивати ображати словами
обѣзірати, уѣзірати оглядати
обѣзіратисі, уѣзіратисі оглядатися
обѣзірини оглядини
обѣзвічиний покалічений
обѣзвічити покалічити
обѣзвічитисі покалічитися
обѣрліюфт *заст.* квартира (про вікно)

обѣрнѣтисі повернутися
обѣртати, уѣбѣртати перевертати (про сіно)
обѣд перше споживання їжі (о 8⁰⁰-9⁰⁰ год) удома чи в полі; сніданок; їжа, яку готують для споживання в обідню пору; *обр.* поминальний обід
обѣздрітисі визирнути після заходу знову на якийсь час (про сонце); озирнутися
обѣймані обіймання
обѣймати, уѣймати обнімати
обѣйматисі, уѣйматисі обніматися
обѣйті доглянути (про худобу)
обѣкрати обкрати
обѣлльѣти облити
обѣсхла обсохла
обѣськати шукати воші
обѣтніці *церк.* обідня (Богослуження)
обѣцьѣти обіцяти
обѣч *мн.* **обѣчі** гірський схил
обѣкорѣувати здирати кору (з колоди)
обѣкорувати зняти кору (про колоду або дерево)
обѣлаз *мн.* **обѣлазі, обѣліг** *мн.* **обѣлогі** поле, яке виоране минулого року або дуже давно; неорана земля
обѣлаки, обѣлакі небо
обѣлишитисі, прилишітисі відстати від інших (про пішу ходу, біг, косіння тощо)
обѣлізлий *образл., ірон.* лисий (про чоловіка)
обѣлямувати *крав.* обшити стрічкою краї одягу
обѣляпаний забруднений рідкою стравною

обляпати забруднити рідкою стравою (про одяг або скатертину)
обляпатисі забруднитися рідкою стравою (про одяг)
обме́тиці рештки борошна, які обмітають з жорен
оборі́г висока дерев'яна споруда на чотирьох стовпах та накриттям зверху для зберігання сіна, соломи, снопів
оборожі́ни, оборожі́ні *мн.* дерев'яні або металеві стовпи, по яких рухається покрівля **оборо́га**
обо́чі *заст.* схили гір
обрабо́ваний пограбований
о́браз *церк.* ікона, образ
обрахува́тисі помилитися у підрахунках не на свою користь
обри́гатисі забруднитися власною блювотиною
обрі́хтува́ти зіпсувати; когось побити
обрі́хтува́тисі зробити шкоду своєму здоров'ю (покалічитись, перепити)
обробі́йти, оброблю́йти обробляти
обру́блений *крав.* обшитий (про краї тканини або виріб з тканини)
о́брус скатерть
обру́чка металеве кільце для кріплення коси до держака; шлюбний перстень
обскочи́ти оточити, взяти в кільце
обталя́паний, обтала́паний забруднений рідким болотом
обтра́сканий оббризканий водою, болотом
обть́йти обрубати, обрізати
о́був, убо́ва взуття
обува́тисі взуватися
обфо́йданий *рідк.* забруднений
обха́яти привести до ладу

обхі́д догляд за худобою у приміщенні; *ліс.* територія лісу, яка закріплена за лісником
обхо́дит стосується
обходи́ти доглядати (старих людей)
обца́с *шев.* підбор, закаблук
обцілюва́ти обцілювати
обцілю́ваний обцілюваний
обцілю́вувати обцілювати
обчикри́жити *зруб.* обстригти; обрізати багато гілок з дерева, яке росте
обчімха́ти обрубати гілля (про зрубане дерево)
обчімхувати обрубувати гілля (про зрубане дерево)
обшалува́ти *буд.* покрити (облицювати) дошками, пластиком тощо
о́бшивка *крав.* комір сорочки
о́бшир простір
обшмо́рганий зношений одяг
общиба́ти позбивати з дерева (про горіхи, фрукти)
общипі́ти обійняти
общипі́тисі обійнятися
ов *виг.* уживають як вираз невдачі або незадоволення
о́вад *ентом., мн.* **оваді́** гедзь, сліпень
ове́чка *мн.* **овичь́ита** *пестл.* вівця
ога́рок недогарок свічки
огі́дний працюватий, наполегливий, той, хто все встигає
огі́рчіні огірчиння
огні́ва основа покрівлі **оборо́га**
ого́ *виг.* вираз незначної втрати, шкоди тощо
ого́втатисі заспокоїтися
о́гризи залишки кормів для худоби; недоїдки

огріба́ти, угріба́ти підгортати картоплю

о́грібкі залишки сіна після громадження

огу́льно без розбору, без вибору

одві́рок буд. дверна коробка

оде́н числ. один

оде́н в о́дин однакові за розміром, сортом (про висаджені однакової величини саджанці дерев, відібрані однакової величини та кольору фрукти, у корзині гриби тощо)

оде́н з дру́гим уживають у сварці з дітьми та підлітками

оде́нок стіг немолоченого збіжжя

о́ди, о́зди ось, ось тут, осьде

оди́жніа, оді́ж, убра́ні одяг

одина́цять числ. одинадцять

одине́ц один у батьків син; мисл. старий дикий кабан

одині́ці єдина у батьків дочка

о́дір зоол. жеребець

одна́кий, однаку́ський однаковий

одно́ одне

одно́бічний однобокий

одно́в однією

одно́кінка віз, у який запряжено одного коня

одно́літок молода гілка на стовбурі фруктового дерева, яка виросла за один рік; ровесник

одове́ц, вдове́ц вдівець

одові́ці, вдові́ці вдова

оже́вка зав'язка із сплетеного пруття (перев. ліщини)

ожиле́да, о́жилідь, о́жилидь ожеледь, ожеледиця

ожі́ні бот. кущі ожини

ожі́нник бот. місце, де ростуть ожини

ой да́на та й да́на виг. ужив. для дотримання рими у гуцульських коломийках

ойга́ виг. вираз заперечення

окаля́ри окуляри; зоол. дещо світліше забарвлення шерсті навколо очей у тварин

о́кіп канава, рівчак

о́ко заст. міра об'єму, що дорівнює 1л (перев. про горілку)

око́ви кріплення для лиж

около́т, околі́т вимолочений сніг непошкодженої соломи

око́пищи кладовище для тварин

о́крайка вишиваний поясок

окра́йок окраєць (про хліб)

окримі́шні окремо

окримі́шний окремий

окримі́шність відокремленість

окру́шкі мн. залишки крайців хліба

оксамі́т, штрукс оксамит

о́кур невеличке вогнище із сирих гілок, трави або листя для обкурювання коней та корів від мух

Оле́ксиха, Лисі́ха дружина Олексія

оле́нічий оленячий

олив'я́рка техн. невеличка

посудина для мастила; маслянка

о́ліва кулін. фабрична олія; техн. мастило

о́ливо олово

оли́ніці олениця

оли́ньї оленятко

о́лівце́, олу́фко, олу́фок олівець

о́лій кулін. домашня соняшникова, ляна або конопляна олія

о́лійниці олійниця, олійня

óмпний зніяковілий, засоромлений;
незадоволений
óмпно ніяково, образливо, не по собі
óнди ось там; недавно
онди́о, ондиво́, óндика он там
оно́гди, уно́гди недавно
Онофре́я *церк.* Онуфрія Великого (25 червня)
онтó, онтотó оце
онтуда́ в тому напрямку
ону́чі *мн.* **ону́чі** тканина, якою обмотують ноги, взуваючись; онуча
óпалка, óпілка спеціальний розрізаний уздовж мішок, який кріпиться до дишля і слугує для підгодівлі коней у дорозі
опара́т *церк.* верхнє вбрання священника, яке вдягається під час богослужіння
опі́рь, упі́рь упир, відьмак
опіло́к крайня (з одного боку опукла) дошка; обапол
опі́чок край верхньої, найбільш гарячої частини печі, у якій випікають хліб
опрі́шок розбійник
опрові́д *обр.* церковний обряд відспівування покійного
óпух опухоль
опце́нґлі, обце́нґлі, опце́нґлі, обце́нґлі, цьо́нґлі *інстр.* обценьки
óрані оранка
ору́док справа, робота
ору́дувати, уру́дувати вирішувати справи
óрчик пристрій, який з'єднює кінську упряж із возом
осé, осисé, оцисé оце

осині́вка *паст.* нетривалий гуртовий осінній випас худоби поблизу села після повернення худоби з полонини
осі́док, осéдок господарство, газдівство
óсічий осиний
оско́мина оскома
оскорбі́ти *заст.* зменшити кількість продуктів, грошей тощо
Осла́ви *геогр.* загальна назва двох сіл: Білих і Чорних Ослав
осла́вський *етногр.* житель **Ослав**
ославцу́ні *етногр., образл., мн.* жителі **Ослав**
осно́ва *ткац.* поздовжні нитки на полотні, килимі та **ліжникові**
оста́вив залишив
оста́вити залишити
остави́ти залишати
оста́нок останець
оста́тний злющий
óсти металевий тризубець, яким вночі б'ють у водоймі рибу
óсті остюк (про колос)
острива́ устромлена в землю вершина дерева або молоде дерево з багатьма вкороченими сучками, навколо яких складають сіно в копицю
óстрый гострий (про ніж); нервовий, нестриманий (про людину); завзятий до роботи
острі́ти гострити
острі́щий гостріший
óстро гостро; дуже швидко
осту́ди *мед.* гнійні вугрі на обличчі
осу́га пліснява на квашеній капусті, огірках, помідорах та молоці
осу́да людина, яка пліткує
осцина́виц злий дух

о́ська *техн.* вісь
о́сьмий восьмий
ота́ва сіно після другого косіння
ота́к, отако́ ось так
оте́ц батько
ото́ї отакої
о́тпуск відпустка
о́тпуст *церк.* храмове свято
отра́ва, трі́ло отрута
офе́рма, нехлю́я неохайна, брудна людина
офі́ра *церк.* пожертва
офі́рувати *церк.* надавати матеріальну допомогу церкві
о́фіцер *військ., заст.* офіцер
о́флис обрізок дошки, тканини, м'яса тощо
оформі́йти оформляти
оформі́йтисі оформлятися
оха́ба *зруб.* дуже велика корова, свиня
охо́тник *заст.* доброволець
охо́тник *жін.* **охо́тниці** людина, яка старанно і швидко виконує роботу; *образл.* ледар
оци́сі, оці́ оці
оци́сьї, оцьї́ оця
очиві́дічи, очиві́дічкі очевидячки
о́чко кільце плетива
очку́р мотузок для підв'язування штанів (замість ремня)
ошпарити облити кип'ятком
оштíпок недопалок
ошукáти обдурити, ошукати
ошукáтисі дати себе обдурити, ошукатися
ошці́пок відірваний шматок чого-небудь
о́щуп дотик

П

п'єц піч
п'їта́ *мн.* **пійти** п'ята
п'їтна́ціть *числ.* п'ятнадцять
п'яню́га, п'я́ниці, п'ї́ниці *образл.* п'яниця
паво́ні, паво́нія *бот.* півонія
павузі́на сплетені тоншими кінцями дві ліщинові гілляки (ними пришпилюють копицю, щоб сіно не розвіяв вітер)
павути́ні павутиння
па́далиці, па́даниці́ *тільки мн.* опалі або струшені яблука, груші
па́дачка *мед.* епілепсія
паді́волос *бот.* хвощ польовий (багаторічна трав'яниста рослина)
па́дку, па́дочку, па́доньку, па́дочку **гіре́нький, па́доньку гіре́нький, па́дку гіркі́й, па́доньку гіркі́й** вираз здивування, страху
па́довий зібраний бджолами під час випадання манни (про мед)
падо́лист *заст.* листопад (календарний місяць)
па́зорь пазур, кіготь
па́ка великий картонний або фанерний ящик
пакува́ти укладати, складати речі перед від'їздом; *зруб.* їсти
паку́нок поштова посилка
па́лаш великий ніж; меч
пали́ниці *кулін.* паляниця
пали́тисі проявляти статеву активність (про свиноматку)
па́лиц палець
па́літ, пальі́т палять
палка́ рі́па позеленіла від сонця картопля, яка має гіркий, терпкий і квасний (всі три разом) смак

палконіти палахкотіти (про вогонь)
пáлчик пальчик
пáль *змени.* **пáлик** невеличкий кіл
пáльну́ти вдарити
пáльок те, що одягають на палець (про рукавицю)
палію́га велика палиця
палямáрь паламар
памні́тати пам'ятати
Па́мнітна субо́та *церк.* Поминальна субота
па́мнітник пам'ятник
па́мніть пам'ять
памнѣ́тний *жін.* **памнѣ́тна** людина з доброю пам'яттю
па́мпликі ялинкові прикраси
пампу́шок *мн.* пампушки *кулін.* пампушка
панба́рхіт *ткац.* велюр
панськові́тий який не звик до фізичної роботи; білоручка
пантрува́ти стежити, пильнувати, стерегти, доглядати, дбати
панѣ́нка панянка
па́нькатисі терпіти
па-па *виг.* уживають, прощаючись
па́па, па́пка *дит.* хліб
папинде́ка, то́лі *буд.* толь, рубероїд
папири́вка *бот.* сорт яблук; плід волоського горіха з тонкою оболонкою
папі́рок цигарковий тоненький папір
папі́рок *мн.* **папі́ркі** ратиця
па́поротник місце, де росте папороть
па́прика *бот.* перемелений гострий червоний перець

папуца́тий повношокий; короткий та грубий (про огірок, білий гриб)
папу́ші пачка висушених тютюнових листків
паралі́жований *мед.* паралізований
Пара́ні Параска
параста́с *церк.* хліб, цукерки, цитрусові, які несуть на Службу Божу за померлого в день похорону, у сороковий день та річницю смерті
па́риний *кулін.* малосольний (про огірок)
парині́на *мед.* опіки
паркáн пліт (огорожа)
парові́ці *рідк.* пара коней, яких запрягають у один віз, сани, плуг тощо
парубі́й *згруб.* парубок
парубо́цтво парубкування
парубо́чий парубоцький
парубчѣ́йк дуже молодий парубок; юнак; підліток
па́рхі *тільки мн., вет.* захворювання шкіри коней
парце́лі, парциля́ція невелика ділянка землі
парчѣ́й *ткац.* парча
парші́вий *вет.* хворий на паршу; *образл.* дуже погана людина
паршѣ́й, па́рші *вет.* парша
парію́га злодій
па́сик, пасо́к ремінь; смужка
па́симок *ткац.* нитка, якою перев'язують **пасма** у пряжі
па́синок відросток; *мисл.* відросток на рогах оленя
паску́да людина з багатьма негативними синонімами; нечесна людина

паскúдити робити безлад, смітити;
наговорювати, осуджувати
паскúдний негарний, неякісний;
брудний, поганий, недобрий
паскúдник неохайний, брудний, з
багатьма негативними рисами
чоловік
паскúдниці брудна, неохайна, з
багатьма негативними рисами
жінка
паскúдно неякісно, брудно
пáсмо *ткац.* міра ниток для ткання
полотна, що дорівнює 12
чисницям
пастівні́к огорожена територія
для випасання худоби
пáстка мишоловка; капкан
пасту́шити випасати худобу
пасу́ї, пасу́є личить, до лиця,
підходить по розміру, фасону (про
поведінку людини, про одяг,
взуття тощо)
патéльні, патéльні сковорода
паті́к *ліс.* палиця, невелика
жердина
паті́нкі *заст.* старі черевики
пáтириці *церк.* оздоблений
золотистими металевими
променями та лавровим листям
круглий образ Ісуса Христа, який
прикріплений до дерев'яного
держака
пáтли *згруб.* довге недоглянуте
волосся
патро́лі *заст.* почергове вартування
жителями села адміністративних
будівель у повоєнні роки
пах *мн.* **пáхі** *анат.* пахва, пахви
пáхати нюхати
пáхкати випускати з рота дим під
час куріння; стріляти

пахню́чий пахучий
пáхторити *заст.* стежити,
залицяючись
пацьї́ поросля
пáцькати бруднити нечистими
руками (меблі, посуд, одяг тощо)
пацьо́рка, паці́рка намистина
паціо́к молодий вепр, поросля
пáчка паперова коробка
пáші коротка густа трава, придатна
для випасання худоби
пáшпорт *заст.* паспорт
паштиті́вка *кулін.* паштетна
ковбаса
пашце́ка, пашце́га *згруб.* рот
паюва́ти ділитися
Пе *зверт.* Петре (тільки в селах
Чорні Ослави і Чорний Потік)
пéйса *мн.* **пéйси** довгі
непідстрижені пасма волосся на
скронях у євреїв; пейси
пек *виг.* згинь (уживають,
виражаючи досаду, невдоволення,
страх)
пе́карь пекар
пéлиші *знев.* довге недоглянуте
волосся
пéнція пенсія
пéнь вулик (разом із бджолами)
пéрвий двоюрідний
пéрвіска, пéрвістка корова або
вівця, яка вперше отелилася чи
окотилася
передсні́шний позаминулого
вечора
передто́гідний позаторішний
пéриц *бот.* перець
пéрія частина села або ціла вулиця
села
пéрстинь перстень
пéртисі пхатися вперед

перчі́ці червоний стручковий
пеку́чий перець
Пе́рша Богоро́диці *церк.* Успення
Пресвятої Богородиці (28 серпня)
пе́рши тільки- що, щойно
пе́рший раз спочатку
пе́рхнути порватися (про ланцюг,
мотузку, нитку тощо); злетіти (про
птахів)
пе́сик *заст.* дерев'яний пристрій
для стягнення чобіт
пе́сій, псі́й собачий
Пе́тра *церк.* свято Святих апостолів
Петра і Павла (12 липня)
пе́чиво *кулін.* тістечка, солодка
випічка
пі́вніці погріб, льох, підвал
Пику́рьіва *геогр.* назва села на
Косівщині; Прокурава
пил *мн.* **пи́ліні** опилки, пилиння
пи́ле́нка пелюшка
пи́ли́нати вповивати, пеленувати
Пи́ліпівка *церк.* піст перед Різдвом
Христовим
пи́літи, пи́люга́ти, пи́люга́нити
пиляти, різати, пилити
пи́лиха́тий який має неохайну
зачіску
пи́лка одноручна невеличка пила
пи́льник *інстр.* напильник
пи́лнува́ти пильнувати
пи́лнува́тисі остерігатися
пи́лува́ти квапити, поспішати
пи́лува́тисі квапитися
пи́лчи́на *зменш.* невеличка пила;
пилка; одноручна пила
пи́ніво дуже повільно, мляво
пинца́к *кулін.* перлова крупа
пи́пка *дит.* соска

пире́биркі овочі або фрукти
найнижчого ґатунку, які
залишилися після сортування
пире́пічка *кулін.* невеличка круга
хлібина з білого борошна
пире́чити забороняти,
заперечувати
пире́читисі сперечатися
пириба́ндижува́ти перебинтувати
пирибіке́риний, пирибаке́риний
нахилений на один бік (про
завантажений снопами або сіном
віз)
пирибі́гати перебігати;
випереджувати в діях
пирибі́гатисі повторно виявляти
статеву активність (про корову)
пирибра́тисі переодягнутися;
поміняти місце перебування
пирибу́ти зи́му перезимувати
пи́рив'ї́зати перев'язати
пи́риве́рний вивернутий вовною
назовні (про кожух, **кі́птарь**);
перекинутий (про авто, віз)
пи́ривирну́ти прекинути (про віз)
пи́ривити́ти перевершити у чомусь
пи́ривіду́нкі відвідини з метою
вивідування
пи́риві́рїти перевіряти
пи́риві́їзувати перев'язувати
пи́риганьї́ти переганяти
пи́ридиві́їтисі, пи́ридивлі́їтисі
передивлятися
пи́ридихну́ти зробити короткий
відпочинок
пи́ридпослі́дний передостанній
пи́ридсні́шний вчорашнього
вечора
пи́ридто́гідний позаторічний
пи́ридто́гідь позаторік
пи́ридучи́ра позавчора

пиридха́та площа перед будинком
пириї́жджѣ́ти переїжджати
пирикі́га́ти перетягати
пирикі́гну́ти перетягнути
пирикі́гті́ перетягти
пирикі́цка́ти накривши
покришкою каструлю чи макітру,
різко потрясати вгору і вниз (про
вареники або картоплю)
пирикі́цка́тисі́ перевертатися з
боку на бік або через голову
пирикриві́йти, пирикривлі́йти
перекривляти
пирикрити́й буд. перекриття
пирикричѣ́ти перекричати
пирикы́гувати перетягувати
пириладо́вувати перевантажувати;
збр. перезаряджувати
пирилазѣ́йти перелазити,
перелізати
пирилéжіти перележати
пирили́цюва́ти крав. перешивати
старий одяг, вивернувши ношеним
досередини
пирилі́тува́ти прожити ціле літо
пирилѣ́йти перелити
пирило́жіти перекласти
пирило́жувати перекладати
пирило́м'юватисі́
переломлюватися
пириломі́йти переломлювати
пирима́щувати перемазувати; буд.
перебілювати (вапняним
розчином)
пиримина́тисі́ переносити вагу
тіла з ноги на ногу
пиримнѣ́цканий перечавлений;
зім'ятий (про одягу)
пириму́читисі́ перетомитися
пирино́сиці́ анат. перенісся
пирипи́ліці́ орн. перепілка

пирипій обр. обдарування молодят
під час весілля (перев. гроші,
житло, землю, худобу)
пириправі́йти, пириправлі́йти
переправляти
пирипросі́ти вибачитися
пирипро́шувати, пирипрошѣ́йти
вибачатися
пирипруди́ти не дати повністю
молока по причині запізненого
доїння (про корову)
пирипу́джиний переляканий
пирипу́дити перелякати
пирипу́дитисі́ перелякатися
пириробі́йти, пирироблі́йти
переробляти
пириробі́йтисі́, пирироблі́йтисі́
перероблятися
пирисéлині́ переселення
пирисипа́ти переливати;
пересипати; буд. перебудовувати
(хату)
пирисипі́йти, пирисиплі́йти
пересипляти
пирискаржѣ́ти перешкоджати
пириста́вйіти, пириста́влі́йти
переставляти
пириста́рілий престарілий
пиристрі́літи перестріляти
пиристу́пний високосний (рік)
пиритворѣ́йти перетворювати
пирифале́ний перехвалений
пирифале́ти перехвалити
пирифáлювати перехвалювати
пирифрасува́ти перепрасувати
пирихі́літи перехилити
пирихі́літисі́ перехилитися
пирихо́вуватисі́ переховуватися
пириходи́ти перестрівати,
зустрічати
пириці́люва́ти перецілювати

пиричирькнѹти перекреслити
пиришитѣ перешиття
пирищѣпати перещеплювати (про саджанці фруктових дерев); перестьобувати (про одяг)
пиріг *кулін.* вареник
пирістий смугастий; рябий, плямистий (про худобу)
пісаний кольоровий; різьблений, інкрустований; узорчатий
пісані писання
пісанка розписане орнаментом Великодне яйце
пісарь *заст.* секретар сільради; писар
писатисі носити прізвище
пискатий сварливий
пискувати огризатися
пісок *згруб.* рот, обличчя; носок (про взуття)
пистіти пестити
пистьо́ха яка любить песто́щі (перев. про корів)
письі *мн. письі́та* цуценя
письмо́ лист; почерк
питані питання, запитання
питльо́ванці *ірон.* страви або печиво з борошна вищого ґатунку
питлюва́ти молоти на борошно вищого ґатунку
Питрі́ха дружина Петра
Питрі́вка *церк.* піст перед святом апостолів Петра і Павла
питьі напитек
пиче́ні *кулін.* страва з сушених грибів, м'яса та пересмаженого пшеничного борошна
пичі́ пекти
Пичині́жин *геогр.* назва кутка в с. Білі Ослави (**Горі́шньик**)

пичині́зький *етногр.* уродженець і житель селища Печеніжин Коломийського району
пищѣ́ти верещати, кричати
пібра́тисі одружитися
пів половина
півка́ні подавання голосу; півкання (про птахів)
півкати подавати голос, пищати (про птахів, про іграшку)
півмі́ток *ткац.* міра ниток для ткання полотна, що дорівнює 15 пасмам
піво́ко *заст.* півлітра (горілки)
піворити *образл.* верещати
півру́чкі половина ширини скошеної трави косарем в один бік
півсиротá дитина, яка має тільки одного із батьків
півсо́тка *числ.* півсотня (гроші); півсотня (вік)
півтара півтора
півтора́к *заст., буд.* дошка товщиною 40мм
пігу́лка *мед.* таблетка
під, стрих горище
під'ю́дити підбурити
підбивка *кулін.* заправка
підбі́ти *кулін.* заправити (борщ, суп); частково або повністю поміняти підошви (про взуття)
підбичува́ти допомогти конем витягнути воза, сани; допомогти виконати роботу
підборі́ді підборіддя
підбу́дзині *паст.* сироватка, що утворюється під час виготовлення будза
підва́лина *буд.* товста хвойна або дубова балка на всю довжину та

ширину дерев'яної хати, яка є основою стін	корси і яка слугує аж до повного зношення
підганьїти підганяти	підлізач, підлізувач <i>образл.</i>
підгáрлі підгорля	підлабузник
підголів'ї те, що кладуть під голову для спання	підлізуватисі підлабузнюватися
підготовйїти, підготовльїти підготовляти	підложїти підкласти
піддáші буд. прибудова до основної будівлі для реманенту (можл. без стін)	підлójувати підкладати
підисьїтий, п'їдисьїтий <i>числ.</i> п'ятдесятий	підміньїти підміняти
підисьїтка, п'їдисьїтка п'ятдесят років; дошка товщиною 50 мм; нитки за №50	підмовйїти, підмовльїти підмовляти
підисьїть, п'їдисьїть <i>числ.</i> п'ятдесят	піднєсині піднесення
підїм підемо, ходім	піднибіні <i>анат.</i> піднебіння
підка́чувати підгинати (про штани або рукави сорочки)	підньїти підняти
підкїгувані підтягування	підньїтий піднятий
підкїдок підкидьок	підньїтисі піднятися
підкїгáти підтягувати	підобраний підібраний
підкїгáтисі підтягуватися	підобра́ти підібрати
підкїлкува́ти відремонтувати взуття, прибивши підошви кілками	підогне́ний підігнутий
підкорува́ти <i>ліс.</i> частково зняти кору із свіжозрубаного дерева	підогріва́ти підігрівати
підкоті́рчити підібрати під себе (про ноги)	підозрі́ні підозріння
підку́рювати давати (перев. дітям) нюхати спалений пучок шерсті собаки, якої дитина щойно налякалася	підобзрювати підозрівати
підкусїти спокусити	підойма́ти піднімати
підлазьїти підлізати; підлазити	підойма́тисі підніматися
підлатка дерев'яна заміenna деталь кінських саней, яку кріплять до	підойміти підняти
	підопе́ртисі підпертися
	підорва́тисі <i>мед.</i> від важкої роботи отримати грижу
	підп'їліти підперти
	підпалéний <i>кулін.</i> заправлений смаженим борошном (про суп)
	підпалка <i>кулін.</i> смажене борошно, яким заправляють суп
	підпасува́ти підібрати по розміру
	підпиньок <i>бот.</i> опеньок; <i>етногр., заст., образл.</i> житель Білих Ослав
	підпо́ра коротка жердина, товста палиця або кіл, що утримує
	копицю чи стіг від нахилання
	підрайтува́ти, підрейтува́ти <i>крав., заст.</i> підшити іншою тканиною спереду і ззаду верхню частину штанів

підрубіти *крав.* підігнути і прошити кінець тканини
підрубійти, підруб'ювати *крав.* підгинати та прошивати кінець тканини
підсип *буд.* суха земля, пісок, галька чи інший матеріал, який підсипають під підлогу новозбудованої хати
підсипати підливати; підкладати яйця під квочку
підсмитані тонкий прошарок сметани, що залишився після основного її збирання
підсофітка *буд.* облицьована дошками або пластиком нижня частина стріхи
підстрічи підстригти
підстрічисі підстригтися
підтикати підгодовувати; давати добру, поживну їжу (худобі)
підтока ділянка землі, де багато кротовиння (погане місце для косіння)
підтокі *тільки мн.* деталі воза, які з'єднують передню його частину із задньою
підуста *іхт.* підуст (дрібна річкова риба)
підфіркнути підмести (як-небудь)
підфостина частина кінської упряжі
підцупкувати підскакувати (про козенят)
підчирівина *кулін.* бекон
підчищійти підчищати
підчімханий з обрізаним знизу гіллям (про дерево)
підчімхати обрубати знизу гілля (про живе дерево)
підчімхувати обрубувати знизу гілля (про живе дерево)

підчіс каша, зварена з додаванням листя буряків, капусти, трави (для годівлі свиней)
підчмилений захмелілий
підчмилітисі захмеліти
підчуліти *ліс.* підрубати під кутом торець розкрязованого дерева
підшивка *крав.* наволочка
пізнавати впізнавати
пізнати впізнати
пізний пізній
пізнавати трохи запізно
підкластисі отелитися
пілка *крав.* пола (про спідницю)
пійло пійло (для худоби)
пільга *ліс.* одна із двох колод, по яких котять інші колоди під час навантаження на автотранспорт вручну
пінкати, пінкотіти зачіпати струни нігтем, настроюючи струнний музичний інструмент; шуміти (у вусі)
піваний порваний
півати порвати
півати розірвати
піватисі порватися
півгатисі *рідк.* хизуватися
піврі пів'я
післі після
пісніти бліднути (про людину)
пісно́та відсутність в хаті м'ясо-молочних продуктів; біда, голод
пістрійк *вет.* відросток чорного кольору у корови на вимені або дійках
пістунка *рідк.* нянька
пістунчити *рідк.* нянчити
піті блудом жити несправедно, грішно
пітнійвіти пітніти
пітьма непроглядна темнота

пі́хане *ткац.* оброблене домоткане сукно; *ірон.* щось вишукане, надзвичайне; очищене насіння (пшениці, ячменю) від лузги в ступі

пі́хати *ткац.* обробляти домоткане сукно; очищати насіння (пшениці, ячменю) від лузги в ступі

пі́хва футляр для ножа

пі́хотів *заст.* пішки

пі́цвинок *зоол.* підсвинок, молода свиня; *образл.* підліток

пі́ша кущова (про квасолію)

пі́щалка, пі́щілка *ірон.* свисток

пі́яти кукурікати, співати (про півнів)

пй́йвка *зоол., мед.* п'явка

пй́йда міра довжини, що дорівнює відстані між великим і середнім пальцем руки; п'ядь

Пй́йди́кі *геогр.* П'ядики (село у Коломийському районі)

пй́йний п'яний

пй́йтий *числ.* п'ятий

пй́йтиро *числ.* п'ятеро

пй́йтка п'ятірка (оцінка); задня чатина коси; п'ять гривень

пй́йтниці п'ятниця

пй́ить *числ.* п'ять

пй́итьсот *числ.* п'ятсот

пй́он *буд.* висок для вертикального мурування стін

пла́вані плавання

плаві́ні усе, що несе річка під час повені

пла́й *заст.* широка стежка в горах; поляна серед гірського лісу

плаксі́й плакса

плас плоска поверхня

пласт *мн.* **пла́сті** хвойна гілка; купка сіна або соломи, яку людина

спроможна вилами викинути на верх **копи́ці**

пласти́нка *муз.* платівка

пластовéц лапаний снігопад

пластьи́нка невеличка копичка (без остриви)

пла́тва *мн.* **платві́** *буд.* груба балка уздовж і по краях верхньої частини будівлі, до якої кріплять крокви

платі́вка *здріб.* невелика **платва**

плато́к шматок тканини; ганчірка

пла́ха *заст.* колена дошка

пла́хта великих розмірів брезент (для тимчасового накриття)

плащ велосипедна покришка

плéнтати, плисті́сі, шльо́ндати, шті́ркати іти повільно, через силу

плéнтатисі, пльо́нтатисі ходити без діла, вештатися; плутатися під ногами

плéснути легенько вдарити

плéсо *заст.* місце для купання; велика калюжа; невеличке озеро

плі́вані плавання

плі́вати плавати

плика́ти годувати грудьми (немовлят)

плин *заст.* полон

плине́тник, плимéтник *ірон.* людина, яка не спить уночі, виконує якусь роботу; людина, яка ворожить по небесних світилах; людина, яка бродить, перебуваючи у стані сну

плині́ці *буд.* одна із двох половин круглого, розрізаного уздовж, та струганого дерева (використовують для спорудження будинків плоскою поверхнею назовні)

плискáч невеличкий плоский камінець
плискóватий плескатий (про камінець)
плісти пливти
плістка *орн.* перелітний невеликий птах із рухливим довгим хвостом; плиска, трясогузка
пліта *мн.* **пліті** плоский камінь
плитесі зза́ду ледве йде останнім
плі́снівий пліснявий
плі́снівка пліснява
плі́сніти пліснявіти
пліш плішивість, пліщина
пліші́ти розклинювати (ручку молотка, держак сапи, топорища)
плі́шка плоский, з дерева твердої породи, невеликий клин для розклинювання ручки молотка, держака сапи тощо
плóва, плóви злива (*перев.* із бурею)
плохій тихий, спокійний (про людину)
площа́дка *буд.* тимчасовий весільний намет
плугáтор орач, плугатар
плужкува́ти за допомогою плужка просапувати міжряддя картоплі
плужо́к спеціальний пристрій, яким за допомогою коня просапують міжряддя картоплі
пльо́нтир поверх (про будинок)
пльонтро́вий поверховий
пльо́тка плітка; людина, яка розповсюджує плітки
плі́орник, п'ю́рник пенал; *образл.* першокласник
плі́ота, плі́отка *заст.* дрібний дощ з вітром, негода

плявдува́ти відповідати вимогам, бажанням, смаку
пляц місце; територія; земельна ділянка, площа
пля́цок *кулін.* виріб зі здобного тіста, пиріг; оладок, млинець, дерун; корж
по Вилі́ціни, по Вилі́цідни після Великодня
по-бу́дному по-буденному
по- і́нчому по-іншому
побива́ти *буд.* покривати дерев'яною кривлею
побизпе́чити запевнити
побирижні́к *ліс.* лісник
по́бита *буд.* будівля, яка покрита дерев'яною кривлею
побі́й *буд.* дерев'яна покрівля будівлі
побі́чи побігти
побі́чниці *мн.* боковини (у ліжку)
побра́тисі, пібра́тисі одружитися
поваж́ьти поважати; звертатися на «ви»
повандрува́ти помандрувати
повбзира́тисі озирнутися
повбі́йма́ти обняти когось, пообнімати
повдові́ти овдовіти
по́верх понад
пове́рьх *буд.* поверх
повирта́тисі *рідк.* перебувати; проживати
повисі́лни, попрáвини *обр.* частування наступного вихідного дня після весілля
повита́тисі привітатися (потиском правої руки)
пові́вкувати періодично подавати голос

повідомйїти, повідомльїти

повідомляти

повікігати повитягувати

повікігатисі повитягуватися

повікрів'ювати повикривлювати

повікривйїти, повікривльїти

повикривляти

пові́льний повільний

пові́лно повільно

повінчува́ти привітати з днем

іменин

повінчйїти, звінчйїти повінчати

повіпрігати, повіпрйїтувати

прибрати все лишнє, зробити

порядок (в оселі); завершити

збирання осінніх культур

повісіка́ти повиступати,

просочитися (про кров)

пові́смо *ткац.* чесане конопляне або

льняне волокно вищого ґатунку

пові́снїна *ткац., крав.* пошита з

пові́снїного полотна (про

сорочку)

пові́снїне *ткац.* тонке домоткане

полотно, виткане з волокна вищого

ґатунку

повітира́ти повитирувати

пові́трі повітря

пові́тріпувати повибивати пилюку

(про покривало, килим)

пові́шїник повішеник

пові́ятисі *знев.* податися, кудись

піти

повйї́зувати пов'язувати

по́вний ситий

повні́сінький повнісенький

повні́сько повнісінько

пово́жині *заст., рідк.* особистий

стан справ, стан здоров'я;

поводження

пово́ли поволі

повру́дувати вирішити всі справи

по-всьй́кому по-всякому

повті́раний витертий

повтира́ти витерти

повтира́тисі витертися

повх *виг.*, яким імітують звук

одиначного вистрілу стрілецької

зброї; *зоол.* землерийка

пога́здува́ти погосподарювати

пога́ний скупий; злий

погана́н, по́гань злюка

погана́нйити зневажати когось

По́гар *геогр.* назва гори в с. Білі

Ослави

пога́р, пога́рь, пуга́рь склянка

погйї́кувати спонукати корову йти

вперед, викрикуючи «ги»

погі́ркатисі посваритися

погі́ркувати зрідка ображати

словами

погі́цкати підняти кілька раз вгору

або у себе на колінах, тримаючи за

руки (про дитину)

погі́дний погожий

поглю́б'ювати поглиблювати

поглю́блині поглиблення

поглю́бши, чимглю́бши поглибше

погля́нцува́ти навести блиск (про

взуття)

погово́рювати поширювати плітки

поголо́ска чутка

пого́ні погоня

погу́дити осудити, покритикувати

погуркоті́ти поїхати з гуркотом

погутóрити поговорити

пода́тисі змарніти, постаріти

подві́рі подвір'я

поде́лко, пуде́лко невеличка

коробка

подзьо́баний подзюбаний

подзьóгати попроколювати
гострим предметом у кількох
місцях
подзя́вкувати гавкати з
невеличкими перервами
подибу́льїти невпевнено піти (про
малих дітей та старих)
подивї́їтисі, подивльї́тисі
подивлятися
пóдина рівна місцевість у горах
поді́нок, подéнок, поді́ні гілля та
грубі палиці, що кладуть наниз,
коли починають складати сіно в
копицю, стіг або оборіг
подиркоті́ти подирчати
поді́равити подірявити
пóдлук *заст.* замість
подóбний, подóбен подібний,
схожий
подо́брїти помиритися, наладити
стосунки
подóвгуватий продовгуватий
подóлок перед спідниці
подорожі́лий подорожчаний
подорожі́ти подорожчати
подорóжний подорожній
подорóжник мандрівник,
подорожній
подражні́ти подразнити
подражні́тисі подразнитисі
пóдрі, подуші́р, подушо́ра горище
у приміщенні для худоби
подудні́ти помчатися
поду́жити, ві́чухатисі виздоровіти,
одужати
поду́ти подмухати
подуші́ти обняти, притиснувшись
обличчям до дитини або дівчини
подуші́тисі побризкатися
парфумами; обнятися (про дитину
або дівчину)

подьї́кувати подякувати
пожиртува́ти пожартувати
пожиткува́ти споживати, їсти
пожі́ток здоров'я, користь, благо
пожма́каний зім'ятий, не
прасований (про одяг);
пожмака́ти попати
пожьї́лувати пожаліти
пожьї́луватисі пожалітися
позабавї́їтисі, позабавльї́тисі
позабавлятися
позавї́їзувати позав'язувати
поза́втра, поза́втру післязавтра
поза́вушник запотиличник
позавче́ра позавчора
позаганьї́ти позаганяти
позакосі́чувати позаквітчувати
позалагоджьї́ти, позалагожьї́ти
позалагоджувати
позалазьї́ти, позалазі́ти
позалізати
позалишьї́ти позалишати
позалі́п'ювати позаліплювати
позама́щувати позамазувати
позамі́рьїти позамірювати
позана́рік через рік
поза́очи позаочі
позапира́ти позачиняти
позаправї́їти, позаправльї́ти
позаправляти
позапрьї́тувати поприбирати у
приміщенні; завершити збирання
урожаю осінніх культур
позапу́тувати позаплутувати
позаржьї́влювати,
позаржьї́в'ювати поржавіти
позастильї́ти позастелювати,
позастеляти
позатво́рювати позапирати,
позачиняти
позато́гїдний позаторічний

позато́гідь позаторік
поза́шию за шию (про обнімання
 однією рукою за шию)
позбави́йти, позбавли́ти
 позбавляти
позви́язувати позв'язувати
позво́лити дозволити
позга́нїти позганяти
поздо́вжний подовжній
поздойма́ти познімати
поздорови́йти, поздоровли́ти
 поздоровляти, вітати
поздорóвлині поздоровлення
поздорóвлювати, поздорóв'ювати
 поздоровлювати
поз-за поза, з-за
позива́тисі судитися
позира́ти, позира́тисі поглядати
по́зичка державний грошовий займ
позі́чкі *мн., бот.* порічки
позичи́ти позичати
позіва́ти позіхати
позі́р погляд
позлази́ти позлізати
позлази́тисі позлізатися
позлі́п'ювати позліплювати
позлі́п'юватисі позліплюватися
позлі́тка фольга, сухозлітка
познако́митисі познайомитися
позна́чений який має мітку (про
 худобу та деякі домашні речі)
позначи́ти позначати
познущи́тисі познущатися
пойо́йкуватисі постійно вимовляти
йой (від болю)
покавальцьо́ваний порізаний на
 дрібні шматки
покавальцюва́ти порізати на
 дрібні шматки
покази́ти *заст.* зіпсувати

пока́зувати зу́би сваритися,
 огризатися, демонструвати злий
 характер
пока́рані покарання
покачи́тисі покотитися
пока́шлати покашляти
покая́ніє, пока́яніє лихо, нещастя
поква́пний швидкий, поспішний
по́ків поки
по́ків шо поки що
покіга́ти потягати
покігну́ти потягнути; поцупити
покі́й вітальня
покі́й *заст.* спокій
покі́с скошена площа
покі́шити, поті́шити порадувати
по́кладок яйце, яке залишають у
 гнізді, щоб кури мали охоту
 нестися
поклясо́ваний посортований
поклясува́ти посортувати
покмі́тити помітити
поко́втати постукати
поколі́ні покоління
по́короткий короткуватий,
 закороткий
по́котом як-небудь, урізнобіч (про
 людей, які полягали спати на
 підлозі в тісному приміщенні)
покрива́ло *ткац.* покривало
по́критка дівчина, яка народила
 дитину без шлюбу
покри́шці потрошки
Покро́ва *церк.* свято Покрови
 Пресвятої Богородиці (14 жовтня)
поку́та покарання за гріхи
поку́тувати відбувати покарання за
 гріхи
покучі́рьївити покучерявити
покучі́рьївитисі покучерявитися
покучі́рьївіти покучерявіти

поку́шті *кулін.* попробувати на смак, скуштувати
покьйгувати, потьйгувати потягувати
покьйкло, потьйкло появилось бажання
покьйти, потьйти наврочити
пола́годити, зріхтува́ти поремонтувати
пола́комитисі поласитися; спокуситися
по́ли земельна ділянка віддалена від господарства; *геогр.* сусідні рівнинні райони та області куди жителі гірських районів їздили на заробітки, працюючи на сільгоспроботах
полі́ване вироби покриті емаллю (відро, миска)
полі́ва́чка поливалка
полиго́нькі полегенько
полі́г здріб. **поліжо́к** скошена трава
полі́тити задовільнити стататеву потребу (про биків)
полі́титисі отримати статеву потребу (про корів)
полі́ті сприятливі умови на гарний урожай певної культури; поліття
полі́ток сінокісне поле передане в тимчасове користування
політу́ра лак по дереву
полі́чений полікований; порахований
полі́чити полікувати; порахувати
полові́й *заст.* світло-сірий (про волів)
полові́к *орн.* яструб, шуліка
полові́ти виловити
полові́ї починає доспівати (про зернові культури)
по́ловінь полум'я

полока́ти полоскати
полока́тисі полоскатися
поломі́ти поламати
поломле́ний поламаний
полони́на високогірне пасовище; полонина
полонник *заст.* **полоні́к** велика дерев'яна чи металева ложка з довгою ручкою; ополонник
полотн'я́ний полотняний
полоші́ти лякати
полубі́ч, полубі́чок велика бочка
полубка́ тверда обкладинка книги
полува́нниці дерев'яна бочка на ніжках з отвором у дні для відбілювання конопляної пряжі
полуди́нок обід
полудни́ південь; полудень
полуднува́ти обідати
полудн'я́шний, полудн'я́чний обідній
полукі́пок міра вибраного льону або конопель, яка дорівнює тридцяти **горсткам**
полупа́ний потрісканий
полупі́ти очистити кукурудзяні качани від листя або варену картоплю від лушпини
польді́виці *кулін.* полядвиця, корейка
польі́на, польі́нка поляна
по́лька полячка
польова́ні *мисл.* полювання; втекти з дому і ховатись від батьків через якусь провину (про підлітків)
по́льське Різдво́ *церк.* Різдво Христове за григоріянським календарем (25 грудня)
Польщ'я́ Польща
полю́ляти *дит.* поколисати
поля́риц гаманець

помáгані, помі́ч допомога
помáли, помáло поволі
помарáнчі *мн.* **помарáнчіга**

помаранч, мандарин

помéнчи поменше

помéнчити поменшити

поменчі́ти поменшати

помéрший померлий

помéтині зметене на купу сміття;

образл. людина з низькими

моральними якостями

помéшкані помешкання

помійниці́ *образл.* помийниця,

неохайна жінка

помита́ти *вет.* втратити теля, мати

викидень (про корову)

по́між, помéжи між

помі́нити пообіцяти

помі́ньїтисі помінятися

по́міч допомога

помі́чний який помагає від певної

недуги (про ліки)

помі́шиний помішаний; психічно

хворий

помі́шьїти помішати; перешкодити

чомусь; втратити розум

помні́кші́ти пом'якшити

помні́кші́ти пом'якшити

помнѝ́кнути пом'якнути

помнѝ́кшити пом'якшити

помнѝ́кшувати пом'якшувати

помнѝ́цкати помнути, почавити

помнѝ́цкатисі помнутися,

почавитися

помога́ти помагати

по-молоді́цькі зав'язати хустину

на голові кінцями назад (не на підборідді)

помо́стина нижня дошка (дно)

короба воза

помочі́ допомогти

по́мпкі *крав., заст.* штани із

широкими штанинами, стягнені

внизу гумкою або застебнуті на

гудзик

помьі́ріти поміряти

понади́ликі́ поодалік, поодаль

понапива́тисі понапиватися

понапо́ювати понапувати (про худобу)

понаро́б'ювати понароблювати

понаробі́йти, понаробльі́ти

понаробляти

понахі́лювати, понахі́льїти

понахиляти

понахі́люватисі, понахі́льїтисі

понахилятися

поначе́рпувати, поначі́рпувати

начерпати всі ємкості (про воду)

пониві́рьїтисі поневірятися

пони́ді́лнок понеділок

пони́жьїти понижати

по́низу, по́низько низькувато

поно́в'ювати поновлювати

понові́ти, поновльі́ти поновляти

по́ночи поночі

поно́юра *образл.* зла людина

поно́урій похмурий

поно́уритисі хмуритися

поостре́ний погострений

поострі́ти погострити

попалі́лосі червоні хмари під час

заходу або сходу сонця; заграва

по-парубо́цькі по-парубоцькому,

по-парубоцьки

попарф́унитисі побризкати

обличчя, одяг парфумами

по́пасом пасучи на ходу; попаски

попа́хати понюхати

попи́лістий попелястий, темно-

сірий (про коней, корів, курей)

попири́ломї́ти, попири́ломльі́ти

поперелом'ювати

попі́туватися цікавитися
попідга́нїти попідганяти
попідобі́ч упоперек гори,
 паралельно підніжжю гори
попі́лник нижня частина печі, де
 збирається попіл
попі́сній який зблід із переляку
 чи болю
попі́снїти збліднути (через переляк
 або біль)
попі́сцати поссати
попра́вити поправити;
 відремонтувати; погострити (косу)
попра́витисі погладшати; набрати
 ваги; одужати
поправі́йти, поправлі́йти
 ремонтувати (годинники, тощо);
 поправляти
поправі́йтисі, поправлі́йтисі
 поправлятися
по́прі понад
попрі́чі, попрі́гті, впрі́чі ударити
 по спині (ременем або палицею)
попро́щїтисі попрощатися
попру́ги шкіряні ремені для
 кріплення сідла до спини коня
попу́каний потрісканий
порабува́ти пограбувати
пора́зити вкусити (про гадюку, про
 ласку)
поратува́ти порятувати
порату́нок порятунок
порéвкувати *зруб.* покрикувати
порéпаний, порі́паний
 потрісканий (про ноги, руки, губи)
поржї́віти поржавіти
порі́патисі потріскатися (про
 ноги, руки, губи)
порі́х поріг
порі́хтува́ти поремонтувати
поро́бїти поробляти
по́ровінь пліч-о-пліч

поро́з'їджї́тисі пороз'їджатися
поро́ззирáтисі оглянутися довкола
поро́злазї́тисі порозлізатися
поро́зуміні порозуміння
поро́сна льо́ха свиноматка
поро́сьї порося
поро́сьїчий поросячий
по́рох *мн.* **порохі́** пилюка
поро́хна́вий трухлявий,
 порохнявий
порохна́віти трухлявіти
поро́хні трухляве дерево чи колода;
 порохня
поро́шїти здійсмати пилюку
поро́шний який припав пилюкою
 (про одяг)
порти́ніці, пор́ткі *крав.* чоловічі
 домоткані штани (про нижню
 білизну)
пору́чі поруччя
по́рхавка висушений гриб-
 дощовик; моруха
по́рція, порца́к чарка
порьі́дний порядний, слухняний
порьі́дність порядність
порьі́дно порядно; багато
порьі́док порядок, лад
поса́г *обр.* речі, які дарують батьки
 нареченої під час весілля
посві́дка посвідчення; справка
посéрбати посьорбати
посі́дькувати постійно сидіти,
 проводити малорухомий спосіб
 життя (про старих та хворих
 людей)
по́сирий вогкуватий
посі́гати посягати (рукою);
 здійснювати дії щодо
 привласнення чужого майна
посі́гну́ти посягнути (рукою)
посі́гті посягти (рукою)

посі́дані потріскані (про ноги, руки, губи)

посі́датисі потріскатися внаслідок вологи, бруду, вітру (про ноги, руки, губи)

посі́пакі злосливі урядовці

поска́ржитисі пожалітися

послі́дний останній

послу́шний, смі́рний слухняний

посмі́х осуд

посмі́шкливий посмішкуватий

посмі́шкуватисі насміхатися, глузувати

посмо́тріти, пома́цати

попробувати на дотик

посоко́тити постерегти протягом невеликого часу

посо́ловіти помутніти (про очі п'яної людини)

постáвити покласти (предмет); побудувати (хату)

постара́ти придбати

постать, поста́дь площа, яку певна кількість працюючих за невеликий проміжок часу може засадити, висапати або вибрати картоплю

пости́ліні підстилка для худоби; те, що підготовлене для сання; постіль

постити постувати

Пості́лка *геогр.* назва вулиці у с.

Чорний Потік

пості́ль ліжко

посто́к *церк.* короткий піст

посто́лі здрі́б. постольи́та саморобне шкіряне взуття (у повоєнні роки й гумове), виготовлене з одного шматка товстої шкіри без підошв і каблуків

посторо́нок предмет кінської упряжі

пóсторонь осторонь

постóяти дуба постояти на голові

постуди́ніло похолодало

поступі́тисі, поточі́тисі

утративши рівновагу, зробити крок; оступитися

посу́нути *ірон.* понизити на посаді або зняти з посади

посьві́чувати посвячувати

посьві́іти, посьвітíти посвятити

потава́ти застрягати у густому болоті або снігу; тонути; западати (про очі, щоки)

потáй *слюс.* неглибоке заглиблення у металі під головку гвинта, заклепки

потáкувати погоджуватися із чужою думкою, повторюючи «так»; потакати

потанові́ти занурити

потановле́ний занурений

потановльі́ти, потановйі́ти занурювати

потáти застрягти у густому болоті або снігу; потонути; запасти (про очі, щоки)

потáхло потухло (вогонь)

пóташ *кулін.* сода

потилéпати, потилишувáти потрясти

потилипа́ти помалу піти

потиплі́ні потепління

потирмо́сити, потормо́сити

потрусити, похитати, потрясти; смикаючи за клямку, пересвідчитися, чи зачинені двері на замок

потирúха труха; крихти хліба;
 залишки тютюну, що
 випотрошився у кишені із сигарет
потискáти потискувати
потихóнько потихенько
потичíсі, потиктісі *знев.* піти
 кудись без відома
пóті *орн.* пташеня
пóтів поки
пóтів-шо поки-що
поті́ха радість
пóтічий пташиний
потовчі потовкти
потóму потім
потóркати постукати (у вікно)
потóчина *здриб.* потічок, струмок
потра́фити зуміти; поцілити,
 влучити; попасти
потрафл́йти, потрафй́йти
 влучати; потрапляти
потріса́ти потрясати
потріса́тисі потрясатися
потро́їти потруїти
потру́тити штовхнути,
 підштовхнути
потруч́йти поштовхати,
 розштовхати
потрісті́ потрясти
потура́ти сприяти
поу́чувати повчати
пофалашува́ти порізати великими
 шматками
пофалі́ти похвалити
пофалі́тисі похвалитися
пофрасува́ти попросувати
поха́вкувати покашлювати
поха́тниці *образл.* жінка, яка не
 тримається своєї хати
похіліта́ти похилитати
похлі́пувати схлипувати з
 невеличкими переривами

похмі́лі похмілля
похо́взнутісі послизнутися
походю́ща я́ма *заст.* напівземляне,
 кам'яне або дерев'яне, з дахом
 сховище для зберігання картоплі та
 інших овочів узимку
по́хопитисі прийняти передчасне
 рішення; дуже швидко перейняти
 досвід
по́хоронок похорон
поцілюва́ти поцілувати
поцілюва́тисі поцілуватися
поцілю́нок поцілунок
поцукрі́ти поцукрувати
поцьо́мати *дит., пестл.* поцілувати
поцюрі́ти потекти
поця́пці потрошки
поче́ркати почеркати
поче́сни *обр.* обдарування молодих
 під час весілля (гості кладуть
 гроші на тацу)
почика́льні приймальня
по́чириз через
почі́ткóвий початковий
почі́то́к, почьі́ток початок
почі́хати почухати
почі́хатисі, пошкрі́батисі
 почухатися
по-чорньі́нські по-чорнопотіцьки
почу́ти *вет.* проявити перші ознаки
 тільності (про корову)
почу́тьй почуття
почьі́ти почати
почьі́тий початий
почьі́тисі початися
пошині́вок *заст.* здорове
 харчування, здорова їжа
пошіно́ваний пошанований
пошіно́вані пошанування
пошіно́вувати пошановувати
пошінува́ти пошанувати

пошкірюватисі згруб. посміхатися
пошкрі́бати почухати
пошкрі́батисі почухатися
пошкрьо́бати пошкрябати
пошкрьо́батисі пошкрябатися
пошмо́ндати піти, не піднімаючи ніг
пошовко́віти стати слухняним, добрішим
пошпо́татисі спотикнутися; допустити життєву помилку
пошта́льо́н, пошта́рь листоноша
пошти́ліпа́ти потрясти
поштихува́тисі дійти згоди, порозумітися
пошту́ркач, пошту́ркувач образл. людина, якою часто послуговуються; попихач
по́що для чого, навіщо
пощуби́рати позбирати (щось дрібне)
пощу́пати перевірити пальцем наявність у курки яйця
появльи́тисі, появйи́тисі появлятися
права́тний приватний
права́тник приватник
права́тно приватно
правди́вий справжній (про гриб)
пра́вий рівний, прямий
прави́лі зібрання рідних та знайомих у хаті покійника, щоб віддати йому шану
прави́ло буд. довга лінійка
пра́вити гострити (косу); вимагати повернути борг; відправляти (Службу Божу)
прави́чка вульг. цнотлива дівчина
правлі́ні правління
пра́во рівно, прямо
правцюва́ти йти навпростець

пра́жиний пряжений (про молоко)
пра́жити кулі́н. пряжити; підігрівати (про кисле молоко для виготовлення сиру)
празне́чний учасник гостини з нагоди храмового свята
пра́зник церк. храмове свято; гостина з нагоди храмового свята
прахтикува́ти, прибага́ти жартувати
пра́лі праля
пра́ло великий камінь, на якому перуть білизну в річці
пра́ний праний; битий, лупцюваний
пра́нник дерев'яна коротка дошка з ручкою для прання білизни та полотна вручну; кулі́н. печеня
праньи́ прання
прасо́вані прасування
пра́хтика жарти, веселощі; практика
прахтика́нт весельчак; практикант
прахтикува́тисі практикуватися
пра́ці їжа, багатий стіл; нажите майно
пре́баба прабаба
пре́внук правнук
пре́внучі правнуча
пре́внучка правнучка
пре́внучок правнучок
пре́дід прадід
прем хоч
пре́сло частина огорожі між двома стовпами
пре́цінь заст. ніби, якби
преч виг., заст. геть
прибавльи́ти, прибавйи́ти прибавляти
прибавльи́тисі, прибавйи́тисі прибавлятися

прибагну́ти придумати
приблۇда який приблудився (про собак та котів)
прибриха́тисі ввійти в довіру; наладити стосунки обманним шляхом
прибри́хуватисі входити в довіру
прив'ї́зати прив'язати
прива́лити покласти зверху гніт (про соління огірків, капусти)
прива́лок *заст.* підвісна полиця для кухонного посуду та продуктів харчування
привижьі́тисі привиджуватися
привідпе́ртий привідчинений
привйі́заний прив'язаний
привйі́зувати прив'язувати
привйі́зуватисі прив'язуватися
привстида́ти пристидити
пригажьі́тисі пригодитися
пригаздува́ти добитися успіхів у веденні господарювання за певний проміжок часу
приганьі́ти приганяти
приголу́бити обняти; пригорнути до себе
при́горщі пригоршня
приготовльі́ти, приготовйі́ти приготовляти
пригощьі́ти пригощати
при́давний прадавній
при́давно дуже давно
придві́діти передбачити
придві́чний дуже давній, передвічний
придивльі́тисі, придивйі́тисі придивлятися
приді́йок *вет.* недорозвинена дійка
приста́влині представлення; вистава (театралізоване дійство)

придставльі́ти, представйі́ти представляти
придставльі́тисі, представйі́тисі представлятися
придурі́ти заманити, принадити
приду́рювати заманювати, принаджувати
при́здріти пригледіти
призе́мистий низький, приземкуватий (про людину)
призира́ти приглядати
призира́тисі приглядатися
при́знакі ознаки
признача́йти призначати
приї́жджьі́ти приїжджати
при́йманка *кулін.* сметана, пшеничне борошно, цибуля, морква, якою заправляють першу страву
прийма́ти частувати у себе вдома; *кулін.* заправляти рідку страву сметаною або борошном із сметаною
при́ймлене молоко́, підбі́те молоко́ *кулін.* рідка кукурудзяна каша, зварена на молоці
прийті́ знати відвідати
прика́зувати розповідати
прикачьі́ти прикотити
прикачьі́тисі прикотитися
прикіга́ти, притіга́ти притягати
прикігне́ний, притігне́ний притягнутий
прикігну́ти, притігну́ти притягнути
прико́ськати приручити (про тварин); *ірон.* виховати покірним та слухняним (про людину)
прикорчува́ти привести
прикрашьі́ти прикрашати
прикрашьі́тисі прикрашатися

при́кий клопітний
прикурéний який має гіркуватий смак диму (про самогон)
прикь́йгуватисі, прить́йгуватисі притягуватися
прикь́йнуло́сі мед. захворіти на рожисте запалення ноги чи руки, бешиху або волокно
прикь́йти, прить́йти обрізати, зробити коротшим
прикь́йтий, прить́йтий прирізаний зверху, укорочений
прилагож́йти прилагоджувати
прилуч́йти прилучати
прилуч́йтисі прилучатися
примі́вник жін. **примі́вниці** особи, які лікують зашіптуванням
прі́мір приклад
примкн́ути замкнути
примóвити, примов́йти лікувати нашіптуванням; примовляти
приморсн́утисі, проморсн́утисі рідк. нагадатися
примудрь́йтисі примудрятися
примúрок виступ на печі, на який можна класти посуд або інші речі
примусі́вка неоплачувана робота (судове покарання за незначні порушення закону)
прі́мхі лишні забаганки
принáдити заманити
принáймі принаймні
принипáсти вибитися із сил; у зв'язку із поганим станом здоров'я запустити господарку, не справлятися з роботою
прині́с обр. те, із чим приходять на весілля і дарують батькам, у яких відбувається весілля (**струцинь**, торт, цукор, цукерки, зерно)

припада́ти приділяти увагу, догоджати
при́парі тепла погода між дощами, сприятлива для росту грибів
припасува́ти стол. встановити двері, вікно тощо; підібрати по розміру, фасону, кольору (про одяг та взуття)
припе́рти причинити
припе́ртий причинений
припе́ртисі припертися
припинді́к ірон. фартух
припира́тисі припиратися
припичі́ припекти
прі́пінь високий підйом
прі́пічок частина перед печею
приповідáти плачучи, вголос висловлюватися про біду, що трапилася; голосити
припусті́ти, пропусті́ти віддати молоко (про корову, козу, вівцю)
прирі́хтований приготовлений
прирі́хтовувати приготувати
прирі́хтува́ти приготувати
прирі́хтува́тисі приготуватися
приро́джіні заст. інтимні органи людини
присади́ба земельна присадибна ділянка
приса́дковатий, приса́дкуватий низького росту, товстий чоловік
присво́єний привласнений
присво́їти привласнити
присилéний прив'язаний (про худобу чи собаку)
присилипíтисі довго їсти з великим апетитом; пристати до людини, не даючи їй спокою
присилі́ти прив'язати
присі́лувати заставити

присілювати, присильїти прив'язувати (про худобу та собак)
присипїйти присипляти
присігати приближувати, прихилати (про фруктове з плодами дерево або гілляку); присягати, клястися на біблїї (про свідка)
присігнути приблизити гілку з плодами
присігнутисі, присігтісі присягнутися
присідати проявляти агресію, гавкати з великою люттю (про собак)
присістисі домагатися
прискакувати нападати, провокувати бійку
прїскочити спровокувати бійку, проявити агресію
прислабнути прихворіти
прїсмерти присмерті
прїсна призба
приспосіблені пристрій
приставати прилипати; зачіпатися, провокувати
приставїйти, приставльїти приставляти
пристанївок пристановище
пристарати придбати, дістати, роздобути
пристати прилипнути; влитися у колектив
пристїглий достиглий; *ірон.* постарілий
пристолочити, настолочити наступити ногою (на лежачий предмет, на довгий одяг, який сягає землі тощо); притолочити
пристріг *заст., мед.* коліки
приступїтисі підійти ближче

присьїга присяга
притвіриц *церк.* притвор (вхідна прибудова до храму, перша частина храму)
притворїти неповністю відчинити
притворьїти неповністю відчиняти
притворьїтисі, притворьуватисі прикидатися, удавати
притилепати, притилипати *ірон.* прийти
притилипатисі прийти з трудом
притинати обрізати, робити коротшим
притокміти прилаштувати на тимчасове або довге зберігання (про певну річ)
притокмітисі знайти собі місце (постояти або присісти)
притрісті притрусити
притропцьовувати притупувати
притуліти залишити на тимчасове зберігання
притульїти притулювати
притульїтисі притулятися
прифалїти прихвалити
прифалювати прихвалювати
прифастригувати *крав.* тимчасово зметати ниткою вручну (про тканину)
прїхапціми похапки, прихапцем
прихильїти, прихільїти прихилати
прихильїтисі, прихільїтисі прихилатися
прихїлюватисі прихилюватися, прихилатися
приходїти досягати (про фрукти)
прицєп причіп
приципїрити принести з великою витратою сил

прицільїтисі прицілятися
причалапáти, приплéнтати *ірон.*
 прийти
причандáлі причандалля
причиньїти причиняти
причікáти присідати навпочіпки
причікнúти присісти навпочіпки
причі́лок *буд.* бічна частина даху
причіпáти причіпляти
причіпáтисі причіплятися
причіщьїти *церк.* прачищати
причіщьїтисі *церк.* прачищатися
причу́лосі почулося
причуті́лосі почало смердіти (про
 продукти харчування)
причьйк присів навпочіпки
причьйкачкі навпочіпки
прі́шва *шев.* верхня частина взуття,
 яка прикриває ступню
пришпандóлити *ірон.* прибити;
 приклеїти
приштимувáти *крав.* припасувати;
 відрізати точно по мірці
приштíркати прийти, кульгаючи
приштрямувáтисі причепуритися
прищéпа *бот.* яблуня, яка родить
 великі кислі яблука
прі́щіпка *шев.* латка на шкіряному
 взутті або шкіряному одязі
прищúриний примружений
прищúритисі примружитися
прищúрюватисі примружуватися
прі́гравáти програвати
прі́грати програти
прідúт прядуть
прі́рва *заст., мед.* грижа; глибоке
 провалля
прі́рваний прорваний
прі́ти гнити (про дерево)
прі́ч лежанка з дощок для сання
пріщьйвий прищавий

пробувáти перебувати,
 знаходитися
провáдити дотримуватися;
 проводити; супроводжувати
проважьїти проважджати
про́вал *мн.* **про́вали** глибокий яр;
 непрохідне місце із глибоким
 потоком, заросле кущами та
 молодим лісом
провалі́ти розбити (про голову)
Провідна́ ниді́лі *церк.* перша неділя
 після Великодня
Провідний тї́ждинь *церк.* перший
 тиждень після Великодня
провікувáти прожити довге життя
провірьїти перевіряти
провірьїтисі перевірятися
провія́нт харчовий продукт
провуньїтисі просмердітися
прогáвити опустити момент
прогайнувáти пропити, прогуляти
 (про матеріальні цінності);
 змарнувати
прогáлина місце в горах не
 покрите лісом
проганьїти проганяти
прогі́ріти дешево продати або
 віддати задарма, утратити
прогúлька *заст.* прогулянка
продавщї́ці продавчиня
проді́рав'ювати, проді́равлювати
 продірявлювати
проді́равити продірявити
проді́равлиний продірявлений
прожитьй, прожі́ток прожиття
прозивáтисі *дит., образл.* називати
 по прізвиську (про дітей і
 підлітків)
прої́жджьїти проїжджати
прокі́гáтисі, проті́гáтисі
 протягуватися

прокльїтий проклятий
прокьїти, протьїти прорізати
прокьїтисі, протьїтисі почати
 прокисати (про молоко, страву)
пролигнїти проковтнути
пролитьї пролиття
пролюфтїувати провітрювати
пролюфтувати провітрити
промовїйти, промовльїти
 промовляти
промокатка промокальний папір
 (про шкільний зошит)
пронїра *образл.* людина, яка має
 здібності входити в контакт з
 незнайомими людьми, володіє
 фінансовими та торговими
 здібностями
пронирати *рідк.* провалюватися
 униз головою
пропадєніє біда, клопіт; безвихідь
пропажі пропажа
прїпасть безодня
пропїлює прополіє
прїпуск перепустка
прорїкати пророкувати
просвистати, профївкати,
профїтькати *їрон.* втратити,
 прогуляти
просвітлинї рентген
просипїйтисі, просипльїтисі
 просипатися
просїти запрошувати
просїти на вісїльї *обр.*
 запрошувати на весїлля
проскїгати, простїгати
 простягувати
проскїгнєний, проскьїгниний
 простягнутий
проскїгнїти, простїгнїти
 простягнути

проскїгнїтисі, простїгнїтисі
 простягнутися
прославїйти, прославльїти
 прославляти
прослозїтисі просльозитися
простак *образл.* із низьким рівнем
 інтелекту, малоосвічений
простїбі подяка за милостиню,
 вираз вдячності
прїстий доступний (про людину)
прїстинь, простїрало
 простирадло
прїсто прямо, рівно; навпроти
простоволїсий без головного
 убору
простогїн відкрите, незахищене від
 вітру місце
просторїка *заст.* жінка, яка
 розмовляє підвищеним тоном і
 вживає ненормативну лексику
проступїтисі розїйтися (про
 людський натовп, хмари)
протєсія хоругва
протївитисі ображатися
протївичливий, протївний
 образливий, той, хто за будь-що
 може гніватися
протинєни молоко, протиньїнка
 яке почало скисатися
протинїтисі почати скисати (про
 молоко)
протирлигати, протрїнькати
 прогуляти, неекономно витратити
 гроші, матеріальні цінності
прїтів проти
протї проте
протїкул протокол
протокулювати протоколювати
протрїнькувати прогулювати
 (речі, гроші)

протрѣхлий просохлий після танення снігу або після дощу (про землю)
протрѣхло підсохло (про землю)
прѣтяг перетяг
профѣсор *заст.* вчитель
профѣсорка *заст.* вчителька
прохолѣдло охолодилося
процинті́вка *ліс.* прорідження молодого лісу
процисувати розслідувати, вести судовий процес
прѣчистка *ліс.* вибіркова вирубка молодого лісу або гущавини
прошкувати ходити навпростець
прошпáрило пронесло (про діарею)
прошумáтисі, прочумáтисі ожити
прѣщі *обр.* прощальне слово священника біля домовини під час похорону
прощѣ́ти прощати
прощѣ́тисі прощатися
проявльѣ́ти, проявѣ́йти проявляти
проя́снювані прояснювання
пр-р-р *виг.* команда коневі зупинитися
пру́бний *заст.* випробуваний, перевірений
пруг слід на тілі людини або тварини у вигляді смуги після вдарення прутом або бато́гом; шов, рубець
пру́дити *кулін.* варити на слабому вогні, тушкувати, томити
пру́дкий, пруткий швидкий; який дуже швидко бігає
пру́дко, прутко швидко, хутко
пру́тити туго зв'язати дрова на возі або санях за допомогою **запрути**
пру́ті пруття

пру́тінний прутяний
прѣ́диво волокно льону або коноплі
прѣді́лниці, прѣ́лі пряля
прѣ́жі *ткац.* пряжа
прѣ́жка пряжка
прѣ́сти прясти; муркотіти (про котів)
прѣ́тати збирати, нагромаджувати; ховати; прибирати у приміщенні
прѣ́щ *мед.* прищ
псѣ́ха трюмо
пструг, обстрѣ́г, струг *іхт.* форель
псѣ́нка *бот.* біловус (коротка тверда трава, яку важко косити та яку неохоче їсть худоба)
псѣ́чний собачий
псѣ́чити *згруб.* сварити
псѣ́чка собаче лайно
псѣ́ра велика собака
псѣ́віра *лайл.* людина із надто поганими рисами характеру
псѣ́рник *образл.* той, хто розводить і утримує багато собак
псѣ́рні притулок для собак; *образл.* господарство, де є кілька собак
публі́ка *образл.* наклепник; безсоромна та безчесна людина
публі́чити робити наклеп, неславити
пу́головиці пуголовок
пуд страх
пу́дити швидко гнати худобу
пудрува́тисі пудритися
пу́жіло, пу́жілно держак (ручка) батога
пу́жіти лякати, жахати
пу́жітисі жахатися
пук *мн.* **пу́кі, пу́чі** пагін цибулі, редиски що починає цвісти

п'ю́авка *крав.* кнопка-застібка для одягу; *заст.*, *дит.* іграшка, виготовлена з бузини, для стрільби **клочі́м**

п'ю́кати лопати, тріскати; бубнявіти (про кущі та дерева); тріскатися

пукáтий випуклий

п'ю́катисі тріскатися

п'ю́кла лопнула, тріснула

п'ю́кнути тріснути, лопнути

п'ю́лькати гнівno дивитися на людину

пультáкий витрішкуватий, лупатий

пультáк індик

пуль-пуль *виг.* уживають, підкликаючи індиків

п'ю́льса *анат.* скроні

п'ю́пинок пуп'янок

п'ю́пиц *анат.* пуп

п'ю́риц *образл.* зарозуміла людина, зазнайко, задавака

пукáти туманá гіпнотизувати, вводити в оману

пукáтисі кидатися до сварки, бійки; починати діяти

пустá неродюча (земля); лінива (про жінку)

пустá бéсіда даремна, марна розмова

пустá мі́тка *образл.* погана людина

пустé неякісне; вульгарне, сороміцьке (про ненормативну лексику)

пустій лінивий; до нічого; неякісний або без зерняти (про горіх)

пустилéга, пустя́га *образл.* ледацюга

пусті́ні пустеля, пустиня

пусті́ співанкі́ сороміцькі, непристойні пісні

п'ю́сто даремно

пустóта розпуста

п'ю́тати плутати; путати (коней)

п'ю́татисі плутатися

п'ю́тé *невідм.* талан

п'ю́тний путній

п'ю́то путо; *знев., образл.* людина, яка не має організаційних здібностей, не вміє і не хоче господарювати; безтолковий

п'ю́ть дорога подружнього життя

п'ю́х чад, неприємний запах

п'ю́царь *іст., військ.* той, який чистив коней (про армію колишньої Австрії)

п'ю́цкатисі послуговуватися

п'ю́цувáти чистити, наводити блиск

п'ю́шка *анат.* кінчик пальця; портсигар; щіпка, дрібка (солі); рушниця

п'ю́щий гірший

п'ю́щіні, п'ю́щині *церк.* сиропусна

пхну́ти штовхнути

пчолá *ентом.* бджола

пшині́ці пшениця; *рідк.* кутя (тільки на Святий вечір)

Р

рабівні́к грабіжник

рабува́ти грабувати

рабу́нок грабіж

ра́дийо *заст.* радіо

раз одного разу

разова́ мукá *кулін.* борошно разового помолу

разові́й *кулін.* хліб із борошна разового помолу

райбува́ти терти

ра́йткі, ре́йткі *крав.* галіфе

райтóвані, рейтóвані *крав.* підшиті іншою тканиною зверху (про штани)

райтува́ти *заст.* їхати верхи на коні

райц ланцюг або линва для гальмування коліс у возі чи саней

ра́мці оправа для ікони, портрета; рамка

ра́ний ранній

ра́нішній ранішній

ра́ніщи раніше

ра́ніщий раніший

ра́но до сходу сонця; вранці, ранком

ранту́х *ткац.* ситцева тканина

рантухо́вий *ткац.* пошитий з ситцевої тканини

ра́павий шорсткий, нерівний

раптове́ц раптовий дощ

рапшіце́р, рапшіце́р *мисл.* браконьєр

раска́ль, роска́ль, риска́ль *інстр.* заступ, штикова лопата

ра́ти *заст.* частини; оплата праці або сплата боргу частинами

ратува́ти рятувати

ратува́тисі рятуватисі

рату́нок рятунок

ра́туш *заст.* ратуша; будинок міської управи

раф *дет.* металевий обід дерев'яного колеса

Рафа́йлів *геогр.* стара назва с.

Бистриця Надвірнянського району

Ра́хів *геогр.* назва гори в с. Білі Ослави

раху́нкі *заст.* арифметика (шкільний предмет)

рачі́ниц термін закінчення вагітності (про худобу); строк, термін

рачкова́та худоба́ яка дуже худа і яку неможливо відгодувати

рачо́к *інстр.* цвяхотяг

рая ряд складених колених дров

рва́ти блювати

ре́вкати *ірон.* лаяти, підвищувати голос

ре́вний справний

регі́т сильний сміх; регіт

редирка гумка (канцелярська)

ре́йбух *заст., образл.* великий живіт

ре́йвах крик, галас, метушня, шум

рза́ти, ржѐ́йти іржати; *згруб.* сміятися

ри́б'їчи о́ко більмо

ри́б'їчий ри́б'ячий

ри́б'їчий тран ри́б'ячий жир

рива́ш шрам на тілі

ривіду́нок *заст.* перевірка

риві́ти ридати; мукати

ри́гати блювати

ригати́ні блювотиння

ригі́ль, ре́гіль *буд.* горизонтальна коротка балка, розпірка, затяжка в будівельних конструкціях; ригель

ригоні́ти *вульг.* мочитися

риж *кулін.* рис

ри́жий рудий

ри́жок *бот.* рижик (їстівний гриб)

рі́зи *ліс.* жолоб з колод або товстих дощок по якому спускають згори зрубаний ліс; верхнє вбрання священика

ризиде́нція спеціально збудоване помешкання для священика

рі́зі жінка схильна до сварки

ризува́ти *ліс.* спускати по **ризах** або землі зрізану деревину

рійка свиняче рило; *образл.* рот

рийсо́ра ресора

рика́ти мукати

рикóвищи *мисл.* період парування оленів

рінва жолоб, трубчатий водовід для скиду води з даху будинку

ріндзі *кулін.* висушений шлунок теляти або ягняти, який використовують для виготовлення будза

риндзіóх шлунок худоби (перев. теляти або ягняти)

рінка низька каструля

рі́па стрімкий схил гори, утворений унаслідок зсуву ґрунту; круча

ріпати двирі́ма часто відчиняти двері

рипира́ція *мед., заст.* операція

рипирува́ти *мед., заст.* оперувати

рипитува́ти *згруб.* кричати

рипі́ти скрипіти

рипуха́тий *образл.* череватий

рі́ска дефіс; тире

рі́скати шукати

ристора́ція *заст.* ресторан

рихт право, рація

рі́чи мукає

риші́тка *вет.* хвороба у свиней (нарости на салі у вигляді горошинок, покритих плівкою із внутрішнього боку черевної порожнини)

риштúнкi *буд.* риштування

рівна́ти рівняти

рівчýйк, рі́вчик рівчак

рі́г ріг (тварини); зовнішній кут будівлі

рі́дами рядами

рі́дити *кулін.* заправляти страву смаженим з цибулею салом, олією або сметаною (для покращення смаку)

рі́дити ріднути, рідшати

рі́дні́щий рідніший

рі́днýй рідня

рі́до́к корáлів разки намиста з коралів

рі́жні́ці *заст.* різниця

рі́жні, рúжні *заст.* різні

рі́за́к *інстр.* коротка ручна пила

рі́зані різання

Рі́здво́ *церк.* Різдво Христове (7 січня)

рі́к *род. відм. мн.* років

рі́лльй рілля

рі́п'ї́ник *кулін.* корж із картоплі та кукурудзяного борошна, спечений у печі

рі́па *бот.* картопля

рі́пиці *бот.* дика рослина, що жовто цвіте та схожа на ріпак; бруд на ногах

рі́пййк *бот.* реп'ях

рі́пййнка поле, з якого зібрали урожай картоплі

рі́сний рясний

рі́сні́ці вії

рі́хті́вний *заст.* готовий

рі́хтува́ти готувати, приготувляти (про їжу); ремонтувати, лагодити

рі́хтува́тисі збиратися кудись, лагодитися; готуватися до чогось

рі́щі хмиз, лім

роба́к роботяга, трудяга

ро́бити працювати

ро́бити збі́ткі робити шкоду

ро́бі́тний робочий (про день); працюватий

ро́бі́тник робітник

ро́вир велосипед

ро́вта *заст., рідк.* натовп, гурт людей; гурт вояків

рога́тка *ліс.* зачинений на замок шлагбаум, який встановлюють на

початку лісової дороги для запобігання крадіжок лісу
родáк свояк
родáтисі родичатися
рóдичі батьки; рідня
роз'їжджýти роз'їжджати
роз'їжджýтисі роз'їжджатися
роз'їстисі дуже розсердитися
розбогатіти розбагатіти
розбизпéчити збр. зняти із запобіжника (про стрілецьку зброю)
розбирáтисі роздягатися
розбóвтати, розкалатáти розмішати (про рідину)
розбóвтувати, розколóчувати розмішувати
розболітисі захворіти, занедужати
розвáжний розсудливий
розвéзиний розпещений (про дитину)
розвídнюватисі, розвиднýтисі світати
розвídник *жін.* розвídниці розлучена особа
розв́ілені *мед.* діарея
розв́йізаний розв'язаний
розв́йизувати розв'язувати
розволочéний розбещений
розволочіти розбестити
розволочітисі розбештатися
розвóра деталь воза, якою змінюють його довжину
розгаздувáтисі підняти господарство на високий рівень
розговоріти вговорити
розговóрювати, розговорýти вговоряти, вговорювати
розгóрниний без верхнього одягу; розгорнутий
розгорнýтисі зняти з себе верхній одяг

розгортáтисі роздягатися (про верхній одяг)
розгудзóвувати розв'язувати вузли
розгудзувáти розв'язати вузли
роздав́ити, розтиснýти розчавити
роздзів́ити, роззів́ити роззявити
роздзівл́ений, роззівл́ений згруб. людина з відкритим ротом; той, що голосно викрикує; роззявлений
роздзівль́ити, роздзів́йти, роззів́йти роззявляти
роздибéнди походеньки, пов'язані з придбанням чогось, часом незначними крадіжками
роздив́йтисі, роздивль́итисі роздивлятися
роздобр́эхатисі призвичаїтися, привикнути
роздорі́жі роздоріжжя, перехрестя доріг
роздрі́ухатисі, продрі́ухатисі очуняти після пробудження
розжур́ити роздобути
розжві́кати, розж́викати розжувати
роззирáтисі розглядатися
розі́браний роздягнутий
розі́брáтисі роздягнутися
розі́гн́ений розігнутий
розі́знáти, розузнáти довідатися
розі́лл́йти розлити
розі́лл́йтисі розлитися
розі́м́ертисі померти (про одного із двох) без примирення
розі́мн́йти, розі́мн́ути розі́м'яти
розі́пérтий відчинений (про двері)
розі́ткáти, розі́крі́ти, розкрі́ти розкоркувати
рóзказ наказ, команда, дозвіл, розпорядження
розкáзувати *заст.* розпоряджатися, приказувати

розка́латаний, розмі́шений,
розбо́втаний розмішаний (про
 рідину)
розка́латати, розмі́шити,
розбо́втати розмішати
розка́латувати розмішувати (про
 рідину)
розкі́п розколена з одного кінця
 палиця, за допомогою якої можна
 защемити гадюку
розкі́рва́вити розкривавити
розкі́рва́витисі розкривавитися
розкі́рва́вливий розкривавлений
ро́зклад, ро́зкладка, ро́зпал,
ро́зпалка усе необхідне для
 розпалювання вогню у печі: тонкі
 сухі **скі́пки**, сухі дрова тощо
розко́лений розколотий
розко́ліда́ гуляння з нагоди
 закінчення церковної коляди
розкре́млювати, розікре́млювати,
розікре́м'ювати роз'єднувати,
 відокремлювати
розкри́ч'їтисі розкритчатися
розкри́литисі розпустити крила,
 настовбурчивши пір'я (про
 квочку)
розку́ріх, луска́ч *інстр.* дерев'яний
 або металевий пристрій для
 ручного розколювання горіхів
розку́шити розкуштувати
розла́дува́ти *збр.* розрядити (про
 зброю); розвантажити
розла́з'їтисі розлазитися
розлі́вкувати розхлюпувати
розлі́нітисі розлінуватися
розло́міло *мед.* злягти від болі в
 спині, попереку, ногах, руках
розло́м'їти розламувати

розлу́чіні *паст.* повернення худоби
 господарям після літнього
 випасання на полонині; розлучення
розлуч'їти розлучати
розлуч'їтисі розлучатися
розлю́тити розгнівати, розізнити
розма́стіти розмазати
розма́стітисі розмазатися
розма́щ'єний розмазаний
розма́щувати розмазувати
розма́щуватисі розмазуватися
ро́змирист'їти зовнішнім видом,
 поведінкою, поцілунками та
 іншими діями довести партнера
 (патнерку) до інтимної близькості
ро́змирист'їтисі дістати кураж та
 велике бажання до інтимної
 близькості
розмі́н'їти розміняти
розмі́н'їтисі розмінятися
розмі́риний, розм'я́риний
 розміряний
розмі́ріти, розм'я́ріти розміряти
розмі́р'їти розміряти,
 розмірювати
розмі́шений розмішаний
розмі́шити розмішати
розмі́шитисі розмішатися
розмі́щ'їти розміщати,
 розміщувати
розмі́щ'їтисі розміщатися,
 розміщуватися
розмні́кати розм'якати
розмні́кшіти, розмн'я́кшити
 розм'якшити
розмн'я́клий розм'який
розмн'я́кнути розм'якнути
розмн'я́кшітисі розм'якшитися
розмн'я́кшувальний
 розм'якшувальний
розмн'я́кшувати розм'якшувати

розмн'якшувач розм'якшувач
розмн'яцканий розчавлений
розмн'яцкати розчавити
розмн'яцкувати розчавлювати
розмовля́ти, розмови́ти

розмовляти

розноро́кий косоокий

розп'я́лений натягнутий (про тканину); розкладений (про парасолю)

розп'я́лити розпростерти (про тканину); розкласти (про парасолю)

розп'я́ти *церк.* розп'яття

розпада́тисі *рідк.* дуже переживати

розпарцелюва́ти розділити земельну площу на ділянки

розпи́чяти відкрити, розпечатати

розпізна́тисі познайомитися

ро́зпірка *крав.* розріз унизу спідниці; ширінка (про чоловічі штани)

розпісте́рти розпростерти

розпісте́ртий розпростертий

розпісте́ртисі розпростертися (унаслідок падіння)

розп'я́ти розп'яти

розп'я́тий *церк.* розп'ятий

розплóдок розплодження

ро́зплуга широка борозна (між грядками)

розпорі́дитисі розпорядитися

розпорі́жжятисі,

розпор'я́джуватисі

розпоряджатися

розпоча́ти розпочати

розпоча́тий розпочатий

розпра́витисі стати рівно, випростатись

розпра́вичити *вульг.* збезчестити, лишити дівчину цноти

розпра́ви́ти, розпра́вля́ти

розправляти

розприді́ляти розприділяти

розпроща́тисі розпрощатися

розпу́дити розігнати, лякаючи (про худобу)

розпу́куватисі, розпукáтисі

розтріскуватися;

розбруньковуватися

розпуска́ти розчиняти в рідині;

розтавати (про сніг); збільшувати

довжину воза (за рахунок розвори)

розпу́таний розплутаний

розпу́тати розплутати

розпу́туватисі розплутуватися

розпу́щений невихований, розпусний; розчинений (про фарбу)

розпу́щеність розпуста

розр'я́дитисі, розр'я́дитисі

розплакатися, не даючи нікому спокою

розроб'я́ти, розробля́ти

розробляти; розчиняти (у рідині)

Ро́зроги *церк.* перший день

Петрового посту

розсі́пати, росі́пати розсипати

сипучі матеріали, розлити рідину

розсі́пчістий, розсі́пчийстий

розсипчатий

розсі́стисі *згруб.* сісти, не

поступившись місцем старшим

розслабува́тисі розхворітися

розсо́тати розмотати

розсо́тувати розмотувати

розсо́туватисі розмотуватися

ро́зсохі розгалуження віток дерева

розста́вляти, розста́вляти

розставляти

розсту́пітисі розійтися (про

людський натовп, хмари)

розта́чяти розкатати (про тісто)

розтворіти відчинити
розтика́ти відкорковувати (про пляшку)
розтиле́паний розхристаний, розстібнутий
розтолóчити розтоптати
розтратува́ти розтоптати, понівечити на смерть людей кіньми
розтрі́нькати неекономно витратити (про гроші та майно)
розтрі́нькувати неекономно витратити (про гроші та майно)
розумі́ні розуміння
розухво́титисі дістати бажання
розфасóвувати розділювати порівну
розфасува́ти розділити порівну (про продукти)
розфля́цкати розляпати, розхляпати
розфльі́кнути стати мокрим, почати танути (про сніг)
розфу́рьїти розкидати
розфуфі́рина *знев.* розмальована, з накрученим волоссям дівчина, жінка
розхіта́ти, розхиліта́ти розхитати
розхлю́зданий розмазаний
розхлю́здати розмазати
розході́тисі, розводі́тисі розлучатися (про подружжя)
розцві́сти розцвісти
розчі́на *кулін.* опара для випічки хліба
розчина́ти розпочинати (роботу)
розчиньї́ти *кулін.* робити опару для випічки хліба
розчипі́ти, розщипі́ти, роши́піти відчинити ворота, хвіртку, дверцята, які зачинені на гачок; розстібнути (гудзик)

розчипі́тисі, розщипі́тисі, роши́пітисі розстібнутися
розчипі́ритисі розставити ноги
розчипле́ний, розщёпли́ний розстібнутий; відчинений (про хвіртку, ворота або двері, які починаються на гачок)
розчиха́ти розчахувати
розчиха́тисі розчахуватися
розчихне́ний розчахнутий
розчихну́ти, розчими́рити роз'єднати дві зрощені гілки
розчихну́тисі під впливом вітру, ваги плодів або дій людини роз'єднатися; розчахнутися (про дві зрощені гілки дерева)
розчі́щувати, розчи́щїти розчищати
розчі́щїти розпочати
розши́рьїти розширювати
розшрубо́вувати *слюс.* відкручувати (про гайку, болт)
розшрубува́ти *слюс.* відкрутити (про гайку, болт)
розщі́нканий розв'язаний (про стрічку, якою зав'язаний комірець сорочки)
розщі́нка́ти розв'язати зав'язаний стрічкою комірець сорочки
розщі́нка́тисі розв'язати на собі зав'язаний стрічкою комірець сорочки
розщіпа́ти розстібати
розщіпа́тисі розстібатися
ро́нгіль, ро́нглі невеликий казан з опуклим дном
ропа́ нафта-сирець
ро́пші *образл.* із великим животом жінка
роса́да розсада

росі́л *кулін.* огірковий чи
капустяний квас; розсі́л
Росі́я Росія
ро́слий який має високий рі́ст
роті́щи *образл.* великий рот
рощиба́ти, розщиба́ти, розчиба́ти
кидати об землю
ру́бачі *мн.* лісоруби
рубéль товста жердина на всю
довжину коробка воза чи
вантажного автомобіля для
зав'язування сіна або снопів під
час транспортування; карбованець
рубéц *крав.* шов, рубець;
підрублений край тканини
ру́бцак, рупцак, брóцак рюкзак;
наплічник
ру́жі *бот.* троянда, ружа; *мед.*
рожисте запалення
ру́жний, рі́жний *заст.* різний
ру́жно *заст.* різно
Ру́зі *етногр.* Розалія
рука́ розві́ласі *мед.* запалення
зап'ястя руки
рум ром
румига́ти ремигати, жувати
румйі́ниц, рум'я́ниц, румйі́нок
бот. рум'янок (лікарська рослина)
ру́нитсі, ру́нисі *паст.* випадає з
вівці вовна
ру́но вовна із вівці другої стрижки
ру́нтати тривожити, сіпати, тягати,
перевертати тощо
ру́ра труба
ру́рка трубка малого діаметра
русьй́вий русявий
ру́ська російська; росіянка
ру́ський російський; росіянин
ручи́ньїта рученята
ручі́ці деталь передньої ті́чки воза
ручі́щі дуже великі руки

ру́чка ручка до молотка; одиниця
виміру кількості скошеної трави
косарем в один бік
ру́шити значі́ти *вет.* проявляти
перші ознаки вагітності (про корів)
ру́шта *буд.* металева решітка в печі,
через яку випадає попіл; колосник
рушй́ти починати рух, рушати;
рухати
рушй́тисі ворухитися
ру́йд ряд; *паст.* певна кількість
будза, виділеного полонинським
ватагом власнику худоби згідно
попередньої угоди; порядок
ру́йска *бот.* ряст; *бот.* чоловічі
квіти циліндричної форми
(ліщини, вільхи, берези); ряска
ру́йсно рясно
ру́ихт *заст.* злагода
ру́охкати хрюкати

С

'с діалектна форма особового
займенника «ти», яка уживається з
дієсловом жіночого роду
минулого часу
'смо діалектна форма особового
займенника «ми», яка уживається з
дієсловом у минулому часі
'сти діалектна форма особового
займенника «ви», яка уживається з
дієсловом минулого часу
са́ватисі провокувати напад (перев.
про хижаків, рідше про людей)
Савкі́ *геогр.* урочище в с. Білі
Ослави
са́вну́тисі напасти, старатися
вдарити
Савті́рі Псалтир
са́джіні садіння

садові́на фрукти; сухофрукти;
фруктові дерева
садьі́т садять, висаджують
саж клітка для курей
сажині́ці овоч, який висаджують у
грунт спеціально на насіння
(капуста, морква, буряк)
са́жі сажа
са́кі на па́кі ужив. для римування
слів
са́ком-па́ком готовий
салама́ха кулі́н. приправа з
потовченого часнику, олії, води і
солі
са́лі заст. зала
салідо́ра солідол
салітра́к селітра (мінеральне
добриво)
сальцисо́н, сальцісо́н кулі́н.
сальтисон
самара́ти бути схожим, подібним
самарно́ правдоподібно, очевидно
самі́й сам
са́миці статевий орган самиць (про
корів, коней, свиней, овець та кіз);
самиця
самі́ський, самі́сінський
самесенький; такий самий
са́мо саме
самого́нка самогон
само́золоч кушн., крав., заст.
блискуча металева нитка у
шнурках для зав'язування (про
чоловічий та жіночий зимовий
верхній одяг)
само́кічка, само́тічка ткац.
пристрій для намотування пряжі у
клубок
само́сівка, само́сінка який насіявся
сам (про овоч)

самоту́жка, самоту́жні са́ни
дерев'яні сани для перевезення
вантажу однією людиною
саму́кьіші кулі́н. кисле молоко
санч́ьїта санчата
са́па мотика
са́палі жінка, яка просапує
рослини; сапальниця
са́пані сапання
сара́ка бідолаха, сирота
саранч́ьї саранча
сарса́ма набір інструментів фахівця
саті́нка ткац. сатин
сахну́тисі раптово налякатися
сваві́лі свавілля
сваві́льний свавільний
сваво́лі сваволя
сва́льба обр. заручени
сва́тані сватання
сваті́ батьки молодого або молодої
сва́хі обр. жінки, які шиють
молодим вінок та протягом всього
весілля співають обрядові пісні
све́рлик інстр. свердло
сві́дир, сві́дра светр
свиндіо́х образл. свинтус
Свинні́й геогр. назва кутка в с. Білі
Ослави
свинь́чий свинячий
свинь́чка свиняче лайно
свирбі́вус бот. дикоросла троянда;
шипшина
свирбі́йчка сверблячка, свербіж
Свирто́ка геогр. назва урочища в с.
Чорні Ослави
сві́стало, фі́вкало, фі́вкавка, фі́вка
іграшка, що свистить
свиста́ти, фі́вкати свистіти
свіда́нка побачення
сві́жина́ сало, м'ясо та м'ясні
вироби після забою свині

свій чьис критичні дні (про жінок)
світ за óчи дуже далеко; невідомо
 куди

світ закрутівсі запаморочилося в
 голові

світ сі крúтит паморочиться

світій святий

Світій вéчiр *церк.* Святий вечір (6
 січня)

світíлка *обр.* дівчина-підліток, яка
 йде з молодим забирати до нього
 молоду і при цьому засвічує у куті
 (приміщення молодої) свічку, за
 що молода дарує їй **бинду** і колач;
 вранішня зірка

світíти освячувати, святити

світíвка ранішня зоря

світкува́ти святкувати

світóчний святковий

світцé *церк.* невеличке церковне
 свято

свічéни *церк., обр.* освячене,
 свячене

сво́ї родина

сво́йов своєю

сво́лок *буд.* дерев'яна балка під
 стелею

сво́му своєму

сво́рінь *техн.* шкворень; деталь
 воза

Свьитвéчiр, Свьiтичiр *обр.*
 Святий вечір

свьiто, свьiто свято

святiсть Тобi Гóсподи, святъ

Гóсподи, святiсь Гóсподи

уживають, хрестячись, під час
 блискавки

се це

сéго цього

сей цей

сéмий сьомий

сёрбавка *кулiн.* рідка страва;
 сьорбавка

сёрбати сьорбати

сёрбнути сьорбнути

сёрци стержень (про олівець)

сiвий сірий (про тварин)

сиву́лі сірої масті корова; *образл.*
 неодружена дівчина; *образл.* сива
 жінка

Сiгла *геогр.* назва кутків в с. Білі
 Ослави (Горішня і Долішня
 Сигла); *ліс.* густий, темний ліс з
 найвищих дерев

сигльiни *етногр.* жителі Горішньої
 та Долішньої Сигли в с. Білі
 Ослави

сигна́та *заст.* квитанція

сигóрішний цьогорічний

сидiні сидіння, довге перебування
 під час відвідин

сидiти проживати, мешкати

сидiти дубом *образл.* сидіти
 спокійно, мовчки, не ворухитися

сидiти на віру жити без шлюбу

сидiчи сидячи

сидiчки навсидячки

сiкавка саморобна дитяча іграшка
 з бузинової трубки, з якої діти
 поливають одне одного;
 пульверизатор

сiкати поливати тонким
 струменем

сикліна *мн.* сикліні, сiкі, мiч
 сеча

сiлінка жіноча прикраса з бісеру;
 нанизані на товсту нитку сушені
 гриби; нанизані суниці на довге
 стебло трави

сiльний сильний, дужий; міцний
 (про алкоголь)

силомiць насильно

сілувати заставляти, примушувати
силце́ *мисл.* заборонене знаряддя
 лову диких тварин; **сильце**
сильіти пропихати (нитку в
 голку); нанизувати (про бісер,
 сушені гриби та сунічки);
 прив'язувати худобу на прив'язь
синéц *мн. синці́* *мед.* синяк,
 гематома; **синець**
сі́ний синій
сі́ний ка́мінь мідний купорос
сині́ці *орн.* синиця
сі́ніва синява
сі́нка *буд.* порошок для надання
 синяви вапну при побілці; **синька**
синтирува́ти *військ., заст.*
 призивати до війська
синтиру́нок *військ., заст.* пункт
 призову до війська
синьі́к *бот.* умовно їстівний гриб;
образл. п'яничка; **синюх**
сі́пати сипати; лити (про рідину)
сипі́ти шипіти
сипкі́й сипучий
сирéдний середній
сирéчі, сирьі́чі сирі дрова, сіно
сирі́тка *пестл.* сирота
сирі́ткі дрібні пухирці, що
 з'являються на шкірі людини від
 холоду або алергії
сирьі́к *ліс.* сире дерево або колода
сировé полотно́ *ткац.* невідбілене
 полотно
сирому́дрий *знев.* хитромудрий,
 зарозумілий, пихатий
сі́ротá сирота
сі́роті *мн. сі́ротіта* сиротятко
систрі́ці жіночий склад
 церковного комітету та церковного
 хору колядників на Різдво
систрі́нец, систринéц син сестри

систрі́ніці, систрині́ці донька
 сестри
ситá вода, підсолоджена медом чи
 цукром; сироп
сі́тий жирний, вгодований (про
 людей, худобу)
сих цих
сич кінцева частина осі у возі, яка
 виступає поза колесом
сичьі́ти сичати
сі́ діалектна форма зворотного
 займенника «себе»; ся; ці
сі́да рі́да й да́на *ужив.* для
 дотримання рими у гуцульських
 коломийках
сі́да рідочка́ми *ужив.* для
 дотримання рими у гуцульських
 коломийках
сі́дало спеціально обладнане місце
 для ночівлі курей
сі́датисі́ тріскатися, репатися від
 вологи, бруду чи вітру (про ноги,
 руки та губи)
сі́кач *мисл.* кабан-самець
сікі́рація, сикі́рація страхування
 майна
сікі́рува́тисі́ страхуватися
сі́мдисьі́тка *числ.* сімдесят років
 (про вік); коса завдовжки 70 см
 (про косіння)
сі́мдисьі́ть *числ.* сімдесят
сі́мнаці́ть *числ.* сімнадцять
сі́мні *бот.* насіння коноплі
сі́ннік матрац із соломи чи сіна
сі́нчьі́та *зменш.* невеликі сіни
сі́пані сіпання
сі́пати скубати (про стрижку
 волосся механічною машинкою);
 смикати
сі́рнік сірники

сітнік *бот.* кушова трава із
трубчатими стеблами, непридатна
для випасання худоби
січка нарізані на **січка́рні** солома,
сіно з домішкою **бобовийнік**,
горошійнік, **фасольнік**,
кукурудзійнік. Після
запарювання гарячою водою та
додаванням висівок або тертих
буряків годують велику рогату
худобу
січка́рні соломорізка
сіянка *ліс.* висаджені молоді
саджанці лісу; сорт цибулі
сіянкí *ліс.* робота з висадження та
просапування молодого лісу
скавуліти, **скавульіти**,
скавчійти, **скупніти** скиглити
скаліти зúби *образл.* сміятися
скалі́читисі поранитися, отримати
травму під час виконання фізичної
роботи
скарбóвий *заст.* державний (про
землю, ліс)
ска́ржитисі жалітися
скат автомобільна, велосипедна,
мотоциклетна покришка; схил
скíнути вáтри відмовити вроки на
воді та вуглинах
скі́гати стягати
скі́гатисі невпевнено почуватись,
соромитися
скі́гнути стягнути
скі́гну́тисі незважаючи на погане
матеріальне становище, знайти
можливість щось придбати,
збудувати та ін.; стягнутися
скі́гті стягти
скі́гтісі стягтися
скі́лька кілька
скі́на стіна

скінний стінний (про годинник)
скі́пати вправно, із запалом грати
на скрипці
скі́пка тонка колена суха тріска для
розпалювання печі
скі́пніти залишитися без снігу (про
землю)
скі́пші́лий скислий (про страву)
скі́пші́ти скиснути (про страву)
скі́рува́ти спрямувати
скла́дані складання
скла́дка, скла́тка *обр.* гроші, які
дарують гості молодим під час
весілля
склапца́ніти, скапца́ніти
постаріти, змарніти, набути
неприємного виду
склеп *заст.* крамниця
склі́кані скликання
склі́нний скляний
склі́щуватисі зчіплятися
скльі́нка пляшка
скобо́тані, скобо́танка лоскотання
скобо́та́ти лоскотати
скобо́та́тисі лоскотатися
скобо́тлі́вий лоскотливий,
лоскітливий
ско́кі пороги у гірській ріці
скокі́рчиний зігнутий
скокі́рчитисі зігнутися (від болю)
сколі́ні́читисі *вет.* захворіти на
колі́ниці (про свиней)
сколо́тини *мн., кулі́н.* маслянка
скопи́лі́читисі *образл.* народити
дитину незаміжньою
скора́віти зробитися твердим після
висушування (про мокрі та брудні
онучі, штани)
скорбо́нка *заст.* шкатулка для
зберігання цінностей
скоро́діти боронувати

скóром, скорóмна їда́ *кулін.* м'ясо-молочні продукти і страви; **скором**
скорóмитисі під час посту вживати м'ясо-молочні продукти і страви
скорóмний коли церквою дозволено споживати м'ясо-молочні продукти і страви (про день); приготовлений із м'ясо-молочних продуктів (про страву)
скорóставіти заразитися коростою
скорúх *бот.* горобина
скрадáтисі таємно займатися справами
скрéсла крй́га льодохід
скриві́тисі зробити гримасу після скуштування чогось дуже кислого
скрй́в'юватисі скривлюватися
скригінца́ти, рипі́ти в зúби скреготати зубами
скрипúх *бот.* умовно їстівний гриб, схожий на біль; сухий грузд, придатний для сухого соління
скрич'я́ти закричати
скро́їти штанй́ відлущувати
скрут поворот; (про дорогу); *мед.* заворот (про кишки)
скрут кішóк *мед.* заворот кишок
скруті́ти з'єднати (про дріт)
скупáрь скупар
скúрвитисі *вульг.* почати жити розпусним життям (про жінок); змінитися у гірший бік: проявляти негативні риси характеру; із працюючого перетворитися на неробу; із доброго майстра стати бракоробом тощо; змінити свої політичні думки
скьй́гнений, скьй́гнутий, скй́гнэ́ний стягнутий
скьй́гувані стягування
скьй́гувати стягувати

скьй́гуватисі стягуватися
скьй́лавіти захворіти на грижу
скьй́ти стяти
скьй́тий стятий
слабй́й *мед.* хворий
сла́бість хвороба
слабоу́мний недоумкуватий
слабува́ти *мед.* хворіти
сливй́йнка *кулін.* слив'янка; самогон зі слив
слй́вка слива
слиж *іхт.* сиква (невелика прісноводна річкова риба, тіло якої майже не має луски)
слиз слизь
слизй́тисі, слозй́тисі просочуватися із закоркованої пляшки (про рідину)
слй́навий, слй́навиц слинявий
слй́нитисі *знев., жарт.* цілуватися
слих пропáв безвісті пропасти
слй́вний який дотримується слова
слй́дно *безособ. дієсл.* (про сліди на снігу, болоті, траві тощо)
слй́дуючий наступний
слй́па кішка *анат.* апендикс; *мед.* апендицит
слй́пáк *образл.* незряча або з поганим зором людина; *образл.* підліток; налив, чиряк на тілі
слй́пакй́ *тільки мн., знев.* очі; *образл.* підлітки
слй́пати йти в темряві; виконувати якусь роботу при поганому освітленні
слобй́дський який живе у с. Слобода на Коломийщині
Сло́бода *геогр.* назва села на Коломийщині
слоза́ сльоза
сло́йок, сло́йк скляна банка

слонь слон; *образл.* нерозторопний
слóта тривала дощова погода;
 сльота
слóтавий сльотавий
слотіти сльотити, дощити
слугá наймит
служіти наймитувати
слўжниці наймичка
слуп стовп
слупок стовпець
слутій, слўдв́ан, слутьі́к *образл.*
 недорозвинутий
слух чутка
слухнѣ́ний, слў́шний слухняний
слуб *обр., церк.* шлюб
слю́бний *обр.* шлюбний
смажині́ці *кулін.* приправа з цибулі,
 солодкого молока, сметани для
 вареної картоплі, вареників
сма́лиц *кулін.* смалець
смирдѣ́чий смердючий
смирѣ́чині хвоя
смирѣ́чищи дуже велика смерека
смі́ло сміливо
смітьі́ сміття; *знев.* погані люди
сміть́рка совок (для сміття)
сміть́рник, сміть́рні *знев.*
 неприбране приміщення
сміховáниц жартівник
сміховáнка жартівниця
смі́шкувáтисі насміхатися
смóлавий смолистий
смору́жити терти об щось (землю,
 підлогу тощо)
смотолóка *мед.* нежить; *образл.*
 набридлива людина
смрід сморід
смутні́й засмучений
смúток сум
смúшок *кушн.* каракуль
снасть вісь (воза)

снї́діти тм'яніти (про кольоровий
 метал); запотівати (про вікна)
снї́ці деталь воза, до якої
 прикріплюють дишель
снї́дані сніданок
снї́шний з учорашнього вечора
снóчи учора ввечері
снувáлка, сновáлка *ткац.* пристрій
 для підготовки **основи** для ткання
снувáти, сновáти *ткац.* готувати
основу для ткання
Снѣ́тин *геогр.* Снятин
снѣ́тинський *етногр.* який
 проживає у м. Снятині
снї́ський, снї́сінський,
ві́капї́оний такий самий,
 подібний
снї́сько точно так, так само
соб *виг.* ліворуч (команда волам та
 коровам)
сові́ський, рúський російський
сóвпати іти поволі по глибокому
 снігу
согрі́шити згрішити
сокі́рчіна, сокѣ́рчіна, сокѣ́рка
здріб. мала сокира
сокоті́ти стерегти, охороняти
сокоті́тисі стерегтися
солові́ти мутніти (про очі п'яного)
солод́жений посолоджений
солодѣ́тко *пестл.* кохана дівчина
 або коханий хлопець
соломі́ць, соломі́цю силоміць
соломї́йний солом'яний
соломї́нка солом'яний капелюх
солоні́на *кулін.* сало
сóні́чник, сóні́шник *бот.* соняшник
сопо́кій, супокі́й спокій
сопúх важкий дух, сморід
сорові́ці соляна ропа, яку
 вичерпують із соляних джерел;
 соляний розчин

сорові́чіник *образл.* житель
Водишного в с. Білі Ослави
сорока́тий строкатий
сорокі́вка сорок років; *буд.* дошка
 завтовшки 40мм; *крав.* нитки за
 №40
сороччи́на маленька сорочка;
 сорочечка
сотати́ *ткац.* мотати; розслідувати
сотати́сі мотатися
сотворі́ні сотворіння
соте́нний *військ., істор.* командир
 сотні УПА
со́тик одиниця виміру площі;
 площа в один ар
со́тка грошова купюра номіналом у
 сто одиниць; сотня
сохрани́ти зберегти
сп'і́лити *буд.* збудувати (про
 невеличку будівлю)
сп'ю́ сплю
сп'ю́х сонько, сплюх
спадати́ пропадати (про людську
 красу); про рівень води в річці,
 криниці
спакува́ти скласти речі
спамні́татисі отямитися
спаньй спання
спа́рити відшмагати
спарши́віти втратити якість, вид
 (про рослину); захворіти на **пархі**
 (про коня)
Спа́са *церк.* свято Преображення
 Господнього (19 серпня)
спасі́вкі, спасові́ *мн.* фрукти, які
 досягають до **Спаса**
спасі́ні спасіння
спаску́дити погіршити якість,
 зовнішній вид

спа́цір, спацьи́рка, спацьи́рок,
шпа́цір, шпацьи́рка, шпацьи́рок
 прогулянка
спаці́рува́ти, шпаці́рува́ти
 прогулюватися, проходжуватися
спе́ред *прийм.* від
спе́рти зупинити
спе́ртий несвіжий, затхлий (про
 повітря)
спи́рати зупиняти, стримувати;
 забороняти, заперечувати
спи́ратисі зупинятися; опиратися
списа́тисі зареєструвати шлюб;
 розписатися
спі́суватисі зареєструвати шлюб
спитльо́ваний змелений на
 борошно вищого ґатунку
спитлюва́ти змолоти пшеницю на
 борошно вищого ґатунку
спичі́ спекти
спі́вані спів, співи, співання
спі́ванка пісня; коломийка
спі́ваночка *дит.* коломийка, пісня
 (часто уживають у коломийках)
спі́д низ
спі́дний нижній
спі́дні́ці *крав.* спідниця
спі́дничи́на *змени., крав.* спідничка
спі́ж чавун
спі́жевий чавунний
спі́льний спільний
спі́лно спільно
спі́рт спирт
спі́тньи́віти спітніти (про людей);
 запотіти (про вікна)
спі́цовка спецодяг
спйит сплять
спйі́чий сплячий
сплавйі́ти сплавляти
спла́снути зменшитись (про
 набряк)

сплискáти зліпити; створити умови для товаришування, дружби та спільного проживання
сповіщýти сповіщати
сповнýтисі сповнятися
сподíні те, що залишилося на дні; осад
спóдні *крав.* штани
споднýта, спóдніта *крав., змениш., дит.* штанята
спозарáні спозаранку
спозівáти почати позіхати (кілька раз підряд)
сполокáтисі сполоскатися
спóмин згадка
споминáв'ї згадував її
споминáти згадувати
спомóгані надати колективну допомогу бідній, хворій людині або людині, яка постраждала від стихійного лиха
спорідíти, спорідніти спорядити
спóсіб застосування на важких фізичних роботах законів фізики (важелів, катків із круглих дерев'яних полін та ін.)
спосібний здатний; здібний
спотриб́итисі знадобитися
спохват́итисі раптом нагадатися
споч́ити померти
спочýтку, спочі́тку спочатку
справидлі́вий справжній (про гриб)
спра́вити показати адресу; відремонтувати
справй́ити скеровувати (указуючи адресу, місце проживання тощо); ремонтувати
справй́итисі, справль́итисі справлятися
справувáтисі слухатися

справу́нок *заст.* справа
спрахтико́ваний який має досвід
спрі́крилосі надоїло
спритискáти примусити, заставити
спрі́ходу біля входу
спрігáтисі допомагати один одному в оранці, орючи парою коней (про тих, хто має тільки одного коня); спрягатися
спрі́чисі спрягтися
спротівитисі образитися
спротинúтисі, протинúтисі починати скисатися (про молоко)
спруж́ина *техн.* пружина
спрь́итаний схований
спрь́итати заховати
спрь́іток місце зберігання або схову предмета; схованка
спúдитисі злякатися
спúза пилюка; попіл
спузáрь *паст., заст.* той, хто підтримує у **колибі** чи **стаї** вогонь
спúзі́ний забруднений пилюкою, запорошений
спúзі́никі *мн., згруб.* діти, які граються у пилюці
спуск один проворот ключа (про замок)
сруб *буд.* будівля без даху, зруб
став ставок
ставáти зупинятися; вистачати
ставáти на зні́мку фотографуватися
ста́вити, кла́сти *буд.* будувати
ста́витисі *заст.* з'являтися
ста́йні *здріб.* **стає́нька** стаціонарне приміщення для худоби; стайня
ста́ло вистачило
стальóвий сталевий
старáти дбати
старéзний дуже старий

старі́цький жебрацький
стари́ган старша людина, старець
стари́ньї *знев.* старі батьки
ста́риц *образл.* **старцю́га** жебрак
старові́цький стародавній
старосві́тський предковічний
ста́роста *обр.* чоловік, який виконує
 обов'язки весільного господаря;
 староста
старцно́та *образл.* жеброта
старшина́ батьки
ста́тком *присл.* багато, рясно
ста́тний заможний, багатий
ста́ток багатство
ста́хнути згаснути
ста́ція станція
стая *паст.* полонинська хата без
 печі; зграя
сте́вхати *згруб.* швидко з'їсти
сте́клий, стиче́ний сказаний; *вет.*
 хворий на сказ
сте́рво загибла тварина
стилі́на *буд.* стеля
сти́нути охолоджуватися (про
 страву)
стири́чі стерегти
стири́чісі остерігатися
стирні́й, стирні́йка стерня
сти́рта скирта
стирчѐ́ти стирчати
стичі́сі сказитися
стіга́тисі обмежувати себе у
 всьому, заощаджуючи кошти для
 досягнення мети; соромитися
сті́йка *військ., мисл.* варта
стіка́тисі гратися з гучним сміхом,
 вереском (про дітей)
сті́льніці кухонна дошка для
 розкатування тіста, виготовлення
 домашньої випічки та вареників;
 стільниця

сті́лчик низенький одномісний
 стілець для сидіння; стільчик
стовче́но на якому випасена
 худобою трава
стоді́льчина, стоді́лчина *зменш.*
 невелика стодола
стодо́лищи велика стодола
столе́ц стілець; *буд.* каркас,
 основна частина каркасного
 дерев'яного будинку; лавка для
 сидіння (для кількох осіб)
столога́нено, столо́чено стоптано
 (про траву та посіви)
столога́нити, столо́чити витоптати
 (про траву та посіви)
сто́льїр, сто́лір столяр
сто́льїрити, столі́рува́ти
 столярувати
сто́льїрка столярка; столярство
сто́льїрні столярня
сторо́нський чужий, з іншого села
сторца́к *інстр.* дерев'яний молот
 для розколювання товстих та
 сучковатих дров та колод
сто́рцом, сто́рца сторч,
 вертикально
сторцу́ва́ти ставити сторчки
сточи́ти з'єднати
сто́яні стояння
стра́жник *заст.* дорожний
 робітник, який підтримує у
 належному стані центральну
 дорогу
стражпожа́рна пожежна команда;
 пожежний автомобіль
страхопу́д той, що будь-чого
 лякається
страшні́й *образл.* негарний,
 невродливий (про людину)
стри́й брат батька
стри́йна дружина стрія

стрімані витримка; стримання
стрічи стригти
стрічисі стригтися
стріб'ок *заст.* той, кого найняли
 органи НКВС для виявлення та
 знищення вояків УПА та їх
 прихильників у підпіллі
стрій, строй, струй лад
стріл постріл; стрільба
стрілець *військ.* стрілець; вояк УГА
стрільба *збр.* рушниця; стрілянина
стрільїти стріляти
стрімкий крутий (про берег,
 вершину)
Стрітині *церк.* Стрітення Господнє
 (15 лютого)
стрітити зустріти, стріти
стрітитисі зустрітися, стрітисся
стрічїти стрічати, зустрічати
стрічїтисі стрічатися,
 зустрічатися
стр'омінь дуже крутий берег, крута
 гора; стромина
стругати тесати ножем; очищати
 від шкірки овочі, фрукти
стругати ріпу *кулін.* чистити ножем
 сиру картоплю
стружак, строжак, сіннік
 солом'яний матрац
стружений стомлений
струнка *паст.* місце доїння овець
 на полонині
струпішлий струхлявілий
струпішити струхлявіти
струцинь *кулін.* великий весільний
 хліб, випечений з борошна вищого
 гатунку у спеціальній бляшаній
 формі у вигляді тупого ромба
стрїхло просохло
студений холодний
студин'ец *кулін.* холодець

студин'о холодно
студїти охолоджувати
студїнь холод, мороз
студні глибока криниця
стуліти зімкнути (губи)
стус *рідк.* стусан
стухати гаснути (про газову лампу,
 багаття, вогонь у печі тощо);
 зменшуватися (про набряк)
стухнути зменшитися (про набряк)
сувати водити якимсь предметом
 сюди-туди
сувати ногами йти, не піднімаючи
 ніг
суватисі повзати сюди-туди (про
 дітей)
судїти осуджувати
судия суддя
сук *ліс.* сучок
сука *образл.* гуляща жінка; сука
сукати скручувати
сукінчїна *крав., змеш.* невелика
 сукня
сукнїний сукняний
сукровиці лімфа
сукїнка *крав.* сукня
сумерок присмерк
сумліні сумління
сунїц *мн.* **сунці** *буд.* дерев'яні
 відрізки, якими заповнюють стіни
 дерев'яної будівлі, збудованої в
 слупи
суньголов стрімголов
суперниці суперниця
суплітка проліт в огорожі
супокїй спокій
сусїда сусідка
сусїк скриня для зберігання зерна
сүтич закуток
сүх'озолоч вовняний шнурок,
 обмотаний металевою блискучою

ниткою на верхньому зимовому одязі

сухóти *мед.* туберкульоз

сухóтник *образл.* туберкульозник

сухóтниці *образл.* хвора на туберкульоз

сúчі суччя

сушині́ці *тільки мн.* сухофрукти

суші́ці *ліс.* сухе дерево

сúші суша; посуха

сфалчува́ти сфальшувати

схапа́ти швидко згребти та скласти сіно в копиці

сха́пуватисі різко вставати

схильі́ти схиляти

схильі́тисі схилятися

схіснува́ти скористати

схну́ти сохнути

схóвзнутисі посковзнутися

схóпі́тисі різко встати

сця́пати спіймати

сця́ти ссати, смоктати

сці́плий неповороткий

сцьі́пати здоїти

сцьі́ти *фізіол.* мочитися

счинáти *заст.* починати першим роботу

счі́ститисі *вет.* позбутися плаценти (про корову)

сцьва́хкати, счя́хкати скосити

ся́ко-та́ко сяк-так

Т

таба́ка *заст.* тютюн

табала́, та́шка *заст.* шкіряна, кирзова або зі шкірзамінника сумка, яку носять через плече

табачьі́рка, табакьі́рка табакерка

та́блиці шкільна дошка; таблиця

таде́, таде́ ньи *виг.* вираз заперечення

та́йстра вовняна або полотняна сумка, яку носять через плече

та́ки, та́кі, та́кіж, та́кжи також, теж

такó отак

такса́тор *заст.* особа, яка проводить визначення розмірів заподіяної шкоди (про посіви, землю тощо)

таксі́вка таксі

таксува́ти оцінювати заподіяну шкоду; заробляти, перевозячи пасажирів власним автомобілем

талала́йство *заст.* непотріб; безпорядок

талáнник бідний, убогий чоловік

тала́пати іти поволі болотяною дорогою чи стежкою

тала́патисі, талья́патисі хлюпатися, плескатися

талі́ян, талі́яниц *заст.* італієць

талі́янка *заст.* італійка

талі́янський італійський

талюва́ти рівно складати, припасовувати

там ни там дуже рідко (про сходи рослин, про малий урожай фруктових дерев тощо)

та́мичка, тамó, отáм тамечки

тамто́го минулого

тамто́й минулий

та́ний дешевий

та́ниц танець

тані́ти дешевіти

та́но дешево

та́нчи дешевше

та́нший дешевший

тарада́йка *знев.* старий віз або автомобіль

тарахкотіти тарахкати; *згруб.*
голосно говорити

тарі́фа таблиця, панно

тарі́ль *мн.* **тарéлі** тарілка

та́рниці *заст.* дерев'яне сидло

тарта́к, фі́рас лісопильня;
лісопильна рама, пилорама

та́сьма *крав.* гнучкий кравецький
метр

та́фгі́биль *стол., інстр.* рубанок, за
допомогою якого виготовляють до
дверей **тафлі́**

та́флі *мн.* **тафлі́** *стол.* деталь
дверей, інколи дверної скриньки;
ліс. дерев'яний жолоб (із букових
дощок), що є складовою частиною
ризів, якими згори спускають
колотиці́

тафлю́ві зроблені із тафель (про
двері)

та́хнути гаснути (про газову лампу,
вогонь)

та́ца піднос

та́чілка качалка для розтачування
тіста чи прасування білизни

тачьи́ти *кулін.* розкачувати тісто;
заст. прасувати білизну за
допомогою качалки та **маглюниці́**

та́шка *заст.* сумка

тварь *заст.* обличчя

тверду́шка скоринка (хліб)

те́вхати, халасува́ти *згруб.*
жадібно, швидко і багато їсти

те́вхнуло *згруб.* кинуло кимось

те́липинь недоумкувата людина

те́льбух *образл.* живіт

те́мний незрячий

те́мні́ва, те́мінь, те́мрі́ч темнота

те́нькані́ дзенькання

те́нькати бити металевим
предметом по металу; дзенькати

те́нький дуже великий

те́рка тертка

те́рлиці́ пристрій для переробки
стебел конопель та льону

те́рло місце відкладення рибою
ікри і її запліднення

те́рно *бот.* терен

те́рти коло́пні переробляти
відмочені стебла коноплі на
волокно

те́ртисі́ нереститися (про рибу)

те́ртиці́ *буд., заст.* обрізна товста
дошка

те́рчі́ник *кулін.* випічка із тертої
картоплі; дерун

терьх *заст.* важка ноша

терьха́нити *заст.* важко нести

те́сані́ *буд.* тесання

те́та сестра матері або батька; тітка

те́чка портфель

те́щі теща

ти діалектна форма зворотнього
займенника «тобі»; ті, тії, оті

ти́бель *буд.* дерев'яний кілок, яким
скріплюють у стіні **бруси, плинці́**
(про дерев'яну хату)

тилéмбатисі́ теліпатися

тилéпати, тилишувáти трясти,
теліпати

тилéпáтисі́ теліпатися

тилíнка *муз.* гуцульський
музичний духовий інструмент

тилíці́ телиця

тилíфóн телефон

тилíй теля

тилíйтник *паст.* загорода для
телят

тилíйчий телячий

ті́нати кусатись (про комах)

тинкува́ти заліплювати вапняним або глиняним розчином щілини (у стіні, печі); тинькувати
типéрка зараз, тепер
типлі́ці природне джерело, у якому не замерзає вода; теплиця
типтилі́ти *знев.* говорити про щось монотонно, набридливо, довго
тир рідкий мазут
ти́рба *анат.* людська кров
тире́бити відокремлювати насіння від стебла (про зернові, коноплі, льон, мак)
тире́пка *заст.* жіноча сумка
тирлі́байло *знев.* стара автівка, старий велосипед тощо
тирльи́нка *бот.* дика слива з плодами круглої форми
тирмі́ті відходи від переробки сухих стебел коноплі та льону
тирпе́ц терпець
тирпі́ні терпіння
тирпйи́чий терплячий
тирува́ти змащувати мазутом гонтове покриття або інші дерев'яні конструкції
тирх́анити *згруб.* важко нести
тис стискав
тиса́к великий ніж
тісі́чі *числ.* тисяча
тисну́ти стискати
тісовий *ліс.* зроблений з рідкісного хвойного дерева тису
тіти *рідк.* поправлятися, жиріти (про людей і тварин)
тити́ріти отетеріти, зацепеніти
тіфус *мед.* тиф
тихо́нько тихенько
ти́цнути ткнути
тичі́ текти
ті́чити тичкувати квасоллю

ті тебе (діалектна форма зворотнього займенника **тебе**)
ті́да, ті́да-рі́да, ту́да, ту́ду уживають для дотримання рими у гуцульських коломийках
ті́лько тільки
ті́миниці захисне покриття шкіри на потилиці у маленьких дітей
тімува́ти, тьи́мити, кьи́мити пам'ятати
тіна́ тінь
тітю́н тютюн
ті́чка передня або задня частина воза; *мисл.* час парування звірів
тка́ї *ткац.* тче
тканьи́ ткання; ткацтво; нитки в клубках для ткання полотна (поперечні нитки)
тлума́к, тлума́ч *заст.* перекладач
тлума́чити пояснювати
тлу́стий повний, вгодований, товстий
тльи *ентом.* тля
то те
то ми сі розхо́дит це мене цікавить; маю до того відношення
тов, тото́в тою
това́р велика рогата худоба
това́ріта *тільки* *мн.* худібка
товма́сити гамселити
то́впа товпище
товчі́ товкти (горіхи, варену картоплю, часник тощо)
товчі́сі довго і неспокійно сидіти у дорослих на колінах (про дітей)
тогда́ тоді
тогі́дний минулорічний, торішній
тогі́дь минулого року
то́жи також, теж
толоѓанити, толó́чити топтати (посіви)

толока́ колективна безоплатна
допомога друзів, сусідів у
виконанні фізичних робіт; *паст.*
громадське пасовисько

томой тому

тончи тонше

тончий тонший

тоніюнький дуже тонкий

топані, тупані тупання

топір, топірець, бартка дерев'яний
або металевий топірець з довгою
ручкою, прикрашений орнаментом
(різьбою, інкрустацією деревом
або кольоровим металом)

топірчіна *здріб.* топірець; маленька
сокира

топка *кулін.* міра об'єму вивареної із
соровиці кухонної солі, що
дорівнює одній склянці,
перевернутої уверх дном, у
засушеному стані (без склянки)

топоріщи дерев'яний держак
(рукоять) сокири

торбейник *образл.* жебрак

торгані сіпання

торгати сіпати

торгнути сіпнути

торговиці частина базарної площі
для продажу худоби

торкати легко стукати (у вікно,
кімнатні двері тощо)

торкотайло, торкотливий *образл.*
балакучий

торкотіти утворювати дрібні,
сильні звуки; торохтіти; *образл.*
багато говорити, не даючи іншим

тормосити, тормошити, торсати
сіпати, старатися відчинити;
термосити (про зачинені двері)

тосі *дит.* уживають для спонування
немовляти плескати в долоні

тотá та

тоті́, тоті́ ті

тотó ото; то

тпр-ру *виг.* стоп (команда волів,
корові, рідше коневі)

тпрус, тпру́са *виг.* уживають,
проганяючи котів

трабува́ти *рідк.* пробувати

травіти цькувати

тран риб'ячий жир

транжірити неекономно
витрачати (про гроші та майно)

тра́пом підтюпцем (про коня)

тра́скати ляскати, плескати (у
долоні); бризкати

тра́снути вдарити долонею;
бризнути (болотом)

тра́тити витрачати; страчувати,
знищувати

тратова́р тротуар

тратува́ти топтати ногами (про
велику рогату худобу та коней)

тра́філосі сталося, трапилося

тра́фити трапити; вцілити, влучити

тра́фитисі трапитися, статися

трафійісі трапляється

трафійі́лосі, трафльі́лосі
траплялося, попадалося

трафійіти влучати

трафійі́тисі траплятися

трафу́нок пригода, випадок

трахтува́ти пригощати

трацька́ пи́ла *інстр.* дворучна пила
для ручного поздовжнього
розпилювання колод та протесів на
пиломатеріали

трач *мн.* **трачі́** робітник, який
здійснює ручне поздовжнє
розпилювання колод та протесів на
пиломатеріали

тра́чка *буд., ліс.* риштування для ручного поздовжнього розпилювання колод на пиломатеріали
тре́тий третій
три́би *мн.* шестерні, зубчата передача
тривкі́й витривалий; *кулін.* калорійний (про їжу)
три́дух *мед., рідк.* бронхіальна астма; дихавиця (у дітей)
трилі́йон *числ.* трильйон
трима́ти вигодовувати, доглядати (про худобу); тримати голову (про немовля); бути одруженим
трима́ти до Христу́ *обр.* бути хрещеним батьком (матір'ю)
тримба́та *муз.* гуцульський духовий музичний інструмент
тримба́ти грати на трембіті
три́на подрібнені залишки сіна разом з насінням різнотрав'я
трина́цять *числ.* тринадцять
тринді́ти говорити неправду, розповідати якісь небилиці
три́нькати, три́нькати непрофесійно грати на музичному інструменті; неекономно витрачати (про гроші та майно)
трипе́та *бот.* осика
трипиці́рка випадок; клопіт; бійка, сутичка
трипи́цкатисі пручатися, вириватися (про живу рибу)
три́цять *числ.* тридцять
три́цьїтка тридцять років (про вік); *буд.* дошка завтовшки 30мм; *крав.* нитки за №30
три́йці *церк.* підсвічник на три свічки
трі́ло отрута

трі́пати вибивати з килима пиліюку; трясучи, позбуватися пилу (про одяг, постільну білизну)
трі́патисі вириватися з рук (про малу худобу та рибу)
трі́пнути кинути об землю
трі́сини́ці трясовина
трі́ска́тий який з вишкребленими очима; витрішкуватий
трі́сті трясти
трі́стісі трястися
трі́щї́ти тріщати
трові́ти цькувати (про собак)
тро́їти труїти
тро́їтисі труїтися
тро́щїти дуже швидко їсти
трубі́ти подавати звуковий електричний сигнал (про автомобіль)
трудні́й стомлений
тружда́тисі не знаходити собі місця, переживати, мучитися думками; мучитися у хворобі
тру́нова труна, домовина
тру́нок *анат.* шлунок
трупи́на стовбур дерева
тру́пішний, тру́хливий трухлявий, спорохнявілий
тру́пішіти трухлявіти
трупцюва́ти тупцювати
тру́сок дрібні тріски
трусь-трусь *виг.* уживають, підкликаючи кролів
тру́тити штовхнути; позбутися
тру́чї́ти штовхати
тру́чї́тисі штовхатися
тры́сти трясти
тры́стисі, трі́стісі трястися
ту́гий рік голодний рік
ту́го важко, скрутно
туго́та туга

тульїти тулити
тульїтисі тулитися
ту́лька *іхт.* кілька (риба)
тулю́нькатисі *дит.* обніматися,
 притулюючись обличчям одне до
 одного
ту́ман *образл.* дурень, недотепа
тупа́к *образл.* розумово відсталий
 чоловік
ту́рба, ту́рма згряя; отара
турлига́ти, турлига́нити смоктати
 (про немовлят та маленьких
 тварин)
турну́ти звільнити з посади або з
 роботи
ту́рок недоумкуватий чоловік
турш, туршу́к, туршу́к *ліс.*
 молоде високе дерево (перев.
 букове)
ту́тка тут
ту́чі хмара, буря, гроза
тха́ті додому
тьї́ма пам'ять
тьї́мити пам'ятати
тію́ті, тію́тінка *дит., пестл.* курка
тю-тю-тю *виг.* уживають,
 підкликаючи курей

У

у в
у доли́ну *присл. з ім.* у долину
у кочирга́х поблизу печі, біля
 порога, де стоїть кочерга
у шті́ри о́чи уживають при
 таємних перемовинах двох осіб
убе́рі *заст., рідк.* одяг
убира́ти одягати; прикрашати (про
 ялинку)
убо́ри *тільки мн.* вишукане
 вбрання; багато вбрання
у́бране вбране

уважї́ти поважати; бути
 уважним; берегтися
уве́рьх угору
уверьху́ уверху
уві́дітисі побачитися
увильї́тисі ухилитися
увильну́тисі ухилитися
увиха́тисі дуже швидко щось
 робити, квапитися із роботою
увійті́ оселитися в новозбудованій
 хаті
увійї́ти знесилитися
уго́втувати утихомирювати,
 приборкувати
угорну́тисі одягти на себе верхній
 одяг
угору́ *присл.* угору
удні́ну удень
удолі́ну *присл.* униз
узбро́єний озброєний
уздрі́ти побачити
узі́р узор
узло́стило розізлило
узьму́ візьму
уймі́ти зменшити надій молока;
 позбавити корову молока за
 допомогою чарів
укі́с кількість скошеного за певний
 час
уко́рма їжа під час доїння (коли
 корова не хоче пропустити
 молоко)
укритї́ укриття
укруті́ти щось роздобути; усукати
 мотузку; зірвати різьбу
уна́ вона
уні́ вони
уно́ воно
уно́гди, уно́гдички недавно,
 нещодавно
уночі́ вночі

упадний стомлений або хворий
уповні із повним відром
 (уживають, коли переходять
 комусь дорогу); уживають, коли
 настав повний місяць
управльїти, управйїти обзивати
 когось; управляти, керувати
упра́ти *ірон.* вдарити когось
упріга́ти запрягати
у́пріж кінська збруя, упряж
упру́гий твердий
упущ́ений брудний, неохайний,
 недоглянутий
урва́ти че́сти прилюдно образити,
 зганьбити
урва́тисі розірватися, відірватися,
 порватися
ури́нило́сі *вет.* післяродовий
 мастит (про корову)
у́рі́д уряд
ури́до́вці урядовці
ури́дува́ти керувати,
 розпоряджатися
ури́дник урядник, службовець
усі́лувати примусити
усі́який усілякий
усі́яко усіляко
уска́куватисі зменшуватися від
 прання та сонячних променів (про
 тканину)
уско́читисі зменшитися під дією
 води чи інших речовин (про
 тканину)
успі́д униз
усподу́ унизу
у́старати́ придбати
устири́чі устерегти
у́сьи уся
утворéний відчинений
утворі́ти відкрити
утворьї́ти відчиняти

уте́ртисі витертися
утри́мані утримання
утьї́ти врізати
ухво́та охота
ухильї́тисі, ухільї́тисі ухилятися
уявльї́ти, уявйї́ти уявляти

Ф

фа́єрмур *буд.* вимурувана з цегли
 стінка (де планують піч) у
 дерев'яній хаті
фа́йка *заст.* люлька
файне́нько гарненько
файне́синький гарнесенький
файне́синько гарнесенько
фа́йний гарний; добрий
файні́щий гарніший
фа́йно гарно, прекрасно, чудово,
 добре
файньо́ха *ірон.* красуня
фа́йронт кінець роботи
файфо́ровий фарфоровий,
 порцеляновий
файфу́рок деталь люльки, яку
 заповнюють тютюном
фала́ хвала
фа́лаш *рідк.* ніж
фалашува́ти різати великими
 шматками
фа́лди *крав.* складки на жіночому
 одязі; гофри
фали́ти хвалити
фали́тисі хвалитися
фа́лі *заст.* хвилі на гірській річці;
 сильний густий дощ, що пройшов
 смугою; буря
фалч фальш
фалчі́вий фальшивий,
 несправжній; підлий, безчесний
фалчува́ти фальшувати
фальба́ хвальба

фальба́нок полиця для інструменту
(про майстерню)

фамі́лія родина; прізвище

фамілія́нт родич

фа́на *заст.* прапор; *церк.* хоругва

фардигува́ти *заст.* курити

фарисе́й підла продажна людина

фарну́ти, парну́ти поцупити,
вкрасти

фасо́лі *бот.* квасоля

фасольи́нка *бот.* гичка квасолі

фастригува́ти *крав.* зметувати (про
тканину або виріб із тканини)

фасува́ти *заст.* безплатно
отримувати належні продукти,
взуття, спецодяг (про робітників та
службовців); сортувати, виділяти
за нормою

фасу́нок *заст.* належні речі, які
безплатно отримує робітник чи
службовець для виконання своїх
обов'язків

фаца́рний *згруб.* неслухняний,
збиточний, злодійкуватий

фація́т *буд.* бічна сторона даху

фаші́ні невелике гілля з листям;
в'язанка хмизу

фе *виг.* уживають для
засоромлювання (перев. дітей та
підлітків); не можна, годі

Фе́дириха дружина Федора

фейс обличчя

фель порода (про худобу)

фельц *стол.* прямокутний паз у
виробі з дерева; четверть

фельцгибиль, фельцівник *стол.*
рубанок, за допомогою якого в
дошці роблять **фельц**

фе́ртик кінець

фершлю́с *збр.* затвор (про
вогнепальну зброю)

фе́стунг сільська молодіжна забава
(фестиваль)

филон *церк.* фелон

фі́ркати різко махнувши рукою,
змести чи відкинути якийсь
предмет; бити задніми ногами
(коні); неввічливо вести розмову

фирминта́ція бродіння

фирфля́ші баклага

фист сильно, дуже

фі́ци тонкі онучі

фі́цкати бити задніми ногами

фі́вка, фі́вкавка, фі́вкало свисток,
свищик

фі́вкати свистати у свисток

фі́га дулі

фі́глі *тільки мн.* витівки, жарти,
хитрощі

фі́глюва́ти жартувати, хитрувати

фі́гляр жартівник

фі́кса зубний протез із металу

філі́на похресник чи похресниця

філя́кір бричка, карета, кінний
екіпаж

фі́льва́рок панський маєток із
господарчими будівлями

фі́льотóвий фіолетовий

фі́ра віз, підвода; міра сіна, снопів,
гною, дров тощо

фіра́нок тюль, занавіска, фіранка

фі́рман візник, кучер; той, хто
править кіньми

фі́рма́нити доглядати й правити
кіньми

фі́рма́нка робота з перевезення
вантажів кіньми, догляд за кіньми

фі́ртка хвіртка

фі́ст хвіст; одиниця кількості
худоби

фі́тькати свистати в пальці

фіфа, фіфка *знев.* горда,
самовпевнена, чванлива дівчина
фіфак, фіфа́ка *несерйозний*
чоловік
фі́шка *анат.* анус
фле́йші жирне м'ясо
флі́нькати *знев.* плакати
флуд замкнутий, нетовариський
чоловік
флю́ра, фой́да *заст., знев.* повія
фля́цкавка негода
фля́цкати бризкати рідким
болотом; легко вдаряти рукою;
падати (про дощ та мокрий сніг);
хляпати, ляпати; *знев.* невміло
кухуварити
фльі́кі *тільки мн.* внутрішні органи
тварини; фляки
фльі́шка *здріб.* **фльі́шечка,**
флі́щина, флі́щинка пляшка
фодографува́тисі фотографуватися
фо́лькати, фолько́тіти булькати
під час кипіння; багато говорити,
розповідати нісенітниці
форко́тіти форкати
формува́ти *заст.* намовляти,
підбурювати
фо́рост сухі гілки без хвої
фо́са канава, рівчак
фоста́тий хвостатий
фоста́ч, фоста́чка пластикова,
металева або дерев'яна каструлька
з довгою ручкою для начірпування
води
фо́шкати сопіти
фоя *ліс.* хвоя
фра́йр самовпевнений хлопець,
задавака
фра́й воля, свобода
фра́нца *мед.* сифіліс
фрасо́ваний *заст.* прасований

фрасува́ти *заст.* прасувати
фре́ла, фрі́лка *муз.* гуцульський
духовий музичний інструмент;
сопілка без денця
фризі́р, фрі́зір перукар
фризі́рні перукарня
фризу́ра зачіска
фуг *інстр.* різець для вибирання
паза при виготовленні гонти
фужди́лити сильно віяти; сильно
палахкати
фу́зія *збр.* рушниця
фундува́ти жертвувати на щось
гроші і платити за когось
фунт *заст.* вага масою 0,5 кг
фунті́вка сорт груші
фура́ж сухий корм для худоби
фу́рити жбурнути
фу́ркало повітряний гвинт, вітряк;
знев. легковажна людина
фу́ркати пурхати (про пташок)
фур-р *виг.* уживають для імітування
злету дикої пташки
фу́рну́ти жбурнути
фурт *заст.* постійно, часто, раз у
раз, завжди
фурува́тисі *заст.* злитися
фу́рьїти, шпу́рьїти жбурляти,
кидати
фу́рьїтисі жбурлятися
фус осад
фусті́нка *здріб.* хустинка
фустиньі́нка *знев.* стара хустка
фу́стка, фусті́на *крав.* хустина
фу́тир *заст.* харч
фу́тир-то́рба мішок, сумка для
харчів (про коней)
футрі́на, о́бличка *буд.* накладна
планка для обрамлення дверей,
вікон
фу́тро *крав.* хутро, підкладка

футрува́ти *крав.* підшивати хутро
або підкладку; харчувати
футрува́тисі добре харчуватися
фу́фила, фу́филиці завірюха,
метелиця
фучьі́ти *заст.* гніватися

Х

ха́вкати, га́вкати, гапу́кати
образл. кашляти
халасува́ти *образл.* швидко їсти
хамла́джі дрібне гілля, яке
принесла повінь
хаму́лінка *кулін., заст.* рідка страва
із зварених яблук і слив, часом з
додаванням кукурудзяної муки
хандо́лі старе, зношене взуття
хап *виг.* уживають, щоб
продемонструвати сам процес
ха́пані хапання
ха́пнути схопити
хапту́рі *обр.* процес дарування
дітям у Страстний четвер
перепі́чок
харама́н *заст.* ошуканець
харапу́тно негарно, непривабливо
ха́раші́ти каструвати малих
поросят (про самців)
ха́рі *згруб., образл.* обличчя
ха́ркані харкання
харкоти́ні харкотиння
харкоти́ти хропіти
харч їжа, харчі
ха́та *буд.* будинок; кімната
хати́ *тільки мн.* будинки; багато
кімнат
хати́щи велика хата
ха́тищи місце, де стояла хата
хатні́й той, хто живе в цій хаті;
хатній

хатні́ *тільки мн.* міжкімнатні (про
двері)
хатчи́на *змениш.* невеличка хата;
хатка
Хаці́ *геогр.* присілок у с. Білі
Ослави
хідні́к тротуар
хиліта́ти, хиліта́ти, холіта́ти
хилитати
хильі́тисі, хильі́тисі хилитися,
нахилитися
хіснува́ти використовувати,
споживати (про продукти
харчування)
хі-хі *виг.* уживають під час сміху
хіхі́кати хихикати, сміятися
хлі́пати *ірон.* жити
хлипта́ти, хлиста́ти *згруб.* швидко
пити
хло *зверт.* чоловіче
хлоп чоловік, мужчина
хло́пиц хлопець
хлопйі́ний дужий, міцний (про
чоловіка)
хлопськи́й чоловічий, мужицький
хлопчы́й, хлопйі́ хлопчина, хлопча
хлопчы́чий хлопчачий
хльо́пати хлюпати
хльо́патисі хлюпатися (про
рідину); уживають, коли взувають
завелике взуття і воно не
тримається на ногах; хитатися (про
ручку молотка, держак сапи тощо)
хляпа́ні хляпання
хо́бта *бот.* бузина трав'яниста
хо́ванка дитяча гра
хо́взанка ковзанка
хо́взатисі, спуска́тисі ковзати
ховзкі́й слизький
хо́взко слизько

хóвшні *заст.* невеличка забава з ознакою розпустити; *знев.* розпусна компанія
хóджіні ходіння
хóлод *здріб.* **холодок** тінь, затінок
холоднечі холоднеча
холóшні *заст., крав.* чоловічі штани з грубого домотканого сукна
хольйва халява
хольйра *мед.* холера
хольйрний цві́нтар місце захоронення тварин, які загинули від якоїсь хвороби
хорба́к *заст.* хребет
Хорба́ка *геогр.* назва урочища у с. Білі Ослави
хóрий хворий
хорóба хвороба
хороблі́вий хворобливий
хорувáти хворіти
хосéн користь, вигода
хосьтú, хусьтú *виг.* уживають, підкликаючи собак
хоть хоч, хоча
хотьй́т хочуть
хóхати хухати, спеціально дихати на щось (на руки, вікно)
храбу́ст залишки листя капусти
хра́мати, храмульй́ти, кривульй́ти кульгати, шкутильгати
храп охота, потяг, бажання
хрінь *бот.* хрін
хроба́к черв'як
хруні́вствó *заст.* зрадництво
хрунь *лайл., заст.* підла та безчесна людина; запроданець; виборець, який продає свій голос
хру́пати хруммати
хры́щ хрящ
худорльй́вий худорлявий
худьй́к *образл.* худий чоловік

хьй́ба *заст.* програш
хьйбува́ти не вистачати, бракувати
хьйрі́ні *згруб.* спання
хьйрі́ти *згруб.* довго спати

Ц

цабе́ *виг.* праворуч (команда волам або коровам)
цал міра довжини, що дорівнює одному дюймові (25,4 мм)
цалéвий дюймовий
ца́лий цілий
цалі́вка *заст.* дошка товщиною в один **цал**
цалко́м цілком, зовсім
ца́пати хапати
цапі́на *інстр., ліс.* дерев'яний важіль із загнутим металевим кінцем для поздовжнього пересування колод та обертання їх навколо осі
ца́пнути хапнути
ца́пнутисі хапнутися
цапо́к *мисл.* самець, сернюк
цара́патисі дряпатися; лізти вгору
ца́рина околиця, край села; місцевість за селом, де пастух збирає худобу; необроблюване, поросле травами поле; сіножать, пасовище, город, більший кусок поля; пасовище, що знаходиться далеко від хати; долина
Царі́нка *геогр.* назва кутка у с. Білі Ослави; сіножать при садибі
ца́рок перегородка в стайні для телят або поросят; відгороджене місце в підвалі (окремо для картоплі, буряків, моркви та ін.)
цві́рок сосок (про жіночі груди)

цвісти цвісти, розквітати; *ірон.*
пліснявіти (про продукти
харчування)

цві́клі, цві́клі *кулін.* третій
столовий буряк із хріном, цукром,
оцтом та сіллю; приправа для
м'ясних виробів та холодцю

цві́рінькати співати (про диких
пташок)

цві́ркати, чві́ркати плювати крізь
зуби

це́брик *зменш.* невеличкий **цибер**

цент *заст.* міра довжини в один
сантиметр

це́нтро центр

це́пкати, цві́кати *заст.* дорікати

це́рькати, ці́ркати видоювати
залишки молока

це́ркова, це́ркова, це́ркова
церква

ци *чи; виг.* уживають, підганяючи
кіз

цибе́р велика низька дерев'яна
посудина для прання білизни,
купання, годівлі великої рогатої
худоби

цибині́ти, цибині́ти *рідк.* струмити
(про рідину)

цибулі́ні цибулиння

цибу́лі цибуля

цибу́х чубук (деталь люльки)

цига́нити випрошувати,
видурювати (матеріальні цінності)

цига́нський міх ковальський міх

циганчу́к циган - підліток

цигі́кати, цигі́кати непрофесійно
грати на скрипці

цигло́вий *буд.* викладений із цегли,
цегляний (про будівлю);
цеглястий, жовто-червоний (про
колір)

циго́льні, циго́льні цегельня

циду́лка шпаргалка; записка

цизо́рик *заст.* кишеньковий
складний ніжик

ці́кати давати потрошки, малими
порціями

цилі́ндир скло до гасової лампи та
переносного гасового ліхтаря

цилі́ський, цілі́ський цілісінський

цимба́лістий музикант, який грає
на цимбалах, цимбаліст

цимбрі́на *мн.* **цимбрі́ні** дерев'яні
або кам'яні стіни криниці; верхнє
бетонне кільце криниці, яке у його
верхній частині має розширення;
цямрина

цинто́мітир *заст.* сантиметр

цинто́рія *бот.* дика лікарська
рослина; золототисячник

цинтрифу́га, цинтрофу́га апарат з
механічним або електричним
приводом для перегонки молока в
домашніх умовах; перегнане
молоко

цинцу́ра *заст.* людський осуд

цинцирува́ти *заст.* осуджувати

ципині́ти мерзнути

цире́та, це́льта клейонка

цире́товий пошитий із **цирети**

ці́ркати тонкими короткими
струйками доїти корову, козу,
вівцю

цирко́вний брат член церковного
комітету

цирува́ти *крав.* зашивати (на
швейній машинці)

цисе́ це, оце

цисі́ ці, оці, оцій

цисю́ оцю

цисьі́, цьи́ ця

цитрі́на лимон; цитрусові

ці́вка *ткац.* деталь, що входить у комплектацію ткацького верстата; тонкий струмінь води, або якої-небудь рідини
ці́вкати пищати (про маленьких курчат)
ціка́вий цікавий; веселий, працьовитий, енергійний
ціле́ць глибокий сніг, по якому ще ніхто не ступав; цілець
цілі́сько, цілю́сінько цілісінько
цілюва́ти, цьо́мати цілувати
цілюва́тисі, цьо́матисі, цьо́мкатисі цілуватися
цільі́ти ціляти
цільі́тисі цілитися
цілю́ваний цілований
цілю́вані цілування
ціме́нт цемент
цімес найкраще, вищий сорт
цінгель *збр.* спусковий гачок (про стрілецьку зброю)
ці́нгер, ці́нгір *заст.* годинникова стрілка
ці́нності цінності
цінува́ти *слюс.* паяти (лудити)
ці́нькало *муз.* загнутий із дроту гачок, яким ударяють об мідну таріль (про гру на бубні)
ціпі́лно довга ручка від ціпа
ці́пка, ці́понька *пестл., дит.* курка, курча
ці́пкий міцний
ці́пко міцно
ціса́рка центральна дорога, гостинець; *орн.* цесарка
ціса́рь *істор.* цісар
цісі́ ці
ці́хати, заці́хувати повторюючи «ціхо», заставляти замовчати
ці́хо цить; тихо

ці́хува́ти *ліс.* клеймувати дерева, які підлягають вирубці
ціцька́та яка має великі груди (про жінку)
цо́катисі, чо́катисі стукатися чарками (при горілці)
цол, ца́лі *заст.* міра довжини в один дюйм (25,4 мм)
цо́ркати стукати (у вікно)
цоркоті́ти цокотати (про горіхи)
цо́фатисі, цо́фнутисі *заст.* податися назад, відступати
цуг повітря, протяг
цуго́вий *мн. цуго́ві обр.* уквітчаний штучними квітами та прикрасами для обслуговування весільного обряду (про коня)
цукéрок цукерка
цукрі́ці *мед.* цукровий діабет
цукрі́вка сорт ранніх груш
цуп́кати підстрибувати (про козенят); повдари́ти взуттям під час танцю або морозу
цур тобі́ й пек, цур їму́ й пек,
цура́ха *виг.* згинь (уживають, виражаючи досаду, невдоволення, страх)
цу́риц, цу́рис суперечка
цу́рі, кацу́рі дрантя
цурі́к *виг.* назад (команда коневі)
цурі́кну́ти дати трохи назад
цьвик цвях
цьві́чок *здріб.* цвяшок
цьи, цісьи́ ця
цьі́пати доїти
цьи́цька *анат.* цицька
цьо́мпиль, цьо́мпіль льодяна бурулька
цьо́мплик, цьо́мприк гострий кінчик

цьо́ні, цьо́нька *дит., пестл.* свиня, свинка
цьо́пчикі, чо́пчикі в'язане або пошите із м'якої шкіри взуття для немовлят
цю́кати дрібно рубати сокирою тонкий хворост і хмиз
цю́ндраний, цю́равий, дра́нтівий подертий, дірявий, обірваний
цю́няти *дит.* пісяти
цю́ркало облаштоване джерельце води; дерев'яний жолоб, по якому стікає джерельна вода
цю́ці *дит.* цукерка, шоколадка, цукор тощо
ця́пку трошки
ця́тка крапинка, крапка, плямка

Ч

чаву́н *заст.* великий чавунний горнець
чала́пати іти поволі густим болотом або по мокрому снігу
ча́плі чапля
чве́ртка міра об'єму рідини, яка дорівнює 250 г; чверть
чвертко́вий 250-грамовий (про посудину)
чві́ркати чавкати, чвакати; утворювати звук, йдучи болотом; плювати крізь зуби
че́лідь *мн.* жінки
че́люсти частина отвору у комені
че́люсть щелепа
че́рва *тільки мн.* личинки бджіл
черві́щи великий живіт; черевце
че́рво *анат.* черевце, живіт
че́рип *буд.* черепиця
Черті́ж *геогр.* назва урочища в с.Білі Ослави; поляна в лісі, галявина на зрубі

че́рькати перекреслювати, зачеркувати написане; черкати; різко хапати за груди (про бійку)
че́сані чесання
Че́сного Хре́ста *церк.* Воздвиження Чесного Хреста (27 вересня)
чи́гати скрите бажання чимось заволодіти або зробити комусь щось погане
чі́колонок *мн.* **чі́колонкі** *анат.* зап'ястний суглоб пальця руки
чикрі́жити підстригати волосся
чилі́діна жінка
чими́ргєс *жарт.* спиртне
чими́ріці *бот.* отруйна трав'яна рослина
чиму́ чому
чині́тисі вдавати, робити вид; *мед.* починати наливати (про чиряк)
чі́новатий *заст., ткац.* витканий спеціальним методом для пошиття скатертин, ряден та рушників (про полотно)
чі́новаті *заст., ткац.* метод ткання (ряден, скатертин, рушників)
чипі́ги *тільки мн.* деталь плуга; ручиці для управління плугом
чипі́лик маленький тупий ніжик
чипі́ль тупий ніж
чипі́рнатий клишоногий, кривоногий
чипо́взати, гукáтисі, ю́рзатисі лазити, неспокійно сидіти чи лежати, товктися
чир *кулін.* зварена на воді рідка каша з кукурудзяного борошна
чирва́к *зоол.* черв'як
чирво́ньїк молодий, з рум'янцем на лиці чоловік; гриб підосиновик
чирво́ньо́ха молода, з рум'янцем на лиці жінка

чирвотóчина численні дрібні отвори, створені червами (про дерево)
чирéна *заст.* пластини ручки ножа
чириві́нка *мед.* діарея; дизентерія
чирипйі́ний глиняний посуд
чирипйі́ний глиняний, череп'яний; покритий черепицею
чирі́н розпечені вуглини, жар
чирі́нний, чірі́нний корінний зуб
чисні́к, чисно́к *бот.* часник
чі́сниці *заст., ткац.* міра ниток для ткання, що дорівнює трьом ниткам на мотовилі
чі́сто зовсім, цілком
чистóваний пригощений
чистува́ти пригощати
чистю́лі людина, яка любить чистоту; педант
чита́льні читальня; *заст.* сільський клуб
чі́тані читання
читве́рь четвер
чі́хавка, чмі́хавка періодичне чхання
чі́хати, чмі́хати чхати
чі́хнути, чмі́хнути чхнути
чіє чие
чії чий
чий чий
чі́льїдник *заст.* підсобний робітник
чімха́ти *ліс.* обрубувати сокирою сучки та гілля на стовбурі зрізаного дерева
чіп дерев'яна пробка для закупорювання дерев'яної бочки
чіпа́ти чіпляти
чіпа́тисі чіплятися
чіпі́ти довго чекати; сидіти навпочіпки

чі́пнутисі вчепитися
чі́пурда́ти, чипі́рда́ти іти дрібними кроками; *ірон.* починати ходити (про малих дітей)
чі́рьїк *мед.* чиряк, фурункул
чісі́ *мн.* часи, роки
чісний той, який своєчасно народився (про немовля)
чісо́м часом
чісті́ти частити
чісува́ти *заст.* очікувати (на пологи, смерть); *заст.* конати
чіті́на *ліс.* хвоя
чітува́ти підстерігати, чатувати
чі́хавка сверблячка; *згруб.* клопіт
чі́хати чухати
чі́хатисі чухатися
чі́хра́ти *ткац.* очищати волокно льону чи конопель від терміття; розчісувати
чі́чі, чі́чка, чі́чка *бот., здріб., дит.* квітка
чі́чиний *дит.* дуже гарний; уквітчаний, квітчастий
чі́я чия
чма́кати плямкати (губами)
чоботі́щі старі чоботи; чоботи дуже великого розміру
чоботья́та чоботи маленького розміру; чоботята
чо́вник *ткац.* деталь ткацького верстата
чо́вхані ковзання
чо́вханка ковзанка
чо́вхати, чо́вгати ковзати (ногами)
чо́вхатисі *згруб.* ковзати
чокáн, джога́н *інстр.* кирка, кайло
чокáнка *інстр., ліс.* вузька видовжена сапа для посадки лісу
чоканюва́ти копати **чоканом**
чока́рістий строкатий

Чорний *геогр.* скорочена назва с.
 Чорний Потік
чорніці *бот.* ожини (ягоди)
чорніва чорні хмари перед грозою
чорнійвий чорнявий
чорнійни *етногр., образл.* жителі с.
 Чорний Потік
чорнійнський, чорнопотіцький
етногр. житель с. Чорний Потік
чортейник *зруб.* неслухняний
 підліток
чубок чуб; верхівка предмета; пір'я
 на голові (про деяких птахів та
 окрему породу курей)
чудасія чудо-диво
чудернацький чудодійний
чудуватисі дивуватися
чужинька *дит.* незнайома людина
 (уживають для залякування малих
 дітей)
чужітисі поводитися як чужий,
 сторонитися своїх
чужолóжити зраджувати (про
 подружню зраду)
чужосторóнський чужосторонній
чукуляда шоколад
чумайдán валіза
чуні гумове взуття; калоші
чупасом силоміць
чупир чуб, чуприна
чупрі густа трава, яка росте в
 зрубі, після вирубки лісу, придатна
 для корму худобі; залишена трава
 після неякісного косіння
чутисі почуватися
чутка поголос
чуткий смердючий, з відчуттям
 неприємного запаху
чуть ледь
чутьї чуття
чуть-чуть ледь-ледь

чуфлі́нок *інстр.* металевий клин з
 отвором, який забивають в колоду
 для транспортування її волоком по
 землі
чухані чухання
чв́акати ступаючи по рідкому
 болоті, утворювати звук
чв́а́хнути вдарити бато́гом;
 вдарити долонею по обличчю
чьі́брик *бот.* чебрець
чьис час
чьі́сом часом, іноді, інколи
чьі́тавий *рідк., заст.* сильний
чьі́тами *заст.* періодично
чьóмпас вершина гори
чя́пати, чя́мкати плямкати під час
 їди
чях *виг.* уживають, імітуючи звук
 коси під час косіння
чя́хкані чахання

Ш

ша́йка *перен.* бандитське
 угруповання
шалапúт незграба
шалапúтний незграбний,
 вайлуватий
ша́лі, ша́лик шарф
шалува́ти *буд.* облицювати
 струганими дошками стіни, стелю
 будівлі або частини даху
шалу́нок *буд.* частина даху, оббита
 тонкими струганими дошками
ша́ндир *заст.* поліцейський за часів
 колишньої Польщі
ша́ниц *військ.* окоп
шантала́вий *образл.* неохайний,
 обдертий
шар прошарок
ша́рга дощ зі снігом; дощ із вітром
шарува́ти *буд.* штукатурити

шару́нок буд. штукатурка
ша́стати ходити сюди-туди
шахра́й-пляц *жарт.* базар
шва́бський тонке, фабричне лляне або бавовняне полотно; *крав.* пошитий із швабського полотна (про нижню білизну)
шва́гір, швагро́ чоловік сестри; брат дружини
шва́йка *кушн.* гострий предмет для пробивання отворів у шкірі та виготовлення шкіряних гудзиків ручної роботи
швайці́га *інстр.* вузька пилка для криволінійного різання
швайцува́ти *заст.* варити (електрозваркою)
шварго́тіти, шварско́тіти незрозуміло говорити
шварцува́ти займатися контрабандною торгівлею, нелегально торгувати
шві́ц біда, скрута
шві́цнути зазнати біди; виконати важку фізичну працю
шві́цува́ти важко працювати
ше ще
ше́стий шостий
ші́батисі кидатися у різні боки, метушитися, скрізь заглядати
ші́биник розбишака
ші́биниці шибениця
шиве́рно́гий *рідк.* кривоногий
шивкі́ні *крав.* кравчиня
шилиме́ха той, хто щось робить дуже швидко і неякісно; партач
шилипо́тіти, шолопо́тіти шелестіти
шилифо́ститисі не знаходити собі місця

шиліно́ва, шиліні́вка *крав.* виготовлена з тонкої напівшерстяної квітчастої тканини (про спідницю та хустину)
ші́на залізнична рельса
ші́нка дерев'яна планка; *кулін.* спеціально приготовлене у маринаді копчене м'ясо
шипильо́ти шепелявити
шипоті́ти, шопоті́ти шепотіти
ширстіно́ва, ширстіні́вка тонка вовняна хустка
ширсткі́й шорсткий, шершавий
шитьо́й шиття
шіно́ваний шанований
шінува́ти шанувати
шінува́тисі шануватися
ші́рува́ти буд. підстругувати тонку частину **гонти** на повернутому вверх лезом ручному фуганку (перед покриттям даху)
ші́дисьо́тка шістдесят років; дошка завтовшки 60мм
ші́дисьо́ть *числ.* шістдесят
ші́снаці́ть *числ.* шістнадцять
ші́ссот *числ.* шістсот
ші́тківни́ці шатківниця
ші́ткува́ти дрібно нарізати ножем або шатківницею; шаткувати (про капусту)
ші́тро шатро
ші́фа *заст.* корабель
ші́фкарта *заст.* проїзний квиток на корабель
шка́лка заноза
шка́па *знев.* старий кінь
шкара́дний, шкаре́дний паскудний, неприємний, некрасивий
шкара́дно, шкаре́дно погано, неякісно

шкарлітіна *мед.* скарлатина
шкарпіткі шкарпетки
шкварити *кулін.* смажити (сало)
шкварок *кулін.* дрібний шматочок
 смаженого сала; шкварка
шкварчѣти шкварчати
шкілка, шкўлка *ліс.* огорожена
 ділянка для вирощування
 саджанців деревних і кущових
 рослин; розсадник
шкіра *згруб.* коза
шкіритисі *згруб.* сміятися
шкіріний шкіряний
шкірка *кулін.* скоринка (хліба)
шкірьінка *знев.* старий шкіряний
 верхній одяг
шклінний *рідк.* скляний
шкло *рідк.* скло
шкóли *тільки мн.* середні або вищі
 учбові заклади
школупáти, школобáти колупати
школьїрський школярський
школьїрь школяр
шкрибтáти шкребти
шкрибтáтисі *жарт.* митися;
 лупитися (про молоду картоплю)
шкрібанка, шкрібáчка чухання;
образл., мед. аборт
шкрібати чухати
шкрібатисі, шкрьóбатисі чухатися
шкроботіти, шкрьóбати
 скреботіти, шкрябати
шкрум запах горілої шерсті
шкрьóндати поволі ходити, не
 піднімаючи ніг
шкўльгати налягати на ногу
шлейф ручний гвинтовий привід
 гальма на возі
шлейфувáти гальмувати воза за
 допомогою **шлейфа**
шлійкі шлейки

шлия предмет кінської упряжі;
 шлея
шльóндра *образл.* жінка легкої
 поведінки
шлюс *ірон.* кінець
шлюсарь *заст.* слюсар
шлю́фка *крав.* петля на штанях для
 ременя
шлявф *заст.* надувна камера колеса
шлявфакі *заст., шев.* постолі,
 виготовлені з камери
 автомобільного колеса
шляк би тебе тра́фив уживають як
 проклін
шля́пати важко йти болотистою
 або засніженою стежкою
шляпату́ра *образл.* людина, яка має
 неприємний вигляд
шляхувáти проклинати
шмагу́лі *знев.* самогонка
шмаліти смалити
шма́ркати мати нежить
шма́рок, шмарка́ч, шмарку́ла
згруб., образл. підліток
шмат великий кусень ковбаси або
 сала; великий об'єм роботи
шма́та ганчірка; *образл.* схильна до
 аморального способу життя жінка
шма́ті білизна
шмельц дрібнота, непотріб
шми́гнути несподівано зникнути
шмі́рок пригода; біда, клопіт
шмір мазут, дьоготь
шміра́к *знев.* чоловік, у якого одяг у
 зв'язку зі специфікою роботи
 постійно забруднений мазутом
шміровóз транспорт для
 перевезення мазуту
шмірувáти змащувати мазутом
шмо́ндати *знев.* ходити, не
 піднімаючи ніг

шна́йц *ліс.* просіка в лісі
шнірьі́ти, шніра́ти їздити,
 ходити туди-сюди
шну́рок *ткац.* круглий жіночий
 пояс, витканий із кольорових
 ниток
шо що; чого
шовко́виці наріст довгого зеленого
 моху на камені або дереві від
 постійного перебування у воді;
бот. тулове дерево; шовковиця
шодні́ни, шодн́й щодня
шо́па *буд.* стаціонарне приміщення
 для дров, інвентаря
шора́з щораз
шорі́к, шоро́ку щороку
шось щось
шпанглі́ дерев'яні планки, якими
 перекладають пиломатеріали для
 їх повітряної сушки
шпанглюва́ти перекладати
 дерев'яними планками
 пиломатеріали для їх повітряної
 сушки
шпане́глі кнопки
шпанува́ти натягувати (струну,
 нитку, дріт тощо)
шпа́ра здрі́б. шпа́рка щілина,
 щілінка
шпа́рагус *бот.* аспарагус
шпаркі́й *рідк.* швидкий
шпа́рко *рідк.* швидко
шпарові́тий економний,
 ощадливий
шпарува́ти заощаджувати,
 економити; *буд.* протісувати
 сокирою боковини необрізних
 пиломатеріалів
шпата́рь частина зламаної тонкої
 гілки дерева з гострим кінцем

шпі́гаї, шпильі́ї, шпі́льїї коле
 (про рану)
шпикулюва́ти спекулювати
шпикуля́нт спекулянт
шпикуля́ція спекуляція
шпильі́ти колоти (про гострий
 біль)
шпі́рі крута гора з гострою
 вершиною
шпита́ль лікарня
шпі́ці деталь дерев'яного колеса;
 спиця
шпі́г кістковий мозок
шпі́гува́ти *кулін.* робити перед
 запіканням у м'ясі надрізи,
 встромлюючи туди шматки сала,
 часнику та лаврове листя
шпійо́н шпигун
шпі́ль, шпі́нь верхній гострий
 кінець; гостра вершина гори;
 шпиль
шпі́нька шпилька (ужив. тільки в с.
 Чорні Ослави)
шпі́рт *заст.* спирт
шпі́ц передня частина взуття,
 носок; металева пластинка,
 прибита до підошви (для
 запобігання швидкого зносу)
шпі́цер *мисл.* олень з першими
 рогами
шпо́ндер, шпонде́рок *кулін.* бекон
шпо́ртати колупати
шпо́ртатисі колупатися;
 спотикатись
шпо́тати підставляти певній особі
 ногу для того, щоб вона впала
шпо́татисі утрачати рівновагу,
 спотикатися, зачіпаючи за що-
 небудь ногою
шпрі́ха спиця у колесі велосипеда
шпрі́нькати дорікати

шпрі́нькнути дорікнути; за допомогою великого та вказівного пальців різко посунути невеличкий предмет (подібно дати щигля)
шпру́нькати давати щигля; надавати рух дрібному предметові за допомогою щигля
шпу́га буд. дерев'яна планка, листва
шпу́лька дерев'яна катушка з-під ниток
шпунт *стол.* паз
шпунті́вник, шпунтгі́биль *стол.* рубанок, за допомогою якого роблять **шпунт**
шпунтува́ти *стол.* робити паз
шпу́рити, шпурну́ти жбурнути, кинути
шра́йбати *жарт.* писати
шрі́т *збр., мн.* **шро́ти** дрібні свинцеві кульки (про патрони мисливської рушниці); *техн.* сталева кулька підшипника кочення; *знев.* дуже дрібна картопля
шру́ба *слюс.* гвинт
шру́бка *слюс.* гайка
шру́бстак *інстр.* лещата
шта́ба металевий запор до дверей, залізна рейка
шта́йба *згруб.* великий кусень (про хліб, сало)
штані́ *евф.* пір'я на ногах деякої породи курей
шта́нка *крав.* штанина
штаньі́та, штанці́ *крав., змениш.* невеличкі штани, штанята
штáтний державний (про постійне місце роботи)
штафе́та повідомлення; листівка

ште́рна *тільки мн., військ., заст.* погони, зірки на погонах (про офіцерів)
Ште́фан Степан
Ште́фаниха дружина Степана
штибе́ль штахет із тонкої хвойної деревини
штикува́ти *крав.* доточувати
штиліпа́ти трясти
штим дрібні ворсинки, пилюка
штимува́ти пасувати, підходити за розміром
штиму́ї підходить, гарно, до лиця; відповідає чомусь
шти́ри *числ.* чотири
шти́риста *числ.* чотириста
шти́ркати іти, кульгаючи
штирна́цять *числ.* чотирнадцять
Штифа́на *церк.* Стефана первомученика (9січня)
Штифа́ні, Штифа́нька Степанида
штих мить, момент; *крав.* стібок; на глибину лопати
штихе́та, штихі́тіна дощечка в дерев'яному паркані, штахет
штихі́вка *заст.* електричний ліхтарик плоскої форми
штихува́тисі домовлятися, налагоджувати стосунки
штіль дерев'яний важіль, на який насаджується **цапі́на**; дерев'яна ручка для кувалди
штільва́га поперечна штанга у возі з гаками, до яких чіпляються орчики, запрягаючи коней
штовб, штуб *ліс.* старе дерево без крони, яке засохло на корені; порохнявий стовбур
штовба́к *образл.* відстаючий у навчанні учень; *неук; образл.* першокласник

штóвбур *ліс.* стовбур; редиска,
цибуля, що зацвіла
штóлі замінні шипи на кінських
підковах
штрайба́н дерев'яна перегородка у
стайні для худоби
штрама́к, штряма́к, штрама́цький,
штряма́цький охайний,
акуратний (про чоловіків)
штрама́чка, штряма́чка акуратна,
охайна жінка
штрамува́тисі, штрямува́тисі
чепуритися
штрі́ка залізниця
штрі́кнути вколоти
штріпа́та кострубата; *образл.*
нечесана
штруксо́вий оксамитовий
штúглі саморобний дерев'яний
протез ноги; милиця
штуде́рний хитрий, умілий
штуди́рува́ти комбінувати,
мудрувати
штудіюва́ти, штудува́ти *заст.*
вивчати, вчитися
шту́ка фокус, витівка, вибрик
штука́р фокусник, витівник
шту́ркати різко штовхати
шту́ркатисі штурхатися
шту́ркнути штурхнути рукою
штурпа́к дуже коротка зламана або
зрубана нижня частина тоненького
дерева
штус удар, тумак, стусан
штуц *збр.* обріз
шу́бир *буд.* засувка для перекриття
димоходу
шубо́втати шубовстати
шубу́ртатисі копірсатися
шувари́ сінокісне поле зі старою
нескошеною травою

шуга́ти бігати туди-сюди
шúдрі звабниця
шукáти гúдза, шукáти клі́очки
перен. задиратися, провокувати
бійку, сварку
шукáти шми́рка шукати пригоди,
біди, клопоту
шúлити, шúлитисі, шúльнути,
шúльнутисі, шúгнути, шúсьнути
раптово кудись побігти, чкурнути
шулю́к *бот.* кукурудзяний качан
разом із листям
шум, шума́ піна
шуми́ліна *бот.* стебло кукурудзи
разом з листям
шумува́ти пінитися
шупе́ні *кулін.* пісна страва з квасолі
та кукурудзяного борошна,
заправлена олією і часником
шу́ра *буд.* велика будівля без
перегородок і дверей; господарська
прибудова
шу́ркати часто тикати палицею,
коцюбою
шúрнути різко, з силою кинути
шу́рува́ти терти, натирати; *образл.*
іти геть
шурьі́к чоловік сестри
шúстати очищати насіння зернових
від лузги
шúтий безрогий
шúтир пісок, гравій, щебінь кількох
грубих фракцій
шúтка вітка лози з **котиками**
(освячують на **Шуткову неділю**)
Шутко́ва ниді́лі *церк.* Вербна
неділя
шутро́ва, шутро́вана всипана
шутром (про дорогу)

шутрува́ти ремонтувати,
насіпаючи шар **шутру** (про
дорогу)
шу́філька *змениш.* іграшкова
лопатка; совок для сипучих
матеріалів
шу́флі *інстр.* лопата для
навантажування сипучих
матеріалів
шуфля́да шухляда
шух *ліс.* міра об'єму однометрових
дров, що дорівнює чотирьом
складометрам
шу́хі *тільки мн., ліс.* однометрові
колені і круглі дрова; *кулін.* салат із
варених буряків, сушених грибів та
цибулі, заправлений олією
шый́пка *крав., змениш., дит.*
шый́почка, шипчи́на шапка
шый́варок обов'язкова
неоплачувана робота на користь
громади села (переважно ремонт
доріг)
шый́хта робоча зміна

Щ

ще раз так, ще так раз удвічі
щез би щезнув би (про нечисту
силу)
щезну́ти пропасти
ще́па *мн. щéпи бот.* молода
яблуня, груша
щéхость *рідк.* поверхово
щиба́ти палицею або жердиною
збивати з фруктового дерева
плоди; ламати ріг (про худобу);
пошкодити об камінь палець босої
ноги
щибе́тані щебетання
щйка́ти ікати
щйка́нути *жарт.* померти

щи́на *анат.* моча
щипо́взло, щупо́взло вислизнуло з
рук, зіскочило, сповзло
щипці́ *мед.* пінцет
щідра́вий шорсткий
щідрува́ти щедрувати
щива́ *бот.* кінський щавель
щі́пка *бот.* пагінець кімнатних
квітів для їх розмноження
щі́тити щастити
щі́сті щастя
щодні́ни щодня
щомо́га щосили
щубира́ти збирати щось дрібне
щупа́ти знаходити щось на дотик;
вибирати рукою із землі молоду
картоплю
щуплий низького росту, худий
(чоловік)
щу́ритисі́ мружитися (про
людину); притискати вуха до
голови (про тварину)
щый́ста часто

Ю

ю́дити підбурювати, намовляти,
спонукати до поганих вчинків, дій
ю́зом рухатись транспортом по
мокрій або слизькій дорозі з
повністю заторможеними колесами
Ю́рі *церк.* свято Юрія Побідоносця
(6 травня)
Юрчи́ха дружина Юрка
юхт *шев.* високоякісний сорт
виправленої шкіри
юхто́ві чо́боти *шев.* чоботи із
високоякісної шкіри
юшка́ *кулін.* суп на м'ясному або
рибному бульйоні

Я

я́блико, я́бло яблуко

я́блінка бот. яблуня

Явдо́кі церк. прмц. Євдокії (14 березня)

ягі́днічі бот. кущі суниці, полуниці та чорниці

ягні́ці молода вівця, яка ще не дозріла до парування

ягні́й, я́рчі ягня

ягні́йта, я́рчіта ягнята

я́годи бот., тільки мн. суниці, полуниці (плоди)

Я́дирний геогр. урочище на межі сіл Білі Ослави, Чорні Ослави та Чорний Потік

языка́ні жінка, яка різко висловлюється, часом нецензурно

язы́й зла, сварлива жінка

як штик дуже точно (бути десь)

якма́й якраз, майже

як'сти як ви, якщо ви

якшо́ якщо

ялі́ці бот. ялиця

я́лівка телиця, яка не дає приплоду

я́лова корова, яка не дає приплоду

ялове́га знев. корова або вівця, яка не дає приплоду

яло́вий із хвойного дерева (про дрова, дошки та дерев'яні вироби)

Я́мка геогр. урочище в с. Білі Ослави; анат. місце у черевній порожнині (район сонячного сплетіння)

Яре́мчіта геогр. м. Яремче

яримчѣ́йнський етногр. яремчанський (про жителя)

я́рка молода вівця, яка ще не народжувала

я́синь, я́сінь бот. ясен

Я́синьй, Я́сіньи геогр. м. Ясіня на Закарпатті

я́сік, я́сьок маленька вишита подушечка

я́сно світло; зрозуміло, ясно

я́стріб орніт. яструб, шуліка

я́щик скринька

ШКРУМЕЛЯК Михайло Степанович

**ТЛУМАЧНИЙ СЛОВНИК-ДОВІДНИК
ГУЦУЛЬСЬКИХ ГОВІРОК**

**Віддруковано на поліграфічній дільниці лабораторії технічних засобів навчання Івано-Франківського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій,
м. Івано-Франківськ, вул. Незалежності, 46, тел. (03422) 77-58-33**